

Zezii'a -dalbhomu'a NUNUKPLI

Wludie po'a nyo "bɔgɔ -nɛɛ'ɛ -naagi 'li.

Luuki-ɪ 'po-o "bɔgɔ'a 'sɔnnɛ Teofili -jeyi, 'le, 'bho Zezii'a 'mɛmɛɛnɔɔ "yi 'le ɔ 'ye'a glu -sɔ, ɔ 'ye'a ti-nɪ -lrɛɛ ɛ, lɪ-ɪ zi'a 'bho a, ɔ-ɔ zɪ 'ɪ 'mɪ. -Ka ɔ mu'a yaku 'li 'bho -Lagɔ'ɔ "troli, 'le ɔɔɔ 'ye'a 'ɔ Lisaazuzu 'le 'ɔ nyɔ 'mɪ po 'le ɔ 'ke ɔ 'mɪ "yi, 'ɪnnɪ ɔ-ɔ za'a 'mɪ. -Ka Zezii'a nyɔ kpa'a 'ɔ "dɪzɪgɪ 'le nyɔ -lrɔɔ 'ye 'ɪ 'wɔɔn 'le ɔn 'ye'a 'ɔ -gɪgɔwɔnyɪ'a nyɔ "du -lrɛɛ ɛ, 'ɪnnɪ ɔ-ɔ za'a 'mɪ -lrɛɛ. 'Ya lɪtu 'nyaa'a-a 'le 'Zuifɔ gbo 'le ɪ 'ye 'bhɪkɪ'a -dadudu -lrɪ "kpiti mu, 'le, 'ya nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ, ɪ 'ye ɔ "kpi bhla.

-Pɔlv'a "yigluzadi

I-II 'In bha Teofili, lɪ'a -dadudu *Zezii nu'a-e -ke 'ɔ -tɔtɔɔ'ɔ 'nyaanamɔ-e, 'le ɛ 'ye'a 'ɔ yakulimɛ'ɛ zɔ "kpi bhla a, 'ɪn -zɪ 'ɪ 'mɪ-ɛ 'le 'an -antanyɔɔgɔ 'li. ɔ 'ka yaku 'li mu a, 'le *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a wɔnkɛ 'mɪ, 'le-e, nyunyu ɔ 'tɛ'ɛ 'mɪ ɔ 'ka *'ɔ -dalbhomɔ 'mɪ nu, ɔ -sie -nɪ 'nu wlu li.

III ɔ 'mɛ'ɛ ɛ, 'le ɔ 'ye ɔ 'ɔ "bhɪuo "yi-tɔ, 'le lɪ'a -dadudu 'mɪ, -ka ɔ -nɪ'a ti -lrɛɛ 'le ɔn 'ke ɪ yibo "gɪ. 'Le 'wɪ'a -gwlɪ 'sɔn ti ɔn 'ye -ɔ'ɔ, 'le ɔ 'ye ɔ -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔ'ɔ dɪ 'tmɔɔ.

IV Zɔ -lue 'zɔ ɔ -ke ɔn -nɪ'a -dalue -li -nɪnamɔ ɔ "du -ɔ "dɪ 'mɪ, ɔ na: A'ba -tɛ Zelizalɛɛmɔ gbo -le! 'Jɛ -a'ba -tɪta -Lagɔ nu'a ɔ 'ka amɔ "lrulinɔ,

a -fuɔ nɛ wɔn. Lɛ 'ɪn 'du'a amɔ wɔn 'mɔti a, -ɛ -ke dɪ 'ɪn 'tɔmɔɔ'a amɔ, 'ɪnnɛ mɔ'o.

^V A -gblee, "ni '*Zaan *batizee -nɪ'e nyɔ, a-bee -mɔmɔ, 'le 'wɪ 'yɔɔɔɪ 'li, -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ɪn-ɪ 'ye amɔ 'mɔ -pɔ mɔ, 'le ɔ 'ke amɔ 'mɔ 'yi.

**Zezii 'mu-o yaku 'li*

^{VI} -Gblee, *Zezii pɔ'a wlu 'mɛ ti a, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho 'ɔ 'tɔli dede 'nɔ-ɔ ti: -A'ba -Kɔyi, 'yri -ke 'yi -a -nɪ'a -laa, 'bho-o -ɪn 'ke *Izrayɛɛlɔkɔmɔ 'yiflɔɛ 'nyɪ -nɪ'a?

^{VII} 'Le ɔ 'ye 'wa wlu "kpi "du: -A'ba -tɪta -Lagɔ -see 'ybha a 'ke 'ɔ dɪ'a -nɔɔ yibo. ɔ -nɪ -lue 'tɪn, 'ɪnɔ 'bhle'e 'ɔ dɪ.

^{VIII} Abɔ a, -da *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu-u 'ye'a amɔ 'mɔ 'kpa mɔ, 'bho-o 'ɔ wɔnkɛ-ɛ 'ye amɔ 'mɔ 'yi -nɪ mɔ 'le a 'ke 'an "dɪ'a -zamɔ "du 'le a 'ke 'an wlu Zelizalɛmɔgwɔ 'mɔ kpa. 'Le Zidee -ke *Samaliibhlɔkpa "kpi, 'le a 'ke 'bhlɔkɔ -tɛ'ɛ gbo'a -da 'wee 'an wlu kpa.

^{IX} -Gblee, ɔ pɔ'a wlu 'mɛ ti a, 'bho 'wa 'wee'a 'yigbeyi 'ɔ bhɪ -gwɛ'ɛ-ɛ 'bho 'bhlɔkpa 'yi ti pee! Un -nɪ ɔ 'yranamɔ ɔ 'ye ɔ 'yri "kpi ti-gwɛ, yaku'a -dɔruku 'ye ɔ 'yi-ka 'le ɔ 'ye yaku 'li mu.

^X Un 'sri 'le yaku 'yi 'ɔ kligbo 'yranamɔ, 'bho -gbaa -lue 'mɛ 'mɔ, nyɔ 'sɔn-ɔ 'bhle'a -vɪlanvɪlanbanɪpli 'mɔ, ɔn -nyɪna'a-a 'bho 'wa 'tɔli ti.

^{XI} Nyɔ 'sɔn 'mɔ na: Galileekɔmɔ-a, leedɪ a-a de'e 'bho ti, a-a 'yɪ'a 'le yaku 'yi'a? Zezii -yɔ a 'ye'a -laa li, -ɔ 'wɪ'a 'bho a'ba gwia 'mɔ pee! -ɔ mu'a yaku 'li a, -ka -lue 'mɔ 'ka-a ɔ-ɔ 'ye le -yi mɔ.

Zidaa'a 'yiziziayi

XII I zi'a -kaa a, *Zezii'a -dalbhomu -so'ɔ-ɔ 'bho -gɔgɔ un-u 'la'a Olivieegɔgɔ'ɔ ''kpi, 'le un-u mu'o Zelizalɛɛmu le. -Gɔgɔ 'mne se gwɔ gbo-tɛ.

XIII Un nyini'a Zelizalɛɛmu a, yayibudu'a "die -lue -ke 'li un-u 'gbuu'a ''lru ''ɔɔɔ, 'le 'ɛ 'limu un pa'o. Nyu-u -ni'a 'bho, 'wa 'nyini 'ka-a: *Pieli, *Zaan, Zaaku -ke Andree, Filiipu -ke Tomaa, Batelemii -ke Matiee, Alfee'a 'yu Zaaku -ke 'bhɔkpa'a ''kpiticeyi Simɔɔ -ke Zaaku'a 'yu Ziidu.

XIV 'Wa kle -ke Zezii'a 'lotu'a ''nynuu-e, 'ɔ 'lotu *Malii -ke 'nynukpakpi -lru-u bhete-e gbo 'le -naagu -lue 'mu 'le un-u po'o *-Lagɔ wɔn gbo -wɛɛwɛɛ.

XV U-bu 'yee'a *Zezii'a dɔ -ziadu 'mu, -u 'gbuu'a ''lru zo 'mnu 'zo, un -ni'e-e -gwɔ -mɛɛlo. 'Pieli -so'ɔ 'mu, ɔ na:

XVI 'An 'lotu'a ''nynuu-a, ɛ *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu -za'a 'mu 'le -Lagɔbɔgɔ 'li, -ka ɪ 'ka 'mu-ni 'tin, 'ka-a 'ɛ ''yri'a 'bi 'ye-ɛ'ɛ -laa. ɔ -zi -ni'e-e 'ɔ wlu'a 'mutizayi *Daviidu 'mu, Zidaa -to'ɔ Zezii nyu da un 'ye 'ɔ kpun, 'le ɔ 'ye 'ɔ ''kpidu 'mu-za see.

XVII Zidaa 'mno mo 'ko-o -a'ba ''klumu'a nyɔ -lue 'le -a -ke ɔ -plɛ 'ko'o -Lagɔlbhu -lue 'mu.

XVIII (-Gblee, mɔni ɔ 'ye -ni'a 'ɔ ''nyinyinikpli 'mu, 'innu ɔ de'e -kpa'a 'mu. 'Bho -kpa'a 'mne 'mu ɔ 'ga-a ti 'le 'ɔ -nɔgbɔlaa 'ye ''keke, 'ɔ 'mi 'ye ti'wla 'le ɔ 'ye 'mɛ.

XIX Zelizalɛɛmukomu 'wee 'wɔn-ɔ ɪ-bi dɔ 'mnu 'bo, 'le un 'ye -kpa'a 'mne Akelɔdama ''duu. 'ɛ 'zo 'mo-o nymɔkpa'a.)

XX 'Piɛlɪ 'kpa-a 'ɔ wlu: A -gblee, -ɪ 'cɪɪ-ɛ'ɛ 'le
*-Lagɔ'ɔ -Wɛɛlizabɔgɔ 'li, 'ɪnnɪ 'ka-a:

Un 'bho 'ɔ -budu'a dɪ, nyɔ'ɔ -de 'le -le!

'ɛ wlu -lrɛɛ 'ka-a:

'Bho lbhɔ'a damɔ nyɔ -lrɔɔ -zi 'bho 'ɔ 'bɪ 'mɔ.

XXI-XXII 'ɛ dɪ ɛ -nmɔ'ɔ ''yrili nyɔ -lue 'ke -amɔ
''kpi 'kpa, 'le ɔ 'ke -a'ba -Kɔyi Zezii'a glusɔɛ'ɛ
''dɪ'a -zayi ''du -lrɛɛ. -Da *Zaan *batizee -nɪ'a -
a'ba -Kɔyi Zezii, -ɛ 'nyaa'a 'bho, 'le ɛ 'ye'a 'ɔ yaku
'li'a mumunɔɔ ''kpi bhla a, 'ɔ nyunyɔtu ''du nyɔ
-ke -a ''sisri'a ''klumɔ'a -lue.

XXIII 'Le nyɔ-ɔ po 'ɔ -lokui 'ye nyɔ 'sɔn 'nyɪ
''si: *Zɪzɛɛfɔ, ɔn-ɔ 'la'a Basabaasɪ, 'ɔ 'nyɪ -lrɛɛ
'mo-o Zutuusɪ, ɔ -ke Matiasɪ.

XXIV 'Le 'wa 'wee 'ye Zezii *wɔn gbo po, na: -
A'ba -Kɔyi, -ɪnmɔ yibo'a nyɔ 'wee'a -pɔɔɔ, 'bho
nyɔ 'sɔn -nɔɔ'a ''klumɔ, -yɔ -ɪn -za'a 'bho, -tɔ nɔ
-amɔ da,

XXV 'le ɔ 'ke 'bho Zidaa'a 'bɪ 'mɔ -zi, ɔ 'ke -a'a
-dalbhɔɛ'ɛ lbhɔ ''yi kpa. Lbhɔ 'mɛɛ, 'ɪnnɛ Zidaa
''tayi'e ''yiti 'le ɔ 'ye 'ɔ nɔnɔdɪ'a -boji gbo mu.
'Le-e ɔ -sie'o.

XXVI 'Le ɔn 'ye sapɪɛ -jiɛ ''yi -tro -nɪ, ɔn 'ye ɛ
ti'yeye, ɛ 'ye 'le Matiasɪ ''yi ti'ga 'le ɔ 'ye nyɔ -
bue 'yɔɛ -lue 'mɔ'a ''klumɔ 'kpa.

II

*-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a nyɔkpiyinɔɔ

I I zi'a -kaa a, *Zuifɔ'a gɔ ɔn-ɔ 'la'a *Patɪkɔtɪ
nyɪni-o'o. 'Bho-o *Zezii'a -namɔ'a klɛ 'kɪkle'e 'le
-budu -lue 'li ''lruli.

II 'Bho -gbaa -lue 'mɔ ɛ -lue 'wɔ-o 'le yaku 'li, ɛ-ɛ klu-o'o -ka -bibie 'le ɛ 'ye 'le -budu -ke 'li ɔn -nɪ'a pa. ɛ pa'a 'le a, nyɔ 'wee 'wɔn -ɪ 'bɔ,

III 'le, ɪ -ke nɛ'ɛ -wlewle gɔgɔ'ɔ, ɔn 'ye ɪ li'ye. ɪ zɪza'a-a li -lue -lue, ɪ 'ye -ka ɔn -die'a 'mɔ'a 'lru 'li ti-de 'crɛcrɛ!,

IV 'le *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ye 'wa 'wee 'mɔ 'yi 'le ɔn-ɔ 'kpa'a 'bho ɔn-ɔ pɔ'o 'sesiwlu ɔn se'a yibo. -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu pɔ 'ɪ ɔ wɔn 'mɔ.

V -Gblee, 'bho Zelizalɛmɔ, *'Zuifɔ'a -dadudu-u -kpɔn'a *-Lagɔ'ɔ gba 'yi, -ɔ 'wɔ'a 'bhɪkpi'a -dadudu -lru 'kpi ti, 'ɪnnɔ -nɪ'e 'bho.

VI ɔn 'wɔn'ɔ -kaa 'wa -dumɛ 'mɛ 'bɔ ɔ, ɔn 'gbu-o ti. Zezii'a -namɔ 'mɔ'a nyɔ'o nyɔ'ɔ wlu -glɛ 'nɔ-ɔ 'yi 'le nyɔ-ɔ pɔ 'ɔ -lokui-i 'wɔn'ɔ 'wa 'bhi'a 'bhliwlu 'bɔ gbaagbaa! 'ɛ dɪ wɔn mɔ 'ɔ ti tenyɪ.

VII Wɔn ma'a 'Zuifɔ 'mɔn ti, ɔn-ɔ 'yɔɔ -ɔ'o 'le ɔn-ɔ nɔ'o: Nyɔ -naa, ɔn -se Galileekɔmɔ?

VIII -Woo! Koo ɔn -nyna'a 'le -a'ba nyɔ'o nyɔ'ɔ 'wɔn'ɔ 'wa wlu 'mɔti 'le 'ɔ 'bhliwlu 'mɔ'a?

IX 'Le -a'ba 'klumɔ nyɔ'ɔɔ 'wɔ-o Patɪbhɪkpa 'kpi, -lɔɔ 'wɔ-o Midi -ke Elaa, -lɔɔ 'wɔ-o Mezopotamii, -lɔɔ 'wɔ-o Zidee -ke Kapodɔɔɔ, -lɔɔ 'wɔ-o 'Pɔɔn 'le -lɔɔ 'wɔ'o Aziibhɪkpa ɔFa2 9 Aziibhɪkpa ɔn-ɔ 'la'a 'traamɔ Trukii.

X -Lɔɔ 'wɔ-o Flizii -ke Panfilii, -lɔɔ 'wɔ-o *Ezipɔtɪ -ke Libii -nɪ'a 'le Silɛnɪ'a 'fɔ gbo 'le -lɔɔ 'wɔ'o *'Wɔmɔgwɔ 'mɔ,

XI 'le -lɔɔ 'du'o Klɛɛtɪkɔmɔ -ke Alabiikɔmɔ. 'Zuifɔ'a 'bhi -nɪ -laa 'le nyɔ -lɔɔ -ke ɔn -plɛ'ɛ -Lagɔlbhu -lue 'mɔ -nɪ'e -laa -lɛɛ, -a-bɔ -die'a -kaa 'mɔ 'le -a 'ye'a zizia, -Lagɔ'ɔ 'nynɪ'a 'yibhɛɛ'ɛ

wlu ɔn-ɔ za'a 'mɔ, nyɔ-ɔ 'ka ti-sie ɔ -see'a ɔ
'bhɔ'a 'bhliwlu 'bɔ'wɔn, ɔ se -nɔ.

XII Wɔn 'mɔ -ɔ ti 'wee 'le ɔn se 'gwɔtipopolɛ
'bhle. 'Wa ''sɛ-ɛ gbɔgbɔ'o ''yrili na:

XIII Lee 'ka-a'a? Nyɔ -lɔɔ-ɔ -nɔ'a 'bho-o gɔgɛ-ɛ
'yri 'mɔ 'le ɔn-ɔ nɔ'o: A -kofna ke! Nmɔ-ɔ 'lbha'a
Zezii'a -namɔ 'mɔ, 'le wa-a 'cɔsɛ nɔ'o.

*Piɛɪ 'tro-o -zebhle

XIV Un pɔ'a wlu 'mɛ ti ''gamɔ a, *'Piɛɪ -ke
*Zezii'a -namɔ -bue 'yɔɛ -lue -lɔɔ-ɔ -sie'a 'bho
-sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔn 'ye 'bho nyɔ'a ''yigbeyi tinyni 'le
'Piɛɪ 'ye wlu yayi pɔ, ɔ na: *'Zuifu ''we-a, a-bɔ
-nɔ'a -laa Zelizalɛmɔ, a 'bho zrɛ! A pɔ dɪ 'ɪn-ɪ
'ye'a 'mɔ-za mɔ -lokui!

XV -Ka a-a popo'a 'gwɔɪti, 'bho nyɔ -nɔɔ'a
damɔ, 'kla -ko. Nmɔ -see ɔ 'lbha, -ɛkedɪmaa,
nyɔ'ɔ 'na zɔwɔnyi nmɔ.

XVI A -gblee, -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi ɔn-ɔ 'la'a
Zɔɛɪ'a wlu ɔ -za'a 'mɔ see, 'ɛ ''yri'a 'bɪ-ɪ 'wɔ'o
-laa.

XVII A -gblee, ɪ-ɪ 'ye'a 'le *-lebhɔɔɔɔ 'li -yi mɔ,
-ka -Lagɔ 'lɛ'ɛ ɛ, 'kla-a 'ka-a:

ɔ na: 'ɪn-ɪ 'ye-e *'an Lisaazuzu nyɔ'o nyɔ
'mɔ -pɔ -mɔ. A'ba ''klumɔ'a nyukpasi -
ke 'nynɔkpakɪ-ɪ 'ye-e 'an wlu 'mɔti-za -
mɔ. ''Yritiyɛɛɛ-ɛ 'wɔ'a 'le 'ɪn gbo, a'ba
'bhɔabhɔayreetɪ-ɪ 'ye -ɛ 'ye -mɔ 'le 'ɪn 'ke
a'ba nyunyuzɪɪ yayri ''nyɪ. 'Kla-a 'ɪn-ɪ 'ye
-nɔ mɔ.

XVIII -Ziadɪ mɔ'o, -Lagɔ na: 'Bho -nɔɔ 'mɛ 'li
'ɪn-ɪ 'ye-e 'an lbhɔzenynɔkpakɪ -ke 'an
lbhɔzenyukpasi 'an -zuzu 'mɔ -pɔ -mɔ, 'le
ɔn 'ke 'an wlu 'mɔti-za.

XIX *Wɔ̀nkulɪ 'ka -tɔ na, 'an -nɔɔ 'ɪn ''du'a see, ε-ε 'ye-e -nyni -mɔ, 'ɪn-ɪ 'ye -ɪ 'le yaku ''yi -ke 'nɔɔ 'bhlɔkpa ''kpi -nɔ -mɔ. Nymɔ-e, nε -ke 'mɔkudayrɔ a-a 'ye 'ye mɔ.

XX 'Mɔsisrikuyre-e 'ye'a -kɔɔn mɔ, nyo -see 'yrɔ'a ''yigba 'ye yi, 'le 'cɔ 'ke 'mɔtizaan -ka nymɔ ke-ɔ, 'le, -nɔɔklagba -ke -nɔɔ 'wee se'a gɔgɔ 'ɪnmɔ a'ba -Kɔyi ''du'a see, ε 'ke nyni.

XXI -ε 'nyaa'a -laa 'le ε 'ke -nɔɔ 'mnε -ye ε, nyo''o nyo -yo pa'a 'ɪnmɔ a'ba -Kɔyi li, -mnɔɔ 'ɔɔn-o'o 'bho 'an ''yigbeyi.

XXII -Gblee, 'Piɛɪ po'a 'bho 'wa -pɔɔɔ, ɔ na -lɛε: *Izrayɛɛɪkɔmɔ-a, a po -lokui! Nazalɛɛɪkɔyi *Zezii -ke wɔ̀nkue -Lagɔ -tɔ'ɔ amɔ ''yi, -ɔ -ke 'mɔ -Lagɔ -zi -nɪ'a, ɔ 'ye'a wɔ̀nkulɪ'a -dadudu 'bho a'ba ''klumɔ nɔ a, a'ba ''bhi yibo'o-o 'ɔ ''kpidɪ.

XXIII ɔ-bɔ nyo 'mnɔ, -ka -Lagɔ ''du'a 'ɔ dɪ, ɔ 'ye'a 'ɔ ''kpidɪ 'mɔ-za see 'le ɪ-ɪ 'ye'a 'na 'mɔ-nɪ a, 'ɪnɔɔ ɔn ''nyɪ'e amɔ -jeyi 'le a 'ye ɔ ''nyinyɪnɪdɪ'a nɔmɔ 'srɔ -po -nɪ, ɔn 'ye ɔ nyɔyɪrɪlbhaatu ''yri kɔ,

XXIV 'le -Lagɔ 'ye ɔ glu -za, ɔ 'ye ɔ 'mɛmɛɛkle ''kpi -za, 'le ɔ 'ye ti-nɪ -lɛε, -ɛkedɪmaa, ɔ se 'bhɛε ɔ 'ke 'mɛmɛɛ'ε 'mɔtikukue 'zɔ -sie.

XXV A -gblee, *Daviidɪ -za'a 'ɔ ''kpidɪ 'mɔ-ε see, ɔ na:

'ɪn yibo'o-o 'an -Kɔyi -nɪ'e-e 'an ''troli ''kɔmɔ 'le ɔ-ɔ kpa'a 'ɪnmɔ 'ɪn -kaa litɪtrɛ.

XXVI 'ε dɪ 'bɔbɔa ''yi'e 'le 'an -pɔɔɔ gbo 'le 'ɪn-ɪ 'bhɛε'ε -Lagɔ'ɔ 'nynɪ ''yi. -Bho koo 'an ku 'fɪn 'mɔ a, 'le -Lagɔ'ɔ ''gwɪlɪdɛ 'mɔ 'ɪn 'ke ti-de.

XXVII -ɛkedɪmaa, -ɪnmɔ -Lagɔ, -ɪn -see 'an -zuzu kwa gbo -za yi 'le 'ɪn 'ke 'le 'mɛmɔ'a ''klumɔ -sie.

-A'a 'wɔn, 'ɩnmɔ 'ma-a -a'a -nɔ, 'ɩn 'ke 'zɔnzɔn wɔn'ye.

XXVIII -ɩn -tɔ'ɔ-ɔ 'ɩnmɔ ''kɔgwɛtɩnɩɛ'ɛ -jɔɩ'a 'yɩnɛɛ. -ɩn -nɩ'e-e 'an ''tɔrɩ'a dɩ, -a 'yɩ'e 'ɩnmɔ 'bɔbɔa 'mɔ kpɔkpɔ.

XXIX 'Pɩɛɩ 'lɛ'ɛ -kaa -lɛɛ, ɔ na: 'An 'lɔtɔ'a ''nynuu-a, ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ ''yrɩlɩ 'ɩn 'ke amɔ -a'ba ''na Davɩɩdɩ'a ''kpɩdɩ 'yɩtɩwa: 'ɔ ''bhuoka 'mɛ'o, ɔ 'ye tɩnmaze-ɛ, 'ɔ zɔkɔ -nɩ'e-e -daa -a'ba 'bhlɔkpa ''kpɩ-zɩan.

XXX ɔ -nɩ'a tɩ a, ɔ ''du-o -Lagɔ'ɔ wɩu'a 'mɔtɩzayɩ 'lɛ ɔ yɩbɔ'o 'ɔ ''nynuu'a ''nynuu'a ''klumɔ 'bhlɔkpayowɩkɩlagba -lɩɔɔ-ɔa ɔFa 2 30 'Le Izrayɛɛɩbhlɔkpa ''kpɩ 'bho 'bhlɔkpayowɩ'a -glɩgbawɔnyɩ, 'bho-o 'bhlɔkpayowɩ -lɩɩɩ 'wɩɔ'o 'lɛ un-u pɔpɔ'o 'bɩ 'mɔ.

XXXI -Ka 'ɛ lɛtu-u 'ye'a -nɔ-ɛ mɔ, Davɩɩdɩ yɩbɔ nɩ-o'o see, 'lɛ, -ka *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayɩ -ɔ 'pɔsɩn'a nyɔ-u 'ye'a glɩ -sɔ mɔ, ɔ-ɔ 'ye'a tɩ-nɩ mɔ -lɛɛ, ɔ 'ye ɩ 'mɔ-za, 'lɛ ɔ na ɔ -see 'mɛmɔ'a ''klumɔ ''yrɩtɩ-pɔ-ɛ yɩ 'lɛ 'ɔ ku -see 'zɔnzɔn wɔn'ye yɩ.

XXXII A -gblee, ɔ-bɔ Zezɩ -ke dɩ 'ɩn-ɩ za'a 'mɔ, -Lagɔ -zɔ 'ɔ-ɔ glɩ, ɔ 'ye tɩ-nɩ -lɛɛ 'lɛ -a'ba 'wee 'ye 'ɛ da 'ye,

XXXIII 'lɛ -a'ba -tɩta -Lagɔ 'mɔ 'ye ɔ 'lɛ yaku 'lɩ 'bho 'ɔ ''tɔrɩ 'la, 'lɛ 'ɔ wɔnkɛ 'mɔ, ɔ 'ye 'lɛ mɔ, ɔ 'ke lɩ'a klɛ -kɔ, 'lɛ, *'ɔ Lɩsaazuzu ɔ ''du 'ɔ wɔn 'mɔtɩ, ɔ 'ye ɔ ''nyɩ. 'ɩnɔ ɔ pɔ'o -amɔ 'mɔ, 'ɩnɔ a-a 'yee'e -amɔ 'mɔ lɩ, 'ɔ wɩu a-a 'wɔn'ɔ 'bɔ.

XXXIV 'Le ɛ 'mɔ, ɛ -se Davɩɩdɩ'a ''bhuo-o mu 'lɛ yaku 'lɩ Zezɩ'a ka -kɔ. ɛ -nɩ'a 'tɔ -kaa 'mɔ a, ɔ na: 'An -Kɔyɩ -Lagɔ nɔ'o na 'an -Kɔyɩ: Zɩ-laa 'an ''tɔrɩ -ɩn 'ke tɩ-de

XXXV 'le 'ɪn 'ke -a'a tʊ'a nyɔ wɔn -zi.

XXXVI 'Le 'ya 'wee 'mʊ, a-bʊ Izrayɛɛɪkɔmʊ, a 'ke ɪ yibo mo'o pepepe!, ɔ-bɔ Zezii a kɔ'ɔ 'bho tu ''yri 'mnɔ ɔ, 'ɪnnɔ -Lagɔ nʊ'o nyɔ'a -kɔyi -ke *'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pʊʊn'a nyɔ 'mʊ!

XXXVII ʊn 'wɔn'ɔ wlu 'mnɪ 'bɔ, ɪ 'kpʊn -ʊ 'gwɪɪ tenyɪ 'le ʊn-ʊ dede'e 'Piɛɪ -ke *Zezii'a -dalbhomʊ -lɾʊʊ ti: 'Lotʊ'a ''nynuu-a, koo -a 'ke -nyna'a?

XXXVIII 'Piɛɪ na: A yibo a'ba ''nyinynidɪ ''yi 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi 'le a 'ke ɔ gbo ''bhiti 'le a'ba nyɔ''o nyɔ 'ke *batizee-ɛ 'le Zezii *Kliiɪ't'a 'nynɪ 'mʊ 'le -Lagɔ 'ke a'ba ''nyinynidɪ'a dɪ 'bhɔ 'bho 'ɔ ''yigbeyi 'le ɔ 'ke amʊ 'ɔ Lisaazuzu ''nyɪ.

XXXIX -ɛ -ke dɪ 'ɪn 'le'ɛ -kaa a, 'ɪnnɛ 'ka-a: - A'ba -Koyi-Lagɔ 'de -ɛ 'bho ti a -ke a'ba ''nynuu'a ''nynuu'a dɪ, 'le, nyɔ-ʊ -tɛ'ɛ gbo -ke nyɔ -lɾʊʊ ɔ-ɔ 'ye'a 'la mʊ, ʊn 'ke 'wɔn 'le ʊn 'ke ɔ -bodɪ yi'a dɪ.

XL Wlu'a -dadudu -lɾɪ-ɪ 'kʊ ʊ -pɔɔɪ lipɪpɛ 'le -ɪ 'kʊ ʊ 'kpa ''yi pɔ, 'Piɛɪ -zʊ 'ʊ ɪ -bodɪ 'mʊ 'le ɔ na: A 'wɔn Zezii 'ke amʊ 'pʊʊn 'le a'ba ''nyinynidɪ 'mʊ, 'le, nyɔ-ʊ -ke a -pɛ'ɛ -daa, -ʊ -tbhɛ'ɛ -ziadɪ ''kpi, sɪasɪaa'a -belu 'ye 'ʊ -bhla mʊ, a 'ke ɛ 'zɔ 'wɪɔ -nɪ.

**Zezii'a ''gwɪɪdemʊ'a tɪnɪ*

XLI *'Piɛɪ gwɛ'ɛ -wluwlu'a ''yi, nyɔ'a -dadudu 'wɔn'ɔ-ɔ 'ɔ wlu 'le ʊn 'ye *batizee-ɛ. ɛ-bɛ zɔ 'mnɛ 'li, nyunyɪ'a -dadudu-u 'kpa'a nyɔ-ʊ de'a *Zezii ''gwɪɪ ''kpi, ʊn 'bhɛɛ'ɛ-ɛ nyunyɪ'a ''dui -mɛɛsɔn -gwɪɪ -bue.

XLII ʊn-ʊ 'wɔn-ɔ *Zezii'a -dalbhomʊ'a -tɔtɔɪ 'mʊti 'le ʊn-ʊ kpʊn 'ɪ ''yi 'le ʊn-ʊ ''dudu'o, 'le ʊn-ʊ bhete'e gbo, ʊn-ʊ li nɪ'e 'wa lilɛ -daluea ɔFa 2

42 Zezii'a -antanyɔgwɩdemɔ 'mnɔ, -bho un gwɛ -dalueliɛ 'yi 'le un-u li'e 'wa kpɔcɛlilɛ -lrɛɛ 'le Zezii'a 'nynɩ 'mɔ. 'Ka-a un-u nɔ'o.

XLIII Zezii'a -dalbhomɔ-u 'nɔ-o *wɔnkult'a -dadudu. 'Ɛ dɩ -Lagɔ'ɔ 'bhoduɛɛ -ke 'ɔ pleplea 'kpa'a nyɔ'o nyɔ'ɔ -pɔɔɔ 'zɔ.

XLIV Nyɔ 'wee 'ma-a Zezii'a 'gwɩdemɔ a, un-u kpɔkpɔn-o ti 'le un-u plɛ'ɛ 'wa -kɔkɔɩ 'mɔ.

XLV -Ka un-u nɔ'a, 'ka-a 'ka-a: Nyɔtɔɔ-u 'pɔ-o 'wa -kpu 'pɛɔ, -lrɔ-u 'pɔ-o 'wa -kɔkɔɩ 'pɛɔ 'le un-u bhɩbhɛ nɔ'o 'ya mɔni un-u 'ye'a 'yi, un-u 'gble 'o 'le 't-t nynɩ 'b 'yi -lue -lue.

XLVI -Ka zɔ'o zɔ zɩ'a a, -ka *-Lagɔ'ɔ wɔngbɔpɔɛ'ɛ 'yru nynɩ'a 'bho, 'ka-a un-u 'gbɔɔ'o 'lru 'le *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo 'le -naagɩ -lue 'mɔ, 'le un-u ple'e 'wa 'bhlegbo 'yiti, 'le 'bɔbɔa -ke -pɔɔɔ -lue 'mɔ un-u li nɩ'e -dalue.

XLVII Un-u 'bhɛɛ-ɛ -Lagɔ'ɔ 'nynɩ 'yi 'le nyɔ 'wee -ybhɛ 'nɔ 'mɔ, 'le -a'ba -Kɔyi Zezii'a wɔnkue 'mɔ, nyɔ-u 'pɔn'a 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, 'le un-u 'kpa'a 'kpi zɔ'o zɔ.

III

-Klɔklɔyi -lue 'pɔn-o'o

I -Gblee, zɔ -lue 'zɔ 'jiazɔyrɔklagba 'mɔ, ('ɛ 'yri tan 'yi,) *Piɛɩ -ke *Zaan -nɩ 'sɔn-ɔ 'mu-o *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo un 'ke *-Lagɔ wɔn gbo pɔ. Ɛ-bɛ -nɔɔ 'mne ti nyɔ-u pɔ nɩ'e -Lagɔ wɔn gbo 'cɩɩ. 'Ɛ dɩ 'Piɛɩ -ke 'Zaan-a mu'o 'le.

II -Klɔklɔyi -lue -ɔ -kaaa 'wɔ -ɔ -see'a -na ke, 'ɩnnɔ nyɔ tete'o un de'e 'bho -Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo'a -panamɔ ti. 'Ka-a un-u nɔ'o zɔ'o zɔ. 'Bho 'ɛ -panamɔ 'mnɔ, 'bho-o un-u 'la'a

"Yrillinmɔwɔn, 'bho 'ε 'yi un-ɔ de 'ɔ ti, nyu-ɔ zi nɔ'a 'bho, un-ɔ pa'a 'le ''bhlegbo, 'le ɔ 'ke ɔ mɔni 'ybhaa.

III ɔ -ka 'le-e gbu, ɔ 'ye-e 'Piɛɪ -ke 'Zaan li, un-ɔ 'yi-e -Lagɔ'ɔ bubɔbhlegbo panamu 'le ɔ 'ye ɔ mɔni 'ybhaa un 'ke ɔ ''nyɪ.

IV -In 'ye li-ɔ, 'Piɛɪ -ke 'Zaan 'yɾɔ -ɔ'o 'tɪn 'le 'Piɛɪ na: -Gbu -amu ya!

V 'Le nyukpasu 'mno-ɔ 'yɾɔ ɔ'o 'tɪn. ɔbo na, un-ɔ 'ye 'le-e ɛ -za -mu un 'ke ɔ ''nyɪ.

VI 'Le 'Piɛɪ -mnoɔ 'ye ɔ -kaa ''yi'ɛ: 'In se mɔni'a -lue komu 'bhle 'ɪn 'ke -ɪnmɔ ''nyɪ. ɛ 'mna 'bhle'a, 'ɪnnɛ 'ɪn-ɪ ''nyɪ'e -ɪnmɔ. 'Le Nazalɛɛtɔkɔyi *Zezii *Kliisɪ'a 'nyɪ 'mu, -sɔ 'mu -ɪn 'ke -na.

VII 'Le 'Piɛɪ 'ye 'ɔ -linasɔ kpɔn, ɔ 'ye ɔ ''yi''luo. 'Bho -gbaa -lue 'mu -kloyi'a bhɪ -ke 'ɔ -bhopotiti 'kpa-a le.

VIII ɔ ''blu-ɔ'o, zenyi! ɔ 'ye ti-nyna, 'le ɔ 'ye 'bho 'kpa ɔ 'ye -na. 'Le ɔ -ke *Zezii'a -dalbhomɔ 'mno 'ye 'le -Lagɔ'ɔ bubɔbhlegbo pa, ɔ-ɔ na, ɔ-ɔ ''bublu 'muti 'le ɔ-ɔ 'bhɛɛ'ɛ -Lagɔ'ɔ 'nyɪ ''yi.

IX Nyunyu'a -dadudu'a ''yigbeyi ɔ-ɔ na nɔ'o 'le ɔ-ɔ 'bhɛɛ'ɛ -Lagɔ'ɔ 'nyɪ ''yi.

X Nyu 'mno yibo 'no-ɔ ''yi. ''Gwizinyɔ de'a 'bho -Lagɔ'ɔ bubɔbhlegbo'a ''Yrillinmɔwɔn'ɔ -panamu ti -ɔ zɾɔ'ɔ, 'ɪnnɔ mo'o. 'ɔ 'pɔnpɔan'a wɔnmamaa kpɔn -ɔ'o tenyɪ.

'Le *Lagɔ'ɔ bubɔbhlegbo *Piɛɪ -tro -nɪ'e -zebhle

XI -Gblee, un 'ye'a ɔ-bo nyɔ 'mno li ɔ ''srii'a *'Piɛɪ -ke *'Zaan a, wɔn 'mu -ɔ ti, 'le un-ɔ ''gbu'o

ti, 'le *-Lago'ɔ bɔbɔbhlegbo'a 'gbewɔn -ke 'yi un -nɪ'a, un 'duu'a 'bhlɔkpayowli *Salomɔɔ'ɔ 'nyɪnɪ a, 'le un 'ye ɔ 'le -yɛ.

XII 'Piɛɪɪ 'ye'a -kaa li, ɔ na ɔ-bɔ nyɔ 'mɪnɔ -bodɪ: *Izrayɛɛɪɪkɔmɔ-a, leedɪ nyɔ -nɔɔ'ɔ 'pɔnɔpɔn 'ma-a amɔ wɔnti'a? Leedɪ a-a 'yra'a -amɔ -zipaa! -ɛ na -abɔ-a'a ''bhi'a wɔnkɛ -ke -a'ba -Lago'ɔ 'yisɪsɪɛ 'mɔ ɔ 'pɔn -nɪ'a?

XIII *Ablaamɔ-e, *Izaakɪ -ke *Zakɔɔpɔ'a -Lago, -ɔ 'ma-a -a'ba ''na ''we'a -Lago, 'unɔ pɔ'o 'ɔ lbhɔzeyi *Zezii 'nyɪnɪ ''kpi. ɔ-bɔ Zezii 'mɪnɔ, 'unɔ a'ba ''bhi ''nyɪ'e *Zuifɔ'a nyɔklɪgbɪ -jeyi 'le a 'ye ɔ kwa gbo -za 'bho 'Wlɔmɛɛ'ɛ 'bhlɔkpayowli *Pilaatɪ'a 'yigbeyi. ɔbɔ 'ybha 'ko-o'ɔ ɔ 'ke ɔ ''yiti''tayi.

XIV *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'ma-a ''yisɛɛyi, 'unɔ a ɛ'ɛ wɔn ''kpiti 'le a na: Pilaatɪ! -A-bɔ bhade -ɪnɪmɔ li, ''sii ''kulbhayɪ Balabaasɪ ti!

XV -Kaa 'ka-a a 'lbha'a tinɪɛzɛgɛ'ɛ tiyayi'a ''bhɔ ɔ 'ye 'mɛ. -Lago -mɪnɔ -zɔ 'ɔ-ɔ glu ɔ 'ye ti-nɪ -lɛɛ. -A -nɪ 'sɔn, -a 'mɔ-o 'ɔ glɔsɔɛ'ɛ ''dɪ'a -dayemɔ.

XVI ɔ-bɔ Zezii 'mɪnɔ, 'le -a'ba 'ɔ ''gwɪɪdɛɛ 'mɔ -ke 'ɔ wɔnkɛ 'mɔ, ɔ-bɔ nyɔkpasu a-a 'ye'a 'bho li, a yibɔ'a a, ɔ -ke 'kɔɪ-ɪ 'kpa'a 'le, a -gblee, 'ɔ ''gwɪɪdɛɛ ɔ ''nyɪ'a -amɔ, 'le ɛ 'mɔ Zezii'a ''bhɔ -nɔ -nɪ'e lbhɔ ɔ 'ye 'pɔn ɔ 'ye 'bho a'ba ''yigbeyi ti-nyna.

XVII ɪ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, 'an 'lotɔ'a ''nyɪnuu-a, 'ɪn yibɔ'o-o, a -ke a'ba -klɪgbɪ, ''yribhɔ 'mɔti a -nɔ -nɪ'e Zezii lɛ ''lruli.

XVIII A -gblee, dɪ -Lago -zi -nɪ'a 'ɔ wɪu'a 'mɔtizamɔ ''we 'mɔ un -za'a 'mɔ see na, *-Lago'ɔ

'Bhozayi ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, ɔ 'ke 'kle 'ye mo'o tenyi,
-kaa ɔ -see ε 'mate, 'ε 'yri'a 'bɪ 'ye-ε'ε -laa.

XIX 'ε dɪ, a yibo a'ba ''nyinyinidɪ ''yi 'le a 'ke 'le
-Lagɔ gbo ''bhiti ɔ 'ke a'ba ''nyinyinidɪ'a dɪ 'bhɔ!

XX -Bho a nɔ -kaa, a'ba -Kɔyi -Lagɔ -nɪ'e-e a'ba
''klumɔ'a dɪ, -nɔɔ ɔ de'a 'bho ti 'le ɔ 'ke amɔ 'kpi
''yi po, -bho ε nyini, Zezii 'ma-a 'ɔ 'Bhozayi ɔ -za'a
'bho see a'ba dɪ ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, ɔ-ɔ 'ye ɔ le -ya
mɔ.

XXI 'Bho 'ε lemɔ, -nɔɔ -ke 'li -a -nɪ'a -daa a,
Zezii 'ke -bhla 'le yaku 'li ti-de 'le lɪ 'wee'a -
lremɔkpanɔɔ 'ke nyini, 'ka-a -Lagɔ'ɔ ''bhuo -zi
-nɪ'e 'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ 'mɔ, ɔ 'ye ɪ 'mɔ-za -
benyi.

XXII A -gblee, -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi *Moyiizɪ
na:

-Ka 'ɪn -nɪ'a a, -a'ba -Kɔyi -Lagɔ-ɔ 'ye-e amɔ
'ɔ wlu'a 'mɔtizayi -lue -ya -mɔ, 'le a'ba
''klumɔ ɔ-ɔ 'ye 'wɔ mɔ: dɪ''o dɪ ɔ-ɔ 'ye'a
'mɔ-za mɔ, 'ɪnɔ a 'ke -lokuipo.

XXIII Nyɔ''o nyɔ-ɔ -see'a ɔ-bɔ -Lagɔ'ɔ wlu'a
'mɔtizayi 'mɔ'ɔ wlu -lokuipo, -Lagɔ-ɔ 'ye ɔ 'le
'ɔ nyɔ'a ''klumɔ -za -mɔ 'le ɔ 'ke ɔ ti-za.

'Ka-a Moyiizɪ 'lɛ'o.

XXIV A -gblee, -ε 'wɔ'a 'bho -Lagɔ'ɔ wlu'a
'mɔtizayi *Samiɛlɪ ''kpi 'le ε 'ye'a -ziannamɔ
nyini a, ɔ-bɔ -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ 'wee -za'a
ε-be -nɔɔ 'mɔ'ε'ε ''kpidɪ 'mɔ-ε -lue -lue see.

XXV Lɪ -Lagɔ -zi -nɪ'a 'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ 'mɔ,
ɔ nɔ'a ɔ-ɔ 'ye ɪ -nɔ -mɔ, a'ba lɪ mo'o, 'le, -
ybhɛybhɛtite -Lagɔ -ke -a'ba ''na ''we bhla'a a, a
-ke ɔn -ple 'nɛ 'mɔ, -Lagɔ -ke -a'ba ''na ''we ''du-ε
''lru 'le ɔ na *Ablaamɔ -bodɪ:

'Le -a'a "nynuu'a "nynuu'a -lue 'mɔ 'n-t 'ye
'bhlɔkɔ 'wee "niti-wɔnna mɔ.

XXVI -Antanyi a'ba dɪ -Lagɔ -ya'a 'nɔɔ 'ɔ lbhuzeyi
'le ɔ 'ye amɔ 'yi'daa 'le ɔ 'ke amɔ "niti-wɔnna.
'Le 'ɔ a'ba "nitiwɔnnɛɛ 'mɔ, 'le-e ɔ 'ke amɔ lbhɔ
'mɔ -nɔ -nɪ 'le a 'ke a'ba "nyinyidɪ'a dɪ 'bhɔ -lue
-lue.

IV

**Piɛɪ -ke *Zaan 'mu-o -zige 'mɔ*

I -Gblee, *Piɛɪ -ke *Zaan "sri nyɔ dɪ -bodɪ
'mɔzanamɔ 'le *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔ-e, *Zuifɔ'a
'sroja'a -klagba -ke 'Zuifɔ'a 'plan ɔn-ɔ 'la'a
*Sadiziɛɛn 'ye ɔ "kpiti'wla.

II Nyɔ 'mɔɔ -ka 'bho-o nyɪ a, ɔn-ɔ 'tɔ-ɔ nyɔ na:
*Zezii -sɔ'ɔ-ɔ glu, ɔ -nɪ'e-e ti -lrɛɛ. 'Ka 'mɔɔ, 'ka-
a 'mɛmɔ-ɔ 'ye glu -sɔ mɔ -lrɛɛke. 'ɛ wlutu wa'a
ɔ-bɔ nyɔ 'mɔɔ'a 'limɔ ɛ wɔn.

III 'Bho -yritayi ɔn 'kpɔn-o 'Piɛɪ -ke 'Zaan kwa
'mɔ ti. 'Yrɔ -nɪ'e-e "yititoponamɔ 'le ɔn 'ye ɔ -jie
'mɔ poa ɔFa 4 3 'Le 'Zuifɔ'a 'bhlɔkpa "kpi, -bho
glu gwɛ, 'wa tu -zige. A -gblee, ɔn kpɔn'a 'Piɛɪ
-ke 'Zaan, glu -nɪ'e-e gwɛnamɔ. 'ɛ dɪ a, ɔn se 'tɔ
'bhɛɛ ɔn 'ke ɔ -zige -tu 'le ɔn 'ye -jie 'mɔ -gepo.

IV I -nɪ'a -bhla -kaa 'mɔ, "dɪ ɔ-bee -za'a 'mɔ,
nyɔ'a -dadudu 'wɪn 'tɪ 'bɔ ɔ, ɔn 'de -tɪ "gwli, ɔn
'wɔɔn nɪ-o'o 'le nyɔ-ɔ 'kpɔ 'ɔ "kpi. ɔn 'kpɔ 'ɔ
'kpi a, 'wa 'wee'a "klumɔ'a nyukpasi 'bhɛɛ'ɛ-ɛ
nyukpasi'a "dui -bue "dui 'sɔn -gwli -bue.

V Zɔ zɪ'a a, 'Zuifɔ'a -klɔgbɪ-e, -Lagɔ'ɔ gbayi-
bomɔ -ke 'Zuifɔ'a -zigletumɔ -lrɔɔ-ɔ -nɪ'a 'bho
'gbɔɔ'o-o "lru 'le Zelizalɛɛmɔ.

VI 'Bho 'mnɔ -Lagɔ'ɔ 'sragazayisɔvɔklagba un-ɔ
'la'a Anɛ-e, -Lagɔ'ɔ 'sragazayilreklagba un-ɔ 'la'a
Kayifɔ, *'Zaan -lɔɔ, Alasaanɔ -ke nyɔ -lɔɔ-ɔ 'ma-
a -Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba'a -gɔlgɔwɔnyɔ'a nyɔ,

VII un 'luo'o-o *Zezii'a -dalbhomɔ 'sɔn 'mnɔ
'mɔ, un 'ye ɔ 'bho 'wa 'yigbeyi ti-nyna, un 'ye
ɔ tidede, 'le un na: Yɔɔ 'nyɔ'e amɔ wɔnkue 'le
a-bee -mnɔɔ 'ye nyɔ -nɔɔ 'pɔun'a?

VIII Un 'lɛ'ɛ -kaa a, *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a -jijri 'yi-
e 'Piɛlɔ 'kpi 'le ɔ na: A-bɔ 'ma-a -a-bɔ 'Zuifɔ'a
-klɔgbɔ -ke -a'ba -zigletumɔ -lɔɔ,

IX a 'ye li-ɔ, a dede'e-e -amɔ ti -ɔɔan 'bho -zɛɛɛ
-a nɔ'a -nɔɔyi -bodɔ, 'le a-a nɔ'o, koo a nyɔnyna
'nɔ 'mɔ ti ɔ 'ye 'pɔun'a dɔ,

X ɛ -nmɔ'ɔ 'yrili a 'ke -kaa yibo, 'le
*'Izrayɛɛlɔkɔmɔ'a klɛ 'ke ɔ yibo -lɛɛɛ,
Nazalɛɛtɔkɔyi, *Zezii *Kliisɔ, a kɔ'ɔ 'bho
nyɔyrilbhaatu 'yri, ɔ 'mɛ'ɛ, -Lagɔ -za'a glu,
ɔ -nɔ'a ti -lɛɛɛ, ɔ-bɔ Zezii 'mnɔ'ɔ 'nyɔnɔ 'mɔ, 'le-e
ɔ-bɔ nyukpasu -nyna'a 'bho a'ba 'yigbeyi ti 'pɔn
-nɔ'o.

XI ɔ-bɔ Zezii 'mnɔ, ɔ 'mo-o nyɔ -yɔ -ke 'kpidɔ
'cɔnɔ-ɛ'ɛ 'le -Lagɔ'ɔ 'bɔgɔ 'li see:

Sɔkɔpɔ -budupomɔ -ba'a, un nɔ'a ɛ se 'yrili-nmɔ
un pɔ'a ti, 'ɛ 'bɔ-ɔ 'ye-ɛ'o na 'unne -nmɔ'ɔ
'yrili, -ɛ -zi'e sɔkɔt 'wee.

XII A -gblee, 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ nyɔ -lɔɔ -Lagɔ 'ka -a-
bɔ nyunyu 'nyɔ ɔ -ke 'nyɔnɔ 'mɔ -a 'ka 'pɔn -nɔ,
ɔ se -nɔ, -bho ɛ -se Zezii -nɔ -lue 'tun'a 'nyɔnɔ 'mɔ.

XIII 'Piɛlɔ pɔ'a wlu 'mnɛ ti a, 'Zuifɔ'a -zigletumɔ
-nɔ'a 'bho -gbɔ'o-o ɔ -ke 'Zaan ya 'le un -see
'wa 'yri ple. Un yibo'o-o na un -nɔ 'sɔn se
'nyɔnɔbhlemɔ -ko 'le un -se nyɔ-ɔ 'cɔan'a 'bɔgɔ

tenyi -ko. 'E di ɪ -ma nu'o wɔnti, 'le un 'ye ɔ
'yiyibo -ka un "du'a nyu-ɔ -ke Zezii -gwle'a -
nanamu.

XIV A -gblee, nyukpasu 'pɔn'a a, un 'ye ɔ li, ɔ
-nyna'a-a 'bho 'Pieli -ke 'Zaan "troli ti, le un 'ka
'bho "du, ε se -ni.

XV 'E di un nu'o: 'Pieli "we 'da 'le "piemu! Un
'da'a a, 'le un 'ye 'le 'wa lemu "sra pa.

XVI Un na: koo -a 'ke nyu 'sɔn 'mnu -nyna'a?
A -gblee, -ka nyu 'mnu nu'a *"'yritikpɔnwɔnkule,
Zelizalɛmɔkɔmu'a -dadudu yibo'o-o 'na. -A se
'bhɛɛ -a 'ke ε "yidepo.

XVII 'Ka-a ɪ -ni'e 'mu'a di a, -bhladi "di 'mni -
see'a -bhla ti-wa ke, -a "du ɔ -sɪanyi 'le -a 'ke ɔ
'mu'kaa. -A nu na: Nyɔ'ɔ 'wɔɔn 'tɔ amu 'nyni
-nɛɛ wɔn "yi 'bɔ -le" a!

XVIII Un gwɛ'ε "srɛpɛɛ "yi, 'le un 'ye ɔ 'bho -zige
'mu le -ya, 'le un 'ye ɔ -kaa "yi"le: -Bho a mu a,
nyɔ'ɔ 'wɔɔn 'tɔ amu Zezii'a 'nyni wɔn "yi 'bɔ -le!
A'ba -tɔ 'tɔ 'ɔ "di nyu -le "kɔmɔkɔmu-a" a!

XIX 'Le 'Pieli -ke 'Zaan na: A 'crɛ a'ba "bhi 'mɔti,
'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, -bho ε -nmɔ "yrili -a 'ke
amu 'bho "du 'le ε 'ke -Lagɔ 'mu-zi a, 'le a 'ke ɪ
'mu-za!

XX A 'ye li-ɔ, -a-bu -yɔɔ, li -a 'ye'a li, -a'ba -lokui
'wɔn'ɔ 'bɔ, -a se 'bhɛɛ -a 'ke 'ya "di'a -zazadi
'bɔ.

XXI Un 'le'ε -kaa a, nyu-ɔ tu'a 'Pieli -ke 'Zaan
-zige, un 'mu-o 'bho 'wa da le un 'ke ɔ -fanu
'mu sie: A'ba mu 'tɔ 'bho Zezii'a 'nyni 'mu nyu
-tɔnamu le -le" a! Di un 'ku ɔ -kpɔn, un se ε 'ye.
Le un nu'a, 'ε di nyu'a -dadudu-u 'bhɛɛ'ε -Lagɔ'ɔ
'nyni "yi. 'Ya di un "tayi 'nu "yiti.

XXII -Gblee, ɔ-bɔ nyɔ-ɔ 'pɔn'a 'wɛ wɔn 'mɔ, 'ɔ
'wɔwɔzɔn -zi'e-e zɔn'a -gwɔ 'sɔn li.

Nyɔ-ɔ de'a *Zezii "gwɔ'a *-Lagɔ'ɔ wɔngbopɔe

XXIII Un "tayi'a *'Piɛɔ -ke *'Zaan "yiti, un
mu-o'o un 'ye 'le 'wa nyɔ -yɛ. Dɔ *-Lagɔ'ɔ
'sragazamɔ'a -klɔgbɔ -ke *'Zuifɔ'a -zigletumɔ -
lɔɔ -za'a 'mɔ, un 'ye 'ya kuna po.

XXIV Un gwɛ'ɛ kunapɔe "yi a, -ka un -die'a 'mɔ,
un 'po-o wɔ yayi 'le un 'ye 'le -pɔɔ -lue 'mɔ *-
Lagɔ wɔn gbo -po -nɔ: -A'ba -Kɔyi -Lagɔ, -unmɔ
-ya'a yaku -ke li-ɔ -nɔ'a 'le 'ɛ "yi ti, -unmɔ -ya'a
'bhlɔkpa -ke li-ɔ -nɔ'a 'nɔɔ 'ɛ "kpi ti, -unmɔ -ya'a
'ni -ke lɛ'o lɛ-ɛ -nɔ'a 'le 'ɛ kɔ ti,

XXV 'le *-a'a Lisaazuzu 'mɔ, -a'a lbhɔzeyi
*Daviidɔ 'ma-a -a'ba "na, -unmɔ po 'ɔ wɔ wɔn
'mɔ see, ɔ 'ye -kaa 'lɛ, na:

Lee -ke dɔ 'bhlɔkpi po'o 'cɛ tenyɔ 'le un-ɔ pa'a fɛ
bhebhe'a?

XXVI 'Bhlɔkpiyowli "we -nyna'a-a -gbaabhɔ, un 'ye
'mɔpopo, 'le, -unmɔ -a'ba -Kɔyi -Lagɔ -ke *-a'a
'Bhozayi -ɔ 'pɔn'a nyɔ, un 'ye amɔ tɔ gbo -ya.
'Ka-a Daviidɔ 'lɛ'o.

XXVII Kɔn, -ziadɔ mɔ'o. 'Bhlɔkpiyowli "we
*Elɔɔdɔ -ke Pɔnsɔ *Pilaatɔ, un -ke nyɔ-ɔ -se'a-a
a 'Zuifɔ, 'unmɔ -ke *Izrayɛlɔkɔmɔ popo'o 'mɔ
-dagbɛ Zelizalɛmɔgwɔ 'mɔ, -a'a 'Bhozayi -ɔ
'pɔn'a nyɔ, *Zezii, -ɔ 'ma-a -a'a lbhɔzeyi, un 'ye
ɔ tɔ gbo -ya.

XXVIII 'Le -a'a wɔnkɛ -ke -a'a 'gwɔɔdɔ 'mɔ, lɛ
-un cɛ'ɛ wɔn "kpiti see, 'unne un -nynia'a "yi.

XXIX 'Traamɔ 'tɔ ɔ, -a'ba -Kɔyi, -gbɔ -a'ba
jekamɔ ya, un 'bɔ-ɔ ti un 'ke -amɔ -fanɔ 'mɔ sie

'le -a 'ke -a'a lbhɔ kwa gbo -za. "Nyɪ -a-bɔ -a'a lbhɔnɔmɔ "yritikue 'le -a 'ke -a'a "dɪzɪɔ 'mɔ-za.

XXX -Tɔ -a'a wɔnkue 'le nyɔ 'ke 'pɔn, 'wɔn 'le, -a'a lbhɔzeyi Zezii -ɪn -za'a 'bho, *'yritikpɔnwɔnkulɪ 'ke -nɔ-ɛ 'le ɔ 'nyɪ 'mɔ.

XXXI -Gblee, ɔn gwɛ'ɛ *-Lago'ɔ wɔngbopɔɛ 'yi a, -da ɔn 'gbɔɔ'a "lru -glɪglɪglɪ! 'bho'a 'bhɪkpa -trɛ'o. -Lago'ɔ Lisaazuzu'a -jɪjɪ 'yi -ɔ "kpi 'wee, 'le ɔn 'ye 'yrɪli-cɛ 'le ɔn 'ye 'bho 'kpa, 'le ɔn-ɔ za'a -Lago'ɔ wɪu 'mɔ.

*Zezii'a 'gwlidemɔ 'gble-e 'wa -kɔkɔɪ

XXXII -ɪn 'ye li-ɔ, *Zezii'a 'gwlidemɔ'a klɛ 'bhɛɛ'ɛ-ɛ -pɔɔ -ke -naagɪ -lue 'mɔ. 'Le 'wa "klumɔ, nyɔ-ɔ 'ka nɔ: 'ɪn -glɛ'ɛ-ɛ 'an -kɔkɔɪ 'yi, ɔ se -nɪ. Lɪ ɔn 'bhle'a a, ɔn-ɔ plɛ 'nɪ 'mɔ-ɛ.

XXXIII -Ka -a'ba -Kɔyi Zezii 'mɛ'ɛ 'le ɔ 'ye'a glu -sɔ ɔ, ɔ 'ye'a ti-nɪ -lɛɛ, 'ɛ "dɪ *'ɔ -dalbhomɔ-ɔ za'a 'mɔ -ke wɔnkue -na'o, 'le -Lago-ɔ wɔnna'a 'wa 'wee 'nɪti tenɪ.

XXXIV-XXXV 'Le 'wa "klumɔ, -yɔ 'ka lɛ 'mɔ-bɔ, ɔ se -nɪ. Nyɔ -yɔ 'bhle'a -kpɪ -ke nyɔ-ɔ 'bhle'a -bɪdɪ-i 'pɔ-o 'ya tɔɔ 'pɛɔ. 'Ya mɔni ɪ 'ye'a a, 'le ɔn-ɔ "nyɪ'e Zezii'a -dalbhomɔ -jɛyi 'le ɔn-ɔ bhɪbhɛ nɪ nyɔ 'yi, ɔn-ɔ 'gble ɪ'o 'le ɪ-ɪ nyɪ 'ɔ 'yi -lue -lue.

XXXVI Dɪ-ɪ zi'a, 'ya 'digbi'a kpɛ -luɛɛ 'ka: *Levii'a -gluɔwɔnyɪ'a "yɪ -lue ɔn-ɔ 'la'a *'Zɪzɛɛɔ, -ɔ 'wɔ -nɪ'a Sɪplɔbhɪkpa "kpi, 'ɪnɔ Zezii'a -dalbhomɔ "we "dɪu'o Banabaast ('ɛ 'zɔ 'mɔ-o nyɔ'a 'kpayipoyi).

XXXVII ɛ-be -nɔɔ 'mɛ ti, ɔ 'bhle-e -kpɪ. 'Ya -lue ɔ pɔ'o 'pɛɔ 'le ɔ 'ye 'ɛ mɔni Zezii'a -dalbhomɔ -yɔ.

V

Ananiasɩ -ke Safilaa'a ''kpidi

I Dɩ 'mɩnɩ'a 'digbi'a kpɛ'ɛ 'sɔnnɛ 'ka-a: Nyukpasu -lue-e -nɩ'e 'bho. ɔ-bɔ nyukpasu 'mɩɔ, 'ɔ 'nyɩnɩ 'mo-o Ananiasɩ, 'le 'ɔ 'nyɩɔ ''du'o Safilaa. 'Innɩ -po'o wlu -dalue, ɩn 'ye 'wa -kpɩ'a -lue 'pɛlɩ po.

II I -nɩ'a -kaa 'mɩ a, Ananiasɩ 'gble-e -kpaamɔni 'mɩ, 'le ɔ 'ye mɔnitɔlɩ ti''du, 'le ɔ 'ye 'ya tɔlɩ -sie'a 'bho *Zezii'a -dalbhomɩ gbo kpa. ɔ 'nyɩɔ yibo nɩ-o'o.

III ɔ kpɩ 'ɩ 'le, *'Piɛlɩ na: Ananiasɩ, leedɩ ''nyinyɩnidɩ'a tiyayi *Sataan ''yi'e 'le -a'a -pɔlɩ gbo 'le -a ɛ'ɛ *Lagɔ'ɔ Lisaazuzu sɩn li 'le -a sie'e 'le -kpaamɔnitɔlɩ'a? 'Kla se ''yrili-nmɔ!

IV -In 'ka -kpaa 'mɩɛ 'pɛlɩ po, -a'a ''yigleɛ mo'o. -In -po 'nɛ 'pɛlɩ a, 'ɛ mɔni -ɩnmɔ -kɔ -nɩ'o -lɛɛ, 'kla -ko? Koo -ɩn nyna'a 'le -ɩn 'ye kpɩi -yɩ ɔ 'le -a'a -pɔlɩ gbo'a? 'Kla se ''yrili-nmɔ. 'Ka-a ɛ -nɩ'e 'mɩ'a dɩ a, ɛ -se nyunyɔ'ɔ ''sɛ -ɩn ɛ'ɛ sɩn li -ko. -Lagɔ -ɩn ɛ'ɛ sɩn li -lɛɛ.

V-VI -Gblee, Ananiasɩ 'wɔn'ɔ wlu 'mɩnɩ 'bɔ, ɔ 'ɛɛ-ɛ yayi, ɔ 'ga-a ti -gblayi! ɔ 'mɛ-o'o ''gamɩ. ɔ 'mɛ'ɛ ɛ, 'bhɩabhɩayreetɩ yi-o'o, ɩn 'ye 'ɔ ''ku ''yriɛ li'fifian, ɩn -ke ɛ 'ye mu 'le ɩn 'ye ɔ tinmaze. Nyɩ 'wee 'wɩn 'ɩ 'bɔ, ɩn 'gebhɛ-ɛ li -sɩanyi'a dɩ.

VII -Nɔɔ gbe zi'a a, ɩn -ka 'le-e gbu, Ananiasɩ'a 'nyɩɔ yi-o'o. -Da 'Piɛlɩ ''we -nɩ'a a, ɩn 'ye 'bho nyɩnɩ. Lɛ-ɛ zi'a 'bho 'wa nyimie'ɛ ''kpi, ɩn se ɛ yibo,

VIII 'le 'Piɛlɪ 'ye ɔ 'la, ɔ 'ye ɔ tidede: A 'tmɔɔ 'ɪnmɔ, -kpaamɔni ɛ 'ye'a 'wee 'ka-a'a? Ʋn na: Kɪn, 'ɪnnɪ mɔ'o 'wee.

IX Ʋ na: Leedi a -ke a'ba nyimie -po'o wlu -dalue 'le a-a 'dɪn'e -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu ti'a? A -gblee, nyɔ-ɔ -sɔ'ɔ a'ba nyimie tinmazenamu, 'ɪnnɔ -nɪ'e 'bho -buduwɔn 'yi, 'ɪnnɔ -ke a-bɔ 'ye -mu mɔ -lrɛɛ.

X -In 'ye li-ɔ, 'bho -gbaa -lue 'mɔ, ɔn 'ga-a 'bho 'ɔ wɔnyi ti, ɔn 'ye 'mɛ. Nyɔ-ɔ 'wɔ'a sɪa 'mɔ 'ka yi, ɔn 'mɛ-o'o. 'Le ɔn -ke 'wa ''ku 'ye mu, ɔn 'ye ɛ 'bho 'wa nyimie'ɛ zoko ''trolli tinmaze.

XI Zezii'a -gɪgbawɔnyi'a nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho -ke nyɔ 'wee 'wɪn 'ɪ 'bɔ, ɔn 'gebhɛ-ɛ li -sɪanyɪ'a dɪ.

*Zezii'a -dalbhomɔ 'nɔ-o *''kpitikpɔkpawɔnkuli

XII ɛ-be -nɔɔ 'mne ti, *''yritikpɔnwɔnkuli'a -dadudu *Zezii'a -dalbhomɔ-ɔ nɔ'o 'le nyɔ 'wee'a ''klumɔ. -Gblee, 'le -naagɪ -lue 'mɔ 'ɔ ''gwɪdemɔ-ɔ 'gbɔɔ'o ''lru -wɛɛwɛɛ 'bho *Sa-lomɔ'ɔ 'gbewɔn 'yi.

XIII-XIV Nyɔ'a -dadudu-u 'za-a 'wa ''yɪlinmɔdɪ, 'le nyukpasi -ke 'nynɔkpakɪ'a -dadudu-u de'e -a'ba -Kɔyi *Zezii ''gwɪ 'le ɔn-ɔ 'wɔɔn nɔ'o, 'le ɔn-ɔ 'kpɔ 'ɔ ''kpi 'le ɔn 'ye ''yi-die. I -nɪ'a -kaa 'mɔ a, nyɔ-ɔ -see'a 'ɔ ''gwɪdemɔ, ɔn 'bhle-e -sɪanyɪ ku 'mɔ ti'a dɪ, 'wa nyɔ 'ka nyɔ ''yɪlikplan, -ɔ 'ka 'le Zezii'a ''gwɪdemɔ'a ''klumɔ 'kpa, ɔ se -nɪ.

XV -In 'ye li-ɔ, 'ɔ -dalbhomɔ-ɔ 'nɔ-o ''yritikpɔnwɔnkuli'a -dadudu 'le nyɔ'a -dadudu-u yɔ 'ɔ 'wa ''gwizimɔ 'bho -jolɔwɔnli, ɔn-ɔ de 'ɔ 'bho 'wa ''kpitipɛɪ ''kpi ti. Ʋn-ɔ 'nɔ-o -kaa, -bho

'Piɛlɛ -ka zi, 'le 'ɔ -zuzukpɛn 'ke 'wa tɔlɔ 'kpi -zi -nɪ, 'lemnɪ, ɔn-ɔ 'pɔn-o'o.

XVI Nyɔ'a -dadudu 'bhle-e 'wa 'gwizimɔ 'le ɔn -ke ɔn-ɔ yi'o: tɔlɔ 'bhle-e 'nyinyɛnɪdɪ'a -zuzu 'mɔ 'le -lɔɔ 'bhle'e 'sesiwɛlɪ 'mɔ. -Gwɛ bi'a Zelizalɛɛmɔ lemɔ ti, 'le 'ya 'mɔ ɔ-bɔ nyɔ 'mɔ-ɔ 'wɔlɔ'o, ɔn-ɔ 'gbɔɔ'o 'bho, 'le ɔn -nɪ 'wee-e 'pɔn'o.

"Du 'bho -Lagɔ ɛ 'ke nyunyu 'mɔ-zi

XVII-XVIII -Gblee, *-Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba -ke 'ɔ -namɔ 'nɔ-o *Zezii'a -dalbhɔmɔ'a 'mɔnyɛnɪ tenyɪ 'le ɔn 'ye bhaga ɔn 'ke ɔ kpɔn. ɔ-bɔ nyɔ 'mɔ, 'tɔnɔ kpɔn 'o 'le ɔn 'ye ɔ -jie 'mɔ pɔ. (-In 'ye li-ɔ, -Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba -ke nyɔ -ke ɔ-ɔ na'a, ɔn-ɔ 'mɔ-o -dagbɛ Zelizalɛɛmɔ'a nyɔ'a 'plan ɔn-ɔ 'la'a *Sadizilɛɛn'ɛ 'klumɔ'a nyɔ.)

XIX ɔn pɔ 'ɔ -jie 'mɔ a, 'ɛ 'matɔ a, -a'ba -Kɔyi -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue yi-o'o, ɔ 'ye -jiejɔduwɔn 'yi kati, ɔ 'ye ɔ 'daa. ɔn 'da'a a, 'le ɔ na:

XX A mu 'le *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo, 'le, ɛ-be -Lagɔ'ɔ -jeyi'a -nanabhɔlɛ 'mɛ, a 'ke 'ɛ 'dɪ 'wee nyɔ -bodɪ 'mɔ-za.

XXI ɔ 'le'ɛ -kaa a, ɔn 'du-o 'bho 'ɔ wɔlɔ. Zɔwɔnyɪ, ɔn -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔn 'mu-o 'le -Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo, 'le ɔn 'ye 'bho 'kpa, ɔn-ɔ tɔ'ɔ nyɔ.

'Bho -nɔɔ -lue 'mɛ 'li, ɔ-bɔ -Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba 'mɔ -ke 'ɔ -namɔ, -da ɔn -ke *'Zuifu'a -zigletumɔ -lɔɔ-ɔ 'gbɔɔ'a 'lɔ, 'bho-o ɔn mu'o, 'le ɔn 'ye nyɔ lbho, ɔn 'ye 'Zuifu'a -zigletumɔ -lɔɔ 'la ɔn -ke ɔn 'ke 'lɔ'gbɔɔ. ɔn nɔ'a -kaa a, 'le ɔn 'ye 'wa 'bhi'a 'sroja lbho ɔn 'ke -jiejɔdu'a lifuomɔ -kaa 'yi'lɛ: Nyɔ -a'ba

-klɔgbɛ po'a -jie 'mɔ, a kpɔ v 'le 'wa wɔnyi 'le vɛ
'ke v ti'crɛ.

XXII U-bɔ "sroja 'mɔv nyɛni'a 'le -jɛbudu li, vɛ
-see 'le nyɔ 'mɔv'a nyɔ'ɔ -lue 'tɛn -yɛ. Vɛn 'mu-o
le, 'le vɛ 'ye -zigletumɔ 'mɔv wlu kpa:

XXIII -A mu'a a, -jɛbudu -kɛ'o -nmɔzenmɔze! 'ɛ
lifumɔv -nɛ'e-e 'bho 'ɛ wɔn 'wee 'yi. -A kati 'nɛ
a, nyɔ 'mɔv'a nyɔ'ɔ -lue 'tɛn se 'le -nɛ.

XXIV 'Zuifv'a "sroja'a -kɔlagba -ke -Lagɔ'ɔ
'sragazamɔklɔgbɛ 'wɛn 'ɛ 'bɔ ɔ, -ka vɛn dɛda'a
'mɔti, le vɛn 'kɛ ɛ "kpi "du, vɛn se ɛ 'bhle 'le vɛn-v
'kabha'o: -Woo! Doo -a 'ke v 'yee 'ya?

XXV Wlu 'mɛ "sri 'le 'wa wɔn 'mɔ, nyɔ -lue
'ye yi, ɔ na: A -kɔfna o! Nyɔ a po 'ka -jie 'mɔ,
'ɛnnɔv -nɛ'e 'le -Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo: vɛn-v 'tɔ-ɔ
nyɔ -Lagɔwlu.

XXVI Vɛn 'wɔn'ɔ wlu 'mɛ 'bɔ ɔ, 'Zuifv'a "sroja'a
-kɔlagba 'bhle-e 'ɔ nyɔ, vɛn 'ye 'wa dɛ mu 'le vɛn
-ke vɛn 'ye yi. Vɛn yi'a a, vɛn -see v ka -nyna. Nyɔ
Zezii'a -dalbhomɔ 'mɔv-v tɔ'ɔ, 'wa -fanɔv "sroja
ple'o vɛn -kɔv v -digbi 'mɔ 'lbha. 'ɛ dɛ vɛn -see v
-glaka kpɔn.

XXVII Vɛn "luo 'nɔ 'mɔ, vɛn -nyna 'nɔ-v 'bho -zɛgle
'mɔ ti 'le -Lagɔ'ɔ 'sragazayikɔlagba 'ye v ti'crɛ, na:

XXVIII -A 'kaa'a amɔ 'mɔ-ɛ na: A'ba *Zezii 'mɔɔ,
a'ba -tɔ 'tɔ'ɔ dɛ nyɔ -le "kɔmɔkɔmɔ-a" a! Leedɛ a
nɔ'o -kaa 'le a'ba -tɔtɔli gwɛ'ɛ -laa Zelizalɛɛmɔ ya
'le a 'bɔ'ɔ ti a 'ke -amɔ 'ɔ 'mɛmɛdɛ "kpi "duu'a?

XXIX -Gblee, 'le *'Piɛli 'ye wlu 'mɔ'luo 'le ɔ 'ye
Zezii'a -dalbhomɔ 'wee'a "lru "yi -wlu -nɛ: -Lagɔ
-a 'ke 'bho "du 'le ɛ 'ke nyunyɔ 'mɔ-zɛ.

XXX ɔ-bɔ Zezii a kɔ'ɔ 'bho nyɔyɛrɛlbhaatu "yri
'le ɔ 'ye'a 'mɛ, ɔbɔ 'mɔɔ, 'ɛnnɔ, -Lagɔ -ke "bhɔ

-a'ba "na "we bubɔ'ɔ, ɔ -za'a glu 'le 'mɛmɔ'a "klumɔ, ɔ 'ye ti-nɪ -lɾɛɛ.

XXXI -Lagɔ -zɔ 'ɔ glu a, ɔ 'ye ɔ 'le yaku 'li 'ɔ "tɾoli 'la, 'le 'ɔ wɔnkuɛ 'mɔ ɔ 'ye 'le mu, ɔ 'ke h'a klɛ -kɔ. ɔ gwɛ'ɛ "yi a, 'le ɔ 'ye ɔ nyɔpɔvɛn -ke -klagba'a "dudua 'nyɪ "kpi po, 'le ɔ 'ke -a-bɔ *Izrayɛɛlɔkɔmɔ "yiflɔɛ "nyɪ 'le -a 'ke -a'ba "nyinyɪnidɪ "yiyibo, 'le -a 'ke 'le -Lagɔ gbo "bhiti 'le ɔ 'ke -a'ba "nyinyɪnidɪ'a dɪ 'bhɔ.

XXXII A -gblee, -a-bɔ -yɔvɔ, -a 'mo-o ɪ-bɪ dɪ 'mnɪ'a "dɪ'a -dayemɔ 'le -a "du'o "dɪzamɔ, 'le, -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu ɔ "nyɪ'a nyɔ-vɔ "du 'ɔ 'bhɔ, 'ɪnnɔ "si'e 'bhɔ, -ɔ "du'o ɪ-bɪ "dɪ 'mnɪ'a -dayeyi -ke "dɪzayi -lɾɛɛ.

XXXIII Nyɔ-vɔ tu'a Zezii'a -dalbhomɔ 'mnɔ -ziple 'wɔn'ɔ wlu 'mɛɛ 'bɔ, ɛ -tbha 'nɔ-vɔ 'cɛ 'le vɔn-vɔ 'bɔ'ɔ ti vɔn 'ke vɔ 'lbha vɔn 'ke 'mɛ.

XXXIV 'Le 'wa "klumɔ, *Faliziɛɛn -lue-e -nɪ'e 'le, 'ɔ 'nyɪ 'mo-o *Gamaliɛɪ. Nyɔklagba mo'o, 'ɪnnɔ tɔ'ɔ nyɔ *-Lagɔ'ɔ gba 'le nyɔ 'wee "du 'ɔ 'bhɔ tenyɪ. 'ɪnnɔ -sɔ'ɔ 'mɔ, -ɔ 'luo'o wlu 'mɔ, 'le ɔ na "sɾɔja -bodɪ: A 'daa Zezii'a nyɔ 'mnɔ "piemɔ -toope!

XXXV ɔn 'da'a a, 'le ɔ na: Izrayɛɛlɔkɔmɔ-a, lɛ a 'ka nyɔ -nɔvɔ "lɾulinɔ, a "du 'ɛ dɪ gba 'mɔ.

XXXVI A -gblee, 'bhɔ'a -nɔɔ -see -bhla 'mɔ-tɛ ke, nyɔ -lue vɔn-vɔ 'la'a Tedaasɪ, ɔ 'wlv-o 'nɔɔ -a'ba 'bhlɔkpa "kpi, ɔ-ɔ 'la-a 'ɔ "bhɔo nyɔklagba. Nyɔ -ke ɔ-ɔ na'a 'bhɛɛ'ɛ-ɛ nyunyɪ'a "du -lue. Nyɔ nɔ'a -kaa, vɔn 'ye ɔ 'lbha, ɔ 'ye 'mɛ. ɔ 'mɛ'ɛ ɛ, nyɔ -ke ɔ-ɔ na'a a, vɔn bubɔ'a-a ti. ɔ kpan ɔ ma'a -see lɛ 'mɔ -zɛ.

XXXVII ɪ zi'a -kaa a, 'bhɔ nyɔ'a zɾɛzɾɛɛnɔɔ "yi,

nyɔ -lɔɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ. 'ɔ 'nyɔ 'mo-o Zidaa, ɔ 'wɔ-
o Galileebhɔkpa 'kpi. ɔ 'klu-o nyɔ'a -dadudu ti,
'ɔnnɔ -ke ɔ-ɔ na'o. Nyɔ 'lbhɔ -ɔ'ɔ -lɛɛ ɔ 'ye 'mɛ.
ɔ 'mɛ'ɛ ɛ, 'ɔ -namɔ ɔɔɛ'ɛ-ɛ 'yi.

XXXVIII 'Bho 'ɛ 'kpi 'tɔ ɔ, 'ɔn-ɔ 'tmɔɔ'o amɔ-ɛ, ɔ-
bɔ nyɔ -ke 'kpidɔ -a 'bhle'a -da kwa, lbhɔ ɔn-ɔ
nɔ'a, -bho ɛ 'du lɛ-ɛ 'wɔ'a nyunyɔ 'mɔ, ɛ-ɛ 'ye-e
ti-jra -mɔ. 'ɛ dɔ, a'ba zi 'tɔ 'wa dɔ -le! A 'tayi nɔ
'yiti 'le ɔn 'ke mu!

XXXIX 'Le, -bho ɛ 'du lɛ-ɛ 'wɔ'a -Lagɔ'ɔ 'bhɔ
'mɔ -ziaka, a se 'bhɛɛ a 'ke ɛ ti-za. 'Ka-a ɛ -nɔ'e
'mɔ'a dɔ a, a 'du a'ba 'bhi 'yrili a -ke -Lagɔ -kaa
'yidede.

ɔ po'a wɔ 'mɛ ti a, 'wa 'wee 'wɔɔn nɔ-o'o.

XL Un nɔ'a -kaa, ɔn 'la-a Zezii'a -dalbhomɔ. Un
yi'a a, ɔn 'ye ɔ 'sɛɛn 'le ɔn na: Nyɔ'ɔ 'wɔɔn 'tɔ
amɔ Zezii'a 'nyɔ wɔn 'yi 'bɔ -le 'kɔmɔkɔmɔ-
a'a! Un 'le'ɛ -kaa a, ɔn 'tayi 'nɔ-ɔ 'yiti, ɔn 'ye
mu.

XLI ɔ-bɔ Zezii'a -dalbhomɔ 'mɔ, ɔn mu'a a,
'bɔbɔa 'lbhɔ -ɔ'o tenyɔ! Un yibo'o-o -ka nyɔ -ɔ
'ɔ 'nyɔ 'kpi 'le ɔn-ɔ klɔ 'ɔ nyanɔ 'mɔ Zezii'a dɔ:
-Lagɔ -mɔɔ -bodɔ, ɔn -nɔɔ 'nɔ-ɔ 'yri 'kpi ti.

XLII 'Innɛ 'bhle'e 'nyɔ'a dɔ, ɔ'ɔ'ɔ ɔ'le *-Lagɔ'ɔ
bɔbɔbhlegbo -ke -bidi -lɔ 'li ɔn-ɔ tɔ'ɔ nyɔ, 'le,
Zezii, *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, ɔn-ɔ za'a
'ɔ 'dɔzɔgɔ 'mɔ 'kɔmɔkɔmɔ.

VI

**Zezii'a -dalbhomɔ'a -kpamɔ -mɛɛɔn*

I -Gblee, 'bho ɛ-bɛ -nɔɔ 'mɛɛ ti, *Zezii'a -
namɔ-ɔ 'kpa-a 'kpi 'kɔmɔ, 'le, "Sesizuiɔ -yɔ
po'a glɛkɔwɔ a, 'ɔnnɔ 'kla'a *Zuifɔ -yɔ 'ma-a

-gwɔkɔmɔ. Un na *Zezii'a -dalbhomɔ -bodɩ: -
A 'bhle-e "yidiedɩgbanyɔkpakɩ. -Bho nyɔ -ka
lilie-ε 'gble zɔ'o zɔ, ɔn-ɔ bhla 'nɔ-ɔ klεε.

II Un 'wɔn'ɔ wlu 'mnε 'bɔ ɔ, 'le ɔn 'ye Zezii'a
-namɔ 'wee 'lru'gbɔɔ 'le ɔn na: ε se "yrili-nmɔ
-a 'ke -Lagɔwlu'a 'mɔzεε "kpi-tbhe 'le -a 'ke 'le
lilia'a 'gblegblea gbo "bhiti.

III 'Ka-a ε -nɩ'e 'mɔ'a dɩ a, 'lotɔ'a "nynuu-
a, nyɔ -mεεɔn -ke kpɩ -nmɔ'ɔ "yrili, *-Lagɔ'ɔ
Lisaazuzu 'yi'a 'mɔ, -ɔ "si'a 'bho -ɔ 'bhle'a -naagɩ
tenyɩ, a gbɔgbɔ 'le a'ba "klumɔ ti 'le a 'ke ɔ 'bho
-za, -a 'ke ɔ 'bho "du 'le ɔn 'ke ε lbhɩtu nɔ!

IV "Lemnu, -a-bɔ -yɔɔ -mnɔɔ, -a "du-o *-Lagɔ'ɔ
wɔngbopɔε -ke 'ɔ wlu'a 'mɔzεε "yrili.

V-VI ε-be wlu 'mnε, -ka ɔn -nɩ 'wee -die'a 'mɔ,
ɔn 'wɔɔn nε-o'ɔ, 'le ɔn 'ye nyɔ -mεεɔn 'bho 'wa
"klumɔ -za 'le ɔn 'ye ɔ Zezii'a -dalbhomɔ "yi-tɔ.
U-bɔ nyɔ ɔn -za'a 'bho, 'wa 'nynɩ 'ka-a: Etienɩ -
Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'yi'a 'mɔ 'le ɔ de'a *Zezii "gwli
tenyɩ, ɔ -ke Filiipɔ, Plɔkɔɔ, Nikanɔɔ, Timɔɔ,
Pamɩnaasɩ -ke "Nikolaa -se'a-a 'Zuifɔyi, -ɔ -sɔ'ɔ
-gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Atiɔɩ 'le -ɔ -ke 'Zuifɔ -plε
'ka -Lagɔlbhɩ -lue 'mɔ. Un -tɔ 'nɩ "yi a, 'le ɔn 'ye
'wa dɩ -Lagɔ wɔn gbo pɔ 'le ɔn 'ye ɔ *-kɔtɩ "lru
tide 'le -Lagɔ 'ke 'wa lbhɩ "niti-wɔnna.

VII -Gblee, -Lagɔ'ɔ wlu-u 'bhεε-ε "yigbeyi ti
'le Zezii'a -namɔ-ɔ 'kpa'a "kpi "kɔmɔ 'bho
Zelizalεεmɔ 'le *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔ'a -dadudu'a
"bhi-i 'wɔɔn'ɔ Zezii'a "dɩzɩɩ.

*'Zuifɔ'a -klɩgbɩ 'kpɔn-o Etienɩ

VIII -In 'ye li-ɔ, Etienɩ 'mnɔ, -Lagɔ'ɔ
 "nitiwɔnnasɩ -nɩ 'nɔ-ɔ "kpi 'le ɔ 'bhle'e -
 Lagɔ'ɔ wɔnkue 'mɩ tenyɩ. 'E dɩ ɔ-ɔ nɩ'o
 *'yritikɔnɔnkulɩ 'le nyɩ'a "klumɩ.

IX E -nɩ'a -kaa 'mɩ a, *'Zuifɔtɔɩ -ke ɔ dede'e-
 e wɔnyɩ. U-bɩ nyɩ 'mnɩ 'mo-o 'genynuukpɩn
 ɩn "tayi'a "yiti, -ɩ pa'a 'wa *-Lagɔwlu'a
 'liciaanbudu -lue 'li. U-bɩ 'genynuukpɩn 'mnɩ
 -sɔ'ɔ-ɔ Silɛɛnɩ -ke Alasadriigwɩɔ 'mɩ. 'Zuifɩ -lɩɩ
 -ke ɔ dede'e-e wɔnyɩ -lɩɛɛ, 'ɩnnɩ -sɔ'ɔ Silisii -ke
 Aziibhɩkpa "kpi. U-bɩ nyɩ'a klɛ 'mnɩ 'kpa-a
 'bho 'le ɩn -ke ɔ-ɔ depo'o.

X -Naagɩwlu *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu po 'ɔ wɔn 'mɩ
 ɔ-ɔ za'a 'mɩ'a dɩ, ɩn se ɔ wɔnyɩ'bhɛɛ.

XI 'E dɩ ɩn -pa'a nyɩ mɔni 'zɔ 'le ɩn 'ke nɩ: ɔbo
 'mnɔ, -ka ɔ-ɔ nyni'a *Moyiizɩ -ke -Lagɔ'ɔ 'nyɩnɩ
 wɔn ɔ, -a 'wɔn-ɔ 'na 'bɔ.

XII *-Lagɔ'ɔ gbayibomɩ-e *'Zuifɩ'a -zigletumɩ -
 lɩɩ -ke nyɩ -lɩɩ-ɩ -nɩ'a 'bho, 'ka-a ɩn -tbha 'nɩ
 'cɛ Etienɩ'a dɩ, 'le ɩn 'ye yi, ɩn 'ye ɔ kpɩn, 'le ɩn
 -ke ɔ 'ye 'le 'Zuifɩ'a -zigletumɩ wɔnyɩ mu.

XIII-XIV Nyɩ -lɩɩ ɩn "duu'a wɔn, ɩn yi'a a, 'ɩnnɩ
 "duu 'nɔ dɩ "kpi, ɩn na: ɔbo 'mnɔ, *-Lagɔ'ɔ gba
 ɔ "nyɩ'a Moyiizɩ -ke *-Lagɔ'ɔ bɩbɩbhlegbo ɔ -za'a
 'bho, a -gblee, -a 'wɔɔn 'nɔ-ɔ wɔn "yi 'bɔ, ɔ na,
 Zezii 'mnɔ-ɔ 'wɩɩ'a Nazalɛɛtɩ, ɔ-ɔ 'ye-e -Lagɔ'ɔ
 bɩbɩbhlegbo 'mnɛ -wa -mɩ, 'le, kpli Moyiizɩ -tɔ'ɔ
 -a'ba "na "we -benyɩ, -a -de'a 'mɩti, ɔ 'ke ɩ "yida
 'mɩ -za. 'Le 'ɔ 'bhɔ'ɔ 'ya lɩtu'a 'muzadɩ.

XV Un 'lɛ'ɛ -kaa a, nyɩ 'wee -nɩ'a 'le -
 zigletubudu 'li "sri-e Etienɩ 'yranamɩ, 'le, 'bho
 -gbaa -lue 'mnɛ 'mɩ 'ɔ "yigba 'ye "yizizia 'le ɛ-ɛ
 vɩn'o -ka -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi'a nɛ.

VII

Etienɩ 'tro-o -zebhle

I -In 'ye li-ɔ, nyɩ 'mnɩ 'duu'a -kaa Etienɩ dɩ 'kpi, 'le *-Lagoɔ 'sragazayiklagba na: Etienɩ, dɩ ɔn-ɔ za'a -laa 'mɩ, 'ka-a ɩ -nɩ'e 'mɩ -ziaka'a?

II 'Le ɔ na: 'An -tɩta 'we -ke 'lotɩ'a 'nynuu-a, a po -lokui! -Nɔɔ -ke ti -a'ba 'na *Ablaamu -nɩ'a -bhla 'le Mezopotamiibhɩkpa 'kpi, ɔ -see'a -bhla Kalaagwɩ 'mɩ -denamu mu ke, 'le -Lago -ke 'nynɩ 'bhe'e 'yi 'ye ɔ -bodɩ yi,

III 'le ɔ na: Jra 'nɔɔ -a'a 'bhibhɩkpa 'kpi -ke -a'a -gluuwɔnyi. 'Bhɩkpa -ke 'kpi 'ɩn-ɩ 'ye'a -ɩnmɩ -kpa -nɩ mɩ, 'le -ɩn 'ke 'le mu.

IV ɔ 'le'e -kaa a, Ablaamu 'wɩ-ɔ ε-be 'bhɩkpa 'mne 'kpi, ɔ 'ye 'le Kalaa mu, ɔ 'ye -de. 'Bho 'mnɔ, 'bho-ɔ 'ɔ -tɩta 'me -nɩ'o. ɔ 'me'e ε, 'le -Lago na: Ablaamu, -sɔ 'mɩ -ɩn 'ke 'le 'bhɩkpa -lreε 'kpi mu. 'Bhɩkpa -ke 'kpi ɔ 'bhɔɔɔ gbɔ 'mɩ a, 'ɩne a-bɩ *Izrayeɩkɔmɩ -de'e -laa 'kpiti, 'traamu.

V A -gblee, ɔ nynɩ'a a, -Lago -see ɔ 'bhɩkpa'a -datoope'a -lue komu 'nyɩ 'le ɔ 'ke ε 'yi-glε. ɔ -nɩ'a -kaa 'bho, 'le -Lago na: 'Bhɩkpa -neε, 'ɩn-ɩ 'ye -ε -ɩnmɩ 'nyɩ -mɩ 'le -ɩn 'ke ε -kɔ. -Bho 'wla a, 'le -a'a 'nynuu'a 'nynuu 'ke ε 'kpi -zi. ɔ 'ka -kaa 'le, Ablaamu -see -bhla 'yu 'wɩ ke.

VI 'Bho 'ε 'kpi a, -Lago na: 'Le 'laga 'mɩ -a'a 'nynuu'a 'nynuu-u 'ye-e 'ɩkpɩ 'du -mɩ. 'Le 'mnɔ, 'le-e ɔn-ɔ 'ye ɩ 'geyiε 'mɩ -kpɔn mɩ, 'le ɔn 'ke ɩ nyanɩ 'mɩ kla 'le zɩn'a 'du -lue 'li.

VII -Bho ɔn -nɩ -kaa 'geyikpaankwla 'zɔ ɔ, nyɩ-ɩ klɩ 'ɩ -kaa nyanɩ 'mɩ, 'ɩnmɔ -Lago-ɔ 'ye -ɩ sɩ 'mɩ -kpa -mɩ. 'Bho 'ε lemɩ a, 'le 'ɩn 'ke ɩ

'geyikpaankwla 'zɔ -za, 'le, 'bhlɔkpa 'ɪn ''nyɪ'a -
 ɪnmɔ, ɔn 'ke 'le 'e ''kpi le yi, 'le ɔn 'ke 'bho 'ɪnmɔ
 bɔbɔ -nɪ. 'Ka-a -Lagɔ 'lɛ'o.

VIII -Nɔɔ gbɛ zi'a a, 'le -Lagɔ 'ye ɔ -kaa ''yi'lɛ
 -lɛɛ, 'le ɔ na: -Ybhɛybhɛtite 'ɪn -ke -ɪn bhla'a
 a, 'ɛ 'mɔyibolɛ 'ka-a: -Bho -ɪn 'wɔ 'yu''o ''yu,
 kpɔ ɔ *klɛ 'mɔ. 'ɛ dɪ, Ablaamɔ 'wɔ'a *Izaaki,
 'ɔ 'wɔɔwɔɔwɔ -mɛɛtanzɔ 'le ɔ 'ye ɔ klɛ 'mɔ
 kpa. Izaaki 'bhɛ'ɛ ''yi a, ɔbɔ-ɔ'ɔ ''yu ɔ 'wɔ'a,
 *Zakɔɔpɔ, ɔ 'kpɔ -ɔ klɛ 'mɔ. Zakɔɔpɔ -mɔɔɔ 'wɔ-
 o ''yreetɪ -bue 'yɔ 'sɔn -ɔ 'ma-a -a'ba 'cɛ'ɛ -bue 'yɔ
 'sɔn'ɔ ''na, ɔ 'kpɔ -ɔ klɛ 'mɔ -lɛɛ.

IX ''Yreetɪ 'mɔ'a ''klumɔ'a -lue ɔn-ɔ 'la'a
 *'Zɪzɛɛfɔ, 'ɔ nɔnɔɪ ɔ-ɔ nɔ'a, 'ya ''mɔnyɪ 'ɔ
 ''bhuo'a 'lotɔ'a ''nyɪnu nɔ'o. 'ɛ dɪ ɔn ''du'o,
 ɔn 'ye ɔ 'mɔ'nyɛ, 'le ɔn 'ye ɔ 'pɛɔ po, 'le ɔ
 'ye 'geyikpaankwla 'zɔ mu 'le *Ezɪpɔtɪbhlɔkpa'a
 ''kpi. ɔ -nɪ'a 'le a, -Lagɔ -sie 'nɔ-ɔ gbo.

X ɔ -zɔ 'ɔ-ɔ 'kleyɛɛ ''kpi 'le ɔ 'ye ɔ -naagɪ
 ''nyɪ. 'ɔ -naagɪ 'mɛ'ɛ dɪ Ezɪpɔtɪbhlɔkpa'a -
 yowliklagba 'ye ɔ -pɔɔ ''kpi ti'wla 'le ɔ 'ye 'ɔ
 ''yikɔyi 'mɔ nɔ 'le ɔ 'ye ɛ-be 'bhlɔkpa 'mɛ 'wee
 -kɔ. Lɛ''o lɛ-ɛ -nɪ'a 'le 'ɔ ''bhlegbo 'Zɪzɛɛfɔ 'pɔ -ɪ
 -jɔɔ gbo -lɛɛ.

XI -Nɔɔ gbɛ zi'a a, 'mɔ 'yi-e 'le Ezɪpɔtɪ -ke
 *Kanaabhlɔkpa 'mɪ ''kpi ti, 'kleyɛɛ 'pa-a -gwɔ.
 -A'ba ''na ''we'a 'ye lɛ, 'wa li ɛ.

XII 'Wa -tita Zakɔɔpɔ 'wɔn-ɔ 'bɔ na, 'le
 Ezɪpɔtɪ, 'le-e lililɪ -nɪ'o 'le ɔ 'ye 'le 'ɔ ''yreetɪ
 ''yizalbhɔlhoa lbho.

XIII 'ɛ kpɛ 'sɔnnɛ ɔn -mu -nɪ'a 'le a, 'Zɪzɛɛfɔ -
 tɔ'ɔ-ɔ 'ɔ ''bhuo ɔ-bɔ 'ɔ 'lotɔ'a ''nyɪnu ''yi, 'le, -ka
 ɔn ''du'a 'ɔ nyɔ, Ezɪpɔtɪ'a 'bhlɔkpayowliklagba

'ye ɪ yibo.

XIV-XV 'Bho 'mnɔ, 'bho-o 'Zɪzɛɛfɔ -lbho -nɪ'e nyɔ, ɔn 'ye 'ɔ -tɪta Zakɔɔpɔ -ke 'ɔ -gluuwɔnyɪ'a nyɔ'a dɪ mu 'le ɔn 'ye Ezipɔtɪ yɪ, ɔn 'ye -de. U-bɔ nyɔ-ɔ yɪ'a a, ɔn bhete gbo ɔn -nɪ'e-e nyɔ'a -gwɪ tan nyɔ -bue nyɔ -muu. 'Le 'bhɪɪkpa 'mnɛ 'kpi, 'le-e Zakɔɔpɔ 'mɛ -nɪ'o. 'ɔ 'yreetɪ -ke ɔ mu'a a, 'le-e ɔn 'mɛ -nɪ'o -lɛɛ.

XVI Kanaabhɪɪkpa 'kpi'a -gwɪɔ Sisɛmɔ, 'ɛ 'cɛ ɔn-ɔ 'la'a Amɔɔ, zoko Ablaamɔ de'a 'le 'ɛ 'yreetɪ'a kwa 'mɔ, 'bho-o ɛ -nɪ'o. 'Le 'mnɔ, 'le-e ɔn -ke nyɔ-ɔ 'mɛ'ɛ 'ku mu'o, ɔn 'ye ɔ 'le tinmaze.

XVII Wlu -Lagɔ 'du'a Ablaamɔ wɔn 'mutɪ, -nɔɔ -ke ti 'ɛ 'yri'a 'bɪ 'ka 'wɪɔ -nɪ, ɛ 'kɔɔ'ɔ gbo a, 'ɔ 'nynuu'a 'nynuu -nɪ'a 'le Ezipɔtɪ, ɔn gbɔgbɔ'a-a 'kpi ti 'laalo 'le ɔn-ɔ die'e 'yɪ.

XVIII Zɔɪn'a -dadudu zi'a a, 'bhɪɪkpayowli "we popo'o 'bɪ 'mɔ-ɛ. -Yɔ 'bhɔɔ'ɔ gbo 'mɔ -ɔ 'kpa'a 'bho a, ɔ se 'Zɪzɛɛfɔ yibo, 'ɪnnɔ -kɔ'ɔ Ezipɔtɪbhɪɪkpa.

XIX 'Bhɪɪkpayowli 'mnɔ, 'ɪnnɔ kla'a -a-bɔ Izrayɛɛɪkɔmɔ'a "na "we nyanɪ 'mɔ 'le ɔ-ɔ 'du 'ɔ 'kle 'le ɔ-ɔ kpɔn 'ɔ -glaka, 'le, 'wa 'yreetɪnyukpasi ɔn 'bhɪ'e'a 'kpi, ɔn-ɔ po 'ɔ ti 'le ɔn-ɔ 'mɛ'o.

XX 'Bho 'ɛ -nɔɔ 'mnɛ ti, 'bho-o ɔn 'wɪɔ -nɪ'e *Moyiɪzɪ. ɔ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili tenyɪ 'le 'ɔ -tɪta'a -budu 'li, 'cɔɪ tan ti ɔn "nyɪ -nɪ 'nɔ "zizekwla 'mɔ nyɪɪɛ.

XXI Un -gbɔ'a 'yu ya, ɔ se'a 'tɔ "zizeka -nɪ a, ɔn 'po -ɔ ti 'le 'bhɪɪkpayowli'a 'yunynaakpɔ 'ye ɔ 'mɔ'luo, ɔn 'ye ɔ 'wa 'yu 'mɔ nɔ 'le ɔn-ɔ "gipo nɔ'o.

XXII 'Ka-a ε -nɛ'e 'mɔ'a dɪ a, ɔ 'ɕɪan'a Ezipɔtɪkɔmɔ'a lɪ'a -dadudu, ɔ-ɔ ma'a wɔntɪ 'le ɔ wlu-e ɔ ɔ kpli -ke wɔnkue -na'o.

XXIII ɔ 'wɔwɔwɔzɔɪn nɪnɪ'a -gwɪ 'sɔn, 'ɔ -pɔɔɔ 'kpa-a ɔ 'lotɔ'a ''nɪnuu Izrayɛɛɪkɔmɔ ''yɪ 'le ɔ 'ye 'le 'wa ''klumɔ mu.

XXIV ɔ -ka mu a, Ezipɔtɪkɔyɪ -lue-e 'lbha-a Izrayɛɛɪyɪ 'le Moyiizɪ 'ye ɔ 'lotɔ'a ''yɪ gbo'wɔɔ, ɔ 'ye Ezipɔtɪyɪ 'lbha ɔ 'ye 'mɛ.

XXV (A -gblee, Moyiizɪ -mɔɔɔ na 'kɪ, ɔ nɔ'a -kaa a, -ka -Lagɔ 'ye ɔ 'mɔ -zi -nɪ mɔ 'le ɔ 'ke ɔ 'lotɔ'a ''nɪnuu'a ''kpɪtɪɕyɪ ''du ɔ 'ke ɔ 'geyɪkpaankwɪ 'zɔ -za, ɔn-ɔ 'ye-e 'na 'mɔtɪ'wɔn -mɔ. ɪ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, ɔn -see ɪ 'mɔtɪ'wɔn.)

XXVI Zɔ zɪ'a a, Moyiizɪ -ka le-e yɪ, ɔ dɪdɛ'e-e Izrayɛɛɪkɔmɔ 'sɔn ''lru, ɔn-ɔ vɔ-ɔ'o, 'le ɔ 'ye ɔ ''yɪzɪza, ɔ 'ye ɔ 'gate 'le ɔ 'bɔ'ɔ ti ɔn 'ke -yɔbɛ, 'le ɔ na: A-bee -mɔɔɔ ''du'a 'lotɔ'a ''nɪnuu 'le, koo a-a nɪna'a 'le a'ba ''sɛ-ɛ vɔ'ɔ?

XXVII 'Bho ɔn -nɪ 'sɔn'ɔ ''klumɔ, -yɔ zɪ'a 'ɔ -bɔnyunɔ le ''yɪ ''gbavla'a-a wlu, ɔ na: -Sɔ 'mɔ wɔnyɪ ke! Yɔɔ -ke ''bhuo ''du'o 'bho -ɪnmɔ -amɔ ''kpi 'le -a tu'o -a'ba -zɪgle'a?

XXVIII -Ka -ɪn 'lbha'a Ezipɔtɪyɪ -glaape ɔ 'ye'a 'mɛ, 'ka-a -ɪn 'bɔ'ɔ ti -ɪn 'ke 'ɪnmɔ 'lbha'a?

XXIX Moyiizɪ 'wɪn ɪ 'bɔ ɔ, ɔ ple-o'o, ''sesɪbhɔkpa ɔn-ɔ 'la'a Madiyaa, ɔ 'ye 'le 'ɛ ''kpi mu, ɔ 'ye 'le -de. 'Le-e ɔ -kpa -nɛ'e 'nɪnɔ 'le ɔn 'ye ''yreetɪnyukpasi 'sɔn 'wɔɔ.

XXX A -gblee, zɔɪn'a -gwɪ 'sɔn zɪ'a a, zɔ -lue 'zɔ, 'le ''musa ''kpi 'bho *Sinayɪtrɪ ''troli -Lagɔ gbo'a -dalbhoyɪ -lue 'yɪ-e Moyiizɪ -bodɪ. 'Le -gamɔɔɔ

'mɔ, 'le-e nɛgbɔgbɔ -nɔ'o, 'le -dalbhoyi -nɔ'e 'le ε 'mɔ.

XXXI -Gamnɔɔ 'mnɔ wan-o'o, 'ya sin. ɔ 'ye 'ε li a, 'unne -ma 'nɔ wɔnti. 'E dɪ ɔ-ɔ nyni'e 'bho ti ɔ 'ke ε 'yrili-gwɛ. ɔ -nɔ'a 'bho tinyinamɔ a, ɔ 'wɔn-ɔ -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ wlu 'bɔ,

XXXII ɔ na: 'Inmɔ -Lagɔ -nɔ 'ka a, 'unmɔ mo'o -bhla. 'Inmɔ -a'a 'na "we Ablaamɔ-e Izaakɔ -ke Zakɔɔpɔ bɔbɔ'ɔ ɔ, 'unmɔ 'mo'o. Moyiizɔ 'wɔn 'ɪ 'bɔ ɔ, -sɪanyɪ 'lbhɔ -ɔ'o 'le ɔ-ɔ tɪtrɛ'ε li, ɔ 'ye 'yiti''jri 'le ɔ -kaa 'le -gbɔ.

XXXIII 'Le -Lagɔ 'ye 'bho wlu -lrɛε kɔ, ɔ na: -Za -a'a -bhɔpɔmɔpɔlɔ bhɔ 'mɔ. 'Bhlɔkpa -ɪn -nyna'a 'kpi ti, 'ɪn -nɔ'e-e 'bho'a dɪ ε cɛ'ε kɔ.

XXXIV 'An nyɔ'a ngazedɪ ɔn-ɔ nɔ'a 'le Ezipɔtɪ, 'ɪn 'ye -ε li -ziaka 'le 'ɪn-ɪ 'wɔn'ɔ 'wa -kplekplewlu 'bɔ. 'E dɪ 'ɪn 'dre'o 'ɪn 'ke ɔ zetie. 'Ka-a ε -nɔ'e 'mɔ'a dɪ a, yi 'ɪn 'ke 'le -ɪnmɔ Ezipɔtɪ 'mnɔ lbho!

XXXV Etienɔ 'kpa-a 'ɔ wlu nya, ɔ na: ɔ-bɔ Moyiizɔ -lue 'mnɔ Izrayɛɛlɔkɔmɔ -see 'ka 'ybha ɔn 'ye'a na: Yɔɔ -ke "bhɔo "du'o 'bho -ɪnmɔ -amɔ 'kpi 'le -a tu'o -a'ba -zige'a?, ɔbɔ 'mnɔ, 'unmɔ -Lagɔ lbho'o 'le ɔ 'ke 'wa -kɪagba "du 'le ɔ 'ke ɔ zetie 'le 'geyikpaankwla 'zɔ, 'le -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi ɔ 'ye'a 'bho -gamnɔɔ 'mɔ li 'ke ɔ -kpa.

XXXVI Moyiizɔ 'mnɔ, 'unmɔ nɔ'o *'yritikpɔnɔwɔnkulɔ, -ɔ -za'a Izrayɛɛlɔkɔmɔ 'geyikpaankwla 'zɔ 'le ɔ -ke ɔn 'ye Ezipɔtɪbhɔkpa 'kpi 'wɔ. 'Le 'Tɔnnizana kɔ ɔ -nɔ -nɔ nɔ'o, 'le "musa "kpi ɔ 'ye ɪ 'le zɔɪn'a -gwɪ 'sɔn ti -nɔ -nɔ.

XXXVII ɔbɔ 'mnɔ, 'unmɔ nɔ'o Izrayɛɛlɔkɔmɔ -bodɪ: -Ka 'ɪn -nɔ'a a, -Lagɔ-ɔ 'ye-e amɔ 'ɔ wlu'a

'mutizayi -lue -ya -mɔ. 'Le a'ba 'klumɔ ɔ-ɔ 'ye 'wɔ mu.

XXXVIII ɔ-bo Moyiizɩ -lue 'mnɔ, ɔ -ke -a'ba 'na "we Izrayɛɛlɩkɔmɔ ma'a kpan -lue 'le "musa "kpi, 'unɔ -nɩ'e 'bho 'le un -ke -Lago gbo'a -dalbhoyi'a 'nynɔmɔ, 'le ɔ -ke ɔ-ɔ wlu'o 'le Sinayi'a trɩ "kpi, 'le, -Lago'ɔ "dɩzɩgɩ-t 'ye'a 'bho -nɩ mɔ "kɔmɔkɔmɔ, ɔ-ɔ yɩ ɩ ɔ'o, 'le un 'ke ɩ 'wa "nynuu'a "nynuu -bodɩ 'mɔ-za "kɔmɔkɔmɔ, 'le ɩ 'ke -amɔ "kpi bhla.

XXXIX A -gblee, -a'ba 'na "we -see ti'bo un 'ke ɔ 'bho "du. 'E dɩ un -jri-ɛ'ɛ gbo 'le un 'bo'ɔ ti un 'ke 'le Ezipɩtɩ le mu.

XL Un na Moyiizɩ'a vɛnyɩ *Alɔɔ -bodɩ: Kɔkui un 'ka 'bhle 'le un 'ka 'le -a'ba -dɔnɔ'a nya -kɔ, mɩ ɩ -a'ba dɩ. ɔ-bo Moyiizɩ 'mnɔ, -ɔ -za'a -amɔ 'geyikpaankwla 'zɔ 'le -a 'ye'a Ezipɩtɩ 'wɔ, ɩ ɔ -zɛ'ɛ 'mɔ, -a se ɛ yibo.

XLI Un 'ɛ'ɛ -kaa a, 'bho -nɔɔ 'mnɛ 'li, 'bho-o un -ma -nɩ'e kɔku -ke -bhliiyu gɔgɔ'ɔ 'le un 'ye ɛ bubɔ, lbhɔ 'wa -kɔtɩ nɔ'a, un 'ye 'ɛ 'bubɔa li.

XLII Un nɔ'a -kaa a, -Lago -zɔ 'ɔ-ɔ 'yigba li, ɔ 'ye ɔ 'yiti'tayi 'le un-ɔ bubɔ'ɔ 'yɩɩ-e, 'cɔ -ke 'cɔdɩ. A -gblee, ɛ-be wlu 'mnɛ'ɛ "yitigɔgɔwlu -Lago'ɔ wlu'a 'mutizayi Amɔsɩ 'cnɩ'e 'le -Lago'ɔ "boɔgɔ 'li see:

-Lago na: Izrayɛɛlɩkɔmɔ-a, 'le "musa "kpi zɔun'a -gwɩ 'sɔn ti, 'unmɔ a-a 'lbhaa'a "nalɩ 'mɔ, a 'ye 'unmɔ gba "yri "du 'le a 'ye 'unmɔ bubɔ'ɔ?

XLIII Kɔku 'ma-a *Mɔlɔkɩ'a koko, 'unne a 'bhle'o 'le a -ke ɛ -na'o, 'le a 'bhle'e 'cɔdɩɛkɔku 'ma-a Wlefaa -lrɛɛ. I-bɩ kɔkui a ma'a, a-a bubɔ'ɔ, 'unɩ 'ka-a! 'Ya dɩ 'un-t 'ye amɔ kwa gbo -za mɔ 'le a'ba

ɔkamu 'ke amɔ nya kpa 'le 'geyikpaankwla 'zo
'le a 'ke *Babilɔɔnɔgwɔ gbo-tɛ.

'Ka-a -Lago 'lɛ'o.

XLIV 'Bho 'ɛ 'kpi a, Etɛnɛ na: *'Yriɛgbedeti -ke
'li -Lago -ke nyunyu-u wlu nɛ'a 'le -klugba 'o gba
'cɛnɛ-ɛ'ɛ 'yri de'a ti, ɛbɛ 'mnɛ, 'ɛnɛ -a'ba 'na 'we
'bhle'o 'le 'musa 'kpi. A -gblee, ɛ-bɛ 'yriɛgbedeti
'mnɛ, -ka ɔ -to 'nɛ Moyiizu 'tɛn, 'ka-a ɔ nɔ ɛ'o.

XLV -Nɔɔ gbɛ zi'a a, 'yriɛgbedeti 'mnɛ -nɛ'e 'bho-
ɛ 'kɔmɔkɔmɔ 'le -a'ba 'na 'we 'ye 'bɛ 'mɔ popo
'le ɛ-ɛ ple 'bɛ 'yiti 'le ɛn 'ye ɛ 'bhle, ɛn -ke ɛ 'ye
Kanaa mu. -Nɔɔ -ke ti *Zozue -kɔ 'nɔ, 'bho-o -
Lago -nu -nɛ'e 'wa ɔkamu -nɛ'a 'wa nya ti 'le
ɛn 'ye 'bhlɔkpa 'mnɛ 'kpi-zi, ɛn 'ye -de. ɛ-bɛ
'yriɛgbedeti 'mnɛ, 'bho-o ɛn -ke ɛ -nɛ'o kplɔkplɔ
'le ɛ 'ye *Daviidu'a 'wa -kɔkɔnɔɔ 'kpi bhla.

XLVI Daviidu 'mnɔ, -Lago'ɔ 'nitiwɔnnasɔ -nɛ 'nɔ-ɔ
'kpi, 'le ɔ na: 'An -Kɔyi -Lago, -ɛnɔ -a'ba 'na
Zakɔɔpɔ bɔbɔ'ɔ, 'nyɛ 'ɛnɔmɔ 'yiflɔɛ 'mɔ 'ɛn 'ke
-a'a -dena ɛ nɔ.

XLVII ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, -Lago -see ɛ 'wɔɔn. ɛ-bɛ -dena
'mnɛ, 'ɔ 'yu *Salomɔɔ nɔ'o ɛ ɛ.

XLVIII A-bee -mnɔ, -bho a popo 'gwɔɔti 'le, -
Lagɔklagba-a -nɛ'a 'le yaku 'li, 'ɛnɔ 'ke 'le
nyunyu'a popobudu 'li ti-de'a? 'Kla 'mnɔ'ɔ dɛ -
Lago'ɔ wlu'a 'mɔtizayi *Ezayii -zi 'ɛ 'mɔ see, ɔ
na:

XLIX -A'ba -Kɔyi -Lago na: 'Le yaku 'li 'mo-o 'an
-dena 'le 'bhlɔkpa 'du'o 'an -kɔkɔɛ -lɛɛ.
-Dena yɛɛ a 'ke 'ɛnɔmɔ 'nyɛ'a? 'Le 'ɛ doo
'ɛn 'ke ti-de'a?

L Lɛ -nɛ 'wee, 'ɛn 'bhɔo-o -see ɛ ti-ya?

-Lago 'lɛ'ɛ -kaa.

LI Etienɩ 'kɔ-ɔ 'bho wlu -lrɛɛ: A-bu - lokumɔkunyɔ-a! A-bu 'ma-a -pɔɔɔ'a 'yikmumu 'le -ɔ -ke -lokui 'su'a a, a'ba 'du 'bho *-Lago'ɔ Lisaazuzu'a wlu, 'le a -ke a'ba 'na 'we-e ple'ɛ kpli 'mu.

LII -Lago'ɔ wlu'a 'mutizamɔ -nɩ'a -benyɩ, 'wa 'klumu'a -yɔ a'ba 'na 'we -see nyanɩ 'mu kla'a? *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'ma-a 'Yisrɛɛyi, -Lago'ɔ wlukpamu -za'a 'ɔ yiyia'a 'kpidɩ 'mu see, 'innu a'ba 'na 'we 'lbha'o. 'Le 'traamu 'tɔ ɔ, ɔbɔ 'mno 'yi-e 'nɔɔ 'kmu 'mu. 'Inno abɔ-a'a 'bhi po'o 'srɛ li 'le a 'ye ɔ 'lbha ɔ 'ye 'mɛ.

LIII 'Bho 'ɛ 'kpi a, a-bu -Lago 'nyɩ'a ɔ gbo'a - dalbhomu 'ɔ gba'a -klugba 'le un 'ye 'ɛ Moyiizu 'nyɩ, ɔ 'ye 'ɛ amɔ -ya, gba 'mɛɛ, a'ba 'bhi -see ɛ 'bho 'du!

Etienɩ'a 'memɛɛ

LIV Etienɩ po'a wlu 'mɛ ti a, 'ɛ wlutu 'kpɔn-o ɔ-bu *'Zuifu'a -zigletumu 'mnu 'gwɔɔ. 'ɛ dɩ un -po 'nɔ 'cɛ kwa tenyɩ.

LV ɔbɔ 'yi-e *-Lago'ɔ Lisaazuzu 'mu 'le ɔ-ɔ popo'o 'le yaku 'li. ɔ -nɩ 'le 'yranamu, 'le yaku 'ye wɔn kati, ɔ 'ye -Lago'ɔ 'nyɩ'a 'yibhɛɛɛ'ɛ -vlavɩ li'ye, 'le *Zezii -ke ɔ -kɔ'ɔ lɩ 'wee, ɔ 'ye ɔ li'ye -lrɛɛ. ɔ -nyna'a-a 'bho 'ɔ 'trolli ti.

LVI ɔ-ɔ 'ye 'ɩ -kaa li a, ɔ na: A -gblee, 'un-ɩ 'ye-e yaku li, ɛ kati'e-e wɔn, 'le Zezii -ke -Lago -kɔ'ɔ lɩ 'wee, -ɔ 'duu'a 'ɔ 'bhuo *Nyunyɔ'ɔ 'Yu 'nyɩ, 'unno -nyna'a 'bho 'ɔ 'trolli ti.

LVII Nyɔ 'mnu 'wɔn'ɔ wlu 'mɛɛ 'bɔ ɔ, -ka un -die'a 'mu, un 'su-o -lokui 'yi 'le un-ɔ 'wɔwɔ'ɔ 'muti, 'le un -kɛɛ ɛ 'bu'wɔn, 'le un 'ye ɔ 'lru 'yi,

LVIII 'le un -ke ɔ 'ye "gbe 'da 'le un 'ke ɔ -digbi 'mu 'lbha ɔ 'ke 'me. Nyu un po'a 'sru un 'ke ɔ -antanyɔdigbi "yi "vuto, un 'wla'a 'wa yayibanɔklɔgbi ti, 'bhuabhɔadraa -lue un-u 'la'a 'Solu, 'unɔ un "nyɔ 'i -jeyi 'le ɔ-ɔ fuo 'nɔ li,

LIX 'le un 'ye Etienɔ'a -digbiyilbhɛɛ wɔn'du. Un -nɔ 'nɔ 'i 'yilbhaanamɔ, 'le ɔ-ɔ po'o -kaa Zezii wɔn gbo, na: 'An -Kɔyi, 'an -zuzu 'ye 'bɔ 'bho -un gbo!

LX 'Le ɔ 'ye 'kolri glu po, ɔ 'ye "wɔ: 'An -Kɔyi, "nyinyinɔ un-u nɔ'a 'unmɔ "lruli, 'bho 'ya dɔ, -a'a kpɔ u 'i "yi -le! ɔ po'a wlu 'mne ti a, 'ɔ -fɛfɛ -cɛ'ɛ 'bho-ɛ.

VIII

I -Gblee, 'Solu -mɔɔ, ɔ 'wɔɔn'ɔ-ɔ Etienɔ'a 'memɛɛ "kpi.

Un 'kla-a Zezii'a -ghɔgbawɔnyi'a nyu nyanɔ 'mu

'Bho ɔ -lue 'mne 'li, *Zezii'a -ghɔgbawɔnyi'a nyu-u -nɔ'a Zelizalɛmɔ a, 'bho-o un "du -nɔ'e 'wa nyanɔmɔklɛɛ wɔn 'gagwloka 'le un 'ye 'le Zidee -ke *Samaliibhɔkpa "kpi tibɔba, 'le *Zezii'a -dalbhomɔ'a "sɛ 'ye 'bho Zelizalɛmɔ -sie.

II ɛ -nɔ'a -kaa 'mu a, Etienɔ un 'lbha'a a, nyu tolu-u -kpɔn'a *-Lago'ɔ gba "yi 'mu-o 'ɔ "ku'a dɔ, un-u "vi -ɔ'o tenyi, 'le un 'ye ɔ Zelizalɛmɔ tinmaze.

III -Gblee, -ye 'ma-a 'Solu -mɔɔ'ɔ -ne ɛ, ɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke Zezii'a -ghɔgbawɔnyi'a nyu ti-za klapaa, 'le ɔ-ɔ dede'e -bidi -lue -lue, ɔ-ɔ kpɔn'o nyukpasi -ke 'nyuɔkpakpi, 'le ɔ-ɔ po 'u -jie 'mu.

*'Le *Samaliibhɔkpa ''kpi Filiipɔ -za -nɛ'e
Zezii'a ''dɪzɪgɪ

IV ɛ -nɛ'a -kaa 'mɔ a, *Zezii'a nyɔ -yɔ bɔba'a ti, ɔn-ɔ 'ple-e gwɛ ''yiti 'le ɔn-ɔ za'a nyɔ Zezii'a ''dɪzɪgɪ -bodɪ 'mɔ,

V 'le Filiipɔ -mnɔɔ 'ye *Samaliibhɔkpa ''kpi'a -gwɔɔ -lue 'mɔ nyɪ. *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayɪ, Zezii, -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, 'bho-o ɔ-ɔ za nɛ'e 'ɔ ''dɪzɪgɪ nyɔ -bodɪ 'mɔ,

VI-VII 'le ''nyinyɪdɪ'a -zuzu-u 'da'a ''gwizimɔ'a -dadudu 'mɔ 'le ɪ-ɪ ''wɔ'o. -Klɔklɔmɔ -ke topomɔ'a -dadudu-u 'pɔn-o'o -lɛɛ. Nyɔ-ɔ -nɛ'a 'bho 'wɔn'ɔ wlu 'mɪ 'bɔ ɔ, 'le, *wɔnkulɪ ɔ-ɔ nɛ'a, ɔn 'ye 'ɪ li a, ɔn -nɛ 'wee 'pɔ -ɔ -lokui -ziaka.

VIII 'ɛ dɪ, nyɔ-ɔ -nɛ'a 'bho gwɔɔ 'mɛ 'mɔ, 'bɔbɔa-a 'lbhɔ ɔ'o tenyɪ.

IX -Gblee, nyukpasu -lue ɔn-ɔ 'la'a Simɔɔ -nɛ'e-e 'bho gwɔɔ 'mɛ 'mɔ see, 'le kɔkui 'mɔ ɔ-ɔ zi nɛ'o 'le ɔ-ɔ nɛ'o li -lɪɪ, 'le ɪ-ɪ ''maa'a Samaliikɔmɔ -tɔɔ ''yrili. -Bho ɔ -de ti, ɔ-ɔ zɛɛ 'nɛ'e 'ɔ ''bhɔo kagbaliyi ''yi.

X -ɛ 'nyaa'a 'bho ''yreetɪ ''kpi 'le ɛ 'ye'a nyun-yuzɪgɪ ''kpi bhla, 'wa 'wee-e ''du -ɔ 'bho tenyɪ 'le ɔn-ɔ nɛ'o: -Lagɔ'ɔ wɔnkue nyukpasu 'mnɔ 'bhle'e 'mɔ. -Lagɔ ɔ ''du'o.

XI (-Gblee, 'le kɔkui 'mɔ ɔ-ɔ zi nɛ'o 'le ɔ-ɔ ma'a nyɔ wɔntɪ, 'ka-a ɔ-ɔ nɛ'o see. 'ɛ dɪ nyɔ 'wee-e ''du 'ɔ 'bho -ziaka.)

XII ''Dɪzɪgɪ Filiipɔ-ɔ za'a 'bho -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ -ke Zezii *Kliisɪ'a ''kpi, -da ɔn 'wɔn'ɔ 'ɔ wlu 'mɛ 'bɔ ɔ, 'bho-o ɔn 'wɔn -nɛ 'nɛ'o, 'le nyukpasi -ke 'nyɔkpakpɪ'a 'wee 'ye *batizee-ɛ.

XIII Simɔɔ 'mnɔ'ɔ 'bhuo 'wɔɔn nɔ-o'ɔ, 'le ɔ 'ye batizee-ε -lrεε. ɔ batizee-ε'ε ε, ɔ 'srii'e-e Filiipɔ. *'Yritikpɔnɔnkult ɔ-ɔ 'ye'a li'a dɔ a, wɔn-ɔ mɔ 'ɔ ti.

XIV *Zezii'a -dalbhomɔ -nɔ 'le Zelizalεεmɔ, -ka Samaliikɔmɔ 'wɔɔn'ɔ -Lagɔwlu, 'ya ''dɔ 'ye 'le nɔni 'le ɔn 'ye 'le *'Piɛlɔ -ke *'Zaan lbho.

XV U-bee nɔni'a 'le Samaliibhɔkpa ''kpi, ɔn bhade'e-e Samaliikɔmɔ 'mnɔ'a -Lagɔ li ɔn 'ke *'ɔ Lisaazuzu 'ye.

XVI -Ka ɔn -die'a 'mɔ, ɔn batizee-ε -nɔ'e-e -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nɔni 'mɔ, 'le, 'wa -lue 'tɔn -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ka ''kpi'dree -nɔ, ɔ se -nɔ.

XVII 'Bho 'mnɔ, 'bho-o 'Piɛlɔ -ke 'Zaan -de 'nɔ *kwa ''lru ti 'le ɔn 'ye -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ye 'wee.

XVIII -Gblee, Zezii'a -dalbhomɔ de'a 'ɔ 'wɔɔnmɔ 'mnɔ kwa ''lru ti a, Simɔɔ 'ye 'ɔ li ɔn 'ye-e -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu a, ɔ -tɔ'ɔ-ɔ 'Piɛlɔ -ke 'Zaan mɔni ''yi.

XIX ɔ na: A ''nyɔ 'mnamɔ wɔnkue 'mnε, -bho 'ɔn de nyɔ kwa ''lru ti, 'le ɔn 'ke -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ye.

XX 'Le 'Piɛlɔ na: -In -ke -a'a mɔni 'mnε -sɔ ti! -Mnaaa-a popo-o ''nyinynika 'gwɔlɔti. Le -Lagɔ-ɔ ''nyɔ'a nyɔ, nyɔ'ɔ de ε mɔni 'mɔ.

XXI -In -see lε -lue 'tɔn 'ye yi, -a'a lbhu -ko. -A'a -pɔlɔ se ''yi'srεε 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi.

XXII 'Ka-a ε -nɔ'a 'mɔ'a dɔ a, ''nyinyninaagu 'mnε, yibo nε ''yi 'le -ɔn 'ke -a'a -Kɔyi -Lagɔ gbo ''bhiti 'le -ɔn 'ke ɔ libhade 'le ɔ 'ke -a'a ''nyinynidɔ 'mnε'ε dɔ 'bhɔ!

XXIII -Gblee, 'ɔn yibo'o-o 'le -a'a -pɔlɔ gbo nyanu ''yi-e 'le. ''Nyinynidɔ kpɔn'o -ɔnmɔ 'geyiε 'mɔ.

XXIV 'Piɛɫɪ 'lɛ'ɛ -kaa a, ɔ na: A'ba ''bhi bhade 'an dɪ -a'ba -Kɔyi -Lagɔ li, 'le, wlu a -za'a 'ɪnmɔ -bodɪ 'mɔ, 'ɛ lɛtu -kaa 'ɪnmɔ ''kpi bhla.

XXV 'Piɛɫɪ -ke 'Zaan -nɪ 'sɔn -za'a -a'ba -Kɔyi Zezii'a ''dɪzɪɪ 'wee ɔn -de'a 'liti 'mɔ, ɔn gwe'ɛ ''yi a, 'le ɔn 'ye Zelizalɛɛmɔ le mu. ɔn -nɪ 'le munamɔ, 'le Samalii'a gwle'ɛ -dadudu 'li ɔn -za -nɪ'e Zezii'a ''dɪzɪɪ 'mɔ.

Filiipɔ -ke Etiopiibhɔkpa ''kpi'a -kɪagba -lue

XXVI ɪ zi'a -kaa a, -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue -wlu'o-o Filiipɔ -bodɪ, ɔ na: -Sɔ 'mɔ, 'le -jɔɔ -sɔ'ɔ Zelizalɛɛmɔ -ɛ mu'a Gaza a, 'le 'zɔti -bhoga -mu -nɪ 'le 'ɛ -jeyi! (-Gblee, ''musa ''kpi -jɔɔ 'mnɛ-ɛ zi nɪ'o).

XXVII Filiipɔ nɔ'a -kaa, ɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ 'le ɔ 'ye mu. ɔ -nɪ -jɔɔ 'mnɛ bhlunamɔ, ɔ 'ye 'le 'ɔ nya nyɔ -lue li'ye. ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ, 'bhɔkpa -lue ɔn-ɔ 'la'a Etiopii, 'ɛ ''yiyi mɔ'o. 'le ɔ-ɔ ''du'o nyɔkɪagba. 'ɪnnɔ -ke Etiopii'a 'bhɔkpayowlinynaakpɔ ɔn-ɔ 'la'a Kandaasi nɔ'o lbhɔ, 'ɪnnɔ 'bhle'e 'wa mɔni kwa. ɔ -sɔ'ɔ-ɔ -Lagɔ bɔbɔnamɔ 'le Zelizalɛɛmɔ; 'le ɔ-ɔ mu'o 'ɔ ''bhli le.

XXVIII Koko -ɛ 'bhle'a bhɪ 'zɔ, -sieko jri'a ti, 'le 'ɛ 'limɔ, ɔ -de'e ti, 'le, -Lagɔ'ɔ ''bɔgɔ 'ɔ wlu'a 'mutizayi *Ezayii 'cnɪ'a, 'ɛ 'limɔ ɔ-ɔ zɛ'ɔ.

XXIX 'Le *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu na: Filiipɔ, nyni koko 'mnɛ li!

XXX ɔ nɔ'a -kaa, ɔ ple-o'o, ɔ 'ye ɛ linyni, 'le ɔ-ɔ na 'nɛ li. ɔ nyni 'ɛ li a, ɔ 'wɔn-ɔ 'ɔ zɛzɛɛwlu 'bɔ. 'Le ɔ na: 'An 'lotɔ'a ''yu, lɪ -a zɛ'ɛ, -a 'wɪn ɪ 'muti 'nɪ?

XXXI Nyɔ 'mnɔ na: -Bho nyɔ se ε gbɔzɪza, koo 'ɪn 'ke -nyna 'ɪn 'ke ɪ 'mɔti'wɔn'ɔ? 'Le ɔ na -lrɛɛ: 'Ya, -de -daa 'an ''troli ti, -ɪn 'ke 'ɪnmɔ -tɔ.

XXXII -Gblee, wlu ɔ -nɪ'a zɛnamɔ, 'ɪnnɛ 'ka-a:

ɔ kɔɔ'ɔ-ɔ *'bhlabhɛ ɔn-ɔ kpa'a 'lbhanamɔ, ɔ kɔɔ'ɔ-ɔ 'bhlabhɛyɪ -ke ku ɔn -nɪ'a ketenamɔ 'le ε -see'a ''vi. ɔ -see wɔn 'bhati 'le ɔ 'ke 'ɔ ''bhɹuo 'mɔtɔtɔ.

XXXIII Un ''pli -ɔ ''yi, 'le ɔn 'ye ɔ 'gɪ -za, 'le ɔn 'ye ɔ 'lbha, ɔ 'ye 'mɛ. 'Bho 'mnɔ 'tɔ 'le, ɔ se ''nynuu'a ''nynuu 'bhle'a dɪ yrɔɔ 'ke 'tɔ 'wa ''kpidɪ 'mɔza'a?

XXXIV ɔ 'kɔ-ɔ 'bho wlu -lrɛɛ, ɔ na: Yɔɔ -ke ''kpidɪ Ezayii-i za'a 'mɔ'a? 'ɔ ''bhɹuo 'maae -ale nyɔ -lrɔɔ ma'a? Zɪza nɛ gbɔ.

XXXV -ɪn 'ye li-ɔ, Filiipɔ ''luo'o-o wlu 'mɔ, ɔ -nɪ wlu 'mnɛ gbɔzɪzanamɔ 'le ɔ 'ye ε Zezii'a ''dɪzɪgɪ ''yi''dudu 'le ɔ 'ye ε ɔ -tɔ.

XXXVI Un -nɪ -jɔɔ 'mnɛ bhlunamɔ, 'le ɔn 'ye ''nisɔ -lue -yɛ, 'le ɔ na: Filiipɔ, ''ni 'ka-a! Leeɛ -sie'e 'bho 'tɔ 'ɪn 'ke nɔ-ɔ 'le 'ɪn 'ke *batizee-ɛ'ɛ? [

XXXVII 'Le ɔ na: -Bho -ɪn de Zezii Kliisɪ ''gwli -a'a -pɔɔ'a klɛ ti, 'ɪn-ɪ batizee'e -ɪnmɔ-ɛ. 'Le ɔ na: 'ɪn 'de -ɔ ''gwli -ka ɔ ''du'a -Lagɔ'ɔ ''yɪ.

XXXVIII ɔ 'le'ɛ -kaa a, ɔ na nyɔ-ɔ tri 'ɔ ɔ: -Nyna ti, 'le ɔ 'ye ti-nyna 'le ɔn -nɪ 'sɔn 'ye 'le ''nukɔ ti''si 'le ɔ 'ye ɔ batizee.]

XXXIX Un -sɔ'ɔ ''nukɔ 'tɪn ''sɛɛ, -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu ''luo'o Filiipɔ 'mɔ-ɛ 'le ɔ -ke ɔ 'ye mu. Nyukpasu ɔ batizee'a, 'ɔ ''yri -see ɔ 'ye 'bho le. ɔ nɔ'a -kaa, 'bɔbɔa-a 'lbhɔ ɔ'o, ɔ 'ye mu.

XL Filiipu -mnɔɔ 'ka 'daa a, ɔ 'daa'a-a -gwɔɔ -lue un-u 'la'a Azɔtu 'le ɔ-ɔ ple'e -gwɔɔ gwɔɔ "yiti ɔ-ɔ za'a Zezii'a "dɔzɔgɔ 'mɔ. 'Innɛ ɔ 'bhle'o kplokplo 'le ɔ 'ye -gwɔɔ un-u 'la'a Sezalee nyini.

IX

'Solɔ -yi'e-e Zezii'a "gwɔɔideyi 'mɔ

I ɛ-be -nɔɔ 'mnɛ ti, 'Solɔ -mnɔɔ -see 'bhɔ, ɔ 'bhle-e -bhla -a'ba -Kɔyi *Zezii'a -namɔ'a 'cɛ 'liti, 'le ɔ-ɔ 'bɔ 'ɔ ti ɔ 'ke ɔ 'lbha un 'ke 'mɛ. 'ɛ dɔ ɔ mu'o, ɔ 'ye *-Lagɔ'ɔ 'sragazamu 'wee'a -kɔɔɔba 'ye,

II 'le ɔ na: 'In yi-o'o -in 'ke 'inmɔ "bɔɔɔɔ 'nyɔ, -a'ba *-Lagɔwlu'a 'licɔaanbidi 'wee -nɔ'a Damaasɔgwɔɔ 'mɔ'a 'lrutidemɔ, 'in 'ke ɔ ɔ 'nyɔ, nyukpasi -ke 'nyɔkpakpɔɔ-ɔ 'ma-a *Zezii'a -jeyinamɔ, -bho 'in 'yee nɔ 'le, 'le 'in 'ke ɔ kpɔn 'le 'in 'ke ɔ Zelizalɛɛmɔ kpa.

III ɔ-nɔ 'le -jeyi, ɔ "kɔɔ'ɔ-ɔ Damaasɔ gbo. -Vlaan nɔ'a -kaa, -vaaan! ɛ 'wɔɔ-o 'le yaku 'li 'le ɛ 'ye ɔ -die 'li po,

IV 'le ɔ 'ye ti'ga. Wlu -lue ɔ 'wɔn'ɔ 'bɔ na: 'Solɔ, 'Solɔ'o a! Koo -in -nyina'a 'le -a kla'a -kaa 'inmɔ nyani 'mɔ'a?

V 'Le ɔ na: 'An -Kɔyi, -inmɔ wlu'a, -a'a 'nyɔ -mɛ'ɛ? 'Le, nyɔ-ɔ wlu'a a, ɔ na: 'Inmɔ, Zezii, -a kla'a nyani 'mɔ, 'inmɔ mɔ'o.

VI 'In-ɔ 'tmɔɔ'o -inmɔ-ɛ, -sɔ mɔ, mu 'bho Damaasɔ, ɛ -in 'ka nɔ, 'le nyɔ 'ke ɛ -inmɔ -tɔ!

VII -Gblee, nyɔ -ke ɔ-ɔ na'a a, wɔnmamaa kpɔn -ɔ'o. -Ka un 'ka wɔn 'bhati, un 'ka -wlu, un se ɛ 'bhɛɛ. Un-u 'wɔn-ɔ wlu 'mnɛ 'bɔ 'le 'wa 'ye nyɔ li.

VIII ɔ po'a wlu 'mnɛ ti a, 'Sɔɓ nu'a -kaa, ɔ 'bhati'e-e 'yri, ɔ 'ye 'mɔ-sɔ. ɔ 'bhati'a 'yri a, 'ɔ 'ye ɛ li, ɔ-ɔ dudua'o -kolukolukolu, 'le un 'ye ɔ -jiɛ 'yi kpɔn, un -ke ɔ 'ye Damaasi nyɩ.

IX -Gblee, 'le 'wɩ tan 'li ɔ -see ti'ye, ɔ -see li, ɔ -see 'na.

X ɛ-be -nɔɔ 'mnɛ 'li a, nyɔ -lue-e -nɩ'a 'bho Damaasi, 'ɔ 'nyɩ 'mo-o Ananiasɩ. Zezii'a -nayi mo'o. 'Innɔ -a'ba -Kɔyi Zezii yi'e -bodɩ 'le 'yritiyeeɛ 'mɔ 'le ɔ na: Ananiasɩ! ɔ na: 'An -Kɔyi, koo -ɩn 'ɛ'ɛ? 'In 'wɔn-o'o.

XI 'Le ɔ na: -Sɔ 'mɔ, -mu -nɩ 'bho -gwɔgwia! -Jɔɓ -nɩ'a 'bho un-b 'la'a 'Mɔsrɛɛjɔɓ, bhlu ɛ! 'Bho 'ɛ wɔnli, nyɔ -lue un-b 'la'a Zidaa, 'ɔ -budu -nɩ'e 'bho. -Pa -nɩ 'bho, Taasiyi -lue un-b 'la'a 'Sɔɓ, -ɩn 'ke ɔ tidede! 'Yri -ke 'yi -a -nɩ'a -laa ɔ-ɔ 'po-o *-Lago wɔn gbo.

XII 'Le 'ɔ 'yritiyeeɛ 'mɔ -ɩnmɔ Ananiasɩ ɔ 'ye'e li, -ɩn 'ye 'le ɔ gbo pa, 'le -ɩn 'ye ɔ sɔ 'lru tide, 'ɔ 'yri 'ye kati 'le ɔ-ɔ 'ye'e ti -lɛɛ.

XIII Ananiasɩ na: 'An -Kɔyi, nyɔ'a -dadudu 'tmɔɔ'o-o -ɩnmɔ 'ɔ 'kpidɩ. Un na, 'le Zelizalɛɛmɔ, 'nyinynikpli ɔ nu'a -a'a nyɔ 'lruɩ, ɩ -se -sɛ.

XIV -Gblee, *-Lago'ɔ 'sragazamɔklɩgbɩ 'nyɩ ɔ 'srɔpobɔgbɩ. 'Innɩ 'nyɩ 'ɔ wɔnkue, 'le, nyɔ-b po nɩ'a -dagbe -a'a 'nyɩ 'mɔ -Lago wɔn gbo, ɔ 'ke ɔ kpɔn -lɛɛ.

XV -A'ba -Kɔyi 'mnɔ na: 'Inmɔ lbho'o -ɩnmɔ, mu! 'Sɔɓ 'mnɔ, 'ɩn -zɔ 'ɔ 'bho-ɛ 'le 'ɩn 'ke ɔ 'an lbhɔnɔyi 'mɔ nu, 'le 'bhɩkpi'a -dadudu -ke 'ya -yowli 'sri 'ɔ 'kpi 'le *Izrayɛɛɩkɔmɔ 'ke ɔ 'kpi 'kpa, ɔ 'ke 'wa 'wee 'an 'dɩzɩɔ kpa.

XVI -In 'ye li-ɔ, 'kleyelɔ ɔ 'ka wɔn'kpa 'an dɪ, 'an 'bhuo-o 'ye ɔ ɪ 'yi-to -mɔ.

XVII ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'le Ananiastɪ 'ye mu, -budu -ke 'li 'Solɔ -nɪ'a, ɔ 'ye 'le pa, ɔ 'ye ɔ *sɔ 'lru tide 'le ɔ na: 'An 'lotɔ'a 'yu, 'Solɔ, -a'ba -Kɔyi Zezii -ɪn -nɪ'a 'le -jeyi yinamɔ, ɔ -tɔ'ɔ -ɪnmɔ ɔ 'bhuo 'yi, 'ɪnnɔ lbho'o 'ɪnmɔ 'le -a'a 'yri 'ke kati 'le *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ke -ɪnmɔ 'mɔ 'yi.

XVIII ɔ po'a wlu 'mnɛ ti a, 'bho -gbaa -lue 'mɔ, -ka lɪ'a kɔɪn -nɪ'a, lɪ-ɪ -nɪ'a -kaa, 'ɪnnɔ 'wɔ'ɔ 'le ɔ 'yri 'mɔ, 'ɪnnɔ 'ga'a ti 'le ɔ 'ye ti'ye. ɔ nɔ'a -kaa, ɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔ 'ye mu 'le ɔ 'ye *batizee-ɛ.

XIX 'Bho-o ɔ -li -nɪ'o 'le ɔ 'kpi 'ye 'le le yi.

'Solɔ -za'a-a *Zezii'a 'dɪzɪgɪ 'bho Damaastɪ

ɛ zi'a -kaa a, 'Solɔ 'zi-e *Zezii'a -namɔ -nɪ'a 'bho Damaastɪ gbo 'wɪ.

XX 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, 'le *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbidi 'li ɔ 'kpa-a 'bho ɔ-ɔ za'a *Zezii'a 'dɪzɪgɪ, ɔ-ɔ nɔ'o: ɔ-bo Zezii 'mnɔ, -Lagɔ'ɔ 'yu mɔ'o.

XXI Nyɔ-ɔ po 'ɔ -lokui, wɔn 'mɔ -ɔ ti 'le ɔn-ɔ nɔ'o: Nyɔ-ɔ po'a -Lagɔ *wɔn gbo Zezii'a 'nynɪ 'mɔ, 'ɪnnɔɔɔɔ -see ɔ 'kɪ nyanɪ 'mɔ kla 'le Zelizalɛɛmɔ, 'le, lɪ ɔn de'a 'gwli, ɔ 'ke ɔ -pɔɔ 'yi -za? ɔ -see 'kɪ 'nɔɔgbɛ -kaabonyɔ kpɔnnamɔ yi 'le ɔ 'ke ɔ *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ gbo kpa?

XXII 'Solɔ 'mnɔ-ɔ 'tɔ-ɔ 'le wɔnkue 'mɔ 'le ɛ-ɛ 'kpa'a 'kpi. *Zuifɔ -nɪ'a 'bho Damaastɪ, ɔ-ɔ 'tbhɔ -ɔ Zezii'a 'dɪzɪgɪ 'yri, -ka ɔ 'du'a *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ. Lɛ ɔn 'kɔ ɔ 'kpi 'du, ɛ se -nɪ.

XXIII -Nɔɔ gbɛ zi'a a, ɔn bhaga'o ɔn 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ.

XXIV -Ka un -nɔ 'ɔ fɛ 'zɔ -panamu, ɔ 'wɪn -ɪ 'bɔ, 'le zɔ -ke 'matu, 'le un-u fuo'o 'gbewɔɛn'ɛ -jɔɔ li 'le un 'ke ɔ 'lbha.

XXV 'Ɛ dɪ 'matu -lue 'ɔ -namu -zi -nɪ 'nɔ-ɔ 'bhɫukui gbo 'le un 'ye ɔ 'le 'gbe'a kplu lemu ti'sii.

'Sɔɔ 'nyɪ-e Zelizalɛmu

XXVI ɪ zi'a -kaa a, 'Sɔɔ 'mu-o Zelizalɛmu. ɔ nyɪ'a a, ɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke 'le *Zezii'a -namu -nɪ'a 'bho'a "klumu kpa ɔ -ke un 'ke gbobhete. -Ka ɔ -yi'a Zezii'a -nayi 'mu, ubu -see ɪ "gwɫide. 'Ɛ dɪ un 'bhle'e 'ɔ -sɪanyɪ ku 'muti.

XXVII Ɛ -nɪ'a -kaa 'mu a, Banabaasɪ -mnɔɔ 'luo 'nɔ 'mu-ɛ 'le ɔ -ke ɔ 'ye *Zezii'a -dalbhomu gbo mu. -Ka ɔ 'yeye'a -a'ba -Kɔyi *Zezii 'muti 'le Damaasɪ -jeyi, 'le ɔ 'ye 'ɔ 'tmuɔ, 'le ɔ 'ye "yrili-cɛ 'le ɔ 'ye'a 'bho 'ɔ "dɪzɪgɪ 'mu-za -nɪ, 'ya kuna ɔ po u'o.

XXVIII -Ɛ 'nyaa'a 'bho -nɔɔ 'mnɛ 'li, ɔ -ke un bhete'e-e gbo 'le ɔ -ke un-u ple'e Zelizalɛmu 'yiti, 'le ɔ-ɔ cɛ'ɛ "yrili 'le ɔ-ɔ za'a -a'ba -Kɔyi Zezii'a "dɪzɪgɪ 'mu.

XXIX ɔ "bhiti'e-e 'le *Zuifu po'a glɛkɪwlu gbo, ɔ -ke un-u depo'o. 'Ɛ dɪ un-u 'bɔ'ɔ ti un 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ.

XXX Un-u nu'a -kaa a, 'lotu'a "nynuu 'wɪn -ɪ 'bɔ, 'le un 'ye ɔ -bhuhho li'du 'le un -ke ɔ 'ye Sezaleegwɔ 'mu mu, 'le ɔ 'ye 'bho -cɛ -nɪ, ɔ 'ye 'ɔ "bhligwɔ Taasɪ mu.

XXXI ɔ -yi'a 'tɔ Zezii'a -nayi 'mu a, Zezii'a -glɪgbawɔnyɪ'a nyu-u -nɪ'a 'le Zidee-e, Galilee -ke *Samaliibhɫukpa "kpi 'ye-e "yiflɔɛ, 'le un-u popo'o 'kpa "yi, un-u "du'o -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ

wlu 'bho 'le *'ɔ Lisaazuzu-u kpa nu'o 'le -glɛɣɔ
'mnɪ-ɪ 'bhɛ'ɛ 'yigbeyi ti.

-Klɔklɔyi -lue 'pɔn-o'o

XXXII ɛ-be -nɔɔ 'mnɛ ti, *'Piɛɪɪ -mnɔɔ-ɔ 'ple-e
'bhlɔkpa 'mnɛ'ɛ 'wee ''kpi ti. Zɔ -lue 'zɔ ɔ 'mu-
o -gwɔɔ -lue ɔn-u 'la'a Liidɪ, *Zezii'a nyu-u -nɪ'a
'bho 'yidedenamɔ.

XXXIII 'Bho 'mnɔ, 'bho-o ɔ -ye'ɛ nyukpasu -lue
ɔn-u 'la'a ɛnee. -Zɔn -mɛɛtan 'li ɔ -klɔ'o. -Da ɔ
'pɛ'ɛ ɔ ''kpitipɛɛ ''kpi ti, 'bho-o ɔ -nɪ'o.

XXXIV 'Le 'Piɛɪɪ na: ɛnee, Zezii *Kliisɪ 'pɔn-o -
ɪnmɔ-ɛ. -Sɔ 'mɔ, 'fɪan -a'a ''kpitipɛɛ! ɔ 'lɛ'ɛ -kaa
a, 'bho -gbaa -lue 'mɔ -vuka! ɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ!

XXXV Liidɪ -ke Salɔɔbhlɔkpa ''kpi'a nyu-u
'kɔkɔɔ'ɔ gbo, lɛ-ɛ zi'a 'bho nyukpasu 'mnɔ ''kpi,
ɔn 'ye 'ɛ li a, 'wa -dadudu -yi'e -a'ba -Kɔyi *Zezii'a
-namɔ 'mɔ-ɛ.

'Mɛmɛnynaakpɔ -lue 'pɔn-o'o

XXXVI -Gblee, 'bho -gwɔɔ -lue -ɛ -nɪ'a 'bho Liidɪ'a
'tɔɔli ɔn-u 'la'a -Zɔpɛ, *Zezii'a -naye -nɪ'a 'bho,
'wa 'nyɪ 'mo-o Tabitaa. ('Le Glɛkɪwlu 'mɔ ɔn-u
'lɔ -u Dɔɔɔkasi. 'ɛ 'zɔ 'mo-o 'lɛ.) ɔn -nmɔ'ɔ-ɔ
'pɔanmɔ kwa 'mɔ ti 'le ɔn-u nu'o kplizɪɪ -lɪɪ
nyu ''lɪɪ ''kɔmɔkɔmɔ.

XXXVII ɛ-be -nɔɔ 'mnɛ ti a, 'wɛ kpɔn -u'o 'le ɔn
'ye 'mɛ, 'le ɔn 'ye 'wa ''ku -lɛ. ɔn gwɛ'ɛ 'wa
'ku'a -lɛɛɛ ''yi a, 'le ɔn 'ye u 'le yayibudu'a
'yu -lue 'li ''du.

XXXVIII Liidɪ -ke -Zɔpɛ ''kɔkɔɔ'ɔ gbo'a dɪ, Zezii'a
-namɔ -nɪ'a -Zɔpɛ, ɔn 'wɔn'ɔ 'bɔ 'Piɛɪɪ -nɪ'e-e
Liidɪ, ɔn lbho'o 'bho nyu 'sɔn, ɔn na: -Bho a mu
a, a 'tmɔɔ 'Piɛɪɪ -a-bu bhade 'nɔ li, ɔ yi -vuu!

XXXIX Un 'tmɔv 'nɔ ɔ, 'bho -nynayiza a, un -ke ɔ 'kpa-a -jeyi. Un nyini'a a, yayibudu -ke 'li 'wa ''ku -nɪ'a, un -ke ɔ 'ye 'le pa. 'Le -dɪgbanyɔkpakpɪtɔlv -nɪ'a 'bho 'bhle'e ''vivia 'le un 'ye ɔ linyini, -banɪ Dɔlvkasɪ -nɪ'a ti un-v nɔ'a ɛ, un 'ye ɔ ''yi-tɔ.

XL Un -tɔ 'nɪ ɔ ''yi a, nyv-v -nɪ'a 'le -buduyu 'mɛɛ 'li 'wee, ɔ na v -bodɪ: A-bee 'da! Un 'da'a a, 'le ɔ 'ye 'kolri glu pɔ, ɔ 'ye *-Lagɔ wɔn gbo pɔ, ɔ 'ye 'le ''ku gbo -gbv, ɔ na: Tabitaa, a -sɔ 'mɔ! Un nɔ'a -kaa, un 'bhati'e-e ''yri, un 'ye ɔ li'ye. 'Bho -gbaa -lue 'mɔ 'le un 'ye gbo-de,

XLI ɔ 'ye 'wa sv tikpɔn 'le ɔ 'ye v -kpa 'le un 'ye 'mɔ-sɔ, un 'ye ti-nyna. Un -sɔ'ɔ 'mɔ a, 'le ɔ 'ye -dɪgbanyɔkpakpɪ 'mnv -ke Zezii'a nyv -lvv 'la 'le ɔ 'ye v Tabitaa'a yaayaanɪ -jeyi ''nyɪ.

XLII I-bɪ ''dɪ mnɪ -wa'a-a 'bho -Zɔpɛgwɔ 'mɔ ti, 'le nyv'a -dadudu 'ye -a'ba -Kɔyi Zezii ''gwɩde.

XLIII ɛ zi'a -kaa a, 'Piɛɩ -gwle'e-e 'bho -Zɔpɛ 'bho nmiku'a ''tayi -lue un-v 'la'a Simɔɔ gbo.

X

*Kɔlvɛyi 'la-a *Piɛɩ ɔ 'ke yi*

I ɛ-be -nɔɔ 'mɛɛ ti, 'bho Sezalee, nyukpasu -lue-e -nɪ'a 'bho, 'ɔ 'nyɪ 'mo-o Kɔlvɛyi. 'Wlɔmɛɛ'ɛ ''sroja'a 'plan -ɛ -sɔ'ɔ Italiibhɔkpa ''kpi, 'wa -kɩgba -lue ɔ ''du'o.

II ɔ-ɔ ''du-o 'bho -Lagɔ tenyi. 'Bho 'ɔ ''bhlegbo'a nyv-v -nɪ'a 'bho, 'wa kɛ-ɛ ''du'o 'bho -Lagɔ. ɔ-ɔ 'kpa-a ''Zuifv'a ''pɔanlbhamv'a -dadudu 'le ɔ-ɔ pɔ'o *-Lagɔ wɔn gbo -wɛɛwɛɛ.

III Zɔ -lue 'zɔ'ɔ 'jiazɔyɔkɔlagba 'mɔ, ('ɛ 'yri tan 'yi), ɔ -nɔ -Lagɔ wɔngboponamɔ, 'le 'ɔ 'yritiyeeɛ 'mɔ, 'le-e ɔ 'ye -nɔ'e -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue -gezee! ɔ 'pa-a 'le 'ɔ -budu 'li, ɔ na: Kɔɔnɛyɔ!

IV Kɔɔnɛyɔ nu'a -kaa, ɔ 'yɔ ɔ-ɔ'o 'le 'ɔ ku 'ye 'lri pa 'le ɔ na: 'An -Kɔyi, koo -nɔ 'lɛ'ɛ? ɔ na: -Lagɔ 'kpɔn-o -a'a wɔngbopowlu, 'le, -zɔɔ -a nu'a 'pɔanmɔ -bodɔ, ɔ 'ye 'i li. 'ɛ dɔ ɔ popo'o -a'a dɔ 'gwɔɔti.

V 'Traamɔ 'tɔ ɔ, lbho 'le nyɔ -Zɔpɛ, nyɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Simɔɔ ɔn 'duu'a *'Piɛɔ, ɔn -ke ɔ 'ke yi!

VI Nmiku'a 'tayi -lue ɔn-ɔ 'la'a Simɔɔ, 'le ɔ gbo ɔ -nɔ'o. ɔ -budu -nɔ'e-e 'tɔnni wɔnli.

VII -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -zɔ 'ɔ dɔ -bodɔ 'mɔ, ɔ mu-ɔ'o. Kɔɔnɛyɔ'a 'yigɛɛlbhɔzemɔ 'sɔn-ɔ -nɔ'a 'le 'ɔ -budu 'li -ke 'srojayi ɔ -ybhɛ'ɛ 'mɔ 'le ɔ 'si'a 'bho ɔ-ɔ 'du'a 'bho -Lagɔ tenyi, 'unnɔ ɔ 'la'o.

VIII Lɛ-ɛ zi'a, ɔ 'ye ɔ 'ɛ kuna po, 'le ɔ 'ye ɔ -Zɔpɛ lbho.

IX Zɔ zɔ'a a, nyɔ-ɔ mu'a -Zɔpɛ -nɔ'a gwɔɔ gbo 'kɔɔnamɔ, 'yɔ nyɔni'a 'duu 'mɔ, 'bho-o 'Piɛɔ 'ya -nɔ'e yayibudu'a -da -lue-e -nɔ'a pɛtɛpɛtɛ ɔ 'ke -Lagɔ wɔn gbo po.

X ɔ-ɔ nu'a -kaa, 'mɔ-ɔ 'lbho ɔ'o 'le ɔ na: A pi 'nɔ 'ke li! Un -nɔ 'ɔ lililɛ pinamɔ, 'le 'ɔ 'yritiyeeɛ 'mɔ ɔ 'ye lɛ -lue 'ye.

XI -Gblee, ɔ 'ye-e yaku li ɛ 'ye wɔn kati. 'Le-e ɔ 'ye'e lɛ -lue li 'le ɛ-ɛ 'dre'o. ɛ kɔɔ'ɔ-ɔ 'yriɛklagba. 'ɛ mɔ nyiɛ -lrɛ'ɛ 'mɔ-ɛ 'le ɛ-ɛ 'si'e 'bhlɔkpa 'yi ti.

XII ɔ 'ye-e 'bho 'ɛ 'kpi nmi-e nɔkɔ'a 'digbi'a kpɛ'ɛ -dadudu li. -Lrɔ-ɔ na 'nɔ-e bhɔ nyiɛ 'yi 'le -lɔ-ɔ na nɔ'e 'bɛtɛ.

XIII ɔ 'ye'a -kaa li a, wlu -lue 'wlu-o yaku 'li, ε na: 'Pieli, -sɔ 'mu, 'lbhu ɪ -ɪn 'ke li!

XIV 'Le ɔ na: -Wooo! -Gba! 'An -Koyi, 'ɪn -see -bhla 'an gbaliliε li ke kpe -lue!

XV 'Le wlu 'mne 'ye 'bho le mu, ε na: Lε -Lago nu'a, ε -se 'tɔ gbale -ko, -mnaaa'a -zre -nu ne -a'a gba 'yi -le!

XVI Wlu 'mne -yi -nɪ'e-e 'bho le kpe tan. ε zi'a -kaa a, lε 'mne nu'a -kaa, 'bho -yritayi ε 'mu-o 'le yaku 'li le.

XVII ɔ 'ye 'ε -kaa a, ɔ 'kabha'o na: Lε 'ɪn 'ye'a -laa, 'ε 'zɔ'ɔ 'nyɪ -mε'ε? ɔ-ɔ nu'a -bhla -kaa a, nyɔ Kolɔneyɪ lbho'a a, ɔn-ɔ dede-e nyɔ ti: Doo Simɔɔ'ɔ -budu -nɪ'a? 'Le ɔn 'ye ɔ da -tɔ, 'le ɔn 'ye 'bho 'ɔ "'bhlegbo'a 'gbewɔn 'yi nyɪ.

XVIII ɔn nyɪ'a 'bho 'gbewɔn 'yi a, ɔn-ɔ 'po-o wlu yayi, ɔn na: Simɔɔ ɔn 'duu'a 'Pieli, -daa, 'bho-o ɔ -nɪ'a?

XIX 'Pieli -mɔɔ, lε ɔ 'ye'a a, ɔ-ɔ popo 'ne-ε 'kpi 'gwɔti -bhla, 'le *-Lago'ɔ Lisaazuzu 'ye 'le 'ɔ -pɔɔ gbo -wlu: -Gbɔ 'nɔɔ! Nyɔ tan-a -nɪ'e -laa: 'ɪnnɔ 'bɔ'ɔ -ɪnmɔ ti.

XX -Sɔ 'mu, -ɪn 'ke 'dre 'le -ɪn -ke ɔn 'ke mu! 'ɪn 'bhuo-o lbho ɔ'o. -A'a -pɔɔ'a 'kɔɔ -le!

XXI ɔ nu'a -kaa, ɔ -sɔ'ɔ 'mu-ε, ɔ 'ye 'dre. ɔ 'ye 'ɔ li a, ɔ na: 'ɪnmɔ a-a 'bɔ'ɔ ti, 'ɪnmɔ 'ka-a! Lee -nɪ'e 'bho'a?

XXII ɔn na: 'Wlomeε'ε "'sroja'a -kɔɔba Kolɔneyɪ lbho'o -amɔ. ɔ-ɔ 'mo-o nyɔ-ɔ 'srεε'ε 'yi, ɔ-ɔ 'du-o 'bho -Lago 'le 'Zuifɔ 'we-e za'a 'ɔ dɪ'a 'yrilinmɔdɪ. Zɔ 'mɪn 'zɔ, -Lago gbo'a -dalbhoyi 'yi -ɔ -bodɪ, ɔ na ɔ 'la -ɪnmɔ, -ɪn 'ke 'ɔ "'bhli mu.

Dɪ -a 'ye'a 'mɔ-za mɔ a, ɔ 'ke ɪ -lokuipo. 'E dɪ -a yi'e -a'a dɪ -a -ke -ɪn 'ke mu.

XXIII 'Piɛɪɪ 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔ -ke ɪn pa-a'o, ɔ 'ye ɔ 'bɪ ''nyɪ.

Zɔ zɪ'a a, ɔ 'ye 'mɔ-sɔ 'le ɔ -ke ɪn 'ye -jeyi 'kpa. 'Lotɔ'a ''nynuu -lɪɔ-ɔ -nɪ'a 'bho -Zɔpɛ 'ye ɔ -jeyi kpa.

XXIV Zɔ -yɛ kɔ'ɔ 'bho a, 'bho-o ɪn -nyɪnɪ -nɪ'e Sezalee. A -gblee, ɪn -see'a -bhla nyɪnɪ ke, 'le Kɔɔɔɔɔɔ 'ye 'ɔ 'wɔkɔmɔ -ke 'ɔ bha ''we ''lɪru'gbɔɔ 'le 'ɔ ''bhli, 'le ɪn-ɔ fuo'o 'Piɛɪɪ wɔn.

XXV ɔ nyɪnɪ'a 'bho, ɔ-ɔ mu'a 'bho ''bhlegbo bhɔ -de mɔ, Kɔɔɔɔɔɔ 'bhle-e -jiji 'le ɔ 'ye ɔ -jeyi yi. ɔ nyɪnɪ 'ɔ li, 'le ɔ 'ye ɔ 'kolri wɔnyɪ glu po,

XXVI 'le 'Piɛɪɪ 'ye ɔ ''yi''luo 'le ɔ na: -Sɔ 'mɔ, 'ɪnmɔ -yɔɔ -a 'ye'a -laa li, nyunyɔ 'mna ''du'o -lɛɛɛ.

XXVII ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, ɔ -ke ɔ 'bhle -ɪ wɔn ''yi, 'le ɪn 'ye -budu 'li pa. ɪn -ka 'le-e pa a, nyɔ'a -dadudu-u 'gbɔɔ'a 'le ''lɪru, 'ɪnmɔ ɔ -yɛ'ɛ 'le.

XXVIII ɔ -yɛ 'nɔ 'bho a, -kaa 'ka-a ɔ 'lɔ 'ɔ -kaa ''yi: -Ka -a-bɔ 'Zuifɔ'a gba 'lɛ'ɛ ɛ, a'ba ''bhi yibo'o-o -kaa. Nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ, -a se 'bhɛɛ -a -ke ɪn 'ke zizia 'le -a'ba bhɪ 'ke tizi 'le -a 'ke 'le 'wa -budu 'li pa. -A'ba gba -nɪ'a 'tɔ -kaa 'mɔ a, 'ɪnmɔ a-a 'ye'a -daa li a, -Lagɔ -tɔ 'nɛ-ɛ 'ɪnmɔ -da. -Bho 'ɪn -ka 'ɔ nyɔtu 'mɔ-ɔ'wlaa a, ɛ -se 'tɔ 'ɪnnɛ 'ma-a *'ɔ gba'a 'mɔɔɛɛ -ko.

XXIX 'ɪnnɛ 'bhle'e 'nyɪnɪ'a dɪ, -ɪn 'la'a 'ɪnmɔ, 'ɪn -see tijjiri, 'le 'ɪn 'ye yi. 'ɪn 'yi-e 'tɔ'ɔ dɪ a, -a 'wɔn 'nɔɔ?

XXX Kɔɔɔɔɔɔ na: Dɪ se 'nɔɔ -nɪ. -Kagbɛ'ɛ ti 'mɔ, 'ɛ ''kpi'a 'wɪ tan ka, ''jiazɔyɔɔklagba 'mɔ, ('ɛ ''yri

tan 'yi), 'in -nɩ 'nɔɔgbɛ -Lago wɔngboponamu, 'in mu'a 'bho 'an 'yigbeyi -gbu mu, nyukpasu -lue-e 'bhle'a -vɩanvɩanbanɩpli 'mu -nyna'a-a 'bho ti.

XXXI 'Le ɔ na: Kɔɔɔnɛyi! -Lago 'kpɔn-o -a'a wɔngbopowlu, 'le, -zɩɣɩ -a nu'a 'pɔanmu -bodɩ, ɔ 'ye ɩ li. 'E dɩ ɔ popo'o -a'a dɩ 'gwɩɩti.

XXXII 'Ka-a ε -nɩ'e 'mu'a dɩ a, lbho nyɩ 'le -Zɔpɛ! Nyukpasu un-u 'la'a Simɔɔ, un 'duu'a 'Piɛɩ, un -ke ɔ 'ke yi. Nmiku'a 'tayi -lue un-u 'la'a Simɔɔ, 'le ɔ gbo ɔ -nɩ'o. 'ɔ -budu -nɩ'e-e 'tɔnni wɔnli.

XXXIII ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'bho -nynayiza, 'in -lbho -nɩ'e nyɩ, un 'ye -a'a dɩ yi. -Ka -in po'a -amu 'gwɩɩ 'yi, 'le -in 'ye'a yi, -a 'po-o -inmu 'sɛɛ. 'Traamu 'tɔ ɔ, -ka -a -die'a 'mu 'wee, -a 'gbɩɩ'o-o -daa -a'ba -Kɔyi -Lago'ɔ 'yigbeyi, 'le, dɩ ɔ po'a -inmu wɔn 'mu, -a po -inmu -lokui, -in 'ke ɩ 'mu-za.

*Piɛɩ 'tro-o -zebhle

XXXIV ɔ po'a wlu 'mne ti a, *'Piɛɩ 'luo'o-o wlu 'mu, ɔ na: 'Traamu 'tɔ ɔ, 'in 'wɩn -ɩ 'mɩti -ziaka, -Lago'ɔ 'tɛ nyɩ 'mu.

XXXV 'Ka-a ε -nɩ'e 'mu'a dɩ a, 'bhɩkpi 'wee 'kpi'a nyɔ'o nyɔ, -bho ɔ -ka 'bho ɔ-ɔ 'du, li-ɩ 'srɛɛ'ɛ 'yi, -bho ɔ 'ke ɩ nu, -a'a nyunyɔtu -nmɔ 'nɔ-ɔ 'yri 'kpi ti.

XXXVI A -gblee, *Zezii *Kliisɩ 'mo-o nyɩ 'wee'a -kɔyi. -Ka -Lago -yi -nɩ 'nɔ 'mu, 'le nyɩ 'ke -pɔɩ'a bhɩbhɩua 'ye, ɩ-bɩ 'dɩzɩɣɩ 'mɩn ɔ -ya'a *Izrayɛɩkɔmu, a yibo'o-o 'na.

XXXVII 'Bho nyɩ'a *batizee *'Zaan-a tɔ'ɔ 'kpi, dɩ-ɩ zi'a 'le *'Zuifu'a 'bhɩkpa 'kpi, -ɛ 'nyaa'a Galilee 'le ε 'ye'a 'wa 'bhɩkpa -lrɛɛ 'kpi bhla, a yibo nɩ-o'o.

XXXVIII A -gblee, Nazaleetikoyi Zezii 'mnɔ, -Lagɔ'ɔ 'nitiwɔnnasɔ -nɪ 'nɔ-ɔ 'kpi'a dɪ, ɔ -zɔ 'ɔ 'bho 'le ɔ 'ye ɔ *'ɔ Lisaazuzu'a wɔnkue 'mɔ po, 'le, -ka ɔ-ɔ ple'a 'bhɔkpa 'mnɛ 'yiti, ɔ-ɔ nɔ'a -zɪgɪ, 'le, 'gwizimɔ 'wee -nɪ'a 'nyinyidɪ'a tiyayi'a -belu 'zɔ, ɔ-ɔ 'pɔɔn nɔ'o, a yibo'o-o -kaa -lrɛɛ.

XXXIX [ɪ-bɪ lɪ 'wee ɔ nɔ'a 'le Zelizaleemɔgwɔ 'mɔ -ke 'Zuifv'a 'bhɔkpa -lrɛɛ 'kpiti, -a-bɔ *'ɔ -dalbhɔmɔ 'mɔ-o 'ya 'dɪ'a -dayemɔ. ɔ-bɔ Zezii 'mnɔ, 'ɪnnɔ nyɔ kɔ'ɔ 'bho nyɔyribhaatu 'yri 'le ɔ 'ye 'mɛ.

XL-XLI A -gblee, ɔ 'mɛ'ɛ ɛ, 'wɪ 'sɔn, 'ɛ tanzɔ 'le -Lagɔ 'ye ɔ glu -za, ɔ 'ye ti-nɪ -lrɛɛ. -Lagɔ nɔ'a 'ɛ lbhɔtu a, -a-bɔ 'ɔ 'bhɔuo -za'a 'bho see -a 'ke 'ɔ -dayemɔ 'du, -a-bɔ ɔ -tɔ 'nɔ 'yi. ɔ -zɔ 'ɔ glu, ɔ -nɪ'a ti -lrɛɛ, 'le -a -ke ɔ 'ye -dalɛ -li -nɪ. ɔ -see 'ybha nyɔ 'wee 'ke ɔ 'ye.

XLII ɔbɔ 'mnɔ, 'ɪnnɔ sie'e -amɔ wlu li, -a 'ke 'ɔ 'dɪ kpa 'le -a 'ke ɪ nyɔ -bodɪ 'mɔ-za, na: 'ɪnnɔ -Lagɔ -za'a 'bho 'le ɔ 'ke tinɔmɔ -ke 'mɛmɔ'a -zigletuyi 'du.

XLIII ɔbɔ 'mnɔ'ɔ 'dɪ -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mutizamɔ -nɪ'a ti see'a 'wee -za'a 'mɔ, na: Nyɔ'o nyɔ-ɔ de 'ɔ 'gwli, 'ɔ dɪ -Lagɔ-ɔ 'bhɔ'ɔ ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ'ɔ 'nyinyidɪ'a dɪ.

*Nyɔ-v -se'a-a *'Zuifv 'ye-e *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu*

XLIV -In 'ye li-ɔ, *'Piɛɪ 'bhle -bhla wlu wɔn 'mɔ, 'le, nyɔ-v -nɪ'a 'bho -v po 'ɔ -lokui, *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ye v 'kpi'dree.

XLV I zi'a -kaa a, *Zuifu de'a *Zezii 'gwli, un -ke 'Pieli yi'a a, nyu-u -se'a-a 'Zuifu, -Lago "nyu 'u 'o Lisaazuzu -lɛɛ, un 'ye'a 'na li a, wɔn 'mu -u ti.

XLVI -Gblee, "sesiwlu un se'a yibo un-u po'a, un 'wɔn -i 'bo 'le ε 'mu u-bu -se'a-a 'Zuifu 'mnu-u 'bhɛɛ'ε -Lago'o 'nyu 'yi.

XLVII 'Pieli na: Nyu -yuu 'ye-e -Lago'o Lisaazuzu -a'ba ka. -Abu 'bhɛɛ'o -a 'ke u *batizeeε -bhle'a?

XLVIII 'Le o 'ye u wɔn 'kpitice, na: Un batizee-ε -nu Zezii *Kliisi'a 'nyu 'mu! 'Wa batizeeε gwɛ'ε 'yi a, un na: 'Pieli, -de ti! -Bho -a -ke -in zi -laa 'wɔ 'le -in 'ke mu.

XI

*Zezii'a -gligbawɔnyi'a nyu-u -ni'a Zelizalɛmu, 'innu *Pieli po'o kuna

I I zi'a -kaa a, *Zezii'a -dalbhomu -ke 'lotu'a "nyuu -lɔu-u -ni'a Zideebhɔkpa "kpi 'wɔn-o 'du 'mu 'bo, nyuɔu -se'a-a 'Zuifu, un 'kpɔn-o -Lagowlu -lɛɛ.

II *'Pieli nu'a -kaa, o 'yi-e Zelizalɛmu le. O nyu'ni'a a, *'Zuifu-u 'pɛɛ'ε klɛmumu'ε gba 'mu, un -ke o depo'o.

III Un na: Nyu-u'a mu'a kle 'mu, u 'bhli -in mu'o 'le -in -ke un-u li nu'e -dalue -lɛɛ. 'Kla se "yriilmɔ.

IV 'Bho-o o kɔ'o, 'le, -ka u zizia'a 'muti 'wee, o 'ye 'ya kuna po. O na:

V Zo -lue 'zo 'in -nu 'bho -Zɔpɛgwɔ 'mu *-Lago wɔngboponamu, 'bho-o "yritiyeeε -yi -nu'e 'inmu -bodu. Le 'in 'ye'a 'bho, ε -ke "yrieklagba guɔ'o. ε-ε nu'a -kaa, ε-ε 'dre-e 'bho 'an wɔnyi, 'ε mu

nyie -lrɛ'ɛ 'mɔ-ɛ 'le ɛ-ɛ 'wɔ'ɔ 'le yaku 'yi 'le ɛ-ɛ
'dre'e 'bho 'an ''tɔli 'le ɛ 'ye nyini.

VI 'In -gbɔ'a 'bho 'ɛ ''kpi, nmi-i na nɔ'a bɔ nyie
'yi-e 'kwla 'zɔ'ɔ nmi-e, -yɔ na nɔ'a 'bete -ke nɔkpi,
'in 'ye-e 'ya -dadudu li.

VII 'In 'wɔn-ɔ wlu 'bɔ -lrɛɛ, ɛ na: 'Piɛɪ, -sɔ 'mɔ,
'lbɔ ɪ, -in 'ke li!

VIII 'Le 'in na: -Wooo! -Gba! 'An -Kɔyi, 'in -see
-bhla 'an gbalilie li ke kpe -lue!

IX Wlu-u 'wɔ'a 'le yaku 'li 'mne 'mu-o 'bho le
-lrɛɛke, ɛ na: Lɛ -Lagɔ nɔ'a ɛ -se 'tɔ gbale -ko,
-mnaaa'a -zrɛ -nɔ nɛ -a'a gba 'yi -le!

X Wlu 'mne -yi -nɔ'e-e 'bho le kpe tan. Lɛ 'mne
nɔ'a -kaa, ɛ 'mu-o 'le yaku 'li le.

XI 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, nyɔ tan 'Wlɔmɛ'ɛ
'sroja'a -kɔgba -lue ɔn-ɔ 'la'a Kɔɔnɛyɔ lbho'a
'an dɪ, -ɔ -sɔ'ɔ Sezalee, ɔn 'nyini-e 'bho ''bhlegbo
-da 'in -nɔ'a.

XII 'Le *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu na: -In -ke ɔn mu! -
A'a -pɔɔ'a 'kɔɔ -le! ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'in -ke 'lotɔ'a
'nynuu -mɛɛɔ -ke 'in -na a, -a -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ 'le
-a 'ye 'le mu 'le 'in -ke ɔn 'ye 'bho Kɔɔnɛyɔ
'bhlibhlegbo pa.

XIII-XIV -A nyini'a 'le a, -ka -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi
-lue -ye 'nɔ 'le 'ɔ -budu 'li, ɔ 'ye'a na: Lbho nyɔ 'le
-Zɔpɛ, ɔn -ke Simɔɔ ɔn ''duu'a 'Piɛɪ 'ke yi. Wlu
-in -ke -a'a ''bhlegbo'a nyɔ 'ka 'mɔ 'pɔn -nɔ 'bho -
Lagɔ'ɔ ''yigbeyi, 'inɔ 'ke ɪ -inmɔ 'tmɔɔ, 'ya kuna
ɔ pɔ'o.

XV A -gblee, ɔ pɔ'a wlu 'mne ti a, 'in -nɔ -
wlunamɔ, 'bho *Patɔkɔtɔ'a gɔ'ɔ -nɔɔ ''yi -ka -
Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'dree'a -amɔ ''kpi 'tɔn, 'ka-a ɔ
'dree 'nɔ ''kpi -lrɛɛ.

XVI Ɛ zi'a -kaa a, dɩ -a'ba -Kɔyi Zezii -za'a 'mɔ, 'bho-o 'ɩn popo 'nɩ 'gwɔɩti, ɔ 'ye'a na: A -gblee, 'ni *'Zaan *batizee -nɩ'e nyɔ, a-bee -mɔɔɔ, -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ɩn-ɩ 'ye amɔ 'mɔ -po mɔ, 'le ɔ 'ke amɔ 'mɔ 'yi.

XVII 'ɩn-ɩ 'tɔmɔ'a amɔ-ɛ, -a de'a -a'ba -Kɔyi *Zezii *Kliisi 'gwli, -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu ɔ 'nyɩ'a -amɔ a, ɔ-bɔ Lisaazuzu -lue 'mɔɔ, ɔ-bee -mɔɔɔ de'a Zezii 'gwli, 'ɩnnɔ ɔ 'nyɩ ɔ'o -lɛɛ. ɩ -nɩ'a 'tɔ -kaa 'mɔ 'le, leɛɛ 'mna 'du-ɔ 'le 'ɩn -ke -Lagɔ 'ke 'yidede'a?

XVIII Ɖn 'wɔn'ɔ wlu 'mɔɛ 'bɔ ɔ, -ka ɩn -die'a 'mɔ, 'wa -pɔɔɔ pɩpɛ'o 'le ɩn-ɩ 'bhɛɛ'ɛ -Lagɔ'ɔ 'nyɩ 'yi 'le ɩn-ɩ nɔ'o: -Ziadi mo'o! Nyɔ-ɩ -se'a-a *Zuifu, 'ɩnnɔ -Lagɔ 'nyɩ'e 'yiflɔɛ 'le ɩn 'ke 'wa 'nyɩnyɩdi 'yiyibo 'le ɩn 'ke -Lagɔ gbo 'bhiti 'le ɔ 'ke ɩ tinɛzɛgɛ 'nyɩ -lɛɛ.

*Atiɔsɩ'a *Zezii'a -gɩgbawɔnyɩ'a nyɔ*

XIX -Gblee, ɩn 'lbha'a Etiɛnɩ, ɔ 'mɛ'ɛ ɛ, nyanɩmɔklɛɛ pa 'kaa *Zezii'a -gɩgbawɔnyɩ'a nyɔ gbo 'le ɩn 'ye'a tibɔba a, 'ɩnnɛ 'bhle'e 'nyɩ'a dɩ a, 'wa 'plan -mu -nɩ'e Fenisiibhlɔkpa 'kpi, tɔɔ -mu -nɩ'e Siplɔbbhlɔkpa 'kpi 'le -lɩɩɩ -mu -nɩ'e Atiɔsɩgwɔ 'mɔ. Ɖn mu'a a, 'wa *-Bozuifu'a 'sɛ 'wa -dadudu-u kpa'a *Zezii'a 'dɩzɩgɩ.

XX 'Le, 'wa tɔɔ -yɩ -sɔ'ɔ Siplɔbbhlɔkpa 'kpi -ke Silɛɛnɩgwɔ 'mɔ, nyɔ-ɩ -se'a-a 'Zuifu -nɩ'a Atiɔsɩ, 'ɩnnɔ ɩn kpa'a -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'dɩzɩgɩ gbo.

XXI Ɛ -nɩ'a -kaa 'mɔ a, ɩn -ke -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ wɔnkuɛ -na'o 'le nyɔ'a -dadudu-u de'e -a'ba -Kɔyi Zezii 'gwli 'le ɩn 'ye 'le ɔ gbo 'bhiti.

XXII ɪ-bɪ 'dɪ 'mɪ, Zezii'a -gɪgbawɔnyɪ'a nyɔ-
v -nɪ'a Zelizalɛɛmɔ 'wɪn ɪ 'bɔ 'le ɔn 'ye 'le
Banabaasɪ lbho.

XXIII ɔ nyɪ'a 'le a, -Lagɔ'ɔ 'nitiwɔnnasɔ -nɪ'a
nyɔ 'mɪv 'kpi, ɔ 'ye -ɛ li, 'bɔbɔa-a 'lbhɔ ɔ'o 'le
ɔ 'ye v 'kpa 'yi pɔ 'le 'wa Zezii'a 'gwlidɛɛ 'ke
'muku.

XXIV -Gblee, 'ɔ kpli -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili, ɔ-ɔ 'de-e
Zezii 'gwli tenyɪ 'le ɔ 'yi'e *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu
'mɔ. ɔ -nɪ'a 'bho a, nyɔ'a -dadudu 'de-e Zezii
'gwli 'le ɔn-v 'kpa'a 'ɔ nyɔ 'kpi.

XXV 'ɛ dɪ a, ɔ mu'o Taasɪ 'Sɔlv'a dɪ.

XXVI ɔ 'ye 'ɔ ɔ, 'le ɔ -ke ɔ 'ye Atiɔsɪ mu. Un -nɪ
'sɔn 'nɔv-o 'bho -zɔn -lue, 'le ɔn -ke 'bho'a Zezii'a
-gɪgbawɔnyɪ'a nyɔ-v 'gbɔv'o 'lru, 'le ɔn-v tɔ'ɔ
nyɔ'a -dadudu Zezii'a 'dɪzɪɪ. -Gblee, 'bho Atiɔsɪ
'mɔ, 'bho-o ɔn 'duu -nɪ'e *Zezii'a -namɔ 'nyɪ
'le ɔn-v 'lv 'v Kletɛɛn ('ɛ 'zɔ 'mo-o *Kliisɪ'a nyɔ).

XXVII 'Bho ɛ-be -nɔɔ -lue 'mɛ ti, -Lagɔ'ɔ wlu'a
'mɔtizamɔtɔlv -sɔ'ɔ-ɔ Zelizalɛɛmɔ, ɔn 'ye Atiɔsɪ
mu.

XXVIII Un nyɪ'a, 'le 'wa 'klumɔ'a -lue
ɔn-v 'la'a Agabɔsɪ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, 'le -Lagɔ'ɔ
Lisaazuzu'a 'bhɔo 'ye ɔ 'mɔ -zi -nɪ, ɔ na: 'Nɔɔ
'Wlɔmɛɛbhɪkpi'a klɛ 'kpi, 'mɔklagba-a 'ye-e
'nɔɔ -yi -mɔ. (-Gblee, -nɔɔ -ke ti 'Wlɔmɛɛ'ɛ
'bhɪkpayowliklagba ɔn-v 'la'a *Klodɪ 'bhle -nɪ'a
'wa 'bhɪkpi, 'bho-o 'mɔ 'mɛ -yi -nɪ'e -ziaka).

XXIX Zezii'a -namɔ 'wɔn'ɔ wlu 'mɛ 'bɔ ɔ, 'bho-
o ɔn -gwɛ -nɪ'e wlu wɔn 'yi ti 'le ɔn na: -Ka nyɔ'o
nyɔ 'bhɛɛ'ɛ, ɔ 'du -kaa 'le -a 'ke ɪ 'lotɔ'a 'nyɪnu
-nɪ'a Zideebhɪkpa 'kpi -kpa.

XXX 'Ka-a ɔn nɔ'o 'le Banabaasɪ -ke 'Sɔlv 'ye

'jɛmɔni 'mnu -jeyi kpa 'le un 'ye ɪ 'le'a Zezii'a -
gɪgbawɔnyi'a nyu'a "lɾutidemɔ -jeyi "nyɪ.

XII

*Un-v 'kla-a -bhla *Zezii'a nyv nyanɪ 'mv*

^I ɛ-bɛ -nɔɔ -lue 'mɛ ti, 'bhlɔkpayowli un-
v 'la'a *Elɔɔɔɔɔ 'kpa-a 'bho, ɔ-ɔ 'kla-a *Zezii'a -
gɪgbawɔnyi'a nyuɔɔɔɔ nyanɪ 'mv,

^{II} 'le ɔ 'ye *Zaan'a venɪ Zaakɪ -jɾɛɛyɾi "yi 'lbha
-nɪ.

^{III} ɔ nu'a -kaa a, ɛ 'nu-o *'Zuifɔ 'tu. ɔ 'ye'a 'na
li a, ɔ -mu -nɪ'e-e nyu'a nyanɪ'a 'mɔklɛɛ "lɾu 'le
ɔ 'ye *'Piɛɪ kɾɔn, ɔ 'ye ɔ -jie 'mv po. (-Gblee,
*'flɔɔ se'a "buubuule gbo'bhle, 'bho 'ɛ gɔ'ɔ -nɔɔ
"yi mo'o.)

^{IV} ɔ po 'ɔ -jie 'mv a, "sroja nyiɛ'ɛ 'digbi'a kɾɛ
nyiɛ-ɛ fuo 'nɔ-ɔ li. ɔ na 'le 'ɔ -pɔɔɔ gbo, -bho ɛ-bɛ
'Paakɪ'a gɔ 'mɛ zi, 'le ɔ 'ke ɔ -zige -tu 'bho nyv
'wee'a "yigbeyi 'le un 'ke ɔ dɪ -kɾɔn 'le un 'ke ɔ
'lbha ɔ 'ke 'mɛ.

^V 'ɛ dɪ un de 'ɔ 'le -jie 'mv ti. ɛ -nɪ'a -kaa 'mv
a, Zezii'a -gɪgbawɔnyi'a nyv kuku'o-o 'mɔti 'le
un-v po'o 'ɔ dɪ *-Lagɔ wɔn gbo.

**'Piɛɪ 'wɔv-o -jie 'mv*

^{VI} -Gblee, 'wɪ -lue-e -sie'e 'bho 'le *Elɔɔɔɔɔ 'ke
*'Piɛɪ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ. ɛ-bɛ 'wɪ -lue 'mɛɛ'ɛ "matɔ
'Piɛɪ -nɪ 'mɔnamɔ 'bho "sroja 'sɔn gwia 'mv, 'le
'ɔ sɔɪ 'sɔn 'bhle'e gbɔkɔe 'mv, 'le "sroja -nɪ'e
'bho 'wa 'bɪ 'mv "ɾɛɾɾɛ 'bho -jiebuduwɔɛn "yi.

^{VII} 'Bho -gbaa -lue 'mv -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -
lue yi-o'o. -Da ɔ -nɪ'a a, ngao! 'bho-o 'ye-e ti, 'le
ɔ 'ye 'Piɛɪ kwa "kpi de 'le ɔ 'ye ɔ "nynɔɔ 'mv -za,

'le ɔ na: -Sɔ 'mɔ -susueyi! 'Bho -yritayi gblokoe 'wla-a ti -wlou!

VIII 'Le -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi na: San -a'a ''bɛtɔ ''yi. -Pa -a'a -bhopɔmɔpali 'mɔ! -Pa -a'a -vilɔbana 'mɔ 'le -ɪn 'ke 'bho 'an lemɔ kpa. 'Le 'Piɛɪ 'ye 'na nɔ 'wee.

IX ɔ-ɔ na 'nɔ kli a, 'ɔ 'limɔ na ''yritiyeeɛ 'yi -ɔ -bodɪ. -Ka ɛ -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -nɪ'a 'ɔ ''lrulinɔnamɔ ''du'a -zɛgɛ, ɔ se ɛ yibo.

X Un nɔ'a -kaa, un 'cɛ-ɛ -antanyɪsroja 'mɔ 'le un 'ye 'sɔnnɔ lizi, 'le, nɛtɛkplu -ke wɔn, -bho -ɪn zi'a li 'le -a 'da'a 'le -gwɔɔpiemɔ, un 'ye 'bho 'ɛ wɔnyɪ nyni, 'le 'ɛ ''bhɔo 'ye 'bho 'wa ''yigbeyi kati 'le un 'ye 'da, un 'ye 'bho -gwɔɔpiemɔ'a -jolɔgbɔ -lue ''yi kpa. Un -na'a -daan, un nyni'a 'bho -jolɔta -lue ''yi a, foo! -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi nɔ'a -kaa, ɔ se -nɪ. ɔ 'sie-e 'bho 'Piɛɪ.

XI ɛ zi'a -kaa a, 'Piɛɪ 'ye 'ɔ nyunyɔnɪ 'mɔ le, 'le ɔ na: Waa! -Ziadɪ ma'a? 'An -Kɔyi -Lagɔ -ya'a ɔ gbo'a -dalbhoyi, *Elɔɔdɪ'a nyanɪ'a -kpɛɛ -ke 'kle 'Zuifɔ 'bɔ'ɔ ti 'ɪn 'ke 'ye, ɔ 'ye 'ɪnmɔ 'ya wɔn 'mɔ -za'a!

XII ɔ popo'a -kaa 'gwɔɔti a, *'Zaan un ''duu'a Maakɪ, 'ɔ 'lotɔ *Malii, 'le 'wa ''bhlibhlegbo ɔ mu'o. 'Le-e nyɔ'a -dadudu 'gbɔɔ'o ''lru 'le un-ɔ po'o *-Lagɔ wɔn gbo.

XIII ɔ nyni'a 'bho a, ɔ 'bhla-a 'bho ''bhlegbo'a -kpana wɔnyɪ 'le lbhuzenyaakpɔ -lue un-ɔ 'la'a Wɔdɪ 'ye 'bɪ tiyenamɔ yi.

XIV Wlu un 'wɔn'ɔ 'bɔ, un yibo 'nɛ-ɛ ''yi, 'Piɛɪ'a wlu mo'o. ɛ 'lbhaa 'nɔ-ɔ 'bɔbɔa ''yi. Un 'ke 'tɔ 'bho kati a, un -see ɛ nɔ. -Gblee, un 'bhle-e -jiji un

'ye 'le -budu 'li le 'wlaa, un 'ye nyu 'tmu: 'Pieli -ni'e-e 'bho "piemu 'gbe wɔnyi.

XV Un 'le'ε -kaa a, nyu 'po -u "da, un na: - Sabhe 'kpɔn-o amu-ae? 'Le un na: 'In -za'a 'mu, -ziadi mo'o. 'Pieli mo'o -ziaka. 'Le nyu 'mnu na: "Lemnu 'o -zuzu mo'o.

XVI Un 'bhle 'i wɔn "yi, 'Pieli -mnoo-o bhla'a - bhla 'bho-ε, 'le un 'ye yi, un 'ye 'bho kati -lreeka. Un 'ye 'o li, -ka un -die'a 'mu, wɔn 'mu -u ti. Un nu'a -kaa, 'bɔbɔa-a 'lbhu u'o 'le un-u "wɔ'o.

XVII 'E di o po 'u -tete 'mu: A 'bho zre! Un 'bho'o o, 'le, -ka -a'ba -Koyi -Lago -nyna 'no o 'ye 'o -jie 'mu -za, o 'ye 'na 'mu-za. O na -lreε: A 'tmu nu Zaaku -ke 'lotu'a "nynuu -lru! O gwe'ε kunapɔe "yi, 'le o 'ye 'da, o 'ye "setida mu.

XVIII Zo zi'a a, "sroja -nyna'a-a ya, un-u dede-e ti: Koo 'Pieli nyynyna'a 'muti'a?

XIX Elɔɔdi -mnoo, o 'bo -o ti, o -see o 'ye. 'E di o 'cre'ε "sroja wɔn 'muti 'le o 'ye u wɔn "kpitice un 'ye u 'lbha un 'ye 'mε. O nu'a -kaa a, o -so'o-o Zidee 'le o 'ye Sezalee mu. 'Bho-o o -gwle'o -noo gbε ti.

**Elɔɔdi'a 'memε*

XX -Gblee, ε-be -noo 'mne ti, 'bho-o *Elɔɔdi - lue 'mno 'po-o Tiilɔkɔmu -ke Sidɔkɔmu 'ce -kwa, 'le o 'bo'o ti o 'ke u tu gbo kpa. Un 'win 'i 'bo o, un 'tite'ε 'mu-ε, 'le un 'ke o 'yenam u mu. Un mu'a a, 'o "bhlegbo'a lbhuzemu'a -klagba un-u 'la'a Blaasi, 'unno un 'ye'o 'le o 'ye 'bho 'wa nya -ko, 'le un -ke o 'ye Elɔɔdi wɔnyi mu 'le o -ke un 'ke o 'gbε kwa 'mu ce, o -ke un 'ke -ybhε, -ekedumaa, 'le Elɔɔdi'a 'bhɔkpa "kpi, 'le-e un-u za'a lilie.

XXI Un -zε 'ε 'mυ a, ɔ ''du-o 'wɪ. 'Wɪ 'mnε nyɪnɪ'a a, ɔ -pa'a-a 'ɔ 'bħɪɔ'ɔ -banɪ 'mυ 'le ɔ -de'e 'bħo 'ɔ 'nynɪbhlekpe ''kpi ti, 'le ɔ-ɔ za'a dɪ 'mυ 'bħo nyυ 'wee'a ''yigbeyi,

XXII 'le nyυ 'wee-e ''wɔ'o, υn-υ nυ'o: -Yɔɔ -mnɔɔ, -Lagɔ mo'o. ε -se nyunyɔ -nɪ -wlunamυ -ko.

XXIII Nyunyu kpɔkpa 'nɔ -Lagɔ li, ɔ 'wɔɔn 'nɪ'a dɪ a, 'bħo -gbaa -lue 'mυ -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue kpɔ 'ɔ sυ 'mυ 'le ɔ 'ye -sɔpɪ ''yiti'tayi, ɪ 'ye 'ɔ 'mɪ li, ɔ 'ye 'mε.

XXIV Dɪ 'mnɪ'a 'wee -nɪ'a -kaa zinamυ a, -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ wlu-u 'mu-o -da 'wee 'le nyυ-υ de'a *Zezii ''gwli-i kpɔkpa'a ''kpiti.

XXV ɪ -nɪ'a -kaa 'mυ a, 'jεmɔni Banabaasɪ -ke 'Sɔɓ kpa'a 'le Zelizalεmυ, υn ''nyɪ 'ɪ Zezii'a -glɪgba'a ''lrutidemυ -jeyi a, υn 'ka 'tɔ Atiɔsɪ le mu a, 'le υn -ke *Zaan υn ''duu'a Maaki 'ye mu.

XIII

Atiɔsɪ'a *Zezii'a -glɪgba 'lbħo-o Banabaasɪ -ke 'Sɔɓ υn 'ke -Lagɔ'ɔ wlu gwɔ gbo kpa

I ε-be -nɔɔ 'mnε ti a, *Zezii'a -glɪgbawɔnyɪ'a nyυ-υ -nɪ'a Atiɔsɪ a, -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mυtizamυ -ke nyυ'a -Lagɔwɔlɔtɔmυ -nɪ'e-e 'le 'wa ''klumυ. U-bυ nyυ 'mυ, 'wa 'nynɪ 'ka-a: Banabaasɪ-e Siminyɔ υn-υ 'la'a nyɔyre-e, Lusiusɪ 'ma-a Silεnɪkɔyi-e, Manaεε -ɔ -ke 'bħɪkpayowli *Elɔɔdɪ 'bħε -nɪ'a -dalue ''yi, υn -ke 'Sɔɓ.

II -Gblee, zɔ -lue -ke ti υn -nɪ'a -a'ba -Kɔyi -Lagɔ bɔbɔnamυ 'le υn-υ pa'a *su 'le *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ye nyɔ 'mυ -zi -nɪ 'le ɔ na: A -za 'bħo

Banabaasɩ -ke 'Sɔlv, lbhɩ -ke dɩ 'ɩn 'lv 'v a, un 'ke
ε nɩ!

III 'Le un 'ye su pa -lrɛɛ, un-v po'o *-Lagɔ wɔn
gbo, un 'ye v *kwa 'lru tide 'le -Lagɔ 'ke 'wa lbhɩ
'niti-wonna, 'le un 'ye v 'yiti'tayi un 'ye mu.

Banabaasɩ -ke 'Sɔlv 'mu-o Siplɩ

IV *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu lbhɩ'a Banabaasɩ -ke
'Sɔlv, un mu'a a, un 'nyini-e 'bho -gwɔ -lue un-
v 'la'a Selesii ti, 'le un 'ye batoo 'li 'kpa, 'le, -gwɔ
-lue-e -nɩ'a 'bho Siplɩlikpe 'mɩ, un 'ke 'le mu.

V Un 'ka mu a, *'Zaan Maaku -ke un -na'o ɔ
'ke v -kpa. Un nyini'a 'bho -gwɔ -lue un-v 'la'a
Salamini, un 'kpa'a 'bho-ε, 'le, 'Zuifv -nɩ'a 'bho'a
*-Lagɔwlu'a 'lictaanbidi 'li un-v za nɩ'e -Lagɔwlu
'mɩ.

VI Un gwe'ε likpe ti, un 'ye -gwɔ -lue un-v
'la'a Pafɔsɩ nyini. 'Bho-o un -ye'ε nyukpasu -lue-
e zi nɩ'a kɔkui 'mɩ, ɔ-ɔ "'maa'a nyv -tɔɔ "'yrili.
*'Zuifvɩ mo'o 'le ɔ-ɔ 'la'a ɔ "'bhuo -Lagɔ'ɔ wlu'a
'mɩtizayi. 'ɔ 'nyɩ 'mo-o Baazezii. 'Le Glekɩwlu
'mɩ un-v 'lɔ -ɔ Elimasɩ -lrɛɛ.

VII -Gwɛ -nɩ'a 'bho likpe 'mne 'li'a
'bhlɔkpayowli'a "'yriliduyi mo'o. ɔ-bɔ
'bhlɔkpayowli 'mno'ɔ 'nyɩ 'mo-o Selɩgisi'a
Polusɩ 'le ɔ 'bhle'e -naagɩ. ɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke -
Lagɔwlu 'bɩ'wɔn. 'ε dɩ ɔ 'la'a Banabaasɩ -ke
'Sɔlv.

VIII ɔ nɩ'a -kaa a, ɔ-bɔ Elimasɩ 'mno -ke un
dede'e-e 'yi 'le ɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke ɔ -tɔɔ "'yrili"maa
'le ɔ -kaa Zezii 'gwɩde.

IX 'Inne 'bhle'e 'nyɩ'a dɩ, 'Sɔlv (-ke 'nyɩ -lrɛɛ
'ma-a 'Polɩ), *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a -jijri yi ɔ 'kpi
'le ɔ-ɔ 'yɔ ɔ'o 'tɩn 'le ɔ na:

X -Inmɔ -ke kpɩ kɔkɔɔ'ɔ "nyinyinidɩ'a tiyayi'a nɩ, -ɩnmɔ "yɩrabha -ke nyanɩ "yi'a 'mɔ, -ɩnmɔ -ke lɛ-ɛ 'srɛɛ'ɛ "yi'a -ybhɛ'ɛ, -ɩn -see -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ "yisrɛɛnɔnɔdɩ "yida 'mɔ -zadɩ 'bho yi?

XI Pɔ -lokui! 'Traamu 'tɔ ɔ, -Lagɔ'ɔ 'ɛkɔta -nɩ'e-e -ɩnmɔ "kpi. -A 'ye-e 'lɔ -mɔ. -In -see ti'ye yi -nɔɔ gbɛ ti. 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, Elimasɩ'a "yri nɔ'a -kaa, -mnimaa! 'ya 'ye ti. ɔ dudua'o, ɔ-ɔ 'bɔ-ɔ nyɔ ti ɔ 'ke ɔ -jiɛ "yi kpɔn.

XII Lɛ-ɛ zi'a 'bho nyukpasu 'mnɔ "kpi, 'bhlɔkpayowli 'mnɔ 'ye 'ɛ li, -a'ba -Kɔyi *Zezii'a wlu ɩn -tɔ 'nɔ, ɩ -ma 'nɔ-ɔ wɔnti, ɔ 'ye ɩ "gwɩde, ɔ 'ye ɩ 'wɔɔn.

'Le Pisidiibhlɔkpayri 'yi, -gwɩɔ -lue ɩn-ɩ 'la'a Atiɔsɩ, 'le-e Banabaasɩ -ke 'Pɔɩv kpa'a *Zezii'a "dizigi

XIII ɛ zi'a -kaa a, 'Pɔɩv -ke 'ɔ -namɔ 'kpa-a batoo 'li ɩn 'ye Pafɔsɩ 'wɩv, 'le, 'bhlɔkpa -lɛɛ ɩn-ɩ 'la'a Panfilii, 'ɛ "kpi'a -gwɩɔ -lue ɩn-ɩ 'la'a Pɛɩzɩ, ɩn 'ye 'le mu. 'Bho-o *'Zaan Maakɩ -sɔ -nɩ 'nɔ kli, ɔ 'ye Zelizalɛɛmɔ le mu,

XIV 'le ɩn 'ye 'wa -jɔɩv nya kpa, 'bhlɔkpa ɩn-ɩ 'la'a Pisidii, 'le 'ɛ "yri "yi, -gwɩɔ -lue ɩn-ɩ 'la'a Atiɔsɩ, ɩn 'ye 'le nyɩ. *'Zuifɩ'a lifɔɔɔ nyɩ'a a, ɩn -ke nyɩ bhete'e-e gbo, *'Zuifɩ -nɩ'a 'bho'a *-Lagɔwlu'a 'licɩaanbudu 'li, ɩn 'ye 'le pa, ɩn 'ye ti-de.

XV *Moyiizɩ -ke -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamu -lɩvɩ'a wlu-u 'cɩnɩ-ɛ'ɛ 'le -Lagɔbɔgɩ 'li, 'ya "di ɩn-ɩ bhete'e "kpi, 'le nyɩ 'wa -klɩgbɩ-ɩ za'a 'bho-o zɩɩ 'tɔ. 'Ya zɩɩzɩɩ -gwɛ'ɛ "yi a, 'le -klɩgbɩ 'mnɩ na nyɔ -lue -bodɩ ɔ nyɩ 'Pɔɩv -ke Banabaasɩ li ɔ 'ke

υ -kaa 'yi'le: 'Lotv'a 'nynuu-a! -Bho a 'bhle le a 'ke nyv 'kpa 'yi po, a 'bhεε'o a 'ke ε 'mu-za.

XVI ɔ 'le'ε -kaa a, 'Pɔlv -so'ɔ 'mu-ε, ɔ 'ye nyv -tεtε 'mu po υn 'ke zre 'bhɔ. Un 'bhɔ'ɔ zre ε, 'le ɔ na: *Izrayεεlɔkɔmυ -ke a-bυ nyv -lrvυ-υ -nɔ'a 'nɔɔ -ɔ 'du'a 'bho -Lago, a po 'unmυ -lokui!

XVII -A-bυ Izrayεεlɔkɔmυ, -a'ba -Lago -a bvbɔ'ɔ, ɔ -za'a-a 'bho -a'ba ''na ''we 'le ɔ 'ye υ -kpa. -Da υn -nɔ'a 'le 'laga 'mυ 'le *Ezipɔtɪbhɔkpa ''kpi, 'unɔɔ 'bhle'e 'nyɔ, υn 'ye ''kpiti'kpɔkpa. 'Le-e ɔ -za -nɔ 'nυ 'geyikpaankwla 'zɔ 'le 'ɔ wɔnkue 'mυ.

XVIII ɔ -see υ kwa gbo -za zυn'a -gwɔ 'sɔn ti 'le ''musa ''kpi.

XIX ε zi'a -kaa a, nyunyu'a -glɪgbɪ -mεεsɔn ɔ -za'a ti 'le *Kanaabhɔkpa ''kpi 'le ɔ 'ye 'bhɔkpa 'mne -a'ba ''na ''we -kɔkɔdɪ ''nyɔ, υn 'ye ε 'gble.

XX -ε 'nyaa'a 'bho 'wa 'geyikpaankwla 'zɔ'ɔ -nɔɔ ''kpi 'le ε 'ye'a Kanaabhɔkpa'a 'gblegblenɔɔ ''kpi bhla, ɪ bhete gbo 'ya zυn'a ''du -lue -gwɔ 'sɔn -zυn -bue. 'Bho-o ɔ -kɔ'o, 'le ɔ 'ye υ -zigletumυ ''kpi tide 'le ε 'ye -Lago'ɔ wlu'a 'mutizayi *Samielɔ'a -nɔɔ ''kpi bhla.

XXI ε-be-nɔɔ 'mne ti, 'bho-o υn -zi -nɔ 'mυ 'le υn 'ye -Lago 'bhɔkpayowlɪklagba 'ybha, 'le ɔ 'ye υ Kist'a ''yu Sayulɔ ''nyɔ. ɔ-ɔ 'mo-o *Bezameε'ε -gluuwɔnyiyi. ɔ -nɔ 'nυ-υ ''kpi zυn'a -gwɔ 'sɔn ti,

XXII 'le -Lago 'ye ɔ sv gbo -za, 'le ɔ 'ye υ 'bhɔkpayowlɪklagba -lrvɔ ''nyɔ. 'Innɔ 'mo-o *Daviidɔ. 'ɔ ''dɪzɪgɪ -Lago -za'a 'mυ, ɔ na: *Izayii'a ''yu Daviidɔ, 'unɔɔ 'mo-o nyo 'an -pɔlv kpun'a ti, -ɔ 'ka 'an 'gwɔɔdɪ nυ. 'Ka-a ɔ 'le'o.

XXIII A -gblee, *Zezii, 'unɔɔ 'mo-o Daviidɔ 'mnɔ'ɔ

"nynuu'a "nynuu'a "klumu'a -lue, 'ɪnɔɔ -Lago
 "du'o 'bho ɔ 'ke Izrayɛɛlɔkɔmɔ 'pɔɔn. 'Bho 'ɛ
 lemɔ, 'ɔ yiyia'a -nɔɔ "sri 'le nya see, -Lago 'ye ɛ
 'mɔ-za.

XXIV ɔ -see'a -bhla 'ɔ lbhɔ wɔn"du ke, *'Zaan
 'pɔ-o weze, ɔ-ɔ 'tɔmɔ-o Izrayɛɛlɔkɔmɔ ɔn 'ke 'wa
 "nyinyinidɪ "yiyibo, ɔn 'ke -Lago gbo "bhiti 'le ɔ
 'ke ɔ *batizee.

XXV ɔ 'kɔmɔɔɔɔɔ -nɪ'a nyninamɔ, ɔ na: -
 Bho a-bee -mɔmɔ popo 'gwlɔti 'le, yɔɔ 'ɪn
 "du'a? *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, a -nɪ'a
 wɔnɔfunamɔ, 'mna -se ɔ -ko. A -gblee, ɔ -nɪ'e-e
 'le 'an lemɔ, ɔ-ɔ yi-o'o. 'ɪnmɔ -yɔɔ a-a 'ye'a -laa li,
 'ɪn se 'bhɛɛ 'ɪn 'ke 'ɔ 'geyikpaan'a kɔɔɔn'a "bhuo
 "du.

XXVI 'Lotɔ'a "nynuu-a, a-bɔ 'ma-a *Ablaamɔ'a
 "nynuu'a "nynuu -ke a-bɔ nyɔ -lɔɔɔ -yɔ "du'a
 'bho -Lago, ɛ-be nyɔ'a 'pɔɔnpɔɔnɔwlu 'mɔɛ, a-bɔ
 ɛ ge'e "yi.

XXVII A 'ye li-ɔ, Zelizalɛɛmɔkɔmɔ -ke 'wa -klɔgbɪ
 -see Zezii "yiyibo, -ka ɔ "du'a *'wa 'pɔɔnyɪ, -
 Lago'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -nɪ'a ti see, 'wa wlu nyɔ-
 ɔ zɛ'ɛ *'Zuifɔ'a lifɔzɔ'ɔ zɔ "kɔmɔkɔmɔ, ɔn -see
 ɪ 'mɔti'wɔn. 'ɛ dɪ ɔn 'lbha'a Zezii. ɔn 'lbhɔ 'ɔ ɔ,
 wlu 'mɔnɪ'a "yri'a 'bɪ 'wɔɔ-o'o.

XXVIII A -gblee, dɪ-ɪ 'kɔ ɔ kɔn, 'le ɔn 'kɔ ɔ 'lbha
 a, ɔn -see ɛ 'ye. ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, ɔn na: *Pilaati,
 'lbhɔ ɔ, ɔ 'ke 'mɛ.

XXIX ɔ "kpidɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ 'le -Lagɔɔɔgbɔ 'li see, 'ya
 "yri'a 'bɪ 'wɔɔ'a a, 'ɔ -fɪfɛ -cɛ'ɛ 'bho, 'le ɔn 'ye ɔ
 'bho nyɔyrilbhaatu "yri -za 'le ɔn 'ye ɔ 'le zoko
 'li "du.

XXX ɪ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, -Lago -see ɔ -kaa sie, ɔ
 -zɔ 'ɔ-ɔ glu 'le ɔ 'ye ti-nɪ -lɛɛ.

XXXI -Lago nu'a -kaa a, *'ɔ -namu -ke ɔ -sɔ'ɔ Galilee 'le un 'ye 'ɔ Zelizaleemu -jeyi kpa, 'wɔ'a -dadudu ti ɔ -tɔ -nɔ 'nu 'ɔ "bhuo 'yi. 'Innu 'mo-o 'traamu 'ɔ "dɔ'a -dayemu, 'le un 'ke 'ɔ "dɔ Izrayelkɔmu -bodɔ 'mu-za.

XXXII "Dɔzɔgɔ 'mnu, 'ɔnnɔ -a'ba "bhi-i ya'a amu 'le a 'ke ε yibo -lrɛɛ. Lɛ -Lago "du'a -a-bu 'Zuifu'a "na "we wɔn 'mɔti ɔ 'ka nu,

XXXIII 'ɔnnɛ ɔ nu'o -a-bu 'wa "bhi'a "nynuu'a "nynuu'a dɔ: 'ɔnnɛ 'mo-o, -ka ɔ -za'a Zezii glu, ɔ 'ye'a ti-nɔ -lrɛɛ. A -gblee, 'ka-a ɔ 'cɔnɔ-ε'ε 'le *-Lagowlu'a -Wɛelizabogɔ'a "yrikɔgbɔ'a 'sɔnnɛ "yi:

-Lago na: -ɔnmɔ 'mo-o 'an 'yu. -Zɔannamu 'ɔn-ɔ tɔ 'nɛ-ε nyu "yi 'le un 'ke ɔ yibo.

XXXIV -Ka -Lago -zɔ 'ɔ glu 'le ɔ 'ye ti-nɔ -lrɛɛ 'le ɔ -kaa 'zɔnzɔn wɔn'ye, 'ε "kpidɔ ɔ -wlu'o 'le ɔ na: "Nitiwɔnnasu 'ɔn "du'a Daviidɔ wɔn 'mɔti, 'ε kamɔ 'ɔn-ɔ 'ye amu "niti-wɔnna mu -ziaka.

XXXV 'ɔnnɛ 'bhle'e 'nynɔ'a dɔ Daviidɔ 'mɔ ɔ nu'o 'le "bɔgɔ 'mɔnɛ'ε 'fɔ -lrɛɛ gbo:

-A'a 'wɔn, -yɔ 'ma-a -a'a -nɔ, ɔ 'ke 'zɔnzɔn wɔn'ye.

'Ka-a ɔ 'lɛ'o.

XXXVI A -gblee, Daviidɔ 'mɔ, 'le -Lago'ɔ 'gwɔɔdɔ 'mu, -nɔ ɔ "du 'ɔ, ε gwɛ'ε ε, ɔ 'mɛ-ε'o, un 'ye ɔ 'bho 'ɔ "na "we'a "trolli tinmaze, ɔbɔ 'ye-e 'zɔnzɔn wɔn.

XXXVII Zezii -yɔɔ -Lago -za'a -laa glu, ɔ 'ye'a ti-nɔ -lrɛɛ ε, 'ɔnnɔ -see 'zɔnzɔn wɔn'ye.

XXXVIII 'ε dɔ, 'lotɔ'a "nynuu-a, a yibo nɔ -ziaka, -ka -Lago-ɔ 'bhɔ'ɔ -a'ba "nyinyidɔ'a dɔ, ɔ-bɔ dɔ 'mɔ -a -za'a -laa 'mu, Zezii 'mɔ'ɔ dɔ ɔ-ɔ

'bho'ɔ 'ya dɪ. 'Ya 'nyinyɛnɪdɪtu, *gba -Lago 'nyɪ'a Moyiizɪ se 'bhɛɛ ɛ 'ke ɪ nyɔ 'kpi -za, 'le ɔ 'ke 'yisrɛɛyi 'du 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi.

XXXIX I -nɪ'a -kaa 'mɔ, Zezii 'mnɔ, nyɔ-ɔ 'wɔɔn 'nɔ, -ɔ de 'ɔ 'gwli, -Lago-ɔ 'bho-ɔ 'wa 'nyinyɛnɪdɪ'a dɪ 'le ɔ-ɔ nɔ 'b 'yisrɛɛnyɔ 'mɔ 'bho 'ɔ 'yigbeyi.

XL 'Ka-a ɪ -nɪ'e 'mɔ'a dɪ a, a 'du a'ba 'bhi 'yrili, 'le, dɪ -Lago'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -za'a 'mɔ see, 'ya lɛtu -kaa amɔ 'kpi bhla.

XLI Un na:

A-bɔ, lɛ -Lago -za'a 'mɔ, -ɔ 'nyɛ 'ɛ 'mɔ a, a po -lokui, wɔn ma amɔ ti -nalo, a 'ke 'ɪnmɔ 'yigbeyi ti-gwɛ. A -gblee, a'ba -nɔɔ ti 'traamɔ a, lbhɔ 'ɪn-ɪ nɔ'a -laa, -bho nyɔ -za amɔ 'ya 'dɪ, a -see ɪ 'gwli-de yi.

XLII 'Pɔɔ po'a wlu 'mnɛ ti a, ɔ -ke Banabaasɪ 'da-a 'le -Lagowlu'a 'licɪaanbudu 'li. Un -nɪ'a 'danamɔ, 'le nyɔ na: *'Zuifɔ'a lifɔɔɔ 'ye'a -yi mɔ, a yi le, 'le a 'ke 'bho dɪ -nɪ'a 'kpi 'mɔ-za -lrɛɛ.

XLIII "Lrugbɔɔɛ -gwɛ'ɛ 'yi, *'Zuifɔ'a -dadudu -ke "sesinyɔ -ke un -plɛ'ɛ -Lago'ɔ lbhɔ -lue 'mɔ, un-ɔ 'na-a 'Pɔɔ -ke Banabaasɪ kli, 'le ɔ-bee 'ye ɔ 'dɪ 'mɔ 'du, un 'ye ɔ 'kpa 'yi po, na: -Zɛgɛ -Lago nɔ'a amɔ 'lruli, a -de 'le 'ɛ 'limɔ ti.

XLIV -ɪn 'ye li-ɔ, 'Zuifɔ'a lifɔɔɔ -yɛ kɔ'ɔ 'bho, nyɔ -gwɛ'ɛ-ɛ ti, un 'ye -Lagowlu'a 'licɪaanbudu 'li yi un 'ke ɪ -lokuipo.

XLV 'Zuifɔ 'ye'a -kaa nyɔ 'mnɔ li, un 'nɔ-o 'wa 'mɔnyɛnɪ tenyɪ. Lɪ 'Pɔɔ 'we -za'a 'mɔ, 'le un-ɔ klapa nɪ'o 'le un-ɔ 'jree nɔ'o.

XLVI Un nɔ'a -kaa a, 'Pɔɔ -ke Banabaasɪ -cɛ'ɛ-ɛ 'yrili 'le un-ɔ 'tmɔɔ nɔ'o: A-bɔ -Lago'ɔ wlu 'mnɛ

'ke -bodɔ 'mɔ-zɛ -tanyɪ. A -see ɛ 'wɔɔn'ɔ dɪ a, a se ''kɔgwɛtinɪɛ'ɛ 'yeyekpli ti-nɪ'a dɪ, nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ gbo -a 'ye -mu -nɪ mɔ.

XLVII A -gblee, ɛ -a'ba -Kɔyi 'mnɔ -za'a -amɔ -bodɔ 'mɔ, 'inne 'ka-a:

'In ''du'o 'bho -ɪnmɔ-ɛ 'le -ɪn 'ke 'le 'bhlɪkɪ'a nyɔ'a -pɔɔ 'zɔ zɔ -ya, 'le 'bhlɪkɪ'a -da 'wee, -ɪn 'ke 'le 'an ''dɪzɪgɪ kpa 'le ɔn 'ke 'pɔn 'bho 'an ''yigbeyi.

XLVIII Nyɔ 'mnɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ, ɔn 'wɪn 'ɪ 'bɔ, 'bɔbɔa-a 'lbhɔ ɔ'o 'le ɔn-ɔ 'bhɛɛ'ɛ -Lagɔ'ɔ 'nyɪnɪ ''yi. Nyɔ -Lagɔ -za'a 'bho ɔn 'ke ''kɔgwɛtinɪɛ 'ye a, 'le ɔn-ɔ de'e Zezii ''gwli.

XLIX 'Ka-a -a'ba -Kɔyi Zezii'a ''dɪzɪgɪ -wa'a 'le 'bhlɪkpa 'mnɛ ''kpi ti.

L 'ɛ dɪ, 'nyɪnbhlenynɔkpakɪ, -ɔ ''du'a 'bho -Lagɔ, -ke gwɔ 'mnɛ'ɛ nyɔklɪgbɪ, 'Zuifɔ ''duu 'nɔ wɔn, ɔn 'ye 'bho 'kpa ɔn 'ye 'Pɔɔ -ke Banabaasɪ nyanɪ 'mɔ kla 'le ɔn 'ye ɔ tinu, ɔn 'ye 'bho gwɔ 'mɔ 'wɔ.

LI-LII ɔn 'ka gwɔ 'mnɛ 'mɔ 'wɔ, 'bho'a ''piplee-e -nɪ'a 'wa -bhɔpɪ li, ɔn 'gbɔɔ nɪ-o'o. ɛ -tɔ'o na ɔn -ke -Lagɔ 'bhle 'o. *Zezii'a -namɔ -yɔ -sie'a 'bho 'mnɔ ɔ, 'bɔbɔa 'lbhɔ -ɔ'o 'le *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu ''yi 'ɔ 'mɔ. 'Pɔɔ -ke Banabaasɪ 'wɔ'a 'bho a, ɔn 'mu-o -gwɔ -lɛɛ ɔn-ɔ 'la'a Ikɔnɪ.

XIV

'Pɔɔ -ke Banabaasɪ 'kpa-a *Zezii'a ''dɪzɪgɪ 'le Ikɔnɪgwɔ 'mɔ

I 'Pɔɔ -ke Banabaasɪ nyɪnɪ'a Ikɔnɪ, -ka ɔn nɔ'a 'bho Atɔsɪ -nɪ'a Pisidii'a ''yri ''yi, *'Zuifɔ -nɪ'a

'bho a, 'le 'wa *-Lagɔwlu'a 'liciaanbudu 'li, 'le-e un mu'o, 'le un 'ye *Zezii'a "dɪzɪgɪ 'mɔ-za 'le 'Zuifɔ -ke nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ'a -dadudu 'ye Zezii 'gwɩde.

II 'Zuifɔ -yɔ -see'a 'wɔn un 'ke ɔ 'gwɩde nɔ'a -kaa, un "tuu'o-o nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ nɛ 'le un-ɔ popo'o "nyinyinika 'gwɩtɪ 'bho 'lotɔ'a "nynuu 'mɔnɔ'a "kpi.

III ε -nɪ'a -kaa 'mɔ a, 'Pɔɔɔ -ke Banabaasi -gwɩe'e-e 'bho Ikɔnɪ. Un 'de-e -a'ba -Kɔyi Zezii 'gwɩ'a dɪ, un-ɔ cɛ'ɛ "yrili 'le un-ɔ tɔ'ɔ 'ɔ "dɪzɪgɪ nyɔ, 'le ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyɔ 'ɔ 'sana 'mɔ'a "dɪ 'mɔnɪ, un-ɔ tɔ 'nɔ, 'mɔ-o -ziadɪ 'le ɔ-ɔ "nyɪ 'ɔ wɔnkue, 'le un-ɔ nɔ'o "*"yritikpɔnwɔnkulɪ.

IV Un-ɔ nɔ'a -kaa a, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho gwɩɔ 'mɛɛ 'mɔ 'gble-ɛ'ɛ 'mɔ-ɛ, -lrɔɔ "du 'Zuifɔ'a nyɔ 'le -lrɔɔ -ke *Zezii'a -dalbhɔmɔ, 'Pɔɔɔ -ke Banabaasi, -na'o.

V ε -nɪ'a -kaa 'mɔ a, 'Zuifɔ-e 'wa -klɪgbɪ -ke nyɔ -lrɔɔ "du-o "dɪ un 'ke ɔ nyanɪ 'mɔ kla 'le un 'ke ɔ -digbi 'mɔ 'lbha un 'ke 'mɛ.

VI Fɛ 'mɛɛ, un 'yee 'nɛ-ɛ "yribɪ le 'le un 'ye ple, 'bhlɔkpa -lue un-ɔ 'la'a Likaonii, 'ɛ "kpi'a -gwɩɛ un-ɔ 'la'a Lisɪtrɪ -ke Delɪɔ -ke -gwɩɛ -lrɪ-ɪ -nɪ'a 'ya "troli, un 'ye 'le mu.

VII Un nyini'a 'le a, 'le-e un-ɔ za nɪ'e Zezii'a "dɪzɪgɪ nyɔ -bodɪ 'mɔ.

'Le Lisɪtrɪgwɩɔ 'mɔ, ɛ-ɛ zi'a 'bho 'Pɔɔɔ -ke Banabaasi "kpi, 'ɪnnɛ 'ka-a

VIII -Gblee, 'bho Lisɪtrɪgwɩɔ 'mɔ -klɔklɔyi -lue-e -nɪ'e 'bho. ɔ -ke -nɪanɪaa 'wɩɔ-o 'lotɔ 'li, ɔ -see -bhla -na ke.

IX ɔ -de'e-e 'bho ti, dɪ 'Pɔlv-ɔ za'a 'mɔ, 'le ɔ-ɔ po 'ɪ -lokui. 'Pɔlv nɔ'a -kaa, ɔ-ɔ 'ye-e 'le ɔ 'mɔ -Lagɔ'ɔ "gwlidɛɛ li ɔ-ɔ 'ye-e 'pɔn -mɔ. 'E dɪ ɔ-ɔ 'yɔɔ ɔ'o,

X 'le ɔ 'ye ɔ -bodɪ -wlu "yikmaka: -Sɔ 'mɔ, -ɪn 'ke ti-nyna, -ɪn 'ke -na! -Gblee, nyukpasu 'mɔɔ nɔ'a -kaa, -bu! ɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔ "blu-o'o, ɔ 'kpa-a 'bho ɔ-ɔ na'o.

XI Lɛ 'Pɔlv nɔ'a, nyɔ-ɔ 'ye 'ɛ li, ɔn "wɔ -nɪ'e-e 'wa 'bhli Likaoniwlu 'mɔ, na: Waa! Kɔkui 'po-o nyunyɔku li, ɔn 'ye -daa -a 'bhli pa'a!

XII 'E dɪ ɔn "duu'o kɔku ɔn-ɔ 'la'a *Zeesɪ Banabaasɪ 'nyɪ. 'Pɔlv -mɔɔɔ-ɔ za'a 'mɔ-ɛ'ɛ dɪ a, ɔn "duu 'nɔ kɔku -lɛɛ'ɛ 'nyɪ, ɔn-ɔ 'lɔ 'ɔ ɛmɛsɪ.

XIII ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, Zeesɪbɔbɔbudu -nɪ'a 'bho gwɔ'ɔ -panamɔ, 'ɛ 'sragazayi 'bhle-e -bhliigble -ke ganɪ ɔn 'lɪlbha'a 'mɪti, 'ɪnnɪ -ke ɔ yi'e 'bho, ɔ -ke 'ɔ nyɔ 'bɔ-ɔ ti ɔn 'ke ɪ *Zezii'a -dalbhomɔ 'Pɔlv -ke Banabaasɪ 'mɔ 'lbhaa, ɔn 'ke 'wa dɪ *'sraga -za.

XIV ɔn -nɪ 'sɔn 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔn -cna'a-a 'wa -banɪ ɔn 'bhle'a 'mɔ. ɛ-ɛ tɔ-o'o na ɛ 'cna-a 'wa -pɔlv. ɔn -see -kaa ti'bɔ. 'E dɪ ɔn 'bhle'e "wɔwɔɔ 'le ɔn 'ye 'le nyɔ'a "klumɔ 'wlaa,

XV na: A-bɔ nyɔ -naa, leedɪ a-a nɔ'o -kaa'a? -Ka a "du'a nyunyu, 'kla-a -abɔ -nɪ'o -lɛɛ. -A yi-o'o -a 'ke amɔ "dɪzɪgɪ -bodɪ 'mɔ-za 'le a 'ke bhebheti'a kɔkui'a dɪ 'bho, Tinɪlagɔ -ɔ -ya'a yaku -ke lɪ-ɪ -nɪ'a 'le 'ɛ "yi ti a, -ɔ -ya'a 'bhɪkpa -ke lɪ-ɪ -nɪ'a 'bho 'ɛ "kpi ti, -ɔ -ya'a "ni -ke lɪ-ɪ -nɪ'a 'le 'ɛ kɔ ti, 'le a 'ke ɔ gbo "bhiti.

XVI 'Le -nɔɔ ɪ zi'a 'bho lemɔ ɔ "tayi'e-e a-bɔ -se'a-a 'Zuifɔ "yiti 'le a-a bhlu'o a'ba "bhi'a "yiglejɔlv.

XVII Ɛ -nɔ'a -kaa 'mɔ a, -zɛɛɛ ɔ-ɔ nɔ'a, 'le Ɛ 'mɔ a, ɔ-ɔ tɔ nɔ'e ɔ 'bhuo amɔ da: ɔ 'lbha -nɔ'e-e 'ni 'Ɛ -nɔɔ ti 'le -a 'ye'e lili 'ya -nɔɔ ti 'le -a'ba -pɔɔ gbo 'bɔbɔa 'yi'e 'le.

XVIII Un 'le'Ɛ -kaa a, un -sɔa -nɔ 'nɔ-ɔ 'zɔ 'le un 'ye ɔ 'le 'taa -cuyi, un -see 'wa dɔ 'sraga 'mɛ -za.

XIX Ɛ zi'a -kaa a, *Zuifutɔɔ 'du-o ɔ-bee'a dɔ, Atiɔsɔ -nɔ'a Pisidii'a 'yri 'yi -ke Ikɔnɔ, un 'ye 'le 'wɔ 'le un 'ye yi. Un nyɔni'a a, 'le un -ke nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho 'ye gbo -po 'le un 'ye 'Pɔɔ -digbi 'mɔ 'lbha 'le ɔ 'ke 'kɔ 'mɛ. Un 'lbho ɔ -digbi 'mɔ a, ɔbɔ na 'kɔ ɔ 'mɛ-o'o 'le un 'ye ɔ tijri un 'ye ɔ -gwɔɔpie 'daa.

XX Un 'daa 'nɔ ɔ, ɔ *-Bozezii'a -namɔ -yi 'nɔ-ɔ li. 'Bho-o ɔ -sɔ -nɔ'e 'mɔ, ɔ -ke un 'ye 'bho gwɔ 'mɔ le mu.

Atiɔsɔ -nɔ'a 'le Silii, 'Pɔɔ -ke Banabaasɔ 'yi-e 'bho le

Zɔ zi'a a, 'le 'Pɔɔ -ke Banabaasɔ 'ye Delɔɔ mu.

XXI 'Bho-o un -za -nɔ'e *Zezii'a 'dɔzɔɔ 'le nyɔ'a -dadudu 'ye *ɔ -namɔ 'mɔ-yi. Ɛ zi'a -kaa a, un -sɔɔ 'mɔ-Ɛ un 'ye Lisɔɔ-e, Ikɔnɔ -ke Atiɔsɔ -nɔ'a Pisidii'a 'yri 'yi le mu.

XXII I-bɔ -gwɔɔ -ke 'mɔ un -zi -nɔ'a a, -ka -lue un-ɔ nɔ'o: Un-ɔ 'de-e *Zezii'a -namɔ -pɔɔ 'li ti, un-ɔ po 'ɔ 'kpi 'yi, un-ɔ 'du 'ɔ 'dɔ 'mɔ 'le un 'ke -pɔɔ ti-ku un 'ke Zezii 'gwɔɔ. Un na: Nyɔ-ɔ Zezii -kɔɔ, 'le ɔ tinɔ 'mɔ, 'kleyeɛ -nɔ 'nɔ-ɔ 'kpi, 'le ɔ 'ke 'bɔbɔa li 'le *-lebhɔɔɔ 'li.

XXIII 'Bho 'Ɛ 'kpi, I-bɔ -gwɔɔ gwɔɔ 'mɔ 'mɔ'a Zezii'a -glɔgbawɔnyɔ'a nyɔ'a 'klumɔ un-ɔ 'du-o 'bho 'wa 'lrutidemɔ; un-ɔ gwɔ'Ɛ 'yi a, un-ɔ 'pa-a

*-su, un-u 'po-o *-Lago wɔn gbo, -a'ba -Koyi Zezii un de'a 'gwli a, un-u 'de -u 'le 'ɔ -kutagwɔ ti.

XXIV ɛ zi'a -kaa a, 'Pɔlv -ke Banabaasɩ zi-o'o, un 'ye Pisidiibhlɔkpa 'mɩ ɛɛ, un 'ye Panfilii mu,

XXV 'le un 'ye Peltzi Zezii'a ''dɩzɩgɩ 'mɩ-za 'le un 'ye -gwɔ -lue un-u 'la'a Atalii nyɩ.

XXVI 'Bho-o un 'kpa -nɩ'e batoo 'li, Atiɔsgwɔ -ke 'li un 'wlv 'ka a, un 'ye 'bho le yi. -Gblee, lbhv un nɩ'a, un 'ke ɛ wɔn''du a, ɛ-be gwɔ 'mnɛ 'li, 'bho'a Zezii'a -glɩgbawɔnyɩ'a nyv -lrɩv-u ''nyɩ -nɩ 'nɩ -Lago -jeyɩ 'le 'ɔ ''nitiwɔnnasɩ 'ke v ''kpi -nɩ 'le 'ɛ nunamɩ.

XXVII Un nyɩ'a 'bho a, un 'gbɩv'o-o Zezii'a -glɩgbawɔnyɩ'a nyv 'mnɩ ''lru, 'le, lɩ 'wee -Lago -zi -nɩ 'nɩ 'mɩ un-u nɩ'a a, 'le, -ka ɔ kati'a nyv-u -se'a-a 'Zuifv'a -jolv un 'ke Zezii ''gwlide, un 'ye 'ya kuna po.

XXVIII 'Bho gwɔ 'mnɛ 'mɩ, 'bho-o un -de'e ti, un -ke Zezii'a -namɩ 'mnɩ 'ye 'bho -gwle.

XV

*Zezii'a -dalbhomv -ke 'ɔ -glɩgba'a ''lrutidemv 'gbɩv'o-o 'bho Zelizalɛɛmɩ ''lru

I ɛ-be -nɔɔ 'mnɛ ti, *Zezii'a nyvɔ -sɔ'ɔ-ɔ Zideebhlɔkpa ''kpi, un 'ye Atiɔɩ yi 'le un-u tɔ'ɔ 'bho'a -nɩ -lrɩv-u -nɩ'a 'bho na: *-Lago'ɔ gba ɔ ''nyɩ'a *Moyiizɩ, ɔ na, -ɔ 'ma-a 'ɔ -nɔ, ɔ mu *klɛ 'mɩ. 'ɛ dɩ, a-bv -se'a-a *'Zuifv -v ''du'a *Zezii'a nɩ, -bho a se klɛ 'mɩ mu, a -see 'pɩn yi 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyɩ.

II Un 'lɛ'ɛ -kaa a, 'Pɔlv -ke Banabaasɩ -nɩ 'son -za'a-a 'wa wlv 'mnɛ tekli, 'ɛ depɔɛ 'kpa-a 'bho

'wa "klumu ti. 'E di gwlo 'mne 'mu'a Zezii'a -gligbawonyi'a nyu -po'o wlu -dalue un 'ke 'Polu-e, Banabaasi -ke 'wa "klumu'a nyu -lruv lbho un 'ke Zelizaleemu mu, 'le, *Zezii'a -dalbhomu -ke 'o -gligbawonyi'a nyu'a "lrutidemu -lruv-v -ni'a 'bho, un 'ke v 'e di tidede.

III Un -ni'a munamu a, Fenisii -ke *Samali-ibhlokpa "kpi'a -gwle un-v ce'e 'mu a, -ka nyu-v -se'a-a 'Zuifv-v de'a Zezii "gwli, 'ya kuna 'wee un-v po'o Zezii'a nyu-v -ni'a 'le 'ya 'li "crecre. Un 'wɔn 'i -kaa 'bo o, i 'lbhaa 'nu-v 'bubvaklagba 'yi.

IV Un nyini'a Zelizaleemu, Zezii'a -dalbhomu-e, 'bho'a Zezii'a -gligbawonyi'a nyu -ke 'wa "lrutidemu kpun -v'o -gli, 'le, li 'wee -Lago -zi -ni 'nu 'mu un-v nu'a, un 'ye 'ya kuna po 'wee.

V Un po'a wlu 'mne ti a, *Falizientov de'a Zezii "gwli -v -ke un-v na'a -so'v 'mu-e 'le un na: Nyu-v -se'a-a 'Zuifv -v de'a Zezii "gwli a, un -ke -a bhete'a gbo, un -kpe kle 'mu, 'le, -Lago'v gba o "nyu'a Moyiizi, un 'ke i "yi-kpun.

VI Un 'le'e -kaa a, Zezii'a -dalbhomu -ke 'bho'a Zezii'a -gligbawonyi'a nyu'a "lrutidemu 'gbuv'o-o "lru 'le un 'ke wlu 'mne "yibhaga.

VII Un depo 'ne 'mu kplokplo 'le *Pielu 'ye 'mu-so, o na: 'Lotu'a "nyuu-a, a yibo'o-o, 'bho lbhu -ne'e 'nyaanamu see 'le a'ba "klumu -Lago -za'a 'le 'inmu-e, 'le, nyu-v -se'a-a 'Zuifv, 'un 'ke v Zezii'a "dizigi kpa, -bho un 'wɔn i 'bo, 'le un 'ke i "gwlide, un 'ke i 'wɔn.

VIII 'Le, -Lago yibo'a nyunyu'a -polu, o -to'o -ka o 'wɔn'v 'wa di, 'le, -ka o "nyu'a -amu *'o Lisaazuzu, 'ka-a o "nyu o 'v -lre.

IX Le -a -ke ɔn se'a 'mɔ'bhɛɛ, ɛ se -nɪ. Un 'de-e Zezii 'gwli'a dɪ, ɔ 'bho'ɔ 'wa ''nyinynidɪ'a dɪ.

X 'Traamu 'to 'le, leedɪ a-a 'dɪn'e -Lagɔ ti, 'le, -klaabogbɛ -ke ''lrudeɛ -a -ke -a'ba ''na ''we se'a 'bhɛɛ, a-a 'bo'ɔ ti a 'ke ɛ *Zezii'a -namɔ -se'a-a 'Zuifɔ ''lrude'a?

XI -Gba! 'Kla -ko. -Ye 'ma-a -a-bɔ 'Zuifɔ'a -nɛɛ, -a 'de-e ''gwli, -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'sana 'mɔ -a 'pɔn -nɪ'e 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi. 'Kla 'mnɔ, 'ka-a ɔbɔ -nɪ'o -lrɛɛ.

XII ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, -ka ɔn -die'a 'mɔ, ɔn 'nɔ-o bleyi 'le ɔn-ɔ po'o Banabaasɪ -ke 'Pɔlv -lokui, 'le, *''yritikpɔnwɔnkulɪ -Lagɔ -zi 'nɔ 'mɔ, ɔn-ɔ nɔ'a 'bho nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ'a ''klumɔ, ɔn-ɔ po'o 'ya kuna 'wee.

XIII Un gwɛ'ɛ -wluwlua ''yi 'le Zaakɪ 'ye wlu 'mɔ'luo, ɔ na: 'Lotɔ'a ''nynuu-a, a po 'ɪnmɔ -lokui!

XIV Nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ, 'bho 'nyaanamɔ, -ka -Lagɔ -nmɔ 'nɔ kwa 'mɔ ti 'le 'wa ''klumɔ ɔ 'ke 'le nyɔ 'mɔ'tɛ ɔ 'ke ɔ -kɔ 'le ɔ 'ye 'ɛ nɔ, Simɔɔ 'Piɛlɪ -zɪ 'ɪ 'mɔ-ɛ.

XV 'Le, -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -nɪ'a see, 'wa wlu -ke wlu 'mnɛ -ybhɛ'o, 'le ɪ 'ye -kaa 'le -Lagɔbɔgɔ 'li 'cnɪ-ɛ:

XVI -Lagɔ na: 'Bho 'wla 'wla, 'bhluɔkpayowli *Daviidɪ'a -gluu 'nynɪ -sɔ'ɔ ''kpi, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'ɛ dɪ -zi -mɔ -lrɛɛ. -Ka -budu-u bhlu'a, 'ka-a Daviidɪ'a ''nynuu'a ''nynuu'a nyɔ'a -kɔkɔɔ bhlu'o ti. -Ka, -bho -budu bhlu'a a, nyɔ-ɔ ''luo'a 'ɛ rekɛlɪ 'mɔ, ɔ-ɔ po 'ɛ -lrɛ 'mɔ, 'kla 'mnɔ, 'ka-a 'ɪn-ɪ 'ye Daviidɪ'a ''nynuu'a ''nynuu 'nynɪ ''kpi -po -mɔ 'le ɔn 'ke 'nynɪ 'bhle -lrɛɛ.

XVII 'In-ɪ 'ye-e -kaa -nɔ -mɔ, 'le, nyɔ -lrɔɔ-ɔ -se'a-a
'Zuifu 'n 'la'a 'n 'ke ɔ -kɔ, ɔn 'bhɛɛ'o ɔn
'ke 'nɔmɔ ti'bo 'le 'n 'ke ɔ 'kpi -nɪ.

XVIII 'Inmɔ, a'ba -Kɔyi -Lago -tɔ 'nɪ-ɪ nyɔ see. Le
'n-ɪ za'a 'mɔ, 'inne 'ka-a!

XIX 'ɛ dɪ, -ka 'nɔmɔ 'Zaaku 'bo'ɔ ti -a 'ke nɔ, 'kla-
a 'ka-a: Nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifu, -ɔ "'bhiti'a 'le -Lago
gbo, nyɔ'ɔ -sɪa -nɪ nɔ -le!

XX 'Bho 'ɛ lemɔ a, le-ɛ -nmɔ'ɔ "'yrili -a 'ke ɔ -
bodɪ nɔ a, -a po ɔ "'boɔɔ -jeyi na: Nmi ɔn-ɔ za nɪ'a
*'sraga 'mɔ, a'ba li ɛ -le, a kpɔn 'yi, a'ba 'wɪlɪ -le,
nmi ɔn -lu'a -fukafuka -ɪ -ke nymɔ -see'a ti'wla,
a'ba li ɪ -le, a'ba 'na nymɔ -le -lrɛɛ!

XXI A -gblee, -yɛ 'ma-a gba -Lago "'nyɪ'a Moyiɪzɪ,
-ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ 'le 'ɔ "'boɔɔ 'li, nyɔ -gwle 'nɪ-ɪ
'mɔzanamɔ see 'le gwɔ'ɔ -gwɔ -ke 'li 'Zuifu -
nɪ'a, 'le 'wa *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbidi 'li nyɔ-ɔ zɪ
ɪ'o *-a'ba lifɔzɔ 'wee 'li.

**Zezii'a nyɔ-ɔ -se'a-a *Zuifu, 'innɔ ɔn po'o
'boɔɔ -jeyi*

XXII ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, *Zezii'a -dalbhomɔ-
e, 'bho'a *Zezii'a -glɪgbawɔnyɪ'a nyɔ -ke 'wa
'lrutidemɔ -gwɛ'ɛ-ɛ wlu wɔn 'yi ti, 'le, 'wa
'klumɔ'a nyɔ ɔn 'ka lbho, ɔn 'ye ɔ 'mɔ'tɛ ɔn -ke
Banabaasɪ-e, 'Pɔɔ 'ke Atɔɔɔ mu. ɔn -za'a-a 'bho
Ziidɪ ɔn "'duu'a Basabaasɪ 'nynɪ, ɔ -ke Silaasɪ.
ɔn-ɔ 'mɔ-o 'nynɪbhlemɔ 'bho 'wa "klumɔ.

XXIII 'Le ɔn 'ye ɔ "'boɔɔ "'nyɪ, ɔn 'ye ɔ lbho. Wlu
ɔn "'du'a 'le, 'inne 'ka-a:

-A-bɔ *Zezii'a -dalbhomɔ -ke 'ɔ -glɪgba'a
'lrutidemɔ -lrɔɔ-ɔ -nɪ'a 'nɔɔ Zelizalɛɛmɔ, -a-bɔ
'ma-a a'ba 'lotu'a "'nynuu -lrɛɛ, -a-bɔ po'o amɔ
'boɔɔ -nɛɛ -jeyi, a-bɔ -yɔ -se'a-a 'Zuifu -ɔ -nɪ'a

Atiɔstɔgwɔ 'mɔ-e, Sili -ke Silisiibhɔkpa ''kpi, -a-bɔ 'ye'e amɔ -yeyeye!

XXIV -Ka nyɔ 'wɔ' a 'nɔɔ 'le ɔn 'ye'a 'le a gbo yi, -a 'wɔn'ɔ 'na-a 'bɔ. 'Innɔ gbuta'a a'ba -pɔɔ 'le ɔn 'ye amɔ -tɔɔ'ɔ tinɛɛ 'mɔ po 'le 'wa 'mɔzadɔ 'mɔ. 'Bho 'ɛ ''kpi -abɔ -see ɔ 'ɛ wlutu ''yi''du.

XXV 'Ka-a ɛ -nɔ'e 'mɔ'a dɔ a, -a -gwɛ'ɛ wlu wɔn ''yi ti, -a 'ye nyɔ 'mɔ'tɛ, -a 'ye ɔ 'le a gbo lbho. 'Innɔ -ke -a'ba dɔkmabha ''we Banabaasɔ -ke 'Pɔɔ -na'o.

XXVI Un -nɔ 'sɔn, -a'ba -Kɔyi Zezii *Kliisɔ'a 'nyɔnɔ ɔn kpa'a gwɔ gbo a, ɔn mu 'ko-o 'bho 'ɛ ''yriɛ ''yi -sie -mɔ.

XXVII 'ɛ dɔ, Ziidɔ -ke Silaasɔ -nɔ 'sɔn, 'innɔ -a lbho'o 'le a gbo, wlu -ke ''bɔgɔ -a ''nyɔ 'ɔ a, 'le ɔn 'ke 'ɛ kuna po.

XXVIII A -gblee, *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'po-o -amɔ wlu -nɛɛ wɔn 'mɔ 'le -a 'ye ɛ 'mɔ-za: -A'ba nyɔ se 'bhɛɛ, 'gbɛ -ke a se'a ''yitigɔgɔ, -a 'ke ɛ amɔ ''lrude.

XXIX 'Bho 'ɛ ''kpi a, ɛ -a 'bɔ'ɔ amɔ 'mɔ ti, -ɛ se'a ''yrili-nmɔ a -see'a -nɔ yi, 'innɔ 'ka-a: Nmi ɔn-ɔ za nɔ'a *'sraga 'mɔ, a'ba li ɛ -le, a'ba 'na nymɔ -le, nmi ɔn -lu'a -fukafuka -ɪ -ke nymɔ -see'a ti'wla, a'ba li ɪ -le, a kpɔn ''yi, a'ba ''wɔɪ -le -lrɛɛ! -Bho a 'bhɔ 'ya dɔ, ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ ''yrili. -A 'ke 'gbɔɔ 'wla!

XXX 'Wa lbhomɔ 'mɔ, ɔn ''tayi 'nɔ-ɔ ''yiti ɔn 'ye mu, ɔn 'ye Atiɔstɔ nyɔnɔ. Un nyɔnɔ'a 'le, Zezii'a -glɔgbawɔnyɔ'a nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho, ɔn 'ye ɔ ''lrɔ'gbɔɔ, 'le, ''bɔgɔ -ke ɔn yi'a, ɔn 'ye ɪ ɔ -jeyi ''nyɔ.

XXXI Un zrɛ'ɛ ''bɔgɔ 'mɛ, 'kpayipowlu -nɔ'a 'le 'lbhaa'a-a 'wa 'wee 'bɔbɔa ''yi.

XXXII -Gblee, Ziidu -ke Silaasi -mnɔv'a 'bhi-i 'mo-o -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -lɛɛ. 'E dɪ vɪn zi'e 'wɪ 'yi vɪn 'ye 'bho -gwle, vɪn-v 'pɔ -v 'kɪ 'yi -dadudu, 'le, -ka vɪn 'ka 'bho Zezii'a -jeyi -na, vɪn-v de 'v 'na -pɔlv 'li ti.

XXXIII -Nɔɔ gbɛ zi'a a, 'le 'lotv'a 'nynuu 'ye v -jolv 'nyɪ, 'le, -da vɪn -sɔ'ɔ 'mɔ, vɪn 'ke 'bho le mu. [

XXXIV Un 'ka mu a, Silaasi -mnɔɔ na ɔ 'wla-a'o.]

XXXV 'Le 'Pɔlv -ke Banabaasi -mnɔv -lɛɛ, vɪn -nɪ 'sɔn, 'ye 'bho Atiɔsɪ -sie, 'le vɪn -ke nyv'a -dadudu-u za'a -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'dɪzɪgɪ, 'le vɪn-v tɔ 'nɪ nyv.

'Pɔlv -ke Banabaasi sɔsɔ'ɔ-ɔ li

XXXVI [zi'a -kaa a, zɔ -lue 'zɔ, 'Pɔlv na: Banabaasi! Gwlv'o -gwlv -ke 'mɔ -a kpa'a -a'ba -Kɔyi *Zezii'a 'dɪzɪgɪ, -a mu le, -a 'ke 'lotv'a 'nynuu -nɪ'a 'le 'ye, -ka vɪn nɪnɪ'a 'mɔti, -a 'ke 'na yibo!

XXXVII ɔ pɔ'a wlu 'mnɛ ti a, Banabaasi 'bɔ-ɔ ti, *'Zaan vɪn 'duu'a Maaki 'nyɪ, vɪn -ke ɔ 'ke mu.

XXXVIII 'Le 'Pɔlv na: -Gba! -A'ba -ke ɔ mu -le! ɔbɔ 'mnɔ, -zɔtɪzɔ ɔ 'wlv-o -amv kli 'le Panfilii. Lbhv -a mu'a 'kpi, ɔ -see 'bho ti-de 'le -a -ke ɔ 'ke ɛ 'yigwɛ.

XXXIX 'Innɛ 'bhle'e 'nyɪ'a dɪ a, 'bho vɪn -nɪ 'sɔn'ɔ 'nynɔmɔ wɔnlizɪzɛɛ 'ye 'bho 'kpa 'le vɪn 'ye lisɔsɔ. Un sɔsɔ'ɔ li a, Banabaasi 'luo'o-o Maaki 'mɔ, vɪn 'ye batoo 'li 'kpa, vɪn 'ye Siplv mu,

XL 'le 'Pɔlv -mnɔɔ 'ye 'bho Silaasi -za 'le ɔ -ke ɔ 'ke mu. Un 'ka mu a, Zezii'a nyv-v -nɪ'a 'bho 'de -v 'bho -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ -kutagwlv ti, 'wa lbhv

ʊn-ʊ 'ye'a -nʊ mʊ, ɔ 'ke ε 'niti-wɔnna, 'le ʊn 'ye 'mʊ-sɔ, ʊn 'ye mu.

XLI ʊn mu'a a, ʊn -zi -nɪ'e-e Silii -ke Silisi-ibhɔkpa 'kpi, 'le, Zezii'a -glɪgbawɔnyɪ'a nyʊ-ʊ -nɪ'a 'le, -ka ʊn 'ka 'bho 'ɔ -jeyi -na, ʊn-ʊ de 'ʊ 'na -pɔɔb 'li ti.

XVI

Timotee 'kpa-a 'Pɔɔb 'we 'kpi ʊn 'ke lbhʊ -lue nʊ

I 'Pɔɔb 'we nʊ'a -kaa a, ʊn 'nyni-e Delɔbʊ -ke Lisɩɩ. 'Bho-o ʊn -ye'ε *Zezii'a -nayi -lue ʊn-ʊ 'la'a Timotee. *'Zuifɔnynaakpʊ -lue, -ʊ de'a *Zezii 'gwli a, 'wa 'yu mo'o 'le 'ɔ -tɪta 'du'o *Glɛkɪyi.

II 'Lotʊ'a 'nynuu -nɪ'a 'bho Lisɩɩ -ke Ikɔnɪ-t zɔ 'ɔ 'dɪzɪɪɪ.

III 'Innɛ 'bhle'e 'nynɪ'a dɪ 'Pɔɔb'a -pɔɔb 'wɔɔ 'ɔ 'yiti ɔ -ke ɔ 'ke lbhʊ nʊ -lɾɛɛ. 'Bho 'ε lemʊ, -ka 'ɔ -tɪta -se'a-a 'Zuifɔyi, 'Zuifʊ -nɪ'a 'le 'fɔ 'mɩnɛ gbo yibo nɪ-o'o. ɔ -kʊʊ ʊ 'cɛ -tbha'a dɪ a, ɔ kpɔ 'ɔ *klɛ 'mʊ. ʊn gwɛ'ε 'yi a, 'le ɔ -ke ʊn 'ye mu ʊn 'ke lbhʊ nʊ.

IV -Gwɛ -ke 'mʊ ʊn-ʊ zi nɪ'a a, *Zezii'a -dalbhomʊ -ke 'ɔ -glɪgbawɔnyɪ'a nyʊ'a 'lɾutidemʊ -lɾʊʊ-ʊ -nɪ'a Zelizalɛɛmʊ, wlu ʊn gwɛ'ε wɔn 'yi ti Zezii'a nyʊ-ʊ -se'a-a 'Zuifʊ'a damʊ, ʊn 'pɔ -t Zezii'a nyʊ-ʊ -nɪ'a 'le -jeyi 'cɾɛcɾɛ, ʊn na ʊn 'du ε 'bho.

V -Gblee, ʊ-bʊ Zezii'a -glɪgbawɔnyɪ'a nyʊ 'mɩnʊ, ʊn-ʊ 'de -ʊ -pɔɔb 'li ti 'le ʊn-ʊ pɔ'o 'le 'kpi, ʊn-ʊ de'e Zezii 'gwli 'le ʊn-ʊ 'kpɔkpa'a 'kpiti zɔ'o zɔ 'li.

'Pɔlv 'ye-e 'yritiyee 'bho Trvasi

VI 'Pɔlv ''we nɔ'a -kaa a, *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'kaa 'nɔ 'mɔ-ε 'le ɔn -kaa 'le Aziibhɔkpa ''kpi Zezii'a ''dɪzɪɣɪ 'mɔ-za -nɪ. 'E dɪ ɔn cɛ'ε 'bhɔkpa -lue ɔn-ɔ 'la'a Galasii'a Flizii 'mɔ.

VII Ʋn nɔni'a ε -ke 'bhɔkpa -lue ɔn-ɔ 'la'a Misii, 'ya -banɔwɔnyɪ ti a, ɔn 'bɔ-ɔ ti, 'bhɔkpa -lrɛɛ ɔn-ɔ 'la'a Bitinii, ɔn 'ke 'le 'ε ''kpi nɔni 'le Lisaazuzu -mɔɔɔ -see 'wɔn.

VIII 'E dɪ ɔn cɛ'ε Misii 'mɔ, 'le, -gwɔɔ ɔn-ɔ 'la'a Trvasɪ -ε -nɪ'a 'bho 'tɔnnɪ wɔnli, ɔn 'ye 'bho nɔni.

IX Ʋn nɔni'a a, ''yritiyee 'yi-e 'Pɔlv -bodɪ ''matɔ. 'Le ε 'mɔ ɔ 'ye-e Masedɔanɪyi -lue li. ɔ -nɔna'a-a 'bho 'ɔ ''yɪgbeyɪ ti, ɔ na: 'Inmɔ bhade -ɪnmɔ li, -zi -nɪ Masedɔanɪ, -ɪn 'ke -amɔ -kpa.

X ɔ 'ye'a -kaa 'ε lɛtu, 'bho -gbaa -lue 'mɔ ɔn nmaze'e-e lɪ ɔn 'ke 'le mu. 'Mna-a'a ''bhɔ, Luukɪ, -ke ɔn bhete'e-e gbo -lrɛɛ. 'Bho-o -a yibo nɪ'o -ka -Lagɔ-ɔ lbho'a -amɔ -a 'ke 'le *Zezii'a ''dɪzɪɣɪ kpa.

Lidii 'de-e *Zezii ''gwli

XI 'Inne 'bhle'e 'nɔni'a dɪ, 'bho Trvasɪfɔ 'mɔ -a 'kpa -nɪ'e batoo 'li, -gwɔɔ -lue-e -nɪ'a 'bho likpe 'li ɔn-ɔ 'la'a Samotrasi, -a 'ye 'le mu ''tɪklɪlɪ. 'Bho-o -a 'mɔɔ'o 'le -a 'ye zi, -a 'ye -gwɔɔ -lrɛɛ ɔn-ɔ 'la'a Neapolii mu.

XII -A ''si'a ti a, 'le, Masedɔanɪbhɔkpa ''kpi'a ''yɪgluwɔgwɔlɛ'ε -lue ɔn-ɔ 'la'a Filiipɔ, -a 'ye 'bho mu. E-be gwɔɔ 'mɔnɛ'ε nyɔ, ɔn-ɔ zɛɛ 'nɔ-ɔ 'Wlomɛɛ ''yi. -A 'nɔ-o 'bho 'wɪɔɔ -gbɪ.

XIII *'Zuifɔ'a lifɔɔɔ nɔni'a a, 'le -a 'ye 'kabha: ''Nisɔ -nɪ'a -laa, 'bho 'ε wɔnli, ε kɔɔ 'bho-o *'Zuifɔ ''we-e 'gbɔɔ'o 'lru 'le ɔn-ɔ pɔ'o *-Lagɔ wɔn gbo.

-A mu 'le ka! 'Le -a 'ye 'gbe 'da. -A -ka 'le-e mu, -ka -a popo'a 'gwɩɩti, 'ka-a ε -nɩ'e 'mɩ -ziaka. -A nɩni'a 'bho a, 'nɩnɔkpakpɩ-ɩ 'gbɩɩ'a 'lru, 'ɩnnɩ -a -yε'ε 'bho, 'le -a 'ye ti-de, -a 'ye υ *Zezii'a 'dɩzɩɩ -bodɩ 'mɩ-za.

XIV U-bɩ 'nɩnɔkpakpɩ 'mɩɩ, 'wa 'klumɩ'a -lue 'mo-o 'Lidɩ. Un 'wɩɩ-o -gwɩɩ -lue υn-υ 'la'a Tiatɩɩ, υn-υ 'po-o 'nɩnɩbhleyriizani 'pɛɩ 'le υn -ke 'Zuifɩ-υ bɩbɩ'ɔ -Lagɔ. 'Innɩ po'o 'Pɔɩ -lokui 'tɩn 'le -a'ba -Kɔyi Zezii 'ye υ -naagɩ 'nyɩ 'le υn 'ye ɩ 'wɔɔn.

XV Un -ke 'wa 'bhlegbo'a klε 'de-e Zezii 'gwɩɩ 'le υn 'ye *batizee-ε 'wee. ε zi'a -kaa a, υn na: -Ka 'ɩn de'a -a'ba -Kɔyi Zezii 'gwɩɩ a, a yibo'o-o 'na. 'ε dɩ a yi, a 'ke 'le 'ɩn 'bhɩ gbɩ-po. Un 'craan'a-a 'wa wɩ 'mɩε 'mɩ. 'ε dɩ -a zi'e 'le υ gbɩ.

'Bho Filiipugwɩ 'mɩ υn -po -nɩ'e 'Pɔɩ -ke Silaasi -jie 'mɩ

XVI ɩ zi'a -kaa a, zɔ -lue 'zɔ, -da *'Zuifɩ-υ 'gbɩɩ'a 'lru 'le υn-υ po'a *-Lagɔ wɔn gbɩ, -a -nɩ 'bho munamɩ, 'geyikpaannynaakpɩ -lue -ke -a 'gbɩɩ'o. Un 'bhle-e 'nyinɩnidɩ'a -zuzu 'mɩ. 'Inne 'tuu nɩ'o 'le υn-υ za'a nyakadɩ 'mɩ 'le υn-υ 'ye nɩ'e mɔni'a -dadudu ti, υn-υ 'nyɩ'e 'wa -yowli.

XVII Un 'bhle 'wɔwɔɔ -a -ke 'Pɔɩ bhete gbɩ 'le υn-υ na'a -amɩ kli. Un na: Nyɩ a-a 'ye'a -laa li, -Lagɔklagba -ɔ -nɩ'a 'le yaku 'li, υn 'mo-o 'ɔ lbhɩnɩmɩ. -Ka a 'ka 'pɩn, 'ya 'dɩ υn-υ za'a amɩ -bodɩ 'mɩ.

XVIII Un-υ nɩ 'nɩ-e -kaa 'wɩ ti. 'ε dɩ ε 'bhle'ε 'Pɔɩ 'gwɩɩ, ɔ 'ye 'yiti'bhiti, ɔ na: 'Le *Zezii *Kliisi'a 'nɩnɩ 'mɩ, 'nyinɩnidɩ'a -zuzu, 'da

'nynaakpɔ -nɔɔ 'mɔ. 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, ε 'dɔ
-ɔ 'mɔ.

XIX 'Wa -yowli -gbɔ 'nɔ ya, un yibo'a un se 'tɔ
'bhɛɛ un 'ke ''wlilɛ 'ye -lreeka, un 'kpɔn-o 'Pɔɔ
-ke Silaasi, un 'ye ɔ -zigletumɔ wɔnyi kpa.

XX Un kpɔ 'ɔ 'bho ɔ-bɔ 'Wlomɛɛ'ɛ -kɔgbɔ 'mɔ
wɔnyi a, un na: Nyɔ -nɔɔ 'mo-o 'Zuifɔ. 'Innɔ
gba'a -a'ba gwɔ ya.

XXI Kpli -a se'a 'ybha, ɪ -ke -a-bɔ 'Wlomɛɛ'ɛ gba
-see'a -ybhɛ, 'innɔ un-ɔ tɔ'ɔ nyɔ. -A-bɔ se 'bhɛɛ
-a 'ke ɪ 'wɔɔn, -a 'ke ɪ nɔ.

XXII Un 'lɛ'ɛ -kaa a, un -ke nyɔ 'wee -nɪ'a
'bho -pɔ'o-o gbɔ 'le un 'ke ɔ nyanɪ 'mɔ kla, 'le
'Wlomɛɛ'ɛ -kɔgbɔ 'mɔ na ''sroja -bodɪ: A -zɔ ɔ
-banɪ 'mɔ 'le a 'ke ɔ ''sɛɛn!

XXIII Un 'lbhɔ 'ɔ 'tɔ kplokplo 'wa 'gwɔ'a ka a,
'le un 'ye ɔ -jie 'mɔ po, 'le 'Wlomɛɛ'ɛ -kɔgbɔ 'mɔ
'ye 'wa lifuoyi 'tmɔɔ: ''Du ɔ ''yrili -ka -zegɛka 'le
un -kaa ple!

XXIV Un 'tmɔɔ 'nɔ -kaa, ɔ ''luo 'nɔ-ɔ 'mɔ, ɔ 'po
-ɔ 'le -budu -lue 'li 'le -jiebudu'a ''tiinamɔ 'le un
'ye ɔ -gbitɛ bhɪ 'mɔ -po 'le un 'ke 'kle 'ye.

XXV ε -nɪ'a -kaa 'mɔ a, dodo -nɪ 'mɔɛnamɔ
un-ɔ 'pɔ-o *-Lagɔ wɔn gbɔ 'le un-ɔ bhle'o, un-ɔ
'bhɛɛ'ɛ 'ɔ 'nyɪ ''yi 'le -jiemɔ -lɔɔ-ɔ -nɪ'a 'bho-o
po 'ɔ -lokui.

XXVI 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, 'bhɔkpa -trɛ'o tenyɪ
'le -jiebudu 'ye 'mɔdigli, 'ɛ -kpanɪ 'ye kati ''fia
'wee, gblokoe un -pɔ'a -jiekɔmɔ, ɪ 'wla-a ti.

XXVII ε zi'a -kaa a, 'wa lifuoyi -mɔɔ gbugbluo'o-
o ''nynɔɔ 'mɔ ti. -Jiebudu'a -kpanɪ kati'a a, ɔ 'ye
'ɪ li a, ɔɔ na 'kɪ -jiekɔmɔ'a kle ple-o'o. 'ɛ dɪ ɔ
'luo'o -jɛɛ 'mɔ ɔ 'ke 'ɔ ''bhuo 'lbha.

XXVIII 'Pɔlv 'ye'a 'na li 'tɔn ''sɛɛ, ɔ ''wɔ-o'o 'le ɔ na: -A'a 'lbha -a'a ''bhɔo -le! -A -nɛ'e-e -dagbɛ 'wee.

XXIX ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'wa lifuoyi 'mɔɔ 'la-a nyɔ, ɔ -ke ''napɛ 'ke yi -susueyi. ɔ yi'a a, ɔ ''luo 'nɛ-ɛ 'mɔ, 'le, -buduyu -ke 'li ɔ-bee -nɛ'a, ɔ 'ye 'le 'wlaa, ɔ 'ke 'le 'bɛ ti'ye 'le ɔ-ɔ tɛtrɛ'ɛ li -sɛanyɛ'a dɛ, ɔ 'ye 'Pɔlv -ke Silaasɛ bhɛ gbo -gble.

XXX ɔ nu'a -kaa, ɔ 'daa nu-o'o 'le ɔ na: A-bee-a, koo 'ɛn 'ke -nyɛa 'le 'ɛn 'ke 'pɔn'a?

XXXI Un na: -In -ke -a'a ''bhlegbo'a nyɔ'a klɛ, a de -a'ba -Kɔyi *Zezii ''gwli 'le a 'ke 'pɔn 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi.

XXXII 'Le un 'ye ɔ -ke 'ɔ ''bhlegbo'a nyɔ'a klɛ -Lagɔ'ɔ wlu -bodɛ 'mɔ-za.

XXXIII -Gblee, ''matɔ -lue 'mɛɛ, ɔ ''luo 'nu-ɔ 'mɔ, ɔ 'ye 'wa ''ji kɔkuni ''yitiwɔɔɔ -nɛ, 'le ɔ -ke 'ɔ ''bhlegbo'a nyɔ'a 'wee 'ye *batizee-ɛ.

XXXIV Un gwɛ'ɛ ''yi a, ɔ ''luo 'nu 'mɔ-ɛ 'le un -ke 'ɔ nyɔ 'ye gbobhete, 'le un 'ye ''bhlegbo mu, ɔ 'ye ɔ lilia ''nyɛ. A 'ye li-ɔ, ɔ -ke 'ɔ ''bhlegbo'a nyɔ'a klɛ 'de-e -Lagɔ ''gwli'a dɛ, 'bɔbɔa-a 'lbhu ɔ'o tenyɛ.

XXXV Zɔ zɛ'a a, 'Wlɔmɛɛ'ɛ nyɔklɛgbɛ 'mɔv 'lbho-o 'wa ''sroja 'le -jiebudu'a lifuoyi gbo, un na: Nyɔ -a pɔ'a -jie 'mɔ -glaape, ''tayi nu ''yiti un 'ke mu!

XXXVI Un 'lɛ'ɛ -kaa a, un -ke ɔ 'pa-a 'le 'Pɔlv ''we gbo, ɔ 'ye ɔ ''dɛ -ya, ɔ na: -A'ba gwɔ'ɔ -klɛgbɛ 'lbho-o nyɔ 'ɛn gbo, un na 'ɛn ''tayi amɔ ''yiti. 'ɛ dɛ, a 'bhɛ'ɔ a 'ke 'da a 'ke mu. A -flɔ'ɔ-ɔ ''yi, nyɔ -see amɔ ''da-po yi -lɛɛ 'bho le!

XXXVII ɔ pɔ'a wlu 'mɛɛ ti a, 'Pɔlv -see ɛ 'wɔɔn. ɔ na ''sroja -bodɛ: Koo -a'ba gba 'lɛ'ɛ? Nyɔ un-

ɔ zɛ nɔ'a 'Wlɔmɛɛ 'yi, -bho un kpɔn ɔ, nyɔ'ɔ
 "sɛɛn nɔ -le, 'le, ɛ -se 'bho nyɔ'a 'yigbeyi, 'ɛ lɛtu
 'ke -nɔ-ɛ -ko. 'Bho 'ɛ lemɔ a, un-ɔ tu 'nɔ-ɔ -zige. -
 Bho ɛ kpɔn ɔ, 'le, -ka un 'kɔ ɔ -nyna a, un-ɔ nyna
 'nɔ -kaa. 'Kla-a -abɔ -nɔ'o -lɛɛ 'le a'ba -klɔgbɔ
 'ye -amɔ kpɔn 'le un 'ye -amɔ "sɛɛn bhebhe 'bho
 nyɔ 'wee'a 'yigbeyi. Un -see -a'ba "kpi'a -zige
 tu 'le un 'ye -amɔ -jie 'mɔ po. 'Traamɔ 'tɔ, 'le un
 'bɔ'ɔ ti un 'ke -amɔ 'le "zizekwla 'mɔ "yiti"tayi
 -nɔ'a? -Gba! -A -see 'wɔn, 'wa "bhi yi un 'ke -amɔ
 "yiti"tayi!

XXXVIII ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'le "sroja 'ye 'wa -klɔgbɔ
 gbo wlu 'mɛɛ kpa. Un 'wɔn'ɔ 'bɔ na, nyɔ un po'a
 -jie 'mɔ, un-ɔ zɛ 'nɔ-ɔ 'Wlɔmɛɛ 'yi -lɛɛ, -sɔanyɔ
 'lɔhɔ -ɔ'o.

XXXIX 'ɛ dɔ un yi'o, un 'ye ɔ-bee libhade un 'ke
 'wa "nyinyinikpli 'mɛɛ'ɛ dɔ 'bho. Un 'wɔn 'nɔ a,
 'le un 'ye ɔ -jie 'mɔ -za, un 'ye 'da 'le un na: -A
 bhade amɔ li-ɔ, -bho a mu a, a 'wɔ -dagbe gwɔ
 'mɔ!

XL Un 'wɔ'a -jie 'mɔ, un 'mu-o 'le 'Lidɔ 'bhli,
 'le un 'ye 'lotɔ'a "nyinu -nɔ'a 'bho 'lru'gbɔɔ 'le
 un 'ye ɔ 'kpa "yi po. Un gwɛ'ɛ "yi a, 'le un 'ye
 'bho 'wɔ, un 'ye mu.

XVII

*'Le Tesalonikɔ nyɔ 'kla-a 'Pɔɔ -ke Silaasɔ nyanu
 'mɔ*

I 'Pɔɔ -ke Silaasɔ mu'a a, -gwɛ -ke 'mɔ un
 -zi -nɔ'a a, 'unɔ 'ka-a: Anfipolii -ke Apolonii,
 'le, -gwɔklagba un-ɔ 'la'a Tesalonikɔ, un 'ye 'le
 nyɔ. 'Bho-o *'Zuifɔtɔɔ -nɔ'a 'bho'a *-Lagowlu'a
 'liciaanbudu -nɔ'o.

II -Gblee, -bho 'Pɔɔɔ pa 'bho gwɔɔ 'mɔ a, 'le -Lagɔwlu'a 'liciaanbudu 'li ɔ-ɔ mu'o -antanyɔ, 'ka-a ɔ-ɔ nu'o "ɔɔɔ. 'E dɔ ɔ mu'o 'le. *'Zuifɔ'a lifɔɔɔ tan dede'a "yi, 'ya ti, -Lagɔwlu 'cɔɔ-ɛ'ɛ 'le 'ɔ "bɔɔɔ 'li, ɔ -ke nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho -za'a-a 'le 'ya sɔɔ,

III 'le ɔ-ɔ zɔza 'nɛ gbɔ, ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyɔ -ka ɛ 'cɔɔ-ɛ'ɛ see 'le -Lagɔ'ɔ "bɔɔɔ 'li *'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ-ɔ 'ye-e 'kle 'ye -mɔ 'le ɔ 'ke 'mɛ. -Bho ɔ 'mɛ ɛ, 'le ɔ 'ke glu -sɔ 'le ɔ 'ke ti-nɔ -lɛɛ. 'Le ɔ na: ɔ-bɔ Zezii 'mɔɔ -ke dɔ 'ɔn-ɔ za'a -laa amɔ -bodɔ 'mɔ, 'ɔnɔɔ 'mɔ-o -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ.

IV -Gblee, nyɔ-ɔ po 'ɔ -lokui, 'wa tɔɔɔ 'yee'e-e wlu 'mɛɛ -ziadɔ 'mɔ, 'le ɔn -ke 'Pɔɔɔ "we 'ye gbobhete. 'Innɔ 'mɔ-o *Glɛkɔ'a -dadudu ɔn -ke 'Zuifɔ-ɔ bɔbɔ'ɔ -Lagɔ -lue, 'ɔnɔ -ke 'nyɔɔbhlenyɔkpakɔ'a -dadudu.

V I zi'a -kaa a, 'Zuifɔ -yɔ -sie'a ti a, ɔ-bee'a lbhɔ ɔn nu'a, ɔn 'nu-o 'ɛ "mɔnyɔ, 'ɔnɔ mu'o 'le -jeyi, ɔn 'ye bhebheyiti'a nyɔ 'sɔɔ po, ɔn 'ye gbaagba yayi ti-za 'bho gwɔɔ 'mɔ, Zasɔɔ -ke "bhli 'Pɔɔɔ -ke Silaasɔ -nɔ'a, ɔn 'ye 'le 'wlaa, 'le ɔn-ɔ 'bɔ 'ɔ ti, ɔn 'ke ɔ nyɔ wɔnyɔ kpa.

VI Un -gbɔ'a 'le a, ɔn -see ɔ 'ye 'le ɔn 'ye Zasɔɔ -ke 'lotɔ'a "nyɔnyɔ -lɔɔɔ 'bho gwɔɔ 'mɔ'a nyɔklɔgbɔ wɔnyɔ kpa, 'le ɔn-ɔ "wɔ'o: 'Pɔɔɔ -ke Silaasɔ gba'a 'bhlɔkpa ya a, nyɔ 'mɔ, 'ɔnɔ yi'e -dagbɛ.

VII 'Innɔ Zasɔɔ -mɔɔ-ɔ po'o -budu 'li. 'Wa 'wee'a "du 'bho -a'ba 'bhlɔkpayowliklagba'a wlu. Un na 'bhlɔkpayowli -lɔɔ'ɔ wlu ɔn-ɔ "du'o 'bho. 'Innɔ 'mɔ-o *Zezii.

VIII Nyɔklɔgbɔ -ke nyɔ -lɔɔ-ɔ -nɔ'a 'bho a, wlu 'mɛɛ 'kɔɔn -ɔ li.

IX 'E dɪ ʊn -za'a Zasɔɔ 'we mɔni 'lru 'mʊ 'le 'Pɔlv -ke Silaasɪ 'ke gwɔlv 'mɛɛ 'mʊ 'wlv 'le ʊn 'ye ʊ 'yiti'tayi.

Nyɔ'a -dadudu 'de-e Zezii 'gwli 'le Belee

X ʊn 'tayi 'nʊ 'yiti a, glu gwɛ'ɛ ɛ, 'bho -gbaa -lue 'mʊ 'lotv'a 'nynuu 'luo'o-o 'Pɔlv -ke Silaasɪ 'mʊ, ʊn 'ye ʊ -jolv 'nyɪ, 'le, -gwɔlv ʊn-ʊ 'la'a Belee, ʊn 'ye 'le mu. ʊn nyni'a a, *'Zuifv -nɪ'a 'bho a, ʊn 'mu-o 'wa *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbudu 'li.

XI ʊ-bee -nmɔ'ɔ-ɔ kpɪ 'mʊ, ʊn 'ye 'Zuifv -nɪ'a Tesalonikɪ -zi. -Lagɔwlu 'Pɔlv-ʊ tɔ'ɔ, ʊn 'po -ɛ -lokui -pɔlvzɛɛ ti. -Ka zɔ zɪ'a a, li ɔ-ɔ tɔ'ɔ, 'ka-a ʊn-ʊ 'cɪɪ 'ɪ 'mʊti 'le -Lagɔbɔɔv 'li -bho ɪ 'du -zɛɛɛ.

XII 'E dɪ 'wa -dadudu de'e *Zezii 'gwli 'le Glɛkɪnynɔkpakɪ-ɪ 'bhle'a 'nynɪ -ke *Glɛkɪnyukpasɪ'a -dadudu de 'ɔ 'gwli -lɛɛɛ.

XIII ɛ zi'a -kaa a, 'Zuifv -nɪ'a Tesalonikɪ 'wɔn-ɔ 'bɔ 'Pɔlv-ʊ 'za-a -Lagɔwlu 'mʊ 'bho Belee a, ʊn 'yi-e 'bho, ʊn 'ye gbaagba yayi ti-za, 'le ʊn-ʊ gba'a nyv ya.

XIV-XV 'E dɪ, 'lotv'a 'nynuu -nɪ'a 'bho Belee, 'bho -yritayi ʊn kpa'a 'Pɔlv 'le 'tɔnniwɔnli -bhoga -jeyi, ʊn -ke ɔ 'ye mu, 'le, 'bhlɔkpa ʊn-ʊ 'la'a Akayi, 'ɛ -gwɔlv ʊn-ʊ 'la'a Atɛɛnɪ, ʊn 'ye ɔ 'le -nyni'a, 'le Silaasɪ -ke Timotee 'ye 'bho -sie. Nyv 'mʊv -nyni'a 'nɔ Atɛɛnɪ, ʊn 'ka 'le yi a, ɔ 'du -ʊ wlv 'yi, ɔ na: -Bho a mu, a 'tmʊv Silaasɪ -ke Timotee, ʊn yi -vuu!, 'le nyv 'mʊv 'ye ʊ wlv -ya.

'Pɔlv -nɪ'e-e Atɛɛnɪ

XVI A -gblee, 'Pɔlv -nɪ'a Silaasɪ -ke Timotee wɔnɪfuonamʊ 'le Atɛɛnɪ, ɔ-ɔ 'na-a gwɔlv 'mɛɛ 'mʊ

ti, kɔkui'a -dadudu un-u bɔbɔ'ɔ 'bho 'wa gwɔ
'mɛ 'mɔ, ɔ 'ye 'i a, 'ya dɪ 'kɔn -ɔ 'gwɔ.

XVII *'Zuifɔ -ke nyɔ -lɔɔ-u bɔbɔ'ɔ -Lagɔ,
'ɪnnɔ -ke 'Pɔɔ-u 'gbɔɔ'o ''lru 'le *-Lagɔwlu'a
'liciaanbudu 'li 'le ɔ -ke un-u za'a 'le -Lagɔwlu'a
sɔ, 'le, nyɔ -ke ɔ-ɔ 'gbɔɔ'a 'bho 'pɛɔ 'mɔ ''yi, ɔ-ɔ
zɪ 'i u -bodɪ 'mɔ zɔ'o zɔ.

XVIII Dɪ'a 'muticremɔ un-u 'la'a Epikilɪɛ -ke nyɔ
-lɔɔ-u na nɪ'a nyɔ -lue un-u 'la'a Zenu'a -tɔɔwlu
'mɔ un-u 'la'a Stoyisɪɛn, 'ɪnnɔ -ke 'Pɔɔ-u wlu'o
-lɛɛ. 'Le 'wa tɔɔ-u nɔ'o: 'Yɛɛɛwluɪ 'mɔ, koo
ɔ-ɔ 'lɛ'ɛ? -Lɔɔ na: Kɔkuilɛ'a ''dɪ ɔ-ɔ za'o. Lɛ -ke
dɪ un-u 'lɛ'ɛ -kaa, 'ɪnnɛ 'mɔ-o 'Pɔɔ-u 'tɔ-ɔ *Zezii'a
dɪ -ke -ka ɔ 'mɛ ka 'le ɔ 'ye'a glu -sɔ, ɔ 'ye'a ti-nɪ
-lɛɛ.

XIX Un nɔ'a -kaa, un ''luo 'nɔ-ɔ 'mɔ 'le un -ke ɔ
'ye -da -lue nyɔ-u 'gbɔɔ'a ''lru un-u 'la'a Aleopasi
mu 'le un na: -In 'bhɛɛ'ɛ -in 'ke -amɔ -tɔɔɔɔɔɔ
-ke dɪ -a za'a -amɔ -bodɪ 'mɔ gbɔzɪza'a?

XX -Ekedɪmaa, lɛɔ -in -nɪ'a -amɔ 'bɔ'wɔɔn -
nɪnamɔ, -a'ba 'wɔn 'ya gbɔ ''kpi 'mɔti, zɪza nɪ
gbɔ!

XXI A -gblee, u-bu Atɛɛnɔkɔmɔ 'mɔ -ke 'lɔkɔ
-ke un -de'a 'bho, 'wa nɔ lbhɔ -lɛɛ -bho ɛ -se
'lɔgbɔɔɔɔ 'le un 'ke dɪɔ -bodɪmɔzɪza 'le un 'ke
ɪ -lokuipo. 'Ka-a un-u nɔ'o 'wa -nɔ'ɔ kɛ ti.

XXII I -nɪ'a kaa 'mɔ a, 'bho 'wa ''lɔgbɔɔnɔmɔ
'mɔ nyɔ'a ''yigbeyi 'Pɔɔ -nyna'a ti 'le ɔ na:

Atɛɛnɔkɔmɔ-a, 'in 'ye-e 'na -ka, 'le lɪ 'wee 'mɔ,
a ''du'a nyɔ -yɔ -kma'a kɔkui'a bɔbɔdɪ.

XXIII -Ekedɪmaa, 'in -na'a-a a'ba gwɔ 'mɔ ti, 'in
'ye-e lɪ -ke 'mɔ a-a bɔbɔ nɪ'a a'ba -lagɔ -lue -lue
'le 'ya ''klumɔ -da -lue -lɔɔ un 'cnɪ-e 'bho lɛ ''yri:
'Lagalagɔ. 'Traamɔ 'tɔ ɔ, ɛɛ 'mɛ a se'a yibo a-a

bɔbɔ'ɔ 'yribhuo 'mɔti, 'ɪnnɛ 'ɪn yi'o 'ɪn 'ke amu -tɔ.

XXIV -Lagɔ nu'a 'kmu -ke lɛ'o lɛ a-a 'ye'a 'nɔɔ ɛ 'mu li, 'ɪnnɔ 'mɔ-o 'ya -kɔyi. -Budɔ -yɛ nyunyu'a -kɔti pɔ'a, ɔ se 'le 'ɛ 'limu -nɪ.

XXV ɔ -see ti'bo nyunyu 'ke ɔ lɛ'o lɛ 'nyɪ. A -gblee, 'ɪnnɔ 'nyɪ'e nyunyu 'wee tinɪɛ-e, -fɪfɛ -ke lɪ 'wee.

XXVI A -gblee, nyunyu -lue 'tɪn ɔ -ya'a ti, 'le ɔ 'mu, 'le-e nyunyudu 'wɪv'o ɔn 'ye 'nɔɔ 'bhlɔkpa 'kpi 'yi, 'le ɔ 'ye 'bhlɔkpabanu pɔ 'le ɔ 'ye 'ya -nɔɔ 'du see 'le ɔn 'ke 'papa 'mu ti-de.

XXVII ɔ 'nu-o -kaa 'le nyu 'ke dudua ɔn 'ke ɔ ti'bo 'le ɔn 'ke ɔ 'mɔtiyibo. -Ziadɪ mɔ'o, -Lagɔ se nyɔ'o nyɔ gbo-tɛ.

XXVIII 'Le 'ɪnnɔ 'nyɪ'e -amu tinɪɛ, 'ɔ dɪ -a na'o 'le -a 'ye ti-nɪ. 'ɪnnɛ a'ba yakapomɔtɔlv 'yee'e -ziadɪ 'mu, ɔn na: 'ɔ gɔgɔmu -a 'du'o.

XXIX A -gblee, -Lagɔ'ɔ gɔgɔmu -a 'du'a dɪ ɛ se -kaa ti-nmɔ -a 'ke 'gwɪtipopo, 'nyɪbhɪnɛtɪ -ke -babasɔkpɔ nyunyu ɛɛ'ɛ 'liti ɔn -bɛ'ɛ ɔn-ɔ bɔbɔ'ɔ, ɪ -ke -Lagɔ gɔgɔ'o, nu.

XXX -Nɔɔ -ke 'li nyunyu se'a -Lagɔ yibo, ɔn-ɔ nu'a, -Lagɔ'ɔ zi 'ya dɪ. 'Traamu 'tɔ ɔ, -Lagɔ-ɔ 'la-a nyu 'wee -nɪ'a da'o da ɔn 'ke 'wa 'nyinyɪnidɪ 'yiyibo ɔn 'ke ɔ gbo 'bhiti.

XXXI A 'ke ɪ 'yiyibo, -ɛkedɪmaa, -nɔɔ -lue ɔ 'du'o. -Bho ɛ nyɪni, nyɔ -lue ɔ -za'a 'bho 'le ɔ 'ke 'kmu -zige -tu 'le -ziadɪ 'mu. 'ɛ 'yri'a 'bɪ 'wɪv-o'o 'le ɔ 'ye nyɔ 'mɔɔ glu -za 'le 'memu'a 'klumu 'le ɔ 'ye ti-nɪ -lɛɛ.

XXXII -Gblee, 'Pɔlv -za'a nyɔ-ɔ -sɔ'ɔ glu 'le 'memu'a 'klumu, -ɔ -nɪ'a ti -lɛɛ'ɛ dɪ 'mu, ɔn 'wɪn

'ɪ 'bɔ, ʊn -dru 'nɔ-ɔ 'nyɪ, 'le -lɾʊʊ na: -Bho -ɪn -
fɔ 'yi 'le -a 'ke yi -a 'ke -ɪnmʊ -lokuipo 'bho dɪ
'mɛ 'kpi, -a 'ke 'bho 'mɔti'wɔn.

XXXIII 'Bho 'mnɔ, 'bho-o 'Pɔɔɔ 'wɔɔ -nɪ'e 'bho 'wa
'klumʊ.

XXXIV ɛ -nɪ'a -kaa 'mʊ a, nyʊ'a 'plan 'yee'e-e
'Pɔɔɔ'a wɔɔ -ziadɪ 'mʊ 'le ʊn 'ye -Lagowlu 'wɔɔn,
'le 'wa 'klumʊ nyɔ -lue ʊn-ʊ 'la'a Denɪsɪ -ɔ 'ma-a
ʊ-bʊ nyʊ-ʊ 'gbʊʊ'a 'lru'a nyɔ -lue-e, 'nynaakpʊ
-lue ʊn-ʊ 'la'a Damalɪsɪ -ke nyʊ -lɾʊʊ.

XVIII

*'Pɔɔɔ -za'a-a *Zezii'a "dɪzɪgɪ 'mʊ 'le Kɔɔɔɔɔɔ*

I I zi'a -kaa a, 'Pɔɔɔ -sɔ'ɔ-ɔ Atɛɛnɪ, 'le, Akay-
ibhɔkpa 'kpi'a -gwlɔklagba ʊn-ʊ 'la'a Kɔɔɔɔɔɔ, ɔ
'ye 'le mu.

II 'Bho-o *'Zuifʊyi -lue ʊn-ʊ 'la'a *Akilaa -nɪ'o.
ɔ 'wɔɔ -nɪ'e-e 'bhɔkpa -lue ʊn-ʊ 'la'a 'Pɔɔɔn. ɔ -ke
'ɔ 'nyɔɔ *Plɪsɪɪ -sɔ'ɔ-ɔ Italiibhɔkpa 'kpi -lɾeeɔa,
-ɛkedɪmaa, 'Wɔɔɔɔɔɔ 'bhɔkpayowliklagba ʊn-
ʊ 'la'a *Kɔɔɔɔ na, *'Zuifʊ'a klɛ -sɔ 'bho Italii'a -
gwlɔklagba ʊn-ʊ 'la'a *'Wɔɔɔɔ, 'le ɔ 'ye ʊ 'bho
-yɛ, ɔ 'ye ʊ gbo ti-de.

III ɔ -ke ʊn -plɛ'ɛ lbhʊ -lue 'mʊ-ɛ. 'ɛ dɪ ɔ -de'e 'le
ʊ gbo ti 'le ɔ -ke ʊn-ʊ nʊ'o lbhʊ -lue 'mɛɛ. -Gblee,
lbhalbhagbedeti ʊn-ʊ pɔ'o 'le ʊn-ʊ pɔ 'ɪ 'pɛɔ.

IV 'Bho 'ɛ lemʊ a, -bho *'Zuifʊ'a lifɔɔɔ nyɪnɪ a,
'Zuifʊ -nɪ'a 'bho a, ɔ-ɔ 'mu-o 'le 'wa *-Lagowlu'a
'licɪaanbudu 'li, 'le ɔ -ke ʊn-ʊ za'a 'le -Lagowlu'a
sʊɪ, 'le ɔ-ɔ pɔ'o 'Zuifʊ -ke *Gɔɔɔɔ 'kpa 'yi ʊn 'ke
*Zezii 'gwɔɔɔɔ.

V -Nɔɔ gbɛ zi'a a, 'le Silaasɩ -ke Timotee 'ye Maseduanɩ -sɔ 'le un 'ye 'bho yi. Un yi'a a, 'Pɔlv 'luo'o-o ɔ -nɔɔ'ɔ klɛ 'mɩ 'le ɔ-ɔ za'a -Lagɔwlu 'mɩ, ɔ-ɔ 'tɔ-ɔ 'Zuifɩ gbaa -ka Zezii ''du'a *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔɩn'a nyɩ.

VI Un 'wɩn 'ɩ 'bɔ ɔ, 'wa -dadudu 'ku-o ''yi un -see 'wɔn 'le un-u ''jree nɔ'o. 'Ɛ dɩ ɔ 'gbɔɔ nɩ'o 'ɔ -banɩ'a ''piplee kwa. 'Innɛ tɔ'o -ka un-u nɩ'a -laa ''nyinyidɩ, 'le ɔ-ɔ nɩ'o: -Bho a se 'pɔn 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi a, a'ba ''bhi'a ''lruyidɩ mo'o. ɩ -se 'an dɩ -ko. 'Traamu 'tɔ ɔ, nyɩ-u -se'a-a 'Zuifɩ, 'le ɩ gbo 'ɩn-ɩ mu'o.

VII ɔ nɩ'a -kaa, ɔ 'wlv'o 'bho-ɛ, nyukpasu -lue un-u 'la'a Titiusɩ Zutuusɩ, ɔ 'ye 'bho ɔ gbo mu. 'Innɔ -ke 'Zuifɩ-u bɔbɔ'ɔ -Lagɔ 'le 'ɔ -budu -nɩ'e 'bho -Lagɔwlu'a 'liciaanbudu ''trolli.

VIII Ɛ -nɩ'a -kaa 'mɩ a, -Lagɔwlu'a 'liciaanbudu'a -klagba un-u 'la'a Klisɩpusɩ -ke 'ɔ ''bhlegbo'a nyɩ 'de-e -a'ba -Kɔyi Zezii ''gwli, 'le, Kɔlɛɛtɩkɔmɩ'a -dadudu-u pɔ'a 'Pɔlv -lokui, un 'ye Zezii ''gwlide -lrɛɛ, 'le un 'ye *batizee-ɛ.

IX Ɛ-be -nɔɔ 'mnɛ'ɛ ''matɩ -lue 'Pɔlv 'ye-e ''yritiyeeɛ 'le -a'ba -Kɔyi Zezii 'ye ɔ gbo -wlu, ɔ na: -Sɩanyɩ'a 'lbha -ɩnmɩ -le! -Za 'an ''dɩzɩɔ 'mɩ! -A'a ''mu wɔn -le!

X 'In -ke -ɩn -na'o, nyɩ -see -ɩnmɩ nyanɩ 'mɩ -kla yi. -Gblee, -gwlv -nɛɛ 'li, nyɩ-u 'ye'a 'an nyɩ ''du mɩ, un -die'e-e -laa ''yi.

XI 'Ka-a ɛ -nɩ'e 'mɩ'a dɩ a, ɔ zi'e 'bho -zɩn -lue ''die 'le ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyɩ -Lagɔwlu.

XII -Nɔɔ -ke ti 'bho Akayibhlɔkpa ''kpi 'Wlomeɛ 'ka 'bho 'wa nyɔklagba -lue un-u 'la'a *Galiyɔɔ

tide 'le ɔ 'ye'a 'bhlɔkpa 'mne-ko ɔ, 'Zuifɔ 'gbɔɔ'o-o 'lru, un 'ye wlu -dalue -po, un 'ye 'Pɔɔ kɔn, 'le un 'ye ɔ -zigletumɔ wɔnyi kpa.

XIII Un 'nɔ-o nyɔ, na: -Ka ɔ 'bɔ'ɔ ti nyɔ 'ke -Lagɔ bɔbɔ -ke -ka -a'ba gba 'le'ε nyɔ 'ke nɔ a, ɪ se gɔgɔ.

XIV 'Pɔɔ mu'a dɪ 'mɔ-za mɔ, 'bho-o 'bhlɔkpayowli Galiyɔɔ kɔ'ɔ wlu, ɔ na: 'Zuifɔ-a, -bho ε "du 'kɪ "yikmazagbɪ, "lemnɪ, -ziadɪ mɔ'o, 'ɪn-ɪ po 'kɪ-ɪ amɔ -lokui,

XV 'le ε "du'a 'tɔ a'ba "bhi'a -tɔtɔɪ, nyɔ'a 'nynɪ'a 'mɔdepodɪ -ke a'ba "bhi'a gba, 'le 'mna -see ti'bɔ 'ɪn 'ke 'ya -ziple tu! A'ba 'bhi tu ɪ!

XVI 'Le ɔ 'ye nyɔ 'tmɔɔ: A po ɔ "piemɔ!

XVII 'Bho -ziplebudu wɔnyi, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho nɔ'a -kaa, un 'kɔn-o -Lagɔwlu'a 'licɪaanbudu'a -klagba un-ɔ 'la'a Sositenɪ kwa 'mɔ ti, un-ɔ bhɔɔ nɔ-o'o. Galiyɔɔ yibo nɪ-o'o. ε -nɪ'a -kaa 'mɔ a, 'ɔ dɪ'a -lue komu se ɔ "kpi -nɪ.

'Pɔɔ 'mu-o Atiɔsɪ le

XVIII ε zi'a -kaa a, 'Pɔɔ -gwle 'bho Kɔɛɛɪ-ɔ 'le ɔ 'ye 'lotɔ'a "nynuu wlu po, batoo -nɪ'a Siliibhlɔkpa "kpi munamɔ, ɔbɔ-e *Plisɪɪ -ke *Akilaa 'ye 'le 'ε 'limɔ 'kpa. Un 'ka mu a, 'le Kɔɛɛɪ'a 'tonni wɔnli'a 'fɔ un-ɔ 'la'a Sanklee, 'bho-o 'Pɔɔ 'wla -nɪ'e 'lru ti. 'Inne tɔ'ɔ nyɔ -ka ɔ cɛ'ε wlu 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi 'le ɔ 'ye'a 'zɔun 'mɔ 'wɔ.

XIX-XXI Un -nɪ'a munamɔ a, -gwɔklagba un-ɔ 'la'a Efɛɛzi, 'le un 'ye 'bho nyni. 'Bho-o batoo -nyna -nɪ'e ti, un 'ye ti'si, 'le, *'Zuifɔ -nɪ'a 'bho a, 'Pɔɔ 'ye 'le 'wa *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbudu 'li mu, ɔ -ke un 'ye -Lagɔwlu'a sɪ 'le -za, 'le 'wa tɔɔ 'ye ɔ -jeyi -za, 'le ɔ na ɔ -see 'wɔn. ɔ 'ka mu, ɔ

na: -Bho -Lagɔ 'wɔn, 'lemnu 'ɪn-ɪ 'yi-e le, 'le ɔ 'ye batoo 'mnɛ 'li le 'kpa ɔ 'ye mu, 'le Akilaa -ke Plisilɪ 'ye 'bho Efɛɛzɪ -sie.

XXII ɔ -nɪ'a munamu a, ɔ 'nyini-e Sezaleegwɔ 'mu, 'le ɔ 'ye ti'si, ɔ 'ye Zelizalɛmu mu, ɔ -ke Zezii'a -glɪgbawɔnyi'a nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho 'ke 'yɪye, 'le ɔ 'ye Atiɔsɪ mu.

XXIII ɔ 'nɔ-ɔ 'bho 'wɪ -glilii 'le ɔ 'ye le mu, ɔ 'ye Galasii'a Flizii 'mu cɛ, ɔ-ɔ ple'e 'ya gwɛ 'yiti -lue -lue, 'le, *Zezii'a -namu -nɪ'a 'bho a, ɔ-ɔ po 'ɔ 'kpa 'yi.

Apolɔsɪ -nɪ'e-e Efɛɛzɪ -ke Kɔɔɛtɪ

XXIV Zɔ -lue 'zɔ *Zuifɔyi -lue un-ɔ 'la'a Apolɔsɪ, 'ɪnnɔ nyini'e 'bho Efɛɛzɪ. ɔ 'wɔ-ɔ Alasadriigwɔ 'mu 'le ɔ yibo'o -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ wlu -ka -zegɛka. -Bho ɔ -ke ɛ 'mu-ɔza a, 'ɔ 'kɪkle wlu 'yi.

XXV -Ka -Lagɔ 'bɔ'ɔ ti nyɔ 'ke -na a, ɔ-ɔ 'cɪn -t'o. ɔ-ɔ 'wla-a -pɔɔ ti, 'le ɔ-ɔ za'a -Lagɔwlu 'mu, 'le *Zezii'a 'dɪ ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyɔ 'srɛɛ'ɛ 'yi. 'Bho 'ɛ lemu, -ye 'ma-a nyɔ'a *batizeeɛ, *Zaan'a 'sɛ'ɛ -nɛ ɔ yibo'o. 'ɪnnɛ ɔ -de'e 'liti.

XXVI -Gblee, ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ, 'le 'wa *-Lagɔwlu'a 'lictaanbudu 'li, ɔ 'cɛ-ɛ 'yrili 'le ɔ-ɔ wlu'o. 'Bho-ɔ *Plisilɪ -ke *Akilaa 'wɔn -nɪ'e 'ɔ wlu 'bɔ 'le un 'ye ɔ 'mu'luo, un -ke ɔ 'ye kpɔ cɛ, 'le, -ka -Lagɔ 'bɔ'ɔ ti nyɔ 'ke -na a, ɔ se'a -bhla yibo 'ya damu, un-ɔ zɪza 'nɪ gbɔ 'sɪkɪsɪkɪ 'le un-ɔ 'tmuɔ nɔ'o.

XXVII 'Bho 'ɛ 'kpi, ɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke Akayi mu, 'le 'lotu'a 'nynuu 'ye ɔ 'kpa 'yi po, 'le un 'ye 'bɔgbɔ 'cɪn, 'le, 'fɔ 'mnɛ 'yi'a *Zezii'a -namu -nɪ'a 'le, un 'ye ɔ ɛ -jeyi po 'le un 'ke ɔ kpɔn -gli, 'le ɔ 'ye mu. ɔ nyini'a 'le a, 'lotu'a 'nynuu -yɔ -nɪ'a 'le 'mnɔ,

-v de'a *Zezii 'gwli 'le -Lagɔ'ɔ 'sana 'mɔ, ɔ 'po -v 'kpa 'yi -ka -zegɛka.

XXVIII -Gblee, 'bho nyɔ 'wee'a 'yigbeyi, 'ɔ -tɔtɔlɔ ɔ -tɔ'ɔ, ɪ -flɔ'ɔ-ɔ 'yiti, 'le ɔ 'ye 'Zuifu 'yitiwa na: A 'ma-o'ɔ. 'Le, -ka ɔn 'ka 'ɔ wlu 'kpi 'du, ɔn se 'na 'bhle. 'Le, wlu-u 'cnɪ-ɛ'ɛ 'le -Lagɔbɔgɔ 'li, 'le ɪ 'mɔ, -ka Zezii 'du'a *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, ɔ-ɔ tɔ 'nɔ -kaa.

XIX

*'Le Efɛɛzi 'Pɔlv -za -nɪ'e *Zezii'a "dɪzɪgɪ*

I -Nɔɔ -ke ti Apolɔsɪ -nɪ'a Kɔlɛɛtɪgwɔ 'mɔ, 'bhlɔkpa -ke 'kpi trɪ -nɪ'a, 'Pɔlv -zi -nɪ'a 'le a, 'le ɔ-ɔ ple'a -gwɛ gwɛ 'yiti a, 'bho 'mnɔ, 'bho-o ɔ -nyɪnɪ -nɪ'e Efɛɛzɪgwɔ 'mɔ, ɔ -yɛ'ɛ-ɛ 'bho *Zezii'a -namɔ -gbɪ. U-bɔ a, lɪ *'Zaan Batiisɪ -tɔ'ɔ, 'ya 'sɛ ɔn yibo'ɔ.

II 'Le ɔ 'ye v tidede: A de'a *Zezii 'gwli 'le, a 'ye *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'nɪ? Un na: -Ka -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a 'bhɔo -nɪ'a ti, -a se ɪ yibo.

III 'Le ɔ 'ye v tidede -lrɛɛ, ɔ na: *Batizeeɛ -yɛ ɔn batizee'a amɔ, 'ɛ 'zɔ'ɔ 'nyɪnɪ -mɛ'ɛ? Un na: -Ka *'Zaan Batiisɪ 'lɛ'ɛ ɛ, ɛ 'ke -kaa 'mɔ -nɪ, 'ɛ dɪ -a batizee-ɛ'ɔ.

IV 'Le ɔ 'ye v -kaa 'yi'lɛ: Nyɔ-v yibo'a 'wa 'nyɪnyɪnɪdɪ 'yi 'le ɔn 'ye'a -Lagɔ gbo 'bhiti, 'wa nyɪnyutu 'Zaan-a batizee'ɔ, 'le ɔ-ɔ 'lɔ 'v -kaa 'yi -lrɛɛ, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'le 'ɔ lemɔ, ɔ -nɪ'a yɪnamɔ, ɔn de ɔ 'gwli. 'Innɔ 'mɔ-o *Zezii.

V Nyɔ 'mnɔ 'wɔn'ɔ 'ɔ wlu 'mnɛ 'bɔ, 'bho -gbaa -lue 'mɔ ɔn batizee-ɛ'ɛ -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nyɪnɪ 'mɔ.

VI Ɛ gwe'ε 'yi a, 'le 'Pɔlv 'ye v *kwa 'lru tide 'le -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'ye v ''kpi'dree, 'le, wlu un se'a yibo, un-v po ɪ'o 'le un-v za'a -Lagɔ'ɔ wlu 'mɔti.

VII Nyv 'mnv -nɪ'e-e -bue 'yɔ 'sɔn.

VIII Ɛ-be -nɔɔ 'mne ti, *'Zuifv -nɪ'a 'bho 'le 'wa *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbudu 'li, 'Pɔlv-v 'mu-o 'le -wɛɛwɛɛ 'le 'cɔɪ tan 'li. ɔ-ɔ 'cɛ-ε 'yrili 'le ɔ-ɔ za'a -Lagɔwlu 'mɔ, 'le ɔ -ke un-v za'a 'le 'ya sɔɪ. -Ka -Lagɔ 'ybha'a nyv 'ke Zezii 'gwɩɩde 'le ɔ-bɔ -Lagɔ 'ke v -kɔ ɔ, 'ɪnnɛ ɔ-ɔ za'a 'mɔ 'le ɔ 'bɔ'ɔ ti un 'ke ɪ 'wɔɔn.

IX ɪ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, nyvɔlv 'ku-o -loku 'mɔ, un -see ɪ 'wɔɔn, 'le, 'bho nyv 'wee'a ''yigbeyi, nyv-v 'ma-a Zezii'a -jeyinamɔ, un-v zv 'v wlu -bodɪ 'mɔ 'mɔnyɛka. Un nɔ'a -kaa a, 'le 'Pɔlv 'ye nyv 'mnv ''yrili'wɔ, ɔ 'ye Zezii'a -namɔ 'mɔ''luo, 'le ɔ -ke un-v za'a 'le -Lagɔwlu'a sɔɪ 'wɪ 'wee 'li 'le Tilanust'a -fukuubudu 'li.

X ɔ 'nɔ-o -kaa -zvɪn 'sɔn ti. 'Ɛ dɪ *'Zuifv -ke nyv-v -se'a-a 'Zuifv -v -nɪ'a Aziibhlɔkpa ''kpi'a 'wee 'ye -a'ba -Kɔyi Zezii'a ''kpidɪ 'bɔ'wɔn.

Sevaa'a ''yreetɪ 'bɔ-ɔ ti un 'ke ''nyinynidɪ'a -zuzu tinu 'Pɔlv'a ka

XI -Gblee, *''yritikpɔnwɔnkulɪ -Lagɔ-ɔ yi 'nɪ-e 'Pɔlv 'mɔ 'le ɔ-ɔ nɔ ɪ'o.

XII ɪ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, ''yriidi un-v sra nɪ'a zu -ke lbhv 'mɔ'a -banadi un-v pa'a 'bho ''kpi 'mɔ, -ɪ tri'a 'Pɔlv'a ku li, un-v ''luo 'nɪ 'mɔ-ε, un-v kpi 'ɪ 'le ''gwizimɔ gbo, 'le ''nyinynidɪ'a -zuzu-u 'dɔ 'v 'mɔ 'le un-v 'pɔn'o 'wa 'walɪ -lru wɔn 'mɔ.

XIII 'ɪnnɛ 'bhle'e 'nynɪ dɪ a, *'Zuifvɔlv ple'a nyv ''yiti 'le -v nu'a nyv 'mɔ ''nyinynidɪ'a -zuzu ti 'le un-v 'ye 'nɛ mɔni ti, un 'dɪn-e -a'ba -Kɔyi *Zezii'a

'nyinyidiε ti, un na 'nyinyidi'a -zuzu -bodu: Zezii -ke dɪ 'Pɔlv-ɔ za'a nyɔ -bodu 'mɔ, 'ɔ 'nyɪ 'mɔ, a 'da!

XIV-XVI Un 'lɛ'ɛ -kaa a, 'nyinyidi'a -zuzu na: 'In yibo'o-o Zezii, 'le, yɔɔ 'ma-a 'Pɔlv, lɛ ɔ 'du'a, 'ɪn yibo nɛ'o. A-bɔ -yɔɔ 'le, yɔɔ a 'du'a? -In 'ye li-ɔ, nyɔ-ɔ 'bhle'a 'nyinyidi'a -zuzu 'mɔ nɔ'a -kaa, ɔ 'kpɔ -ɔ 'kpi, ɔ 'ye ɔ 'lbha kplokplo, ɔ 'ye ɔ tu wɔn 'mɔ lu, ɔ 'ye ɔ 'wlv ɛɛ, ɔ 'ye ɔ lɛ 'yi -zi, un 'ye ɔ wɔnyi ti'da 'le un 'ye ple. (-Gblee, ɔ-bɔ 'Zuifu 'mɔ, -Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba un-ɔ 'la'a Sevaa, 'ɔ 'yreetɪ -mɛɛɔn un 'du'o.)

XVII I-bɪ dɪ 'mɪ zi'a a, Efɛɛzɪkɔmɔ, 'Zuifu-e, nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifu-e, 'wa klɛ 'wɔn-ɔ 'ya 'dɪ 'bɔ 'le -sɪanyɪ 'ye ɔ kpɔn 'le -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nyɪ-ɪ 'bhɛ'ɛ 'yi tenyɪ.

XVIII 'Bho 'ɛ 'kpi a, nyɔ'a -dadudu-u de'a Zezii 'gwli a, un-ɔ yi-o'o 'le un-ɔ za'a 'wa 'nyinyidi 'mɔ 'bho nyɔ 'wee'a 'yigbeyi.

XIX Nyɔ'a -dadudu -lrɔɔ-ɔ 'bhle'a gu, 'wa gu'a 'bɔgɔ -ke un-ɔ yi'o, un-ɔ 'kɪkle 'nɪ 'lruli 'le un-ɔ po 'ɪ 'yri 'bho nyɔ 'wee'a 'yigbeyi. 'Wa 'bɔgɔ 'mɪ'a 'yeyemɔni -die'e-e 'yi tenyɪ.

XX I-bɪ wɔnkudɪ 'wee 'mɪ'a dɪ -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ wlu-u wa'a ti 'le nyɔ'a -dadudu-u 'wɔn nɪ'o.

Efɛɛzɪkɔmɔ gbugbluo'o 'ɛ'ɛ dɪ

XXI I zi'a -kaa a, 'Pɔlv bhaga'a-a dɪ 'yi 'le 'ɔ -pɔlv gbo ɔ 'ke Masedɔnɪ -ke Akayi -ɛɛ -nɪ ɔ 'ke Zelizalɛmɔ nyɪ. -Kagbɛ 'ka-a ɔ-ɔ popo'o 'gwlvɪ -lrɛɛ: -Bho 'ɪn -sɔ Zelizalɛmɔ, -Lagɔ 'wɔn'ɔ dɪ 'ɪn-ɪ 'ye 'bho *'Wlɔmɔ -nyɪ mɔ 'ɪn 'ke 'bho 'ye.

XXII 'Inne 'bhle'e 'nyn'a dɪ, nyɔ 'sɔn -ke ɔ bhete'a gbo 'le ɔn-ɔ nɔ'a -Lagɔlbhɔ, Timotee -ke Elaasi, ɔ lbho 'ɔ 'le 'ɔ nya Maseduanɪ, 'le ɔɔɔ 'ke 'bho Aziibhlɔkpa ''kpi -sie 'le ɔ 'ke 'bho -nɔɔ -lrɛɛ gbɛ zi.

XXIII 'E -nɔɔ 'mnɛ ti, 'bho-o nyɔ -kpa -nɪ'e *Zezii'a -jeyinamɔ tɔ gbo.

XXIV Lɪ-ɪ zi'a 'bho, 'innɪ 'ka-a: -Bɛbɛlɪ -ke 'pɛlɔ -kmɪ'a ''yi, 'ya piyi -lue ɔn-ɔ 'la'a Demetriusɪ, -Lagɔ -lue ɔn-ɔ bɔbɔ'ɔ, ɛ -ke 'nynaakpɔ gɔgɔ'ɔ, ɔn-ɔ 'la'a *Atemisɪ, 'innɔ ma'a 'ɛ bɔbɔbiditoope 'le ɔ-ɔ pɔ 'nɪ 'pɛlɔ. -Lagɔ 'mnɛ, 'inne 'ɔ ''bhlimɔ Efɛɛzɪkɔmɔ bɔbɔ'ɔ, 'le ɔ -ke nyɔ -ke ɔ-ɔ nɔ'a lbhɔ-ɔ 'ye nɪ 'nɛ mɔni'a -dadudu ti.

XXV Zɔ -lue 'zɔ, ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ -ke nyɔ -lrɔɔ -ke ɔn -plɛ'ɛ lbhɔ -lue 'mɔ, ɔ 'gbɔɔ 'nɔ-ɔ ''lru 'le ɔ na: 'An bha ''we-a, lbhɔ -a nɔ'a -laa, -ka -a 'ye 'nɛ mɔni'a -dadudu ti, a yibo nɪ-o'o.

XXVI 'Le ɛ 'Pɔlɔ 'mnɔ -nɪ'a nɔnamɔ, a yibo nɛ-o'o 'le a-a 'wɪn 'ɪ 'bɔ. ɔ na: Kɔkui nyunyɪ-u ma'a -se -Lagɔzɛgɛ -ko, 'le ɔ-ɔ jri'e nyɔ'a -dadudu. ɛ -se -dagbɛ Efɛɛzɪ'a ''sɛ ɔ-ɔ nɔ -kaa -ko. 'Nɔɔgbɛ Aziibhlɔkpa'a -dadudu ''kpi mɔ'o -lrɛɛ. ɛ se ''yrili-nmɔ.

XXVII A -gblee, 'ɛ ɛtu 'bhɛɛ'o ɛ 'ke -a'ba lbhɔ kwa'fɪn. 'Bho 'ɛ lemɔ a, -a ''bhli'a -Lagɔklagba Atemisɪ -a bɔbɔ'ɔ ɔ, ɛ 'bhɛɛ'o nyɔ 'ke 'tɔ 'ɛ -budu nɛsrɛ 'le ɔn -see ɛ 'tɔ ''ku ''kpi -pɔ yi -lrɛɛ. A'ba 'mate ti -le! ɛbɛ 'mnɛ, -a'ba 'wee -nɪ'a 'nɔɔ Aziibhlɔkpa ''kpi -ke nyɔ -lrɔɔ-ɔ -nɪ'a 'le 'bhlɔkpi -lrɪ ''kpi, -a bɔbɔ nɛ-o'o. ɛ 'bhɛɛ'o nyɔ 'ke 'ɛ bɔbɔdɪ 'bhɔ.

XXVIII Nyɔ-ɔ pɔ 'ɔ -lokui 'wɔn'ɔ wlu 'mnɪ 'bɔ ɔ,

'ce 'kpu -v 'li 'le un-v "wɔ'o: -A-bu Efɛɛzɪkɔmɔ'a -Lagɔ Atemisɪ'a 'nynɪ 'bhe 'yi'o!

XXX -Gblee, -bho -ɪn 'ye gwɔ'ɔ kle, ε -nyna'a-a ya. Un nɔ'a -kaa, Masedɔanɪkɔmɔ 'sɔn, Gayusɪ -ke Alisɪtakɪ, -v -ke 'Pɔlv-v na'a bhu -lue 'mɔ 'le un-v nɔ'a -Lagɔ'ɔ lbhu, 'ɪnnɔ un kpɔn'o 'fɔkɔfɔkɔfɔkɔ, 'bho -gwɔkɔmɔ'a "lrugbɔɔnamɔ, un 'ye v 'bho ti-nyna.

XXX Un-v nɔ'a -kaa a, 'Pɔlv -mnɔɔ, ɔbɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke 'ɔ "bhuo -tɔ 'bho nyɔ 'mnɔ'a "yigbeyi 'le ɔ 'ke v dɪ -bodɪ 'mɔ-za, 'le 'ɔ -namɔ -see ɪ 'wɔɔn.

XXXI 'Bho 'ɛ "kpi, Azii'a nyɔklɪgbɪtɔlv'a "bhi, -v 'ma-a 'Pɔlv'a bhɪ, un 'pɔ -ɔ wlu -jeyi, un na: -A-bu bhade -ɪnmɔ li, -a'a mu 'le -gwɔkɔmɔ'a "lrugbɔɔnamɔ -le!

XXXII 'Bho 'mnɔ nyɔ-v 'gbɔɔ'a "lru, 'wa 'wɔwɔn 'muti, nyɔtɔlv "wɔ 'nɔɔ, -lrɔv "wɔ 'lelaa, 'le, le -ke dɪ un "gbu'a ti, 'wa "klumɔ'a -dadudu se 'ɛ -lue komu yibo!

XXXIII Nyɔ 'mnɔ 'pɔ-o 'Pɔlv'a nyɔ 'ce -kwa. 'ɛ dɪ nyɔvɔ -gbɪ -nɪ'a 'le 'wa "klumɔ 'tmɔv 'nɪ-ɪ *Zuifɔ -lue un-v 'la'a Alasaanɪ, 'le 'ɔ -Bozuifɔ 'ye nyɔ druko ɔ 'ke nyɔ'a "yigbeyi ti-nyna, ɔ 'ye v -tɛtɛ 'mɔ pɔ un 'ke ɔ -lokuipo ɔ 'ke v-bv 'Zuifɔ -nɪ'a 'bho'a "kpidɪ lizɪza, -ka un -ke 'Pɔlv -see'a -na.

XXXIV Un -gbv 'nɔ ya, un yibo 'nɔ-ɔ "yi -ka ɔ "du'a 'Zuifɔyi. Un -see 'wɔn ɔ 'ke dɪ 'mɔ-za 'le un 'ye "wɔ kpɔkɔpɔkɔpɔ: -A-bu Efɛɛzɪkɔmɔ'a -Lagɔ Atemisɪ'a 'nynɪ 'bhe 'yi'o! 'ɛ 'nynɪ 'bhe 'yi'o! -ɛ -nynɪ 'bhe 'yi'o! 'ɛ 'nynɪ 'bhe 'yi'o!

XXXV 'Le 'ɛ "lruyijranamɔ a, nyɔkɔlagba -lue -ɔ kɔ'ɔ 'bho -gwɔkɔmɔ 'wee'a "yigbeyi, 'ɪnnɔ

'kpa'a 'bho 'le ɔ 'ye ɔ 'gate, 'le ɔ na: Efɛɛzɔkɔmɔ-a, -budu -ke 'li -a bubɔ nɔ'a -a'ba -Lagoklagba Atemisɩ, -ka -abɔ 'bhle'a 'ɛ lbhɔ 'le -a "du 'ɛ "yrili, yɔɔ 'se 'na yibo'a? 'ɛ kɔku -ɛ 'wlv'a 'le yaku "yi, -ka -a 'bhle'a 'ɛ lbhɔ 'le -a "du 'ɛ "yrili, yɔɔ 'se 'na yibo -lrɛɛ'ɛ?

XXXVI ɛ -nɩ'a -kaa 'mɔ a, nyɔ -lue 'tɩn -ɔ 'kɛ ɛ 'yidepo -nɩ, ɔ se -nɩ. 'ɛ dɩ, a 'bhɔ a -kaa -nɩadɩ nɔ.

XXXVII A -gblee, nyɔ -ke a yi'a -laa, ɔn -see Atemisɩ'a -budu 'li'a lɩ "yri 'le ɔn -see Atemisɩ'a "bhɔ 'nyɩ "si "nyinyinka.

XXXVIII 'ɛ dɩ, Demetriusɩ'a nyɔ -ke ɔ yi'a a, -bho ɔn -ke nyɔ 'bhle dɩ -dagbɛ, ɔ yi ɔ 'ke ɔ "kla 'bho -zigletumɔ'a wɔnyi! -Nɔɔ -ke ti nyɔ-ɔ tu'a -zige, ɛ -nɩ'e-e 'bho, 'le nyɔklɩgbɩ -ɔ 'bhle'a -zigletulbhɔ a -nɩ'e 'bho -lrɛɛ. 'ɛ dɩ ɔn nɔ -kaa!

XXXIX -Bho "yitɔdɩ -lrɩ -nɩ 'bho, 'le -a'ba gwɔ 'mɔ'a nyɔklɩgbɩ 'ke 'bho "lrugbɔɔnamɔ nyɔ 'la a, 'bho-o a 'ke ɩ 'mɔ-za -nɩ.

XL A -gblee, lɛ-ɛ zi'a -daa -zɩannamɔ, 'ɛ dɩ 'Wlomɛɛ'ɛ nyɔklɩgbɩ-ɩ -kɔ'ɔ -amɔ 'bhɛɛ'o ɔn 'ke -amɔ dɩ "yikpa na -a 'kpɩkpɩ-a-a 'wa gba li. 'ɛ -lue 'tɩn -ke "kpi -a'ba 'gɩ 'ka -nɩ 'le ɩ-bɩ 'mɩ'a 'limɔ, ɛ se -nɩ.

XLI ɔ po'a wlv 'mɩɛ ti 'le ɔ na: A mu, a 'ke yayi! 'Le ɔn 'ye mu.

XX

'Pɔlv "we 'mu-o Masedvanɩ -ke *Glekɩbhɩkpa -lrɛɛ "kpi

I -Gblee, nyɔ 'mɩɩ'a yokoyoko ɔɛ'ɛ, 'Pɔlv 'gbɔɔ'o-o *Zezii'a -namɔ "lrɩ, ɔ 'ye ɔ 'kpa "yi po

'le ɔ 'ye ɔ wlu po, *Glekiɔbhɔkpa'a yayi -bhoga, Masedvanɔ, ɔ 'ye 'le 'ε 'kpi mu.

II ɔ-ɔ 'ple-e 'bhlɔkpa 'mnε'ε-gwɛ gwɛ 'yiti, 'le, Zezii'a -namɔ -nɔ 'nɔ 'mɔ, ɔ-ɔ zɔ 'ɔ wlu'a -dadudu -bodɔ 'mɔ 'le ɔ-ɔ po 'ɔ 'kpa 'yi, 'le ɔ 'ye zi, 'le ɔ 'ye 'le 'ε 'zɔtibhoga Akayibhlɔkpa 'kpi mu.

III ɔ nyini'a 'le a, ɔ 'nɔ-o 'le 'cɔ tan. ε zi'a -kaa a, ɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ε ɔ 'ke batoo 'li 'kpa ɔ 'ke Siliibhlɔkpa 'kpi mu 'le ɔ 'ye 'bɔ'wɔn na *'Zuifu 'du-o 'ɔ 'dɔ ɔn 'ke ɔ 'lɔha. ɔ 'wɔn 'ɔ 'bɔ ɔ, ɔ na: "Lemnɔ, 'bhlɔgbɔjɔɔ -ε -zi -nɔ'a Masedvanɔ, 'ɔnε 'ɔn-ɔ 'ye -bhlɔ mɔ 'ɔn 'ke Siliɔ mu. 'Le ɔ 'ye 'yiti'bhiti ɔ 'ye 'le le -mu -nɔ.

IV ɔ -nɔ'a munamɔ, nyɔ -mεεɔn 'kɔɔ -ɔ -jeyi. 'Wa 'nyini 'ka-a: Sopateε -ɔ 'ma-a Beleekɔyi, Pilusɔ'a 'yu-e, Alisɔtakɔ -ke Sekudusɔ 'ma-a Tesalonikɔkɔmɔ-e, Delɔbɔkɔyi Gayusɔ -ke Timotee, ɔn -ke Aziibhlɔkpa 'kpi'a nyɔ 'sɔn Tisikɔ -ke Trofimu.

V 'Le Masedvanɔ, ɔn 'nyini-e Filiipɔgwɔ 'mɔ. 'Bho-o 'Pɔɔ -yε'ε 'ɔnmɔ Luukɔ 'le 'ɔ -jeyikpamɔ 'mɔ 'ye -amɔ 'bho sie 'le ɔn 'ye Trɔasɔgwɔ 'mɔ mu. 'Bho-o ɔn-ɔ fuo nɔ'e -amɔ.

VI ε-be zɔn 'mnε 'li'a *gɔ -ke ti, *'flɔɔ se'a 'buubuulε gbo'bhle, 'le, 'Zuifu-ɔ li 'ε ε, ε zi'a a, 'le -a 'ye Filiipɔ -sɔ 'le -a 'ye batoo 'li 'kpa. -A -nɔ'a munamɔ, -a 'nɔ-o 'bho 'ni 'yigbeyi 'wɔ -muu 'le -a 'ye -jeyikpamɔ 'mɔ 'kpi bhla 'bho Trɔasɔ. 'Bho-o -a zi'e 'wɔ -mεεɔn.

'Pɔɔ dede'e-e *Zezii'a -namɔ -nɔ'a Trɔasɔ 'yi. ɔ mu'a a, ɔ -see 'tɔ yi 'bho le.

VII 'Bho 'mɔ ɔ, *'Zuifu'a lifɔzɔ zi'a a, 'ε 'jiazɔ ɔ, -a-bɔ 'Zezii'a nyɔ 'gbɔ'ɔ-o-o 'lru -a 'ke -dalue -li

-ni, 'le 'Pɔlv-u za'a -Lagowlu 'mu. -Bho zo zi, ɔ-ɔ 'ye-e -mu -mu'a dɪ a, ɔ -ni'e -Lagowlu 'muzanamu 'le dodo 'ye 'mu-ce.

VIII -Gblee, -a -ni'e-e 'le yayibudu'a tannɛ 'yi, 'le, 'ɛ 'yu -ke 'li -a -ni'a, 'napɪ'a -dadudu-u wan'a 'le.

IX -In 'ye li-ɔ, nyukpasudraa -lue un-u 'la'a Etikusi, -da 'Pɔlv -ni'a -kaa 'yititedu 'mnu 'muzanamu, 'bho-o ɔ -de -ni'e 'bho -buduyu 'mne'ɛ -fɛnɔwɔn 'yi ti 'le ɔ-ɔ zeke'o. "Nynɔɔ zi 'ɔ ɔ, 'unɔ 'wlv'o 'le yayibudu 'mne 'yi, ɔ 'ye 'zo 'kpa. Un 'luo 'nɔ 'yi, un -gbu 'nɔ ya, ɔ 'me-o'o.

X 'Pɔlv nu'a -kaa, ɔ 'wlv-o 'le yayibudu 'mne 'li -lɛɛ, ɔ 'ye 'dre, ɔ 'ye ɔ "kpi 'yitijri, ɔ 'ye ɔ 'bho 'bhlɔkpa 'yiti'pli, 'le ɔ na: A'ba "zru -le! ɔ -sɔ'ɔ-ɔ 'menynɔɔ 'mu, ɔ -ni'e-e ti -lɛɛ.

XI ɛ zi'a -kaa a, 'Pɔlv -ke un 'ya-a 'le -budu 'mne 'li le 'le ɔ -ke un 'ye -dalue -li -ni. Un gwɛ'ɛ 'yi a, ɔ 'kpa-a 'bho dɪ'a 'muzanamu le. ɔ -ni 'ne 'kpi 'le zo 'ye 'yriti'wla. -Drumayrɔvlaan 'wlv'a 'yiglu a, 'le ɔ 'ye mu.

XII ɔ mu'a a, nyu 'wee cɪcɛ'ɛ-ɛ 'yi 'le nyukpasudraa -mnɔɔ'ɔ nmi -nmɔ'ɔ 'yrili, 'le un 'ye ɔ 'mu'luo, un 'ye ɔ -jeyi kpa. 'ɛ dɪ 'bɔbɔa-a 'lbha'a 'wa 'wee tenɪ.

'Pɔlv "we 'mu-o Milee

XIII I zi'a -kaa a, -a -ke 'Pɔlv susɔ'ɔ-ɔ li, -abu 'ye batoo 'li 'kpa, ɛ -ke -a 'ye -gwlv -lue un-u 'la'a Asɔsɪ mu, 'le 'Pɔlv 'ye 'kɪka 'yi -zi -ni. 'Bho 'mno, 'bho-o -a -ke ɔ 'ke 'yi'gbu 'le ɔ 'ke 'le 'ɛ 'limu 'kpa. -Abu 'zi -ɔ 'yi, -a 'ye -jeyi 'kpa 'le ɔbɔ 'ye gbɔ 'mu 'bhɔɔ. 'Ka-a -a -ke ɔ bhaga'o. 'ɔ "bhuo 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke 'bhlvgbɔjolv bhlu.

XIV ɔ bhla'a -amu "kpi a, batoo -ke 'li -a -nɔ'a, ɔ 'ye 'le 'kpa, 'le -a -ke ɔ 'ye -gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Mitilɛnɔ mu.

XV -A nɔni'a a, -a 'zi-e 'bho li, -a 'nɔ-o 'wɔ -lue -jeyi, 'le, likpe -lue ɔn-ɔ 'la'a Kɔɔsɔ, -a 'ye 'ε wɔnli nɔni. Zɔ -lrɛɛ -yɛ kɔ'ɔ 'bho, 'bho-o -a -nɔni -nɔ'e likpe -lrɛɛ ɔn-ɔ 'la'a Samɔsɔ, 'wɔ -lrɛɛ'ε zɔ 'le -a 'ye -gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Milee nɔni. -Gblee, ε -ke Efɛɛzɔ se gbotɛ.

XVI ε -nɔ'a -kaa 'mɔ a, 'Pɔɔɔ na ɔ -see ti'bo ɔ 'ke 'bho Efɛɛzɔ ti-nɔna -nɔ 'le -nɔɔ -kɔɔ ɔ 'le Aziibhɔkpa "kpi li-zi -nɔ. ɔ-ɔ "tɔtra-a li, -bho *Patikɔtɔ'a gɔ'ɔ zɔ -ka nɔni 'le ɔ 'ke Zelizalɛɛmɔ nɔni -cueyi.

'Bho Milee 'Pɔɔɔ 'gbɔɔ'o-o Efɛɛzɔ'a *Zezii'a -glɔgbawɔnyi'a nyɔ'a "lrutidemɔ 'lru 'le ɔ 'ye ɔ wlu po.

XVII 'Innɛ 'bhle'e 'nɔnɔ'a dɔ a, 'Pɔɔɔ po'o Efɛɛzɔ wlu, 'bho'a *Zezii'a -glɔgbawɔnyi'a nyɔ'a "lrutidemɔ 'ke ɔ 'bho Milee -yɛ,

XVIII 'le ɔn 'ye 'bho mu. ɔn nɔni'a a, ɔ na:

'Lotɔ'a "nɔnuu-a, ε 'nyaa'a zɔ -ke 'li 'ɔn -yi -nɔ'a 'le Aziibhɔkpa "kpi 'le ε 'ye 'ɔn -ke a'ba "yrilisɔsɔnɔɔ "kpi bhla, -ka 'an kpli 'nɔnɔ'a 'mɔti a'ba "klumɔ, a yibo'o-o 'na.

XIX -Ka 'ɔn 'wla'a 'an -pɔɔɔ ti, 'le 'ɔn-ɔ nɔ'a -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ lbhɔ a'ba "klumɔ, 'le 'ɔn -see'a 'an "bhɔo "yi'bhɛɛ, -da 'ɔn 'ye -nɔ'a nyɔ'a "nyinɔnikpli ɔn-ɔ nɔ'a li, -ka 'wa nɔnɔkpli-i ya'a 'ɔnmɔ "mi "yri, a yibo'o-o 'na. -Ka *Zuifɔ-ɔ pa'a 'ɔnmɔ fɛ 'zɔ 'le 'ɔn 'ye'a 'kle 'ye, a yibo'o-o 'na -lrɛɛ.

XX 'Ya 'wee -nɪ'a -kaa 'mʊ a, lɛ-ɛ 'ka amʊ -bodɪ "yrili-nmɔ, -ka 'ɪn wɪ 'ɪ amʊ "yiti 'le 'ɪn -see'a 'bho 'ɛ -lue 'tɪn sie, a yibo nɛ-o'o. 'ɪn ple'a amʊ "yiti 'le a'ba "bhlegbo -lue -lue 'le a'ba "lrugbʊʊnamʊ, 'ka-a 'ɪn-ɪ nʊ'o "kɔmʊkɔmʊ, 'le 'ɪn-ɪ tɔ'ɔ amʊ Zezii'a "dɪzɪgɪ,

XXI 'le, -ka 'ɪn wa'a 'Zuifu -ke nyʊ-ʊ -se'a-a 'Zuifu "yiti, na: A yibo a'ba "nyinynidɪ "yi 'le a 'ke 'le -Lagɔ gbo "bhiti 'le a 'ke -a'ba -Kɔyi Zezii "gwɪde, 'ya 'wee, a yibo nɪ'o.

XXII 'Traamʊ 'tɔ ɔ, 'ɪn-ɪ 'mu-o Zelizalɛɛmʊ. 'Bho-o *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu-u tɔ'ɔ 'ɪnmʊ, 'le-e 'ɪn 'ke mu. lɛ-ɛ 'ka 'ɪnmʊ 'le "kpi -bhla -nɪ, 'ɪn se ɛ yibo.

XXIII Lɛ -lue 'tɪn 'ɪn yibo'a a, 'ɪnnɛ 'mo-o, -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu-u tɔ 'nɛ 'ɪnmʊ -da "gɪ, 'le gwɔ'ɔ gwɔ'ɔ 'li na nyʊ-ʊ 'ye-e 'ɪnmʊ nyanɪ 'mʊ -kla -mʊ 'le ʊn 'ke 'ɪnmʊ -jie 'mʊ pɔ.

XXIV 'ɪnmɔ 'Pɔɔb -mmɔɔ, "dɪ 'mɪnɪ'a 'lbha 'ɪnmʊ -sɪanyɪ "yi. -Bho ʊn 'lbha 'ɪnmʊ o, -bho ʊn -see 'ɪnmʊ 'lbha o, 'mna -see 'ya dɪ zi. Lɛ 'mna-a 'bɔ'ɔ ti, 'ɪnnɛ 'mo-o, 'lbhʊ 'an -Kɔyi Zezii sie'a 'ɪnmʊ li, 'ɪn 'ke ɛ nʊ 'le 'ɪn 'ke ɛ "yigwɛ. 'lbhʊ 'mɪnɛ 'mo-o, 'ɪn 'ke -Lagɔ'ɔ "dɪzɪgɪ nyunyɪ "yitiwa, -ka 'ɔ 'limʊ -nmɔ'ɔ wɔn ʊ -bodɪ.

XXV A -gblee, 'ɪn 'ple-e amʊ "yiti -lue -lue 'le 'ɪn 'ye amʊ -Lagɔ'ɔ nyʊ'a -kɔkɔ'ɔ "kpidɪ 'mʊ-za. 'Traamʊ 'tɔ ɔ, 'ɪn-ɪ 'tɪmʊʊ'o amʊ-ɛ, a'ba "klumʊ'a nyɔ -lue 'tɪn -see 'tɔ 'ɪnmʊ 'ye yi 'bho le.

XXVI 'Kla-a ɛ -nɪ'e 'mʊ'a dɪ a, 'ɪn-ɪ wɪ 'ɪ amʊ "yiti -zɪan, -bho a'ba "klumʊ'a nyɔ se 'pʊn 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, ɛ -se 'an "lruyidɪ -ko.

XXVII A -gblee, 'ɪn -tɔ'ɔ-ɔ amɔ -Lagɔ'ɔ 'gwlɔdɪ
'wee, 'ɪn -see 'bho 'ɛ -lue 'tɪn sie.

XXVIII 'Bho 'ɛ lemɔ a, a "du a'ba "bhi "yrili! -
Lagɔ'ɔ -glɪgbawɔnyi'a nyɔ 'ɔ Lisaazuzu de'a amɔ
'lɪruti, a "du ɔ "yrili -lɾɛɛ! 'ɔ "yu Zezii'a 'mɛmɛɛ
'mɔ ɔ zetie -nɪ 'nɔ 'le 'wa "nyinyɪdɪ 'mɔ.

XXIX A 'ye li-ɔ, -bho 'ɪn mu, 'ɪn yibo'o-o na, a-bɔ
'ma-a Zezii'a nyɔ, nyɔtɔɔ-ɔ 'ye-e 'le a'ba "klumɔ
-yi -mɔ ɔn 'ke a'ba "gwlidɛɛ -denɪ 'mɔ -za. -Ka
ji-i li'a 'bhlabhɪ, 'ka-a ɔn-ɔ 'ye -nɪ mɔ.

XXX 'Le a'ba "bhi'a "klumɔ'a nyɔ-ɔ 'ye 'mɔ-ɔ
mɔ, ɔn -see amɔ -ziadɪ -tɔ yi 'le ɔn 'ke *Zezii'a -
namɔ'a "gwlidɛɛ -denɪ 'mɔ -za -lɾɛɛ 'le ɔn -ke ɔn
'ke -na.

XXXI 'ɛ dɪ, a "du a'ba "bhi "yrili! -Zɔɪn tan ti 'ɪn
-bhla -nɪ'e amɔ -jiɛ kwa 'mɔ ti, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'ɪnmɔ
'kleyɛɛ "kpi -yanamɔ, 'ka-a 'ɪn 'bhle'e "vivia
wɔnyi a'ba dɪ 'le 'ɪn-ɪ wɪ 'ɪ amɔ "yiti -lue -lue
'bho Zezii'a -jeyi'a -nanaa -nɛɛ'ɛ "kpi, a popo nɪ
'gwlɔti!

XXXII 'Lotɔ'a "nynuu-a, 'traamɔ 'tɔ ɔ 'ɪn-ɪ 'de-e
amɔ 'le -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ kwa 'mɔ ti, 'le, 'ɔ wlu-
u -tɔ'ɔ, -ka 'ɔ 'limɔ -nmɔ'ɔ wɔn ɔ, ɛ 'ke amɔ 'kpa
'yi po. ɛ 'bhɛɛ'o ɛ 'ke amɔ -kpa 'le a 'ke Zezii
'gwlidɛ "kɔmɔkɔmɔ, 'le, 'bho 'ɛ "kpi 'tɔ ɔ, nyɔ
'wee 'ma-a -Lagɔ'ɔ nyɔ, -zɛɛɛ ɔ-ɔ 'ye 'ɔ "lɪruli-nɔ
mɔ a, -bho 'ɛ -nɔɔ nyɪ, ɔ 'ke ɛ amɔ "lɪrulinɔ.

XXXIII A -gblee, 'ɪnmɔ -yɔɔ, 'ɪn -see nyɔ'ɔ mɔni
-ke -banɪ 'ybha.

XXXIV A'ba "bhi yibo'o-o, -da 'ɪn -ke nyɔ -ke 'ɪn-ɪ
nɔ'a -Lagɔ'ɔ lbhɔ -bɔ'ɔ lɛ 'mɔ, 'ɪn "bhuo-o nɔ'o
lbhɔ 'le 'ɪn-ɪ 'ye ɛ'o.

XXXV 'ɪn 'nɔ-o -kaa 'le a 'ke 'ɪnmɔ "sɛɪ-za, 'le,

-ka a 'ka nɔ a, nyɔ-ɔ se'a lɛ 'bhle -ke nyɔ-ɔ 'ma-a 'gwizimɔ, a 'ke ɔ -kpa, a 'ke 'na yibo. A popo -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'bhuo'a wlu 'gwɔti, ɔ na: Nyɔ-ɔ 'nyɔ'a nyɔ, ɔ 'kpi'a 'jina 'bhe-ɛ 'yi 'le ɛ 'ye nyɔ -yɔ 'ye 'ɛ 'mɔ-zi.

XXXVI 'Pɔɔ po'a wlu 'mnɛ ti, ɔ -ke 'wa 'wee 'po-o 'kolri glu, un 'ye *-Lago wɔn gbo po.

XXXVII Un gwɛ'ɛ 'yi a, -ka un -die'a 'mɔ 'wee, un -ke ɔ-ɔ 'dudu-o 'gwli, 'le un-ɔ 'vi'o, un -ke ɔ-ɔ popo'o wlu.

XXXVIII -Gblee, 'gwɔ -nyɔ 'nɔ-ɔ li, -ɛkedɔmaa, ɔ na un -see ɔ 'tɔ 'ye yi 'bho le. Un nɔ'a -kaa, un 'kpo ɔ -jeyi ɔ 'ke batoo 'li 'kpa.

XXI

'Pɔɔ -ke 'ɔ -namɔ 'mu-o Zelizalɛmɔ

I -A -ke un sɔsɔ'ɔ li a, -a 'kpa-a batoo 'li 'le -a 'ye -gwɔ -lue un-ɔ 'la'a Kɔsi mu 'tɔkɔ. Zɔ -yɛ kɔ'ɔ 'bho 'le -a 'ye -gwɔ -lrɛɛ un-ɔ 'la'a Wlodɛsi nyɔ. -A zi'a 'bho li, -a 'mu-o -gwɔ -lrɛɛ un-ɔ 'la'a Patalaa.

II -A nyɔ'a a, -a 'si-e ti, batoo -ɛ -nɔ'a Fenisi-ibhɔkpa 'kpi munamɔ, 'bho-o -a -yɛ nɛ'o, -a 'ye 'le 'ɛ 'limɔ 'kpa, -a 'ye mu.

III -A -nɔ'a munamɔ, -a 'ye-e Siplɔlikpe li, 'le -a 'ye 'bho 'ɛ 'zɔti -zi -nɔ, -a 'ye Sili -bhoga -mu -nɔ 'le -a 'ye 'ɛ -gwɔ -lue un-ɔ 'la'a Tiilɔ mu. 'Bho-o nyɔ 'ke batoo 'mnɛ'ɛ 'limɔ'a lɔɔɔ 'dre -nɔ.

IV 'Bho gwɔ 'mnɛ 'li -a -yɛ'ɛ *Zezii'a -namɔɔɔ. 'Innɔ -za'a -amɔ -jeyi 'le -a 'ye 'bho 'wɔ -mɛɛsɔn zi. 'Bho-o *-Lago'ɔ Lisaazuzu -zi -nɔ nɔ 'mɔ 'le un-ɔ 'tmɔ nɔ'e 'Pɔɔ dɔ-ɔ 'ye 'ɔ 'kpi -bhla mɔ

'bho Zelizalɛɛmɔ. 'Le ɔn na: 'Pɔɔɔ, -a'a mu Zelizalɛɛmɔ -le!

^V 'Bho 'wɩ -mɛɛsɔn 'mnɩ'a -gwenamɔ, 'bho-o -a -sɔ -nɩ'e 'mɔ, -a 'ke -a'ba -jɔɔ nya kpa. 'Lotɔ'a ''nynuu 'mnɔ'a 'wee, nyukpasi-e, 'nynɔkpakpɩ -ke ''yreetɩ nɔ'a -kaa, ɔn 'kpa-a -amɔ -jeyɩ, 'le -a -ke ɔn 'ye 'tɔnnɩ wɔnli nynɩ, 'le, -ka -a -die'a 'mɔ 'wee -a 'ye 'kolri glu pɔ, -a 'ye *-Lagɔ wɔn gbo pɔ,

^{VI} 'le -a -ke ɔn 'ye wlu popo -a 'ye batoo 'li 'kpa, 'le ɔ-bee 'ye le mu.

^{VII} -A -sɔ'ɔ Tiilɩ, -a 'kpa-a -a'ba -jɔɔ nya 'le -a 'ye -gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Tolemayeri nynɩ. 'Bho gwɔɔ 'mnɛ 'li -a -yɛ'ɛ 'bho 'lotɔ'a ''nynuu -lɩɔɔ, -a -ke ɔn 'ye 'yɩye. 'Bho ɔ gbo -a nɔ'o 'wɩ -lue.

^{VIII} Zɔ zɩ'a a, -a -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, -a 'ye Sezaleegwɔɔ 'mɔ mu. -A nynɩ'a a, 'bho'a *Zezii'a ''dɩzɩgɩ'a 'mɔzayeri Filiipɔ ''bhli -a ''si -nɩ'e ti. Nyɔ -mɛɛsɔn ɔn 'tɛ'ɛ 'mɔ zɔ 'tɩn 'zɔ 'bho Zelizalɛɛmɔ ɔn 'ke nyɔ'a 'hyitigbleɛɛ'ɛ dɩ zi, 'wa ''klumɔ'a -lue mɔ'o.

^{IX} ɔɔɔ 'mnɔ, 'ɔ ''yreetɩnynɔkpakpɩ nyɩɛ -ke ɔ -nɩ'e 'bho. ɔn -see -bhla nyimɩɛ kpa ke. 'Innɔ za'a -Lagɔ'ɔ wlu 'mɩti.

^X -A 'nɔ-o 'bho 'wɩ'a 'plan 'le -Lagɔwlu'a 'mɩtizayeri Agabusɩ 'ye Zideebhlɔkpa ''kpi'a -gwɔɔ -lɩɛɛ 'mɔ-sɔ, ɔ 'ye yi.

^{XI} ɔ -ka yi a, ɔ -yɛ'ɛ 'bho -amɔ-ɛ, 'le ɔ 'ye 'Pɔɔɔ'a ''bɛtɔ 'mɔ''luo, 'le ɔ 'ye ɛ 'ɔ ''bhuo'a bhɩ -ke sɩ -san -nɩ, ɔ na: A -gblee, lɛ -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu-u za'a 'mɔ, 'ɩnnɛ 'ka-a: Nyukpasu -kɔ'ɔ ''bɛtɔ -nɛɛ, 'Zuifɔ-ɔ 'ye -ɔ -kaa -san -mɔ 'bho Zelizalɛɛmɔ, 'le, 'lɩkpɔ -ɔ se'a -Lagɔ yibo, ɔn 'ke ɔ ɔ -jeyɩ ''nyɩ.

^{XII} ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'bho'a Zezii'a nyɔ-ɔ -nɩ'a 'bho, -a -ke ɔn bhete'e-e gbo 'le -a na: 'Pɔɔɔ, -a bhade

-ɪnmʊ li, -a'a mu 'le Zelizalɛɛmʊ -le!

XIII ɔ na: Lee -ke ''vivia ma'a? Leedɪ a-a cna'a 'an -pɔlv'a? A -gblee, -bho nyɔ san 'ɪnmʊ 'le Zelizalɛɛmʊ, ɛ se dɪ 'bhle. -Bho 'ɪn ''du -a'ba -Kɔyi Zezii'a dɪ 'le 'ɪn 'ke 'le 'mɛ -nɪ, ɛ se dɪ 'bhle.

XIV ɔ -za'a wlu 'mnɛ 'mʊ, lɛ -a 'kɔ ɔ ''kpi ''du, -a se ɛ 'bhle 'le -a na: Lɛ-ɛ 'ma-a -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ 'gwlɔdɪ, ɛ -nʊ-ɛ!

XV ɛ zi'a -kaa a, -a nmaze'e-e -a'ba 'bhlebhleli 'le -a 'ke Zelizalɛɛmʊ mu.

XVI -A -sɔ'ɔ 'mʊ a, Zezii'a -namʊtɔlv -nɪ'a 'bho Sezalee 'kpa-a -amʊ -jeyi. -A nɪni'a Zelizalɛɛmʊ a, Siplɔyi -lue-e -gwle'a 'bho Zezii'a -jeyi vɪ-v 'la'a Mnasɔɔ, vɪ 'ye -amʊ 'le 'ɔ ''bhli kpa, 'ɪnɔ pɔ'o -amʊ -budu 'li.

'Pɔlv dede'e-e Zaaki ''yi.

XVII -A nɪni'a 'bho gwɔɔ 'mnɛ 'mʊ, 'lotv'a ''nɪnuu -nɪ'a 'bho kpɪn'o -amʊ-ɛ 'bʊbʊaka.

XVIII ɔɔ zɪ'a a, -a -ke 'Pɔlv 'mu-o 'le Zaaki ''bhli -a 'ke ɔ ''yidede. 'Le-e 'bho'a *Zezii'a -glɪgbawɔnyɪ'a nɪv'a ''lrutidemʊ 'gbʊv'o.

XIX -A -ke vɪ 'yɪye'a a, nɪv-v -se'a-a *'Zuɪfv, 'le 'wa ''klumʊ lbhv 'Pɔlv nʊ'a a, lɪ 'wee -Lagɔ -zi -nɪ 'nɔ 'mʊ ɔ nʊ'a a, 'le ɔ 'ye 'ya kuna pɔ -lue -lue.

XX ʊn 'wɔn'ɔ kuna 'mnɛ 'bɔ ɔ, vɪ 'bhɛɛ'ɛ-ɛ -Lagɔ'ɔ 'nɪnɪ ''yi 'le vɪ na: -A'ba 'lotv'a ''yu, 'Pɔlv, -a 'ye-e li'a, -a yibo'o-o 'Zuɪfv'a -dadudu 'de-e Zezii ''gwli, 'le, *-Lagɔ'ɔ gba ɔ -zi -nɪ'a 'ɔ wlu'a 'mʊtizayi *Moyiizɪ 'mʊ, ɔ 'ye 'ɪ -a'ba ''na ''we ''nɪ, vɪ -kpɪn 'nɪ-ɪ ''yi 'wee.

XXI 'Le nɪv 'tmʊv nʊ'o na -mnaaa-a 'tɔ-ɔ 'Zuɪfv -lrʊv-v -nɪ'a 'le 'bhli'kpɪ -lrɪ ''kpi ti, -ɪn na vɪ 'bhɔ -Lagɔ'ɔ gba 'mɪnɪ'a ''yikpɔndɪ 'le 'wa kpa 'wa

"yreeti *kle 'mɔ -le, 'le, -a'ba "na "we'a kpli-i -sie'a -amɔ kwa 'mɔ, ɔn 'ke 'ya dɪ 'bɔɔ.

XXII Koo -a 'ke -nyna, 'le, -ka ɪ -se'a-a -ziadɪ, nyɔ 'ke ɪ yibo'a? -Bho koo -a nɔ, -ka -ɪn yi'a, ɔn-ɔ 'ye -ɪ 'bɔ'wɔn -mɔ.

XXIII 'E dɪ, lɛ -a 'ye'a -ɪnmɔ -tɔ mɔ, nɔ 'na. -Gblee, -dagbe -a'ba 'klumɔ, nyɔ nyiɛ-ɛ -nɪ'e 'nɔɔgbɛ. 'Innɔ ɛɛ'wlu 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi ɔn 'ke 'zɔɔn 'mɔ 'wɔ.

XXIV -ɪn -ke ɔn mu, -ka -Lagɔ'ɔ gba 'lɛ'ɛ nyɔ 'ke nɔ, -ɪn -ke ɔn nɔ -kaa 'le a 'ke *li'saa 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi. "Nyɪ ɔ 'wa *'sragazalɪ'a mɔni 'le ɔn 'ke 'lru ti'wla. 'Ka-a, -ka -a'a "kpidɪ ɔn 'wɔn'ɔ 'bɔ, ɪ -se'a-a -ziadɪ, ɔn 'ke 'na yibo, 'le, -Lagɔ'ɔ gba ɔ -zi -nɪ'a Moyiɪzɪ 'mɔ 'le ɔ 'ye 'ɪ -a'ba "na "we "nyɪ a, -ka -mnaaa-a kpɔn 'nɪ "yi, ɔn 'ke -kaa yibo -lɛɛ.

XXV -Bho ɛ "du nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifɔ, -ɔ de'a Zezii "gwli -bodɪ a, -a 'pɔ -ɔ "bɔɔɔ -jeyi see. 'Le ɛ 'mɔ -a -gwɛ'ɛ-ɛ wlu wɔn "yi ti, 'gbɛ -ke ɔn se'a "yitigɔɔ, -a'ba nyɔ se 'bhɛɛ -a 'ke ɛ ɔ "lrude. 'Bho 'ɛ "kpi a, lɛ -a 'bɔ 'ɔ 'mɔ ti, -ɛ se'a "yrili-nmɔ ɔn -see'a -nɔ yi, 'ɪnnɪ 'ka-a: Nmi ɔn-ɔ za nɪ'a *'sraga 'mɔ, 'wa li ɛ -le, 'wa 'na nymɔ -le, nmi ɔn -lu'a -fukafuka -ɪ -ke nymɔ -see'a ti'wla, 'wa li ɪ -le, ɔn kpɔn "yi, 'wa "wɪlɪ -le -lɛɛ!

XXVI ɔn 'lɛ'ɛ -kaa a, 'Pɔɔ -ke nyɔ nyiɛ mu-o'o. Zɔ zɪ'a a, 'le, -ka -Lagɔ'ɔ gba 'lɛ'ɛ nyɔ 'ke nɔ 'le ɔn 'ke li'saa 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, ɔn 'ye 'na nɔ, 'le ɔ 'ye 'le *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo mu, 'le, 'wɪ -ke ti *-Lagɔ'ɔ 'sragazayi -lue 'ke na ɔn 'saa'a-a li 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, ɔ 'ke 'na 'lɛ ɛ, 'le ɛ 'ke nyɪ, ɔ 'ye ɔ 'ɛ 'nyɪnɪ "si. -Nɔɔ-ɔ kɔ'ɔ ɪ-bɪ 'wɪ 'mnɪ "yi, ɔ -ke nyɔ nyiɛ 'mnɔ 'ke mu 'le -Lagɔ'ɔ 'sragazayi

-lue 'ke 'sraga -za nyɔ nyɛ 'mnɔ'a dɪ -lue -lue.

*Zuifv -ke 'Wlɔmɛɛ 'kɔvɔn-o 'Pɔlv

XXVII 'Wɪ -mɛɛsɔn 'mnɪ -nɪ'a -gwenamɔ, 'le *Zuifɔtɔlv 'wlv'a Aziibhlɔkpa ''kpi 'ye ɔ 'le *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo 'yee. Un 'ye 'ɔ li a, un 'pɔ-o nyɔ-v -nɪ'a 'bho 'srɔ 'le un 'ye 'Pɔlv kwa 'mɔ tikpɔn,

XXVIII 'le un-v ''wɔwɔ'ɔ 'mɔti: *Izrayɛɛlɔkɔmɔ-a, a yi -amɔ li ɔ! Nyɔ-ɔ ple'a -gwɔ gwɔ 'yiti, -ɔ 'tmɔv'a nyɔ -abv -se lɛ -ko, *-Lagɔ'ɔ gba ɔ -zi -nɪ'a 'ɔ wlv'a 'mɔtizayi *Moyiɪzɪ 'mɔ, ɔ 'ye 'ɪ -a'ba ''na ''we ''nyɪ, ɪ -se lɛ -ko, 'le -Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo -nɛɛ, ɛ -se lɛ -ko -lɛɛɛ, 'ɪnnɔ 'ka-a! 'Bho 'ɛ ''kpi ɔ ''luo'o-o nyɔ-v -se'a-a 'Zuifv 'mɔ, 'nɔɔ -Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo -nɛɛ'ɛ -da nyɔ-v -se'a-a 'Zuifv'a pa'a a, 'le ɔ -ke un pa'o. 'Bho 'mnɔ, 'bho se 'tɔ li'saa 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi.

XXIX (A -gblee, -ɛ -ke dɪ un 'lɛ'ɛ -kaa a, 'ɪnnɛ 'mɔ-o, zɔ -lue 'zɔ see, Efɛɛzɪyi Trofimu, -ɔ -se'a-a 'Zuifvɪ, -ka 'Pɔlv -ke ɔ-ɔ na'a ti 'bho Zelizalɛɛmɔgwɔ 'mɔ, un 'ye-e 'na li 'le un na 'kɪ ɔ -ke ɔ pa'a 'le-e -Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo'a da 'mnɔ.)

XXX 'ɪnnɛ 'bhle'e 'nynɪ'a dɪ a, un kɔvɔn'a 'Pɔlv a, 'ɛ zrɛ 'kɔkpa'a-a ''kpiti 'le ɛ 'ye gwɔ ''yi'gɪga 'le 'Zuifv-v yi'e 'bho 'bɪ tiyenamɔ. Un nɔ'a -kaa, un 'kɔvɔn-o 'Pɔlv 'le un 'ye ɔ 'le -Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo'a da 'mnɔ 'daa -glaka, un 'ye 'bho ka -nalo,

XXXI 'le un-v 'bɔ'ɔ ti un 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ. Un -nɪ 'nɔ -kaa 'lbhanamɔ 'le ''dɪ 'ye 'le 'Wlɔmɛɛ'ɛ

"sroja'a -kligbɔ'a 'bhleyi gbo nyini, na: Gwɔɔ'ɔ kɛ -nyna'a-a ya.

XXXII 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, "sroja -ke 'wa -kligbɔ ɔ -kɔ'ɔ, ɔ "luo 'nɔ-ɔ 'mɔ, ɔn 'bhle-e pleplea, ɔn 'ye 'nɔɔ zɛɛ-ɛ kpa'a mu. Ɖn nyini'a a, nyɔ-ɔ -nɔ'a 'Pɔɔ 'lbhanamɔ, ɔn 'ye'a "sroja -ke 'wa -kligbɔ'a 'bhleyi li, ɔn 'bho-ɔ 'ɔ 'lbhhalbhaadi.

XXXIII "Sroja'a -kɔgɔba 'mɔɔ nɔ'a -kaa, ɔ 'nyini-e 'Pɔɔ li 'le ɔ na: "Sroja! A kpɔn ɔ, a -po nɔ gbɔkɔe 'sɔn sɔ 'mɔ -lue -lue. 'Le ɔ 'ye nyɔ tidede: Nyunyɔ yɔɔ ɔ "du'a? Koo ɔ -nyna'a?

XXXIV -Gblee, nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho, 'Pɔɔ'a "kpidɔ ɔn-ɔ za'a 'mɔ, ɔn-ɔ "wɔ'ɔ, ɔ se -lue -nɔ. 'Wa zɛ ɔn-ɔ po'a yokoyoko'a dɔ, ɔ -see ɛ 'mɔti'wɔn 'le ɔ na: "Sroja! A "luo nɔ 'mɔ, a -ke ɔ 'ke 'le "sroja'a 'gbe 'li mu!

XXXV-XXXVI Ɖn -ke ɔ nyini'a 'bho 'yanamɔ, nyɔ-ɔ yi 'nɔ-ɔ sɔ "kpi 'le ɔn-ɔ po 'ɔ da, ɔn-ɔ "gbu-o ti 'le ɔn-ɔ ple 'ɔ kli 'le ɔn-ɔ "pna'o: Ɖ 'ke 'mɛ mo'o! Ɖ 'ke 'mɛ mo'o! Ɖ 'ke mɛ mo'o! 'ɛ dɔ "sroja "luo 'nɔ "yi, ɔn 'ye ɔ yayi 'bhle -nɔ 'le ɔn -ke ɔ 'ke pa.

'Pɔɔ tvɔ'ɔ-ɔ 'ɔ "bhuo "kpi

XXXVII "Sroja -ke 'Pɔɔ mu'a 'le 'wa 'gbe 'li panamɔ a, ɔ na 'Wlɔmɛɛ'ɛ "sroja'a -kligbɔ'a 'bhleyi 'mɔɔ -bodɔ 'le Glɛkɔwlu 'mɔ: 'An -yowli, -kɔfna! 'In 'bɔ-ɔ ti 'in 'ke -ɔnmɔ dɔ -bodɔ 'mɔ-za. Ɖ na: -ɔn! -A 'po-o Glɛkɔwlu'a?

XXXVIII *Ezipɔtɔyi, 'traamɔ gbɔmɔbhɔɔnamɔ, -ɔ "luo'a tvɔmɔ'a "dui bue 'mɔ, 'le ɔ -ke ɔn 'ye'a "musa "kpi mu, 'le ɔ 'ye'a -a-bɔ 'Wlɔmɛɛ tv gbɔ -ya a, -ɔn -se ɔɔ 'mɔɔ -ko?

XXXIX ɔ na: 'Mna -se ɔ -ko. 'In-ɪ 'mo-o *'Zuifɔyi, 'in 'wɩɩ -nɪ'e-e Taasɪ 'ma-a Silisiibhɩkpa "'kpi'a 'nynɩbhlegwɩklagba. 'Inmɔ bhade -ɩmɩ li, -ɩn 'ke 'ɩnmɩ 'yifɩɔɛ "'nyɩ 'in 'ke nyɩ -nɩɩ dɩ -bodɩ 'mɩ-za.

XL 'Le ɔ 'ye ε 'wɔɔn. -Gblee, 'bho "'sroja'a 'gbewɔn 'yi'a -gbaadie 'kpi, 'bho-o ɔ -nyna'a ti, 'le ɔ 'ye nyɩ -tɛtɛ 'mɩ po, ɔ 'ye ɩ 'gate. Un 'bho'ɔ zɛ, 'le 'wa "'bhi'a *'Zuifɔwlu 'mɩ ɔ-ɔ za nɪ'e 'mɩ, ɔ na:

XXII

I 'An -tita "we-a -ke 'lotɩ'a "nynuu-a, 'an "'kpidɩ 'in-ɪ 'ye'a 'traamɩ lizɩza mɩ, a po ɩ -lokui!

II (-Gblee, -ka 'wa "'bhi'a 'Zuifɔwlu ɔ-ɔ po'a, un 'wɔn'ɔ 'na 'bɔ ɔ, -ka un -die'a 'mɩ 'wee, un 'bho'ɔ zɛ blenyi!)

III ɔ 'kpa-a -bhla 'ɔ wlu nya, 'le ɔ na: 'In-ɪ 'mo-o 'Zuifɔyi. 'In 'wɩɩ -nɪ'e-e Silisiibhɩkpa "'kpi'a -gwɩklagba Taasɪ. 'In 'ka 'yi'bhɛ ε, -dagbɛ Zelizalɛmɩ 'in 'bhɛ -nɪ'e 'yi, 'le, *-Lagɔ'ɔ gba ɔ "'nyɩ'a -a'ba "na "we, ε -ke 'wa kpli-i -sie'a -amɩ kwa 'mɩ, 'ya 'yikpɩɛn *Gamɛliɛɩ-ɩ tɔ'ɔ 'ɩnmɩ "'gu! Gba 'mɛɛ'ɛ damɩ, -ka a yaa'a -laa 'mɩti -ziannamɩ, 'ka-a 'in -nɪ 'ko'o.

IV ε -nɪ'a -kaa a, -benyɩ, nyukpasi -ke 'nynɩkpakpɩ'a -dadudu-u 'ma-a *Zezii'a -jeyinamɩ, 'in 'klɩ -ɩ nyanɩ 'mɩ -lɛɛ, 'in-ɪ 'lbha-a 'wa 'plan un 'ye 'mɛ, 'le 'in-ɪ kpɩn'o tɔɩ, 'in 'ye ɩ -jie 'mɩ po.

V A -gblee, -ka dɩ 'in-ɪ za'a 'mɩ "'du'a -ziadɩ, *-Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba -ke 'Zuifɔ'a -zigletumɩ -lɩɩ'a "'bhi 'bhɛ'ɔ un 'ke 'an wlu "'kpi'wɔɔn. A

'ye li-ɔ, 'an -Bozuifu -nɪ'a Damaasɪ, "bɔgɔ ɔn 'kɔ
 ɔ -jeyi po, ɔn "nyɪ 'ɪ 'ɪnmɔ-ɛ 'le 'ɪn 'ye -jeyi 'kpa,
 Zezii'a nyɔ-ɔ -nɪ'a 'le a, 'ɪn 'ke ɔ kpɔn, 'ɪn 'ke ɔ
 'nɔɔ Zelizalɛmɔ -ya, 'le nyɔ 'ke ɔ nyanɪ 'mɔ kla.

*-Ka 'Pɔɔb -yi'a *Zezii'a "gwɩdeyi 'mɔ, ɔ zɪza
 'nɛ-ɛ gbɔ.*

VI 'Pɔɔb po'a wlu 'mɛ ti a, ɔ 'kɔ-ɔ 'bho wlu -
 lrɛɛ, ɔ na: 'Yrɔ mu'a "duu 'mɔ -nyni mɔ, 'ɪn -nɪ
 'le -jeyi, 'ɪn "kɔɔ'kɔ-ɔ Damaasɪgwɔ gbɔ 'le -vlaan
 nɔ'a -kaa, -vaaan! ɛ 'wɔ-ɔ 'le yaku 'li 'le ɛ 'ye
 'ɪnmɔ -die 'li po,

VII 'le 'ɪn 'ye ti'ga. Wlu -lue 'ɪn 'wɔn'ɔ 'bɔ na:
 'Sɔɔb, 'Sɔɔb'ɔ a! Koo -ɪn -nyna'a 'le -a kla'a -kaa
 'ɪnmɔ nyanɪ 'mɔ'a?

VIII 'Le 'ɪn na: 'An -Kɔyi, -ɪnmɔ wlu'a, -a'a
 'nynɪ -mɛ'ɛ? 'Le, nyɔ-ɔ wlu'a a, ɔ na: 'ɪnmɔ,
 Nazalɛtɪkɔyi *Zezii, -a kla'a nyanɪ 'mɔ, 'ɪnmɔ
 mɔ'o.

IX A -gblee, nyɔ -ke 'ɪn-ɪ na'a a, ɔn 'ye-e -vlaan
 'mɛ li, nyɔ -ke wlu 'ɪn 'wɔn'ɔ 'bɔ, ɔn -see ɛ
 'bɔ'wɔn.

X Zezii 'le'ɛ -kaa a, 'le 'ɪn na: 'An -Kɔyi, koo 'ɪn
 'ke -nyna'a? 'Le ɔ na: -Sɔ 'mɔ, mu 'bho Damaasɪ,
 ɛ -Lagɔ 'bɔ'ɔ ti -ɪn 'ke nɔ, 'le nyɔ 'ke ɛ -ɪnmɔ -tɔ.

XI -Vlaan kpa'a 'ɪnmɔ "yri, 'ɛ wɔnkue "lɔɔ'ɔ
 'ɪnmɔ-ɛ 'bho -yritayi. 'ɛ dɪ, nyɔ -ke 'ɪn-ɪ na'a a,
 ɔn kpɔn'ɔ 'ɪnmɔ -jiɛ "yi 'le 'ɪn -ke ɔn 'ye Damaasɪ
 nyni.

XII ɛ-be -nɔɔ 'mɛ 'li, nyɔ -lue-e -nɪ'a 'bho
 Damaasɪ, 'ɔ 'nynɪ 'mɔ-o Ananiasɪ. *-Lagɔ'ɔ gba
 -ɔ -zi -nɪ'a 'ɔ wlu'a 'mɔtizayi *Moyiizɪ 'mɔ 'le -ɔ

'ye 'ɪ -a'ba ''na ''we ''nyɪ, ɔ-ɔ kpɔn 'nɛ-ɛ ''yi, 'le
'Zuifɔ -nɪ'a 'bho-o za'a 'ɔ ''yirilinmɔdɪ.

XIII A -gblee, 'ɪnɔ yi'o ɔ 'ye 'ɪnmɔ 'bho -yɛ, ɔ 'ye
'ɪnmɔ linyni 'le ɔ 'ye -kaa 'ɪnmɔ ''yi'lɛ: 'An 'lotɔ'a
'yu, 'Sɔɔɔ, -a'a ''yri kati! 'Bho -yritayi, ngao! 'ɪn
'ye-e ti 'le 'ɪn 'ye ɔ li'ye.

XIV ɔ na: -Lagɔ -a'ba ''na ''we bɔbɔ'ɔ, ɔ -za'a-a
-ɪnmɔ 'bho see 'le -ɪn 'ke 'ɔ 'gwɔɔdɪ yibo. 'Innɛ
-ɪn yibo'o -laa. 'ɛ lɛtu -nɔ-ɛ'o, 'le, *'ɔ 'Bhozayi
Zezii -ɔ 'ma-a ''Yisrɛɛyi, -ɪn 'ke ɔ 'ye, 'le -ɪn 'ye
ɔ 'ye. 'ɛ lɛtu -nɔ-ɛ'o -lɛɛ, 'le, wɔlu 'ɔ ''bhɔu 'ka
-ɪnmɔ -bodɪ 'mɔ-za a, -ɪn 'ke ɛ 'bɔ'wɔn 'le -ɪn 'ye
ɛ 'bɔ'wɔn.

XV -ɪn 'ye 'li-ɔ, -Lagɔ 'nɔ-o -kaa 'le -ɪn 'ke Zezii'a
'dɪzɪgɪ kpa 'le 'bhɪkɪ'a -dadudu ''kpi, 'le, dɪ -ɪn
'wɔn'ɔ 'bɔ -ke dɪ -ɪn 'ye'a li, -ɪn 'ke 'ya ''dɪ'a -zayi
'du 'le nyunyɔ -bodɪ.

XVI 'ɛ dɪ, mu, -ɪn 'ke lbhɔ nɔ. -Sɔ 'mɔ, -
ɪn 'ke *batizee-ɛ! Pa Zezii li, 'le -Lagɔ 'ke -a'a
'nyinyɪdɪ'a dɪ 'bhɔ 'bho 'ɔ ''yigbeyi.

*Nyɔ-ɔ -se'a-a *Zuifɔ'a ''kpidɪ 'Pɔɔ -za'a 'mɔ*

XVII 'Pɔɔ pɔ'a wɔlu 'mɛ ti a, ɔ na: ɛ zi'a -kaa
a, 'ɪn 'mɔ-o Zelizalɛɛmɔ le. Zɔ -lue 'zɔ, 'ɪn -nɪ
*-Lagɔ wɔngbɔponamɔ 'le *'ɔ bɔbɔbhlegbo 'le
'yritiyɛɛ 'ye 'ɪnmɔ -bodɪ yi.

XVIII 'Le ɛ 'mɔ 'ɪn 'ye-e -a'ba -Kɔyi li. ɔ na: Nyɔ-
ɔ -nɪ'a -daa Zelizalɛɛmɔgwɔ -nɛɛ 'mɔ, 'an ''dɪ -ɪn
-nɪ'a 'mɔzanamɔ, ɔn -see ɪ ''gwɔli-de yi. ''Depo, -
ɪn 'ke -laa 'wɔɔ.

XIX 'Le 'ɪn na: 'An -Kɔyi, nyɔ-ɔ de'a -ɪnmɔ
'gwɔli, -ka 'ɪn ''du'a 'wa dɪ, 'ɪn-ɪ ple'a -kaa *-
Lagɔwɔlu'a 'licɪaanbidi ''yiti, 'ɪn-ɪ kpɔn 'ɔ a, 'ɪn-ɪ

po 'v -jie 'mɔ, 'le 'an-a 'lbhɔ 'v -kaa, v-bɔ nyɔ
'mɔv'a 'bhi yibo nɔ-o'o.

XX -Gblee, -a'a dɔ'a 'mɔzayi Etienu nyɔ 'lbha'a,
-ɔ 'mɛ'ɛ ɛ, un 'kɔ ɔ 'lbha a, 'un 'ye-e 'ɛ -da. 'In -ke
un -ybhɛ'o, 'le, 'wa yayibanɔklɔgbɔ un -za'a 'mɔ,
'un 'ye ɪ li-fuo.

XXI ɔ na: I se dɔ 'bhle. 'Wlv -laa! Nyɔ-v -nɔ'a 'le
nya'a 'bhuo -v -se'a-a *'Zuifɔ, 'wa 'klumɔ 'un-ɪ
'ye -ɪnmɔ -lbho mɔ.

*'Pɔlv -tɔ'ɔ-ɔ 'ɔ 'bhuo 'Wlomɛɛ'ɛ 'sroja'a -
klagba 'yi*

XXII 'Pɔlv 'bhle'a wlu 'mɛ wɔn 'mɔ a, nyɔ'a
gbugbuze 'mɔv-v 'po -ɔ -lokui 'tɪn, 'le 'ɔ wlu 'ye
nyɔ-v -se'a-a *'Zuifɔ 'kpi ti'si. 'ɔ wlu 'si'a 'bho
ti a, -ka un -die'a 'mɔ, ɔ 'gbɔ -v ya 'le un-v 'wɔ'o:
'ɔ nyɔtu se 'kmɔ 'mɔ -nɪka -nɔ'ɔ! A -zɔ ɔ ti'ɔ! ɔ
'mɛ'ɔ!

XXIII Un-v po -dumɛ, un-v 'wla 'wa -banɪ ya,
un-v po -bhukabhu yayi.

XXIV 'ɛ dɔ a, 'Wlomɛɛ'ɛ 'sroja'a -klɔgbɔ'a 'bhleyi
'mɔɔ na 'sroja -bodɔ: A po ɔ 'gbe 'li a 'ke ɔ 'sɛɛn
nyanɪka, 'ɔ dɔ -ke dɔ nyɔ-v 'pɔpla'a 'mɔti, ɔ 'ke
'ya kuna po kle 'wee.

XXV -Da un gwɛ'ɛ 'ɔ sansaan 'yi 'le un 'ke ɔ
'sɛɛn ɛ, 'le ɔ 'ye 'Wlomɛɛ'ɛ 'sroja'a -klagba-a -
nɔ'a 'bho -kaa 'yi'lɛ: 'Le -a'ba gba 'li, nyɔ un-v zɛɛ
nɔ'a 'Wlomɛɛyi 'yi, a 'bhɛɛ'o a 'ke ɔ -kaa 'sɛɛn'ɛ?
'Ka-a 'un -nɔ'o, 'le, 'bho 'ɛ 'kpi 'tɔ ɔ, a -see 'unmɔ
-zɪgle -tu.

XXVI ɔ 'lɛ'ɛ 'kaa a, 'srojayi 'mɔɔ 'kpa-a 'ɔ -
klagba wlu: Koo -a 'ke -nyna'a? Nyɔ -nɔ 'ka a,
'Wlomɛɛyi un-v zɛɛ nɔ 'nɔ 'yi!

XXVII ɔ -kɔlɔgbɔ 'mɔɔ nɔ'a -kaa, ɔ -yɛ'ɛ-ɛ 'bho 'Pɔɔɔ 'le ɔ na: -Bho ɔn -ka -ɔnmɔ 'Wlɔmɛɛyi ''yi-i zɛ nɔ, 'tmɔɔ 'ɔnmɔ! 'Le ɔ na: 'ɔnmɔ ɔn-ɔ zɛ nɔ'e 'ɔnmɔ ''yi -ziaka.

XXVIII -Kɔlɔgbɔ 'mɔɔ na: 'ɔn ''du-ɔ mɔni'a -dadudu 'le ɔn-ɔ zɛ nɔ'e 'mna 'Wlɔmɛɛyi ''yi. 'Pɔɔɔ na: 'ɔnmɔ -yɔɔ -a 'yɛ'a -laa li a, 'ɔn -ke ɛ -sɔ'ɔ-ɔ ''yulɛ 'mɔ. 'Traamɔ'a ɛ -ko.

XXIX ɔ 'wɔn 'ɔ 'bɔ ɔ, -sɔnyɔ 'lbhɔ -ɔ'ɔ, ɔ se ɔ yibo 'le ɔ 'yɛ ɔ san, nyɔ 'ke ɔ ''sɛɛn, 'le ɔ 'ke dɔ 'mɔ-zɔ. 'ɛ dɔ, 'bho -gbaa -lue 'mɔ nyɔ-ɔ mu ɔ ''sɛɛn mɔ, ɔn 'wɔɔ ɔ ''yrili, nyɔ!

Un 'kpa-a 'Pɔɔɔ 'bho 'Zuifɔ'a -zigletumɔ wɔnyɔ

XXX Zɔ zɔ'a a, 'Wlɔmɛɛ'ɛ ''sɔɔja'a -kɔlɔgbɔ 'mɔɔ bɔti'e-e 'Pɔɔɔ'a gbɔkɔe ti. ɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke 'Pɔɔɔ'a ''kpidɔ 'mɔti'wɔn'ɔ dɔ, ɔ 'tmɔɔ'ɔ *-'Lagɔ'ɔ 'sragazamɔkɔlɔgbɔ -ke *-'Zuifɔ'a -zigletumɔ -lɔɔɔ 'le ɔn 'yɛ ''lɔru'gbɔɔ. Un 'gbɔɔ'a ''lɔru a, 'le ɔ -ke 'Pɔɔɔ 'yɛ mu, ɔ 'yɛ ɔ 'bho 'wa ''yigbeyi ti-nyna.

XXIII

I -Gblee, 'ka-a 'Pɔɔɔ 'yɔ'a nyɔ 'mɔɔ ''gɔn 'le ɔ na: 'Lotɔ'a ''nyɔnyɔ-a, 'an -pɔɔɔ 'sɛɛ'ɛ-ɛ ''yi 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi 'le ɛ 'yɛ -zɔan ''kpi bhla.

II ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, -Lagɔ'ɔ 'sragazayikɔlɔgbɔ Ananiɔ na: A-bɔ nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho ɔ ''tɔɔli, a pɔ ɔ 'kpi -loku 'mɔ. 'Le ɔn 'yɛ ɔ 'kpi -loku 'mɔ pɔ.

III 'Le ɔ na: -Mɛ 'sɔn'ɔ wɔn 'mɔ 'bhleyi, -Lagɔ'ɔ 'yɛ-e 'ɔnmɔ sɔ 'mɔ -kpa -mɔ. -ɔn -de'e-e 'bho ti, -ɔn 'ke 'ɔnmɔ -zigle -tu 'le -ziadɔ 'mɔ 'le -a tɔhɛ 'nɛ ''kpi, -a 'tmɔɔ'ɔ nyɔ 'le ɔn-ɔ 'lbha'a 'ɔnmɔ'a?

IV Nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho 'Pɔɔɔ'a "troli na: -Ee! -Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba -a 'jree'a?

V ɔ na: Waa! -Ka ɔ "du'a -Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba, 'ɪn se ɪ yibo'a! -Bho 'ɪn yibo nɪ 'kɪ, 'ɪn -see 'kɪ -kaa ɔ "yi'le yi. -Ziadɪ mo'o. 'Le -Lagɔ'ɔ 'bɔgɔ 'li, ε 'cɪn-ε'ε na, nyɔ-ɔ 'bhle'a -ɪnmɔ a, -a'a -zɔ ɔ "nyinyiniwlu -bodɪ 'mɔ -le!

VI -Gblee, 'Pɔɔɔ yibo'o-o, nyɔ-ɔ -de'a 'bho 'ɔ 'yigbeyi ti, 'wa 'digbi'a kpε -nɪ'e-e 'sɔn, -lɔɔɔ "du *Sadizien 'le -lɔɔɔ "du *Falizien. 'E dɪ, ɔ po'o wlu yayi 'le ɔ na: 'Lotɔ'a "nynuu-a, Falizienyi 'ɪn "du'o 'le 'an -glɪgba "du'o Falizien -lɔɔɔ. 'ɪn 'de-e 'gwli, -bho nyɔ 'mε, ɔ-ɔ 'ye-e glu -sɔ -mɔ 'le ɔ 'ke ti-nɪ -lɔɔɔ. 'Ya dɪ ɔn -ya'a 'ɪnmɔ -zigle 'mɔ.

VII -In 'ye li-ɔ, ɔ po'a wlu 'mne ti a, Falizien "we -ke Sadizien cɪcε'ε 'mɔ-ε 'le ɔn-ɔ jε'o.

VIII (-Gblee, -yɔ 'ma-a Sadizien, ɔn na: -Bho nyɔ 'mε, 'ɔ -sɔ glu, -Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ se ti-nɪ, 'le, -zuzu -lɔɔ-ɪ se'a ku 'bhle, ɪ se ti-nɪ -lɔɔɔ. -Yɔ 'ma-a Falizien, ɔbɔ 'de-e 'ya 'wee 'gwli).

IX 'Ka-a zɔε 'kpɔkpa'a "kpiti 'le Falizientɔɔ 'ma-a *-Lagɔ'ɔ gbayibomɔ 'ye 'mɔ-sɔ, ɔn na: -A se 'bhεε -a 'ke amɔ dɪ "yrili"zize. Nyɔ -nɔɔ, -abɔ -see ɔ "nyinyinile 'mɔ li'yee. -Bheje -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi, -bheje -zuzu -lɔɔε-ε -zɔ ɔ dɪ -bodɪ 'mɔ maa, nyɔ se yibo. -Bho ε -nɪ -kaa a, leedɪ -a 'ke ɔ nyanɪ 'mɔ kla'a?

X 'Wa jejeε nɔ'a -kaa, ε 'ku-o 'kpa "yi'a dɪ a, -sɪanyɪ 'lbha'a 'Wlomεε'ε "sroja'a -kɪlagba 'mɔ 'Pɔɔɔ'a dɪ 'le ɔ na "sroja -bodɪ: A -zɔ ɔ 'bho ɔn -kɔɔ ɔ lε "yi -zi ngazeka, a kpɔ ɔ 'le 'gbe 'li le!

XI ɔn nɔ'a -kaa a, "matɔ nyini'a a, -a'ba -Kɔyi Zezii 'yi -ɔ -bodɪ 'le ɔ na: -In -za -nɪ'e-e -dagbe

Zelizalɛmɔgwɔ 'mɔ 'an 'dɩ'a dɩ a, pɔ 'le 'kpɩ 'le
-ɩn 'ke ɪ 'le *'Wlɔmɔ -za -nɩ -lɛɛ.

*'Zuifɔ 'du-o 'Pɔɔ'a 'srɩn

XII Zɔ zɩ'a a, *'Zuifɔ'a 'plan mu-o'o ɔn 'ye
'Pɔɔ'a dɩ 'srɩn 'du 'le ɔn 'ye wlu ɛɛ 'bho -Lagɔ'ɔ
'yigbeyi ɔn -see 'ni 'na yi, ɔn -see -li yi 'le ɔn 'ke
ɔ 'lbha.

XIII (-ɩn 'ye li-ɔ, nyɔ-ɔ 'du'a 'srɩn 'mnɛ 'zi-e
nyunyu'a -gwɩ 'sɔn li.)

XIV ɔn nɔ'a -kaa a, ɔn -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔn 'ye mu
'le ɔn 'ye 'le 'Zuifɔ'a -klɩgbɩ -ke 'wa -zigletumɔ
-lɩɩɔ -yɛ 'le ɔn na: -A 'ɛɛ-ɛ kpɔ -a 'ye wlu ɛɛ 'bho
-Lagɔ'ɔ 'yigbeyi -a -see lililɛ-e 'ni wɔn 'mɔ -pɔ yi
'le -a 'ke 'Pɔɔ 'lbha -kpayɩ.

XV A-bee -mnɩɩ 'tɔ ɔ, a-bɩ -zigletumɔ'a klɛ
bhete gbo, a 'ke 'le 'Wlɔmɛɛ'ɛ 'sroja'a -klagba -yɛ
a 'ke ɔ -kaa 'tmɩɩ: -A 'bɔ-ɔ ti -ɩn -ke 'Pɔɔ 'ke le
yi, 'ɔ dɩ ɔ -za'a 'mɩ, -a 'ke ɪ 'mɩti'ɛɛ -ka -zɛɛka,
'le -a 'ke ɪ wlu 'kpi 'du. -Bho ɔ -ke ɔ -ka yi, 'le
-a 'ke ɔ -jeyi 'lbha -nɩ. 'ɔ 'bhɩo -see 'tɔ 'le a gbo
-nyɩ yi.

XVI ɩ -nɩ'a -kaa 'mɩ a, -yɔ 'ma-a 'Pɔɔ'a 'lotɔ'a
'yunynaakpɩ'a 'yunyukpasu 'wɩn -ɪ 'bɔ, 'le ɔ 'ye
'le 'sroja'a 'gbe 'li mu ɔ 'ye ɪ 'Pɔɔ 'tmɩɩ.

XVII 'ɔ 'wɩn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔ 'la-a 'srojayi -lue 'le ɔ na:
Kpa 'le 'bhɩabhɩadraa gbɛ 'nɔɔ -a'a -klagba gbo!
'ɔ wlu -ke ɔ yi'o, ɔ 'ke ɔ 'tmɩɩ.

XVIII 'Srojayi 'mnɔ -ke ɔ 'ye 'le 'ɔ -klagba gbo
mu, 'le ɔ 'ye ɔ -kaa 'yi'lɛ: -Jiɛyi 'Pɔɔ 'la'a 'ɩnmɩ,
ɔ na: 'ɩn -ya 'nɔɔ -ɩn gbo 'bhɩabhɩadraa -nɔɔ,
-a'a wlu -ke ɔ yi'o, ɔ 'ke -ɩnmɩ 'tmɩɩ.

XIX 'Le "sroja'a -klagba 'mno 'ye 'bhvabhvadraa -jiε "yi kpun 'le ɔ -ke ɔ 'ye gbo-jri-ε, ɔ na: Lee -ke dɪ -ɪn 'ke 'ɪnmɔ 'tmɔɔ'a?

XX-XXI ɔ na: 'Zuifɔtɔɔ -po'o-o wlu -dalue, ɔn 'ye -ɪnmɔ 'bhakɔplɔ le 'gbaa -nɪ. -Gblee, 'wa "klumɔ'a nyɔ-ɔ 'ye-e "gla -cε -mɔ 'le ɔn 'ke 'Pɔɔ -jeyi 'lbha -nɪ. Nyɔ 'mno 'zi-e nyunyu'a -gwɪ 'sɔn li. Ɖbɔ 'mno 'cε-ε wlu 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. Ɖn "du-o 'ε dɪ, ɔn -see "ni -ke lililε wɔn 'mɔ -po yi. 'ε dɪ, -bho 'wa -zigletumɔ'a "klumɔ'a nyɔtɔɔ yi -ɪnmɔ ɔ 'ybhaanamɔ 'le ɔn 'ke na: -Bho zɔzɪbhla -ɪn -ke ɔ yi le 'wa klε wɔnyi, 'le ɔn 'ke ɔ 'mɔti'cɛ -ka -zegεka, ɔn 'ke 'ɔ dɪ wlu "kpi "du, nɔ a, -a'a 'wɔɔn nε -le! 'Traamɔ 'tɔ ɔ, 'ε bhɪ ɔn -nyna'o. -A'a wlu ɔn-ɔ fuo'o wɔn.

XXII ɔ po'a wlu 'mne ti a, ɔbo 'mno na: -Bho -ɪn mu, -ka -ɪn 'tmɔɔ 'nɪ 'ɪnmɔ a, nyɔ'ɔ 'wɪn ɪ 'bɔ -le! Mu le!

*Ɖn 'kpa-a 'Pɔɔ 'le 'bhɔkpayowli *Feliɔ gbo*

XXIII ɪ zi'a -kaa a, ɔ-bo 'Wlomeε'ε "sroja'a -klagba 'mno 'la-a 'ɔ "sroja'a "klumɔ'a 'sɔn 'le ɔ na: A 'gbɔɔ "sroja'a "du -lue -gwɪ tan "sroja bue "lru, a -za 'bho 'wa "klumɔ 'liposroja'a -gwɪ bue 'le a 'ke 'bho 'wa -gwɪ tan "sroja bue -za 'le -mno 'ke -sieko "kpi 'kpa, -yɔ -sie'a 'bho a -ke ɔn bhete gbo, -da nyɔ-ɔ 'ye'a "jɪnε "yi ti-de -nɪ mɔ,a ɔFa23 23 -Nɔɔ ɔ-ɔ "si'a 'nyɪ a, 'ɪnne 'mo-o "matɔyɪ'a "yriklɪgbɪ -mεenyiε.

XXIV A -za 'bho -siekotɔɔ, ɪ 'ke 'Pɔɔ -jeyi kpa! A "du ɔ "yriɪ 'le a 'ke ɔ 'le 'bhɔkpayowli *Feliɔ gbo -nynia!

XXV Un 'ka mu a, wlu ɔ 'cnu'a 'le ''bɔɔɔ 'li -ε -ke un 'ka mu a, 'unε 'ka-a:

XXVI 'Bhlɔkpayowli Felisi, 'un-ɪ 'ya-a 'an ''bhuo ya 'bho -a'a ''yigbeyi. 'In ''bhuo Klodɪ Lisiasɪ po'o -unmɔ ''bɔɔɔ -jeyi, 'unmɔ 'ye'e -unmɔ -yeye!

XXVII Nyɔ -nɔɔ, -ka un-ɔ zɾε nɪ 'nɔ 'Wlɔmεεyi ''yi, 'un 'wɔn-ɔ 'na 'bɔ. ɔbɔ 'mnɔ, 'unmɔ *'Zuifɔ kpɔn'o kwa 'muti, un mu ɔ 'ko-o 'lbha mɔ 'le 'un -ke 'an ''sroja 'ye mu, -a 'ye ɔ 'bho -za.

XXVIII Dɪ un kpɔ ɔ ''yi, 'un 'ke ɪ 'muti'wɔn'ɔ dɪ, 'un ''luo 'nɔ 'mɔ 'un -ke ɔ 'ye 'Zuifɔ'a -zigletumɔ wonyi mu.

XXIX -A nyini'a a, ɔ po'a kuna a, lε -ke dɪ nyɔ 'kɔ ɔ 'lbha ɔ 'ka 'mε 'le ''bhalɾεεke nyɔ 'kɔ ɔ -jie 'mɔ po, 'un -see ε 'ye. 'Wa ''bhi'a -Lagɔlbhu'a nɔnɔsɔ'a gba'a ''kpidɪ mo'o. Ibɪ se 'bhεε ɪ 'ke ɔ 'ye 'bho -a-bɔ 'Wlɔmεε'ε ''yigbeyi.

XXX -Gblee, -ka 'Zuifɔ ''du ɔ ''srɪn, -da 'un 'wɔn -nɪ 'nɪ 'bɔ ɔ, 'bho -gbaa -lue 'mɔ 'un ''du ɔ nyɔ ''kpi, un 'ye ɔ -unmɔ -ya 'le 'un na: 'ɔ dɪyikpamɔ yi, 'le -un gbo un 'ke ɔ 'le ''kla -nɪ!

XXXI ɔ 'tmɔsɔ'a ɔ ''sroja a, -ka ɔ wlu 'lε'ε 'tɪn, 'ka-a un nɔ'o. Un ''luo'o-o 'Pɔlɔ 'mɔ, un 'ye ɔ ''matɔ -lue 'mnɔ Atipatri kpa.

XXXII Zɔ zɪ'a a, ''sroja -yɔ -na -nɪ'a bhɪ ''yi 'ye ''tii, un 'ye 'le 'wa 'gbe 'li le mu, 'le -yɔ -nɪ'a -siekie ''kpi -ke 'Pɔlɔ 'ye mu.

XXXIII Un nyini'a Sezalee a, ''sroja -za'a-a 'le ''bɔɔɔ, un 'ye ε 'le 'bhlɔkpayowli -jeyi ''nyɪ 'le un 'ye ɔ 'Pɔlɔ ''nyɪ -lɾεε.

XXXIV ɔ kpɔn'a ''bɔɔɔ 'mnε, ɔ zɾε'ε ε, 'le ɔ 'ye 'Pɔlɔ tidede: Doo -un 'wlu'a? ɔ na: 'In 'wlu-o Silisii.

XXXV 'Le ɔ na: -Bho -a'a "klamɔ yi, 'bho 'wa "yigbeyi 'le 'ɪn 'ke -ɪnmɔ tidede, 'le ɔ na "sroja -nɪ'a 'bho -bodɪ: 'Bhlɔkpayowlisɔ *Elɔɔdɪ'a -budu 'li 'nɔɔ 'ɪn -nɪ'a a, a kpa 'le 'Pɔlv, 'le ɔ 'ke li-fuo-ε!

XXIV

**'Zuifv 'kpa-a 'Pɔlv dɪ 'yi*

I 'Wɪ -muu zi'a a, *-Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba Ananiast, 'ɪnnɔ -ke '*Zuifv'a -zigletumɔ -lrvɔ -ke -ziple'a "yitikakayi ɔn-ɔ 'la'a Tɛtult yi'e Sezalee, ɔn 'ke 'Pɔlv 'bho 'bhlɔkpayowli *Felist wɔnyɪ "kla -nɪ.

II ɔ 'la'a 'Pɔlv, ɔn 'daa 'nɔ ɔ, 'le Tɛtult 'ye 'bho 'kpa ɔ-ɔ "duu'o 'Pɔlv dɪ "kpi, ɔ-ɔ nɔ'o:

'Bhlɔkpayowli, 'ɪn-ɪ 'ya-a 'an "bhuo ya 'bho -a'a "yigbeyi; 'le -a'a 'sana 'mɔ nyɔ 'ye "yiflɔε 'ye. -A'a "yrilinmɔlbhɔ -a nɔ'a 'le -a'a -naagɪ 'mɔ, 'ε kamɔ 'bhlɔkpa 'ye ti-de.

III 'Le -nɔɔ'o -nɔɔ 'li lɪ 'wee -a -nɪ'a 'yenamɔ -a -nmɔ'ɔ-ɔ -a'a "dɪ wɔn "yi 'le -a po'o 'ɪnmɔ 'sεε.

IV 'Bho 'ε lemv 'ɪn -see ti'ɔ'ɔ 'ɪn 'ke -ɪnmɔ 'kpv "kpi cε, 'le -nɔɔtoope 'li po 'ɪnmɔ -lokui!

V -Gblee, nyɔ -nɔɔ, nyɔ se 'ɔ nyɔtu'a -nynaka yibo: 'le ɔ-ɔ gba'a 'Zuifv 'wee -nɪ'a 'nɔɔ 'bhlɔkpa 'kpi ya. 'Innɔ 'mo-o Nazalɛtɔkɔyi *Zezii'a -Lagɔlbhulre'a -klagba.

VI *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo'a -da nyɔ-ɔ -se'a-a 'Zuifv, 'wa pa'a a, ɔ -ke -kaabonyɔ-ɔ 'mu-o 'le panamɔ. -Bho ɔ -ke ɔn pa 'bho a, 'bho -see 'tɔ li'saa yi 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, 'le -a 'ye ɔ kpv. -A 'bɔ-ɔ ti -a 'ke ɔ -a'ba "bhi'a gba 'li -ziple -tu. [

VII 'Le a'ba 'sroja'a -klɪgbu'a 'bhleyi Lisiasɪ 'ye
ɔ -amu kwa 'mu -za -glaka.]

VIII ɔbo 'mno, 'ɪno no'o 'Pɔlv'a "klamɔ yi 'no
-a'a wɔnyi. -Bho -ɪn po ɔ dɪ gbo 'le ɔ 'ke ɪ 'mu-za
a, lɛ -ke dɪ -a kpo 'ɔ dɪ 'yi, -bho -ɪn 'crɪ ɪ 'mɔti,
-ka -a -za'a -laa 'mu 'du'a -ziadɪ, -a' a 'bhuo-o
'ye-e 'na 'ye -mu.

IX ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'Zuifv -ke ɔ -nɪ'a 'bho zizi'e-e
'kpi, un na: Kuna 'mne, -ziadɪ mo'o.

*'Bho *Felisɪ'a 'yigbeyi 'Pɔlv 'cɛ-ɛ 'ɔ "bhuo
'kpiti*

X Un 'lɛ'ɛ -kaa a, 'bhlɔkpayowli 'po-o 'Pɔlv dɪ
gbo 'le ɔ na: 'In yibo'o-o zuɪn'a -dadudu ti -
a tu'o 'no 'bhlɔkpa -nɛɛ'ɛ 'kpi -zige. 'Le -
a'a 'gwɪdekamɔ 'ɪn-ɪ 'ye dɪ lizɪza mu 'bho -a'a
'yigbeyi.

XI -In 'ye li-ɔ, 'ɪn 'yi-e Zelizalɛmu 'ɪn 'ke -Lago
bubɔ 'le *'ɔ bubɔbhlegbo. 'In -kaa 'bho-o yi, 'an
'wɪ -bue 'wɪ 'sɔn 'ka-a 'klenyɪ, 'le -a'a 'bhuo 'ke
ɪ 'mɔti'crɛ.

XII 'In -nɪ'a 'bho a, 'le -Lago'ɔ bubɔbhlegbo, 'ɪn
-ke nyɔ -see wɔnlizɪza kpe -lue 'le nyɔ 'ke 'ɪnmɔ
'ye. 'Le *-Lagowlu'a 'licɪaanbidi 'li -ke 'bho -
gwɔpie 'mu 'ɪn -ke nyɔ -see ti'gbu 'le 'ɪn -see
v 'cɛ -tbha -lɛɛ.

XIII 'Traamu 'tɔ ɔ, dɪ un-v kpa'a 'ɪnmɔ 'yi, 'wa
'bhi se 'bhɛ un 'ke 'ya -ziadɪ 'mu-za.

XIV 'Le 'mna -bodɪ a, 'ɪn-ɪ bubɔ-ɔ -a'ba 'na
'we'a -Lago. 'ɛ bubɔɛ'ɛ -jɔlvɪre *Zezii *Kliisɪ -tɔ'ɔ
nyɔ a, 'ɪnɛ 'ɪn -nɪ'e 'yi, 'le vɔv -see ɛ -zegɛ 'la. ɛ
-nɪ'a -kaa 'mu a, lɛ'o lɛ -Lago -zi -nɪ'a *Moyiizɪ -
ke -Lago'ɔ wlu'a 'mɔtizamu -lrvɔ 'mu 'le ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ
'le 'ɔ 'bɔgbɪ 'li, 'ɪn-ɪ 'de -ɪ 'gwli.

XV 'Bho 'ε 'kpi a, -Lago'ɔ 'gwlidεε-ε -nɔ'a 'ɪn 'mɔ a, 'ɪnnε -nɔ'e 'wa 'bhi 'mɔ -lrεε -ka nyɔ 'wee, 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi -v 'ma-a 'yisrεεmɔ o, -v -se'a-a 'yisrεεmɔ o, -v 'ye'a glu -sɔ mɔ le ɔn 'ke ti-nɔ -lrεε,

XVI 'ɪn 'du-o 'ε dɪ 'le 'an -pɔɔv 'ke 'yi'srεε 'bho -Lago -ke nyunyu'a 'yigbeyi 'kɔmɔkɔmɔ.

XVII -'ɪn 'ye li-ɔ, 'ɪn se 'bho Zelizalεεmɔ -nɔ zɔɔn'a -dadudu 'ye zi, 'le 'ɪn 'ye 'bho le yi 'ɪn 'ke mɔnɪlε 'li 'an *-Bozuifv -kpa 'le 'ɪn 'ke -Lago'ɔ '*sraga -za 'le 'ɔ bɔbɔbhlegbo.

XVIII -Ka *-Lago'ɔ gba-a nɔ'a nyɔ nɔ 'le ɔ 'ke 'li'saa 'bho 'ɔ 'yigbeyi, 'ka-a 'ɪn nɔ'o, 'le, 'sraga 'mne, 'ɪn -nɔ 'ε -gɔɔɔ 'tenamɔ 'le Aziibhlɔkpa 'kpi'a 'Zuifv'a 'yɔ gbɔ 'ye 'ɪnmɔ 'bho -yε. ε -se nyɔ-v -ke 'ɪn -nɔ 'bho -ko 'le ε se 'yidienyɔ -ke 'ɪn -nɔ 'bho 'le wlakaawlaka 'ke 'bho -nɔ.

XIX -Gblee, 'Zuifv-v -yε'ε 'ɪnmɔ a, v-bee 'mnu, -bho 'ɪn -nyna nɔ 'kɪ ka, 'ɪnmɔ 'ke 'kɪ 'ɪnmɔ dɪ 'yikpa 'bho -a'a 'yigbeyi.

XX 'Le 'bhalrεε lε 'ɪn nɔ'a gblenyi! -ε -nyɔnɔ'a 'yrili ɔn 'ye'a a, 'bho 'Zuifv'a -zigletumɔ wɔnyɪ, 'Zuifv -nɔv 'si 'ε 'nyɔnɔ!

XXI -Gblee, lε se 'bho -nɔ, -bho ε -se lε 'ɪn -nyna'a 'bho 'wa 'wee'a 'yigbeyi ti, 'ɪn pɔ'a wlu yayi 'ɪn -za'a 'mɔ. 'ɪnnε 'ka-a: 'ɪn 'de-e 'gwli, -bho nyɔ 'mε, ɔ-ɔ 'ye-e glu -sɔ -mɔ 'le ɔ 'ke ti-nɔ -lrεε. 'ɪnnε 'bhle'e 'nyɔnɔ'a dɪ 'ɪn -nyna'a -daa -ziple 'mɔ ti 'bho -a'a 'yigbeyi -zɪan.

XXII Felisɔ -mɔɔɔ yibo'o-o *Zezii'a -namɔ'a 'kpidɪ'a dɪ, ɔ 'wɔn'ɔ wlu 'mne 'bɔ ɔ, ɔ na 'Zuifv -bodɪ: A mu le! -Da 'sroja'a -klagba Lisiasɔ 'ye'a -yi -nɔ mɔ 'le 'ɪn 'ke a'ba dɪ wlu 'kpi 'du.

XXIII -Kaa ɔ 'le'ε -kaa -lrεε: "Srojayi, -ɪnmɔ, "du ka 'Pɔlv 'yrili, -ɪn -ke ɔ mu 'le -jie 'mɔ le, -ɪn 'ke ɔ li-fuo! -Bho -ɪn -ke ɔ mu a, 'le li -lru 'mɔ "nyɪ ɔ 'yiflɔε gbε! -Bho 'ɔ bha "we yi ɔ 'yenamɔ, "nyɪ ɔ 'yiflɔε, le ɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti, ɔn 'ke ɔ -bodɪ nɔ.

'Pɔlv -za'a-a *Zezii'a "dɪzɪgɪ *Felistɪ -ke Drusilɪ -bodɪ 'mɔ

XXIV 'Wɪ'a 'plan gbɪ zi'a a, *Felistɪ -ke 'ɔ 'nynɔ Drusilɪ 'yi-e 'bho. ɔn-ɔ 'mo-o *Zuifɔnynaaɔpɔ. ɔn yi'a a, ɔ 'la-a 'Pɔlv, -ka nyɔ 'ka *Zezii *Kliisɪ "gwɪɪde a, ɔ 'ke 'ya "dɪ -za 'le ɔn 'ke ɔ -lokuipo.

XXV -Gblee, 'Pɔlv "luo'o-o wlu 'mɔ, 'le, -ka nyunyo 'ka -nyna 'le ɔ 'ka ti-nɪ 'le ɔ 'ke "yi'srεε 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, 'le ɔ 'ka 'ɔ "bhwo wɔnyɪ'bhεε, ε -ke -Lagɔ'ɔ -zɪgɪ 'ye'a -yi mɔ, ɔ-ɔ zɪ 'ɪ 'mɔ. ɔ -zɪ 'ɪ 'mɔ a, -stanyɪ 'lbha-a Felisɪ 'le ɔ na: -ɪn 'bhεε'o -ɪn 'ke -bhla mu. -Da 'ɪn-ɪ 'ye'a "yi-flɔ -nɪ mɔ 'le 'ɪn 'ke -ɪnmɔ 'la -lrεε.

XXVI -ɪn 'ye li-ɔ, ɔ 'bɔ-ɔ ti -lrεε 'Pɔlv 'ke ɔ mɔni "nyɪ 'le ɔ 'ke ɔ ti"sii. 'ε dɪ ɔ-ɔ 'lɔ ɔ'o 'le ɔ-ɔ bɔbɔ 'nɔ "zɔɔ 'mɔti -wlεεwlεε.

XXVII ɔ nɔ -kaa -zɔn 'sɔn 'le 'bhlɔkpayowli -lrɔɔ ɔn-ɔ 'la'a 'Pɔsɪsɪ *Fɛtuusɪ 'ye Felisɪ "yizizia. Felisɪ 'ke 'Zuifɔ 'bɔbɔa "yi 'lbhaa'a dɪ, ɔ sie'e 'Pɔlv 'le -jie 'mɔ.

XXV

'Pɔlv -zi'e-e 'ɔ -zɪgɪ 'le 'Wlɔmεε'ε 'bhlɔkpayowliklagba wɔnyɪ

I -Gblee, 'bhlɔkpayowlilre *Fɛtuusɪ nyni'a a, ɔ 'nɔ-o 'wɪ tan 'le ɔ 'ye Sezaleegwɔ 'mɔ -sɔ, ɔ 'ye Zelizalεεmɔ mu.

II 'Bho 'mnɔ, 'bho-o *-Lago'ɔ 'sragazamuklɪgbɪ -ke *'Zuifv'a -klɪgbɪtɔlɔ mu 'ɔ 'Pɔlɔ wɔnyɪ 'kla -nɪnamɔ.

III 'Le ɔn na ɔ -bodɪ: -A-bv bhade -ɪnmv li, nv -amv -zεεε 'lruli! 'Pɔlɔ yi 'nɔɔ Zelizalεεmv 'le 'ɔ -zɪgle 'ke 'nɔɔgbε -tu-ε -nɪ! A 'ye li-ɔ, ɔn 'ka -kaa 'lε ε, ɔn 'cε-ε 'gla 'Pɔlɔ'a dɪ ɔn 'ke ɔ -jeyɪ 'lbha -nɪ ɔ 'ke 'mε.

IV Fɛtuustɪ 'kɔ-ɔ 'bho wlu, ɔ na: 'Le Sezalee 'Pɔlɔ -nɪ'e -jie 'mv, 'le-e 'an 'bhuo-o 'ye -mu mv 'traamv. ɔ -see -gbaa 'mv -sɔ yi.

V A'ba 'klumv'a -klɪgbɪ yi 'ɪn -ke ɔn 'ke bhv 'mv -mu. -Bho ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ nv 'nyinyɪnɪdɪ 'le a -ke ɔ 'ke -zɪgle tu.

VI -Gblee, ɔ 'ka Sezalee mu, 'wɪ ɔ nv'a 'bho 'bhεε'ε-ε 'wɪ -bue 'le ɔ 'ye mu. Zɔ zɪ'a a, ɔ 'mu-o 'le -zɪglebudu 'li, 'le ɔ 'ye nyv lbho ɔn 'ye 'Pɔlɔ 'la.

VII ɔ yi'a a, 'Zuifv 'wlv'a Zelizalεεmv 'pɔ -ɔ -die 'li 'le ɔn-v 'duu 'nɔ dɪklɪgbɪ'a -dadudu 'kpi, 'le, 'ya -lue 'tɪn 'ka -ziadɪ 'mv'bhle, ɔn -see ɪ 'yɪtɪ'sii.

VIII ɔn 'lε'ε -kaa a, ɔ 'cε-ε 'ɔ 'bhuo 'kpiti: 'Nyinyɪnɪlε 'ɪn nv'a a, 'ɪn -see ε 'ye. 'ɪn -see 'Zuifv'a gba'a -lue 'tɪn 'mɔcε, *-Lago'ɔ bɔbɔbhlegbo'a -da nyv-v -se'a-a 'Zuifv, 'wa pa'a a, 'ɪn -ke nyv-v -see'a 'Zuifv -see 'le pa 'le ɔn-v nv'o 'bho -see 'tɔ *li'saa 'bho -Lago'ɔ 'yɪgbeyɪ, 'le 'ɪn -see -a'ba 'bhɪkpayowliklagba 'nyinyɪnɪlε 'lrulinv kpe -lue.

IX ε -nɪ'a -kaa 'mv a, Fɛtuustɪ -mnɔɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ ke 'Zuifv 'bɔbɔa 'yi 'lbhaa'a dɪ, ɔ dede'e 'Pɔlɔ ti: -ɪn 'bɔ-ɔ ti -a 'ke 'le Zelizalεεmv tinyɪnɪ 'le 'ɪn 'ke 'le -a'a -zɪgle -tu -nɪ'a?

X 'Le ɔ na: -Gba! -Da 'ɩn -nɩ'a -laa, 'bho -ɩnmɔ -a'ba 'bhlɔkpayowliklagba'a nyo'ɔ 'yigbeyi 'ɩn -nyna'a ti. 'Bho-o 'ɩn 'ke 'an -zige -tu -nɩ. -A'a 'bhuo yibo'o-o gbaa 'ɩn -see 'nyinyinile 'Zuifu 'lɩulinɔ.

XI -Bho 'ɩn nɔ 'nyinyinidɩ 'le -zige 'ke 'ɩnmɔ kpɔn 'le ε 'ke 'an 'mɛmɛε 'kpi bhla a, 'ɩn 'wɔn-o'o 'ɩn 'ke ɩ 'yi 'mɛ -nɩ. -Bho ε -se -mɛε ε, dɩ ɔn-ɔ kpa'a 'ɩnmɔ 'yi, -bho ɩ se -ziadɩ 'mɔ'bhle, 'wa 'bɔbɔa'a 'yilbhaa'a kamɔ nyo se 'bhεε ɔ 'ke ɔ 'ɩnmɔ -jeyi 'nyɩ. -Bho ɩ -nɩ -kaa 'mɔ a, 'lemnɩ, 'bho -a'ba 'bhlɔkpayowliklagba'a wɔnyi 'le *'Wlɔmɔ ɩ 'ke -jra -nɩ.

XII ɔ po'a wlu 'mɛ ti a, Fetuustɩ -ke 'ɔ 'dɩmɔdumɔ 'ye 'sra 'mɔ mu. Un yi'a a, ɔ na: -In 'si-e wlu 'yiti -ɩn 'ke -a'ba 'bhlɔkpayowliklagba'a wɔnyi mu'a dɩ, 'le-e -ɩn 'ke mu.

**Fetuustɩ -tɔ'ɔ-ɔ 'Pɔlv'a dɩ Aglipaa 'yi*

XIII -Nɔɔ gbε zi'a a, 'le 'bhlɔkpayowli -lɔɔ ɔn-ɔ 'la'a Aglipaa -ke 'ɔ leyinyinaakpɔ ɔn-ɔ 'la'a Belenistɩ 'ye Sezalee yi ɔn 'ke *Fetuustɩ 'ye.

XIV ɔ 'nɔ-o 'bho 'wɩ -glilii, 'le Fetuustɩ 'ye ɔ 'Pɔlv'a dɩ 'yi-tɔ, na: *Felistɩ 'ka mu a, ɔ 'sie-e -daa -jieiye -lue.

XV -Gblee, 'ɩn mu'a Zelizalεmɔ, *-Lago'ɔ 'sragazamɔklɩgbɩ -ke *'Zuifu'a -zigletumɔ -lɔɔ 'kɩɔ -ɔ'o 'le ɔn na: -Kpɔn -nɩ nɔ -zige ɔ 'ke 'mɛ.

XVI 'Le 'mna na: 'Wlɔmɛε'ε nɔ -kaa. -Bho ɔn -see nyo -zige -tu, 'wa -kpɔn nɔ -zige, 'ɔ 'mɛ. 'Inne 'bhle'e 'nyɩ'a dɩ, 'ɩn -ke 'ɔ dɩyikpamɔ 'mɔnɔ yi'o.

XXVII Ɔw zɪ'a a, 'bho-o 'ɪn -nyna'a ti 'ɪn 'ye 'le -zɪglebudu 'li mu, 'ɪn 'ye ɔbo 'mnɔ 'la.

XXVIII -Gblee, 'mna na 'kɪ, dɪklɪgbɪ ɔn-u 'ye ɔ 'yi-kpa mɔ, 'le, dɪ nyɔ 'mnɔ -za'a 'mɔ, ɪ -se dɪ-ɪ 'kɔ ɔ 'ye -ko.

XXIX 'Wa 'bhi'a -Lagɔɔ bubɔsɔ ɔn-u depo nɪ'e 'yi, 'le, ε -ke nyɔ -lue ɔn-u 'la'a *Zezii ɔ 'mɛ'ε ε, 'ɪnnɔ 'Pɔɔɔ -mnɔɔ nɔ'o ɔ -nɪ'e-e ti, ɔ "kpidɪ mɔ'o.

XX Ɔn -zɪ 'ɪ -kaa 'mɔ, -ka 'ɪn 'kɪ ɪ kpɔn, 'ɪn se -kaa 'bhle; 'ε dɪ 'ɪn nɔ'o 'Pɔɔɔ -bodɪ: -In 'bɔɔ-ɔ ti -ɪn 'ke Zelizalɛɛmɔ mu 'le -a'a -zɪgle 'ke 'le -tu-ε -nɪ'a?

XXI 'Bho 'mnɔ ɔ, ɔ na: -Bho ɪ -nɪ -kaa, 'lemnɪ -a'ba 'bhlɔkpayowliklagba'a wɔnyɪ 'ɪn 'ke mu ɔ 'ke ɪ tu. 'ε dɪ 'ɪn -de ɔ 'le -jie 'mɔ ti. -Bho -nɔɔzɛɛ nyɪnɪ 'ɪnmɔ 'yi 'le 'ɪn 'ke ɔ nyɔ 'kpi "du ɔn 'ke ɔ 'le kpa.

XXII Ɔ 'lɛ'ε -kaa a, Aglipaa 'nɔ ɔ -bodɪ: 'Mna-a'a 'bhɔo 'bɔɔ-ɔ ti -lrɛɛ 'ɪn 'ke ɔ dɪmɔzana 'ye 'le 'ɪn 'ke ɔ -lokuipo. Ɔ na: -Bho ɔw zɪ 'le -ɪn 'ke 'ɔ da 'ye.

XXIII -A -ka 'le-e gbɔ -druma a, Aglipaa -ke Belenɪ -pa'a-a 'wa 'nynɔbhlebanɪ 'mɔ, ɔn -ke "sroja'a -klɪgbɪ-e, 'bho gwɔɔ 'mɔ'a -klɪgbɪ -lrɔɔ "du ɔ -bhɔbho li, 'le ɔn -ke ɔ -na'a bhɔ 'mɔ, ɔn 'ye 'le -zɪglebudu 'li pa. Ɔn -de'a ti 'le Fɛtuɔɔ na: "Sroja! A 'la 'Pɔɔɔ! 'Le ɔn -ke ɔ 'ye yi.

XXIV Ɔ yi'a a, 'le Fɛtuɔɔ 'ye wlu 'mu"luo 'le ɔ na: 'An -Kɔyi, Aglipaa -ke a-bɔ nyɔ-u -nɪ'a -laa 'wee, nyɔ a-a 'ye'a -laa li, 'ɪnnɔ 'Zuɪfɔ'a -dadudu 'kla -nɪ'e 'ɪnmɔ wɔnyɪ 'le Zelizalɛɛmɔ -ke -dagbɛ 'le ɔn-u gwɛ'ε wlu wɔnyɪ ti ɔn-u "wɔ'o, ɔn na: Ɔ 'mɛ ɔ, -ɔ -mɛ-ɔ, ɔ 'mɛ ɔ!

XXV 'Le 'mna -bodi, lɛ -ke dɪ ɔ 'ka 'mɛ, 'ɪn -see ɛ 'ye. I -nɪ'a -kaa 'mɪ a, 'ɔ ''bhuo 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke -a'ba 'bhlɔkpayowliklagba'a wɔnyɪ mu 'le ɔ 'ke 'ɔ -zɪgle tu'a dɪ, 'ɪn 'wɔn'o 'ɪn 'ke ɔ nyɪ ''kpi ''du 'le ɪn 'ke ɔ 'le kpa.

XXVI -Gblee, -bho 'ɪn -kɔ ɔ nyɪ ''kpi ''du 'le ɪn 'ke ɔ 'le -a'ba -klagba gbo kpa, lɛ 'ɪn 'ka 'bho 'ɔ damɪ 'cnɪ, 'ɪn se ɛ 'bhle. 'ɛ dɪ 'ɪn -yɔ 'ɔ -daa nyɪ'a ''yigbeyi. -Inmɔ, 'an -Kɔyi'a ''bhuo'a ''yigbeyi 'ɪn -yɔ ɔ'o 'le -ɪn 'ke 'ɔ ''kpidɪ tidede. -Bho -ɪn nɪ -kaa a, dɪ ɪn-ɪ kɔ ɔ ''yi, -bho ɔ 'ke ɪ 'mɪ-za a, 'le 'ɪn 'ke ɪ 'cnɪ 'le ɔ -ke 'ya ''bɔgɪ 'ke 'le -a'ba -klagba'a wɔnyɪ mu.

XXVII -In 'ye li-ɔ, -bho 'ɪn -ka -jɪeyi nyɪ ''kpi ''du 'le ɪn 'ke ɔ 'le *'Wlɔmɪ kpa, 'ɔ ''kpidɪ -ke dɪ nyɪ-ɪ kɔ ɔ ''yi, -bho 'ɪn se 'mɪ-za a, ɛ se ''yrili-nmɔ.

XXVI

'Pɔɔ zɪzɪ'a-a 'ɔ ''kpidɪ li 'bho Aglipaa'a ''yigbeyi

I *Fɛtuusɪ 'lɛ'ɛ -kaa a, Aglipaa na 'Pɔɔ -bodi: 'ɪn ''nyɪ-e -ɪnmɪ wlu, -ɪn 'ke -a'a ''kpidɪ lizɪzɪ. 'Le ɔ 'ye wlu 'mɪ''luo,

II ɔ na: 'An -yowli Aglipaa, dɪ *'Zuɪfɪ-ɪ kpa'a 'ɪnmɪ ''yi, -bho 'ɪn -kɪ ɪ lizɪzɪ 'bho -a'a ''yigbeyi, 'an -pɔɔ bhlɪ-ɔ'o.

III 'Le ɛ 'mɪ 'ɪn yibo'o, -ɪnmɔ 'bhlɔkpayowli Aglipaa, -ɪn yibo'o-o 'Zuɪfɪ'a -gluuzagbɪ -ke 'wa nɔnɔdɪ. 'ɪn 'cɛ-ɛ -ɪnmɪ 'gbɛ kwa 'mɪ, -ku ''gwli -ɪn 'ke 'an wlu -lokuipo!

IV 'An 'bhuabhuanɪ, -ka 'ɪn -nɪ'a 'bho Zelizalɛɛmɔ 'le 'an -kɔmɔ'a ''klumɔ, 'Zuifɔ'a klɛ yibo'o-o 'na.

V Un yibo'o 'ɪnmɔ-ɛ see 'le un 'bhɛɛ'ɛ un 'ke ɛ 'yi'wɔɔn. 'Wa tɔlv -de'a -a'ba -Lagɔlbhu 'li ti, 'ɪn -ke un nɔ 'ko-o bhi! 'Le ɔ-bɔ nyɔ 'mɔnɔ'a ''klumɔ 'ɪn -nɪ'o, -a'ba 'wee -see 'bho 'Zuifɔ'a gba -lue 'ɪn sie, -a-bɔ nyɔplan 'mɔnɔ, -a-bɔ 'mɔ-o *Falizɛɛn.

VI 'Le 'traamɔ 'tɔ, -Lagɔ'ɔ wlu ɔ ''du'a -a'ba ''na ''we wɔn 'mɔti see, 'ɪnnɛ 'ɪn-ɪ 'la'a -ziadɪ'a dɪ, un -nyna'a 'ɪnmɔ 'bho -zɪgle 'mɔ ti.

VII -Lagɔ na ɔ-ɔ 'ye-e 'mɛmɔ glu -za -mɔ 'le un 'ke ti-nɪ -lrɛɛ, 'ɪnnɛ -a'ba 'cɛ -bue 'yɔ 'sɔn 'bɔ'ɔ ti un 'ke wlu 'mɛnɛ'ɛ ''yri'a 'bɪ 'ye'a kamɔ, un kuku'o 'mɔti un-ɔ bɔbɔ'ɔ -Lagɔ 'wɪ'o 'wɪ 'li. 'In de'a ''gwli -ɛ -ke dɪ 'Zuifɔ kpa'a 'ɪnmɔ dɪ ''yi, 'ɪnnɛ 'ka-a!

VIII -ɪun! A-bɔ 'Zuifɔ, lɛ nyɔ -see amɔ -tɔ, 'ɪnnɛ a-a nɔ'a? A -see ''gwlide -Lagɔ-ɔ 'za-a 'mɛmɔ glu 'le un -nɪ'e ti -lrɛɛ'ɛ?

IX Nazalɛɛtɪkɔyi *Zezii'a 'nynɪ'a 'letaadɪ 'ɪn ''du'o 'mna-a'a ''bhuo 'kpa'a 'an 'mɔtikukue'ɛ klɛ 'ɪn 'ye lɪ 'wee 'mɔ -zi -nɪ.

X 'Le Zelizalɛɛmɔ *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ 'ye 'ɪnmɔ 'ɔ nyɔ 'mɔnɔ'a tɔgbokpabɔgɔ ''nyɪ, 'ɪnnɛ 'ɪn 'bhle'o 'le 'ɪn 'ye 'wa -dadudu -jie 'mɔ po 'le 'ɪn-ɪ 'wɔn'ɔ nyɔ-ɔ nɔ'a: Un 'mɛ -nɪ 'le'a wlu.

XI 'Le -nɔɔ -lrɛɛ 'li 'le *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbidi 'wee 'li 'ɪn-ɪ kla nɪ 'nɔ nyanɪ 'mɔ 'le 'ɪn ''susua 'nɔ Zezii'a ''yidepoɛ. 'An 'cɛ-ɛ 'kpa-a ''kpi 'le 'ɪn-ɪ ple 'ɔ kli 'le 'laga 'mɔ 'ɪn-ɪ klɔ 'ɔ nyanɪ 'mɔ.

'Pɔlv -za'a-a 'ɔ -pɔlv'a ''yitibhitidɪ gbɔ

XII -Ka -lue 'mno 'ka-a *-Lago'ɔ
'sragazamɔkɔlɔgbɔ lbho'o 'ɔnmɔ 'le 'ɔn-ɔ mu'o
Damaasɔgwɔ 'mɔ.

XIII 'An -yowli, 'ɔn -nɔ 'le'a -jeyi, 'yɔv nyni'a "duu
'mɔ, lɛ'ɛ -vlavɔ 'wɔv'o 'le yaku "yi, 'ɛ -vlavɔ 'ku-o
wɔn, ɪ 'ye 'yɔv'a nɔ 'mɔ-zi, 'le ɛ-ɛ vɔn'a 'bho 'ɔn
-ke nyɔ -ke 'ɔn-ɔ na'a "kpi.

XIV -Ka -a -die'a 'mɔ -a 'ga-a 'bhɔgbɔ ti "fta 'le
'ɔn 'ye wɔ -lue 'bɔ'wɔn. 'An "bhliwɔ 'mɔ ɛ 'la
-nɔ'e 'ɔnmɔ: 'Sɔv'o a! 'Sɔvɔ! Koo -ɔn -nyna'a 'le
-a kla'a -kaa 'ɔnmɔ nyanɔ 'mɔ'a? -Bho -ɔn tɔtɔ 'an
wɔ "kpi, -a'a "bhɔ -a cna'a "wi bhɔ 'mɔ.

XV 'Le 'ɔn 'ye tidede: -ɔnmɔ wɔ'a, -a'a 'nyɔ -
mɛ'ɛ? 'Le ɔ na: 'ɔnmɔ Zezii -a kla'a nyanɔ 'mɔ,
'ɔnmɔ mɔ'o.

XVI -Sɔ 'mɔ, -ɔn 'ke ti-nyna. 'ɔn 'yi-e -ɔnmɔ -
bodɔ, -ɔnmɔ 'ɔn -za'a 'bho 'le -ɔn 'ke 'an lbhɔ nɔ.
-ɔn 'mɔ-o 'an "dɔkpayi, 'le, -ka -ɔn 'yeye'a 'ɔnmɔ
ti, -ɔn 'ke -kaa nyɔ -lɔvɔ 'tɔmɔ. 'Le lɪ 'ɔn-ɔ 'ye'a
-ɔnmɔ "yi-tɔ mɔ, -ɔn 'ke 'ya "dɔ -za -lɛɛ.

XVII *Zuifɔkɔmɔ-e, "sesinyɔ -ke "klumɔ 'ɔn-ɔ
'ye'a -ɔnmɔ -lbho mɔ, -bho vɔn -ka -ɔnmɔ-v 'lbha,
'ɔn-ɔ 'ye-e -ɔnmɔ zetie -mɔ.

XVIII 'ɔn-ɔ lbho'o -ɔnmɔ-ɛ 'le -ɔn 'ke 'wa "yri kati,
"nyinyɔnɔdɔ'a -kuyre -ke 'mɔ vɔn -nɔ'a a, vɔn 'ke
ɪ "yrili-gwɛ 'le vɔn 'ke 'ɔnmɔ Zezii'a -ziadɔ 'ma-
a ɔv "yi'wɔvɔn 'le vɔn 'ke 'wa kpli "yizizia 'le vɔn
'ke "nyinyɔnɔdɔ'a tiyayi *Sataan'a "nyinyɔnɔdɔ'a -
belu 'ɔv 'wɔv 'le -Lago 'ke v -kɔ. -Bho vɔn de
'ɔnmɔ "gwli, -Lago-ɔ 'bhɔ-ɔ 'wa "nyinyɔnɔdɔ'a dɔ,
'lemnɔ vɔn-v 'ye-e 'le -Lago'ɔ nyɔ'a "klumɔ 'bɔ.

'Pɔv -za'a-a 'ɔ lbhɔ'a "dɔ

XIX 'In 'wɔn'ɔ ɪ-bɪ wlu 'mnɪ 'bɔ ɔ, 'an -yowli Aglipaa, 'ɪn se 'bɛɛ 'ɪn 'ke wlu-u 'wɪ'a yaku 'yi -nyɪ.

XX 'In -za'a-a *'Zuifɔ -nɪ'a Damaasɪ -ke Zelizalɛɛmɔ -Lagɔwlu -bodɪ 'mɔ, 'le 'ɪn 'ye -yɔ -nɪ'a Zideebhlɔkpa ''kpi -ke 'bhlɔkɪ -lɪu ''kpiti'a nyɔ -Lagɔwlu kpa, 'le 'ɪn-ɪ 'tmɔɔ nɔ'o: A yibo a'ba ''nyinyɪdɪ 'yi 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi 'le a 'ke ɔ gbo ''bhiti 'le ɔ 'ke amɔ -kɔ. 'Le, -ka a'ba kpli zizia'a ''yi, a 'ke -kaa -tɔ.

XXI 'Ya dɪ 'ɪn -nɪ'e 'le *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo 'le 'Zuifɔ 'ye 'ɪnmɔ kwa 'mɔ tikpɔn. ʊn 'dɪn-e 'an 'lbhalbhaa ti 'le 'ɪn 'ke 'mɛ.

XXII 'Bho 'mnɔ -Lagɔ'ɔ ''bhɔo-o ''du'o 'ɪnmɔ ''yrili 'le ɛ 'ye -zɪan ''kpi bhla 'le 'mna-a -nɪ'e -daa a'ba ''klumɔ 'le 'ɪn 'ke -Lagɔ'ɔ dɪ nyɔtoope -ke nyɔklɪgbɪ -bodɪ 'mɔ-za. 'In -see dɪ 'li tice -bho ɛ -se *Moyiizɪ -ke -Lagɔwlu'a 'mutizamɔ -lɪsɔ'a wlu ʊn -za'a 'mɔ -ɪ -ke ''yri'a 'bɪ-ɪ 'ye'a 'wɪ mɔ, ʊn 'ye'a na:

XXIII *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔsɪn'a nyɔ-ʊ 'ye-e 'kle 'ye -mɔ, 'le, -bho ɔ 'mɛ, ɔ 'ke glusɔmɔ'a nyamna ''du 'le ɔ 'ke ti-nɪ ''kɔmɔkɔmɔ, 'le, nyɔ'a ''nyinyɪdɪ 'mɔ'a 'pɔsɪnpɔan 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi, ɔ 'ke -a'ba ''bhlɪmɔ -ke 'bhlɔkɪ -lɪu'a nyɔ ''dɪzɪɪ 'mnɪ -bodɪ 'mɔ-za.

'Pɔɔ 'la-a Aglipaa ɔ 'ke ''gwɪde

XXIV -Gblee, -da 'Pɔɔ -nɪ'a 'ɔ ''kpidɪ lizɪzanamɔ a, 'bhlɔkpayowli *Fɛtuusɪ 'lbhaa 'nɔ-ɔ wlu wɔn 'mɔ, ɔ na: 'Pɔɔ, -ɪn 'bhata'o! ''Bɔgɔ -ɪn 'ɔɪan'a tenɪ, 'ɪnnɛ 'bhata nɪ'e -ɪnmɔ!

XXV ɔ na: 'In-ɪ 'ya-a 'an ''bhuo ya 'bho -a'a ''yigbeyi, 'in se 'bhata. Wlu 'in -nɪ'a 'mɔzanamɔ 'bhle-e 'yɛ 'li.

XXVI 'In -flɔ'ɔ-ɔ ''yi 'in 'ke dɪ -nɪ wɔnwa, -a'ba 'bhlɔkpayowli Aglipaa'a -lokui bhɪ ɪ 'nɪ-ɛ. 'Le 'in de'e ''gwli ɔ yibo nɪ-o'o -lue -lue, -ɛkedɪmaa, ɪ -see ''zizekwla 'mɔ -zi -nɪ.

XXVII -A'ba 'bhlɔkpayowli Aglipaa, -Lagowlu'a 'mɔtizamɔ'a wlu un -za'a 'mɔ 'bho *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi-ɔ 'pɔɔn'a nyɔ'a damɔ, -in 'de-ɪ ''gwli'a? 'In yibo'o-o -in de'e 'na-a ''gwli!

XXVIII ɔ na: In! -Wooo! 'Pɔɔ, ɛ -sie'e 'tɔ 'bho-o -toope -mnaaa'a ''bhuo 'ke 'tɔ 'inmɔ *Zezii'a -nayi po!

XXIX 'Le 'Pɔɔ na: 'In-ɪ bhade-e -Lagɔ li, 'le nya 'wla, ɛ -se -a'a ''sɛ'ɛ dɪ -ko, nyɔ 'wee -nɪ'a 'inmɔ -lokuiponamɔ, -ka 'in ''du'a Zezii'a nɔ, a 'ke -kaa -nɪ. 'In -see a 'ke -jiekɔmɔ ''du nɔ''a!

XXX ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'bhlɔkpayowli ''we-e Belenisɪ -ke nyɔ 'wee -nɪ'a 'bho -zige 'mɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ un 'ye ''sra 'mɔ mu.

XXXI Un mu'a 'le 'wa ''sɛ-ɛ 'kabha'o: -ɔɔ! ''Nyinyinɪɛ -ke dɪ un 'ka nyukpasu -nɔɔ -jie 'mɔ po, ɔ 'ka 'mɛ, ɛ se -nɪ.

XXXII 'Le Aglipaa na Fetuustɪ -bodɪ: Nyukpasu 'mnɔ, -bho ɔ se 'kɪ, 'ɔ -zige 'ke -a'ba 'bhlɔkpayowliklagba -yɛ mɔ'o, nɔ a, -a ''sii nɔ 'ko-o ti.

XXVII

'Pɔɔ -kpe'ɛ-ɛ 'le *Wɔmɔ

I-II I zi'a -kaa a, -nɔɔ -ke ti *Fetuustɪ 'ka 'Pɔɔ nyɔ ''kpi ''du un 'ke ɔ Italiibhlɔkpa'a -gwɔkklagba

*'Wlɔmɔ kpa a, ɔ 'ye 'ε dɪ 'yibhaga 'le ɔn 'ke batoo 'li 'kpa. ɔ 'gbaa'a-a 'Pɔlɔ -ke -jiemu -lɔvɔ, ɔ 'ye ɔ 'Wlɔmεε'ε "sroja'a -kɔgba -lue -jeyi 'nyɪ. 'ɔ 'nyɪ 'mo-o Zuliustɪ 'le ɔ 'ke ɔ 'kpi -nɪ ɔ -ke ɔn 'ke mu. "Sroja'a 'plan -lue ɔn-ɔ 'la'a 'bhɔkpayowlikɔgba'a "sroja, 'wa -kɔgba ɔ "du'o. 'Inmɔ Luukɪ -ke Alisɪtakɪ -ɔ -sɔ'ɔ Masedɔanɪbhɔkpa "kpi'a -gwlɔ Tesalonikɪ, -a-bɔ -ke ɔn bhete'e-e gbo, -a 'ye batoo 'li 'kpa. ε-be batoo 'mnε, -gwlɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Adramiitɪ, 'bho-o ɔn -nɔ -nɪ 'nε lε, 'ɪnnε 'ye Aziibhɔkpa "kpi'a -gwlɔtɔlɔ 'mɔ -mu mɔ.

III -A 'kpa'a -jeyi a, batoo -nɪ -nanamɔ, zɔ 'ye zɪ 'le -a 'ye Sidɔɔgwlɔ 'mɔ nyɪni. -A nyɪni'a a, Zuliustɪ 'du'a -jiemu 'yrili -nmɔ'ɔ-ɔ 'Pɔlɔ kwa 'mɔ ti. 'ε dɪ ɔ 'nyɪ 'ɔ 'yiflɔε, ɔ 'ye 'bho'a *Zezii'a nyɔ 'yenamɔ mu 'le ɔn 'ke ɔ -zεgε 'lɔrulinɔ.

IV -A zi'a 'bho li a, -a'ba batoo'a -na -ka -zεgεka, ε -ke -pɔpɔɔ dede'e-e 'yi'a dɪ, -a 'ye 'le Siplɔlikpe'a lemɔ -zi -nɪ. 'Le 'mnɔ -pɔpɔɔ 'yɔɔ'ɔ-ɔ wɔn.

V -A zi'a 'bho li a, -a -pɔ'o-o Silisii -ke Panfil-iibhɔkpa -linasɔ gbo 'le -a 'ye 'le 'tɔnni'a -bhie 'mɔ -mu -nɪ, 'le, 'bhɔkpa -lue ɔn-ɔ 'la'a Lisii, 'ε 'kpi'a -gwlɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Mila, -a 'ye 'bho nyɪni.

VI -A nyɪni'a 'bho a, batoo -ke 'limɔ -a -nɪ'a a, -a 'wɔv'o 'le-ε, -a 'ye ti'si. -Abɔ -ka 'bho-o nyɪni, batoo -lɔvɔ -nyɪni'a-a 'bho ti. 'Le 'ya 'klumɔ batoo -lue -nɪ'e 'le. ε -sɔ'ɔ-ɔ Alasadriigwlɔ 'mɔ 'le ε -nɪ'e Italiibhɔkpa "kpi munamɔ. ε-be batoo 'mnε, 'srojayi 'du'a -jiemu 'yrili, 'ɪnnε ɔ 'ye'o 'le -a -ke ɔ 'ye 'le 'ε 'limɔ 'kpa.

VII -A 'kpa'a -jeyi a, -a 'nɔ-o 'wɪ, batoo -na'o

-wɔɔ -pɔpɔɔ'ɔ dɪ; -a 'ka -gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Kɪnɪdɪ nɪnɪ, yekaaɪyeka mɔ'o. -A nɪnɪ'a 'bho gwɔɔ 'mɛɛ'ɛ 'yɪɪbhlanaɔ, pɔpɔɔ'ɔ 'wɔn -aɔɔ -bodɪ 'le -a 'ke -jɔɔɔ 'yige. 'ɛ dɪ -a -mɪ -nɪ'e kɪmna gbo, 'le, likpe ɔn-ɔ 'la'a Klɛɛtɪ, 'ɛ 'mna -ke 'yɪ ɔn-ɔ 'la'a Salmɔnɪ, -a 'ye 'bho -zi -nɪ. -A -zi -nɪ'a 'bho a, 'le -a 'ye 'le likpe'a lemɔ -zi -nɪ. 'Bho 'mɔɔ, -pɔpɔɔ se wɔnkpɔn tenɪ.

VIII -A -ke -pɔpɔɔ dede'e-e 'yɪ kpɔkpɔ, 'le 'ɛ sɪasɪaa 'mɔ -a -ple -nɪ'e 'ɛ 'kpɔkpɔ wɔnɪ ti 'le -a 'ye -gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Lazee'a "troli nɪnɪ. 'Bho 'mɔɔ, 'bho-o ɔn-ɔ 'la'a Batoo'a Kpɔnnazɛɛ.

IX -A sɪa'a kpɔkpɔkpɔ -a -see -dazɛɛɛ -nɪnɪ -nɪ. -Nɔɔ -ke ti -a -nɪnɪ -nɪ'a 'bho a, *Zuɪfɔ'a *su'a 'wɪ zi-o'o. -Pɔpɔɔ klu-o'o tenɪ. -Bho batoo nɔ ɛ 'ke -na, ɛ -nɪnɪ'e-e 'yɪɪli. 'ɛ dɪ, 'Pɔɔɔ "du'o nɪɔ "dɪ 'mɔ, ɔ na:

X 'An bha "we-a, -jɔɔɔ -a 'ye'a 'tɔ "kpi'kpa mɔ, 'ɪn yɪbɔ'o-o ɛ -nɪnɪ'e-e 'yɪɪli, ɛ -se batoo -ke lɪ-ɪ -nɪ'a 'nɔɔ 'ɛ 'limɔ'a "sɛ 'ke wɔn-nɪnɪ -ko. -Bho -a se -a'ba "bhi "yɪɪli"du, ɛ-ɛ 'bhle-e -a'ba 'mɛmɛɛ "yɪ.

XI ɪ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, "srojayi -mɔɔɔ, 'le batoo'a triyi -ke 'ɛ -yowli'a "sɛ ɔ-ɔ pɔ'o -lokui. 'ɔ dɪ se 'Pɔɔɔ "kpi -nɪ.

XII -Gblee, 'bho batoo'a -kpɔnnamɔ 'mɔɔ se 'yɪɪli-nmɔ, 'le, -nɔɔ -ke ti -pɔpɔɔ-ɔ klu'a a, 'ɛ -nɔɔtu 'ke ɔ 'bho li-zi -nɪ. 'ɛ dɪ nɪɔ'a -dadudu-u -nɪ'a 'le 'ɛ 'limɔ na: -A zi -laa li! -Gblee, ɔn 'bɔ-ɔ ti ɔn 'ke Klɛɛtɪ'a -gwɔɔ -lɛɛɛ ɔn-ɔ 'la'a Fenɪsɪ -kpɔn -nɪ -cueyi! 'Bho'a batoo'a -kpɔnnamɔ 'kpa-a gbugbu. -Bho -pɔpɔɔ 'wɔɔ -nɪ 'le 'zɔtɪ -ke yayɪ,

'ε nɔni 'bho. 'Bho 'mɔɔ, ɔn 'bhεε'o ɔn 'ke 'bho ti-de 'le ε-be -pɔpɔɔ 'mɔε'ε -nɔɔ 'ke ɔ lizi.

'Tɔnni 'yigbeyi'a -bibie

XIII -A -see -bhla mu ke, -pɔpɔɔ'ɔ bhleebhle 'kpa-a 'bho ε-ε klu-o'o. ε 'wlv -nɔ'e-e 'le 'zɔti 'le ε -ke batoo nɔnɔɔ'ɔ 'yiti. ε -nɔ'a -kaa klunamu a, nyɔ-ɔ -nɔ'a 'le 'ε 'limɔ, ε-ε 'po -ɔ 'kpa 'yi. 'ε dɔ ɔn-ɔ nɔ'o: -A mu! 'Le ɔn 'ye batoo -za ɔn 'ye -jeyi 'kpa. ɔn -nɔ'a munamu a, 'le Klεεtɔkokogwlvli ɔn nyɔnyɔ-ε'ε-ε ti 'le ɔn-ɔ ple'e 'ε wɔnli ti.

XIV -Nɔɔ gbε zi'a a, ɔn -ka 'le-e gbɔ, -bibie yi-o'o. 'ε -bibietu, batoo'a trimɔ 'wee-e ple -ε'o. 'ε 'nɔni 'mo-o Elakilɔɔ. Trɔ-ɔ -nɔ'a 'bho likpe 'li, 'ya 'lru ε -yi -nɔ'o.

XV ε-be -bibie 'mɔε yi'a a, ε -ke -a'ba batoo zɔza'a-a 'yigbakwla 'mɔ. 'ε trimɔ -ke ε 'tutu'o 'le ε -see 'wɔn. 'ε dɔ -a 'bhiti'e 'yiti 'le ε 'ye -amu kpa 'bikabika, ε 'ye ε 'le 'tɔnni'a -bhie 'mɔ kpa,

XVI 'le -a 'ye 'le likpetoope -lue ɔn-ɔ 'la'a Klo-daa'a lemɔ -zi. 'Bho 'mɔɔ'ɔ -pɔpɔɔ se wɔnkɔn. -A -sɔa -nɔ'e 'bho-ε yrubhe!, 'le, -zabhɔmɔgɔlv-ɔ -mɔ-ε'ε 'le -a'ba batoo'a lemɔ ti, -a 'ye ε jri,

XVII -a 'ye ε 'mɔ'luo, -a 'ye ε 'le batoo 'mɔε 'kpiti po, 'ε 'li'a lbhɔnɔmɔ 'ye ε 'bho tɔsɔn ε -kaa wɔn-nɔni. ɔn nɔ'a -kaa a, 'le ɔn 'ye 'bhluikuiklɔgbɔ 'mɔ'luo, ɔn 'ye ɔ batoo'a 'zɔ -zi -nɔ, ɔn 'ye ε san, ε -kaa wɔn-nɔni -lrεε. ɔn sen 'ε ε, 'le Libiibhlɔkpa'a 'gwlɔli'a -da se'a 'mɔ-tε, 'ε -sɔanyɔ 'lbha'a -amu, -bho -pɔpɔɔ -kpa -nɔ 'le -amu, batoo -kaa 'mɔti'sin. 'ε dɔ, -ka 'ε 'li'a lbhɔnɔmɔ

'ka -nyna 'le ε 'ke -wɔɔ -na, 'ka-a ɔn nɔ'o 'le -pɔpɔɔ-ɔ 'tuu 'nε -bhla 'lru.

XVIII Ɔn nɔ'a -kaa a, -bibie 'mne 'ku-o -bhla 'kpa 'yi. 'Ka-a ε 'bhle'e -amu gbokogboko. Ɖɔ zɔ'a a, 'ε dɪ, lɪtɔlɪ -nɪ'a 'le batoo 'li, 'ε 'li'a lbhɔnɔmɔ -zɪ 'ɪ 'le, ɔn 'ye ɪ 'nukɔ po 'le ε 'ke kwa'fɪn.

XIX Ɖɔ -ye kɔ'ɔ 'bho a, ɔn -kpɔn -nɪ'e-e 'nyanyɪ 'mɔ, 'le, 'bho batoo "kpi'a lɪtɔlɪ -ɪ -na -nɪ 'nε ε, ɔn 'ye ɪ 'bho -za, 'le ɔn 'ye ɪ 'nukɔ po -lɾε.

XX -In 'ye li-ɔ, 'wɪyɔ 'li -bibie'a wɔnkue -see -denɪ 'mɔ -sɔ, yaku 'yi -nɪ'e-e -tukuu! -A -see 'yɾɔ -ke 'cɔdrɪ'a 'yigba 'ye, 'le, -ka -a 'ka batoo -jɔlɔ gbo po, -a se -kaa yibo. -A -gbɔ 'nε ya, 'kpi -wa'a -a -amu 'yiti, 'le, -ka -a 'ka 'pɔn'a 'kpi se -amu 'yi -nɪ.

XXI ε -nɪ'a -kaa 'mɔ a, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'le batoo 'mne 'li, 'wɪ 'gbaa'a-a -kwa ɔn -see li. 'Le 'Pɔlɔ 'ye 'mɔ-sɔ 'le ɔ na: 'An bha "we-a, 'ɪn -za 'ka 'mɔ, 'ɪnne 'ka-a! -Bho a po 'kɪ 'an wlu -lokui, -a -see 'kɪ Klεɛɪ 'wɔlɔ yi, 'le ngazedɪ -yεε -see -amu "kpi -bhla yi bhebhe.

XXII -Ziadɪ mo'o. 'Ka-a ε -nɪ'e 'mɔ'a dɪ a, 'ɪn-ɪ 'tɔmɔ'o amɔ, 'traamu 'tɔ ɔ, a po 'le 'kpi, 'le a'ba "klumɔ'a nyɔ -lue 'tɪn -see 'mε yi. Batoo'a "sε-ε 'ye wɔn-nyni mɔ.

XXIII A -gblee, -zɪan "matɔ'a "bhuo, -Lagɔ -kɔ'ɔ 'ɪnmɔ a, -ɔ -ke lbhɔ 'ɪn-ɪ nɔ'a a, ɔ 'lbho-o ɔ gbo'a -dalbhoyi -lue, ɔ 'ye 'ɪnmɔ linyɪ

XXIV 'le ɔ na: 'Pɔlɔ, -sɪanyɪ'a 'lbha -ɪnmɔ -le! -Gblee, -ɪn 'ke 'Wlɔmεε'ε 'bhlɔkpayowliklagba gbo nyni mo'o 'le ɔ 'ke -a'a -zige tu. 'Inne 'mo-o -Lagɔ'ɔ 'gwɔlɔdɪ. 'Ɖ 'limɔ -nmɔ'ɔ-ɔ wɔn 'bho -a'a "kpi'a dɪ, nyɔ 'wee -ke -ɪn -nɪ'a 'nɔɔ batoo 'li, ε

-see 'wa nyɔ -nɔ yi. 'Ka-a ɔ 'lɛ'o.

XXV 'Ka-a ɪ -nɪ'e 'mɔ'a dɪ a, 'an bha ''we-a, a po 'le 'kpi, 'mna 'de-e -Lagɔ ''gwli. -Ka ɔ 'lɛ'e 'tɪn, 'ka-a ɪ-t 'ye 'mɔ-nɪ mɔ.

XXVI 'Bho batoo -mnɛɛ'ɛ damɔ a, -a -ke ɛ-ɛ 'ye-e -mu -mɔ ''yrilinmɔka. 'Bho likpe -lue'a 'kpɔkpɔ 'kpi ɛ-ɛ 'ye wɔn-nyni -nɪ mɔ 'le ɛ 'ke 'bho -sie. 'Ka-a 'Pɔɔ 'lɛ'o.

XXVII -In 'ye li-ɔ, -a -kaaa Klɛɛtɪ -sɔ ɔ, 'ɛ 'wɪ'a -bue 'yɔ nyiɛ'ɛ zɔ 'ka-a, 'le -bibie-e ''tuu'o -amɔ -kaa 'le 'tɔnni'a -da ɔn-ɔ 'la'a Adriatikɪ. Dodogwia batoo 'li'a lbhɔnɔmɔ na: -A-bɔ -naa, -a kɔɔ nyɔ -nɪ 'kpɔkpɔ gbo ''kɔɔnamɔ.

XXVIII Un 'lɛ'e -kaa a, ''ni'a -ybhahluku ɔn ''du'a kwakulɛ ''yi, ɔn 'ye ɛ 'mɔ''luo, ɔn 'ye ɛ ''nukɔ po. Un -zɛ 'ɛ ''nukɔ ɔ, ɔn 'zɛɛ-ɛ sɔɪ'a -pasa'a -gwɔɔ -lue. Un nyni'a 'bho nya ti -toope a, ɔn 'po -ɛ ''nukɔ -lɛɛɛ. Un -zɛ'ɛ 'le a, ɔn zɛ'ɛ -lɛɛke a, -bue 'yɔ -muu-u -sie'e 'bho.

XXIX 'Bho 'ɛ ''kpi a, -ka ɔn -die'a 'mɔ, ɔn 'bhle-e ''niglutisɪkpi'a -sɪanyɪ ku 'mɔti 'le batoo -kɪ ɪ ''yi-tbha 'le ɪ -kɛɛ ɛ wɔn-nyni. 'ɛ dɪ, kwakulɪklɪgbɪ ɔn ''sri'a ''bhlukui, -ɪ -nyna -nɪ'a batoo ti, ɔn -mɔ'ɔ-ɔ 'ya nyiɛ 'le 'ɛ lemɔ ti, ɔn 'ye ɪ ''nukɔ po 'le ɪ 'ke -bɪsɪ 'mɔ nyma. 'Bho-o -a -de'e ti. -A -de'a 'bho ti a, ɔn 'tɪtɛ'ɛ-ɛ li ''fia 'le 'wa -pɔɔ na ''dabodɪ zɔ zɪ -susueyi.

XXX ɛ-be ''matɔ 'mnɛ'ɛ ''bhuo, batoo 'li'a lbhɔnɔmɔ nɔ'a -kaa, ɔn ''luo'o-o gɔɔɔ-ɔ -nɪ'a 'le 'ɛ 'limɔ 'mɔ, ɔn 'ye ɛ ''nukɔ po 'le ɔn-ɔ nɔ'o: Kwakunɛtɪ ''sri'a ''bhlukui, -a 'mu -ɪ 'le 'ɛ 'mna ''yi timɔnamɔ 'le -a 'ke ɪ ''nukɔ po, ɛ -kaa -gbaa 'mɔ -sɔ. -Zagbaa! Un 'ke ple'a dɪ ɔn-ɔ nɔ'o -kaa!

XXXI Lɩ ʊn nɔ'a, 'Pɔlv 'ye 't li a, ɔ 'tmɔv'o-o
 ''sroja -ke 'wa -kɩagba: -Bho nyv -nɔv se 'nɔɔ
 batoo 'li ti-de, ''lemnɩ, nyɔ -see 'pɔn yi.

XXXII ɔ 'lv 'v -kaa ''yi a, ʊn cɛ'ɛ batoo'a gɔlv
 ''bhlukui 'mɔ-ɛ, ɛ -ke ''ni 'ye zi.

XXXIII -Gblee, zɔ -see ''yriti'wla ke, 'le 'Pɔlv-ʊ
 po'o nyv 'kpa ''yi ʊn 'ke li. ɔ na: 'wɩ -bue 'yɔ
 nyiɛ -a zi'e 'nɔɔ batoo 'li 'le a -see ɛ li.

XXXIV 'Traamv 'tɔ, 'ɩn-ɩ 'tmɔv'o amv-ɛ, a li! -
 Bho a li a, ''lemnɩ, a 'bhle'e 'kɩ 'mɔ-ɛ 'le a 'ke
 -lrelrea 'bhɛɛ 'le a -kaa 'mɛ. 'ɩn-ɩ 'mu-o 'bho le,
 ɛtoope gbɛ -see amv li''tru yi.

XXXV ɔ po'a wlv 'mɛ ti a, ɔ ''luo'o-o ''flɔɔ
 'mv 'le ɔ 'ye 'ɛ dɩ -Lagɔ 'sɛɛ po 'bho 'wa 'wee'a
 ''yigbeyi, 'le ɔ 'ye 'ɛ ''die 'mv''luo 'le ɔ-ɔ li'o.

XXXVI ɔ -nɩ'a linamv a, 'wa 'wee'a 'kɩ yi'e 'le-ɛ
 'le ʊn 'ye li -lɛɛ.

XXXVII -ɩn 'ye li-ɔ, -a-bv -nɩ'a 'le batoo 'li, -a
 bhete gbo -a -nɩ'e-e nyunyu'a -gwlɩ -bue -gwlɩ tan
 nyunyu -bue nyunyu -mɛɛlo.

XXXVIII ʊn gwɛ'ɛ lilia ''yi a, lilia'a -bhɛɔ 'wee
 -sie'a 'le batoo 'li, ʊn ''luo 'nɩ-ɩ 'mv 'le ʊn 'ye ɩ
 ''nukɔ po. -Bho ɛ -flɔ 'liti 'le ɛ 'ke kwa'fɩn.

Batoo -nyini'e-e wɔn

XXXIX -Gblee, zɔ 'ka -amv ti-gba a, 'bho ''ni
 ''yigbeyi -a -nɩ'e -bhla. Batoo 'li'a lbhɔnɔmɔ nɔ'a
 -kaa, ʊn 'ye-e 'kpɔkpɔ -lue li. 'Bhlɔkpa'a -da -yɛ
 ma'a a, ʊn se 'bho ''yiyibo. 'Bho 'mnɔ ɔ, ''ni 'kpa-
 a 'bho gbugbu 'le 'ɛ 'mna ''yi -bɩsɩtuyra-a -nɩ'a
 'bho 'bhɛɛ'ɛ 'mɔ-ɛ. 'Le ʊn na: -A -mu -nɩ 'bho!
 -A po 'le 'kɩ -a 'ke 'bho'a nyninyinia ti'dɩn. -Bho
 batoo -kpɔn -nɩ 'bho, ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ ''yrili.

XL Un 'le'ε -kaa a, kwakulɩ kpɔn'a batoo ti 'le ε 'ye'a ti-nyna a, un 'cε-ε 'ya ''bhlukui, ɩ 'ye ''nukɔ -sie. 'Bho ''yriglaagla 'mɔ, tufɔtɩ 'sɔn-ɔ 'pε'ε 'le batoo'a lemɔ ti, -bho un -ke ε-ε tri, -ɩ 'srεε'ε ''lru ''yi, un-ɔ bɔti'e-e 'ya ''bhlukui ti, un 'ye ɩ ''nukɔ ''nymaa. Tu -nyna'a 'bho batoo'a 'mna ''yi ti, 'mukuyrie un ''srii 'nε ε, 'le un 'ye ε yayi kpa 'le -pɔpɔɔ 'ke ε 'mɔ-de 'le ε 'ke ε 'bho -bɩsɩ'a da -kpa -nɩ. 'Ka-a un nɔ ε'o 'le ε 'ye 'bho 'mɔɔ -bhoga -mu -nɩ.

XLII Un -ke ε -nɩ 'bho -mu -nɩnamɔ, 'bho ''ni'a -gwloo 'sɔn'ɔ 'nynɩmɔ, -da se'a 'mɔ-tε ε, 'bho-o ε ze'o zenyi! 'E 'mna 'nyma-a -bɩsɩ 'mɔ kekeke! 'E -sɔ -gbaa 'mɔ, 'le ''ni'a ''tarili-i pɔ'o 'le 'ε lemɔ, ε-ε nyɩi 'nε-ε wɔn.

XLIII E ze'a 'tɔ ɔ, -jiemɔ -nɩ'a 'le batoo 'mɩε 'li, -bho 'wa ''klumɔ'a tɔɔ yibo -lreka, un -kaa ''nukɔ 'kpa 'le un -kaa ple'a dɩ a, ''sroja na: -A 'lbhɔ ɔ un 'ke 'mε.

XLIII Un 'le'ε -kaa a, 'wa -klagba -see ti'bo 'Pɔɔɔ 'ke 'mε; 'ε dɩ ɔ nɔ'o: A'ba nɔ -kaa -le! A-bɔ -nɩ'a 'nɔɔ batoo 'li, 'le a'ba ''klumɔ, nyɔ-ɔ yibo'a -lreka a, a 'kpa 'le ''nukɔ -antanyɩ, a 'ke 'le -bɩsɩ ''kpi mu!

XLIV 'Le, a'ba nyɔ -yɔ se'a 'ε ka yibo a, a 'ke 'bho tufɔtɩ ''kpi 'kpa. -Bho ε ''du batoo'a ku 'mɔ'a 'fɔtɩ, a 'kpa 'bho, 'le a 'ke -antanyɩnyɔ kli mu! 'Ka-a -a'ba 'wee nɔ'o. 'Le -a'ba ''klumɔ'a nyɔ -lue 'tɩn -see 'mε. -A 'pɔn-o'o 'wee, -a 'ye nyɩi.

XXVIII

Batoo -nyɩi'a wɔn ɔ, 'ε 'limɔ'a nyɔ gɔgwla'a-a 'bho likpe 'mɔ

I -A ce'ε "nukɔ'ɔ 'mɛmɛε'ε wɔn 'mɔ a, likpe -ke 'nynɪ -a se 'ka yibo, nyɔ -a -ye'ε 'bho, 'unnɔ "'si'e 'ε 'nynɪ, ɔn-ɔ 'lɛ -ε Malɪtlɪkpe.

II Nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho kpɔn'o -amɔ-ε -gli! "Ni -nɪ'e-e lbhanamɔ 'le -sɪn yi'a dɪ a, nɛgbaaklagba ɔn ce'ε 'yi. 'Bho 'ε "trolli ɔn de'e -amɔ ti 'wee 'le -a 'ke 'wɔta.

III -Gblee, nɛ wan'a, ε 'wla'a 'zɔ ɔ, 'le 'Pɔɔɔ 'ye 'ε -nakanyɪ 'mɔ'luo ɔ 'ke ɪ nɛ 'mɔ po. 'Le -nakanyɪ 'mnɪ'a 'mɔ, 'le-e yɔɔɔ -nɪ'o. Nɛ'ε -susu tbhɛ'ε ε, ε -nɪ'a 'danamɔ, 'ɔ -kɔta ɔ kpa'a 'bho, 'unne ε nmu'o, ε "srii'e-e 'ɔ -kɔta wɔn 'le nyɔ 'wee 'ye ε li'ye.

IV Sɛn-ε beze'a 'bho 'ɔ -kɔta wɔn, 'bho likpe 'mne 'li'a nyɔ 'mnɔ 'ye 'ε li a, ɔn na: Nyɔ -nɔɔ, "kulbhayɪ ɔ "du'o -ziaka. ɔ ce'ε 'tɔnni wɔn 'mɔ, 'le ε -nɪ'a -kaa 'mɔ a, yaku -see ti'bo ɔ 'ke 'pɔn.

V 'Pɔɔɔ -mnɔɔ nɔ'a -kaa, ɔ 'lu-o sɔ 'yi 'le sɛn 'ye 'le nɛ 'mɔ 'kpa. 'ɔ -da ε nmu'a a, 'bho -see "vuvlo.

VI Nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho, ɔɔɔ na: 'ɔ sɔ-ɔ 'ye-e "bu -mɔ. -Bho ε -se -mnɛε ε, -bho 'ε gu 'yaa nɔ 'le ɔ 'ke ti'ga ɔ 'ke 'mɛ. ɔn -fuo 'nɔ wɔn kplokplɔ, ɔn -gbɔ 'nɔ ya, li se'a ɔ "vuvlonamɔ -nɪ a, ɔn zizia'a-a wlu "yi, ɔn na, -yɔɔ -mnɔɔ,a ɔFa 28 6 'Le ɔ "bhlibhɔkpa "kpi kɔkui -dudu ɔn-ɔ bɔbɔ'ɔ 'le, 'unnɔ ɔn-ɔ 'la'a 'wa -Lagɔ.

VII -Gblee, 'bho 'mnɔ "trolli, likpe 'mnɛ'ε -kɔyi "kɔɔ'ɔ-ɔ 'bho gbo, 'ɔ 'nynɪ 'mo-o Publiustɪ. ɔbɔ 'mnɔ, 'unnɔ kpɔn'o -amɔ -gli; -a 'nɔ-o 'wɪ tan 'bho 'ɔ "jɪnɛ "yi.

VIII -ɔ nɔ'a -kaa -amɔ -zɛgɛ "lruli, 'ɔ -tɪta -nɪ'e-e -budu 'li, yakalɪ 'lbhɔ ɔ'o, 'unne -ke 'limɔjie -na'o,

'le 'Pɔɔɔ 'ye ɔ 'yenamɔ mu, ɔ 'ye 'ɔ dɪ *-Lagɔ wɔn gbo po, 'le ɔ 'ye ɔ *sɔɪ 'lru tide 'le ɔ 'ye ɔ 'pɔɔɔn.

IX I -nɪ'a -kaa 'mɔ a, "gwizimɔ -nɪ'a 'bho likpe 'mɛɛ 'li 'yi -ɔ -bodɪ 'le ɔn 'ye 'pɔɔɔ -lɛɛ.

X Lbhɔ ɔ nɔ'a 'bho'a dɪ a, -ka ɔn -die'a 'mɔ, ɔn "du'o 'bho -amɔ 'le lɪ 'wee 'mɔ, 'le, -bho -a'ba mumunɔɔ nyɪ 'wla, -bho -a -ka batoo 'li-i 'kpa, -kɔkɔɪ'a -dadudu -ɪ -ke -a 'ka mu a, -ɪ 'ka -amɔ -kpa 'le -a 'ke -a'ba -jɔɔɔ bhlu a, ɔn "nyɪ 'ɪ -amɔ -nalo.

*'Pɔɔɔ 'nyɪ-e *'Wlɔmɔ*

XI 'Cɔɪ tan zɪ'a a, -a -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, -a 'ye Alasadri-igwɔ 'mɔ'a batoo 'li 'kpa. 'Bho 'ɛ "yigbeyi 'gbanyɪnɔɔ'a kɔkɔɪ ɔn -ba'o, ɔn "du'o 'bho, 'ɪnnɪ ɔn-ɔ bɔbɔ'o. Batoo 'mɛɛ, 'ɪnnɛ -de'e 'bho likpe 'li ti 'le -pɔɔɔɔ'ɔ -nɔɔ 'ye zi.

XII -A mu'a a, 'le -a 'ye -gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Silakusɪ nyɪ. 'Bho-o -a nɔ'o 'wɪ tan.

XIII -A 'wɔ'a 'bho a, -a 'ple-e 'kpɔkpɔ wɔnli ti 'le -a 'ye gwɔɔ'ɔ 'sɔnnɛ ɔn-ɔ 'la'a Wlezio nyɪ. Zɔ zɪ'a a, -pɔɔɔ 'wɔ -nɪ'a 'zɔti 'kpa-a klunamɔ 'le -a'ba batoo -na'o, -a 'nɔ-o 'wɪ 'sɔn 'tɪn -jeyi 'le -a 'ye -gwɔɔ -lue -lɛɛ ɔn-ɔ 'la'a Puzɔɔ nyɪ. 'Bho-o "nukɔjɔɔ "tii'o.

XIV -A nyɪ'a 'bho gwɔɔ 'mɛɛ 'mɔ a, 'bho-o -a -ye'ɛ Zezii'a nyɔ -lɔɔ. 'ɪnnɔ -za'a -amɔ -jeyi -a 'ke 'bho 'wɪ -mɛɛsɔn nɔ, 'le -a 'ye -kaa nɔ 'le -a 'ye 'Wlɔmɛɛ'ɛ -gwɔɔklagba *'Wlɔmɔ'a -jeyi 'kpa.

XV -A 'kpa'a -jeyi a, Zezii'a nyɔ-ɔ -nɪ'a 'le, -ka -a -nɪ'a yinamɔ, ɔn 'wɪn -ɪ 'bɔ, 'le ɔn 'ye 'mɔ-sɔ, ɔn 'ye -amɔ -jeyi yi. 'Wa 'plan -ye kɔ'ɔ nya, -a -ke ɛ 'gbɔɔ'o 'bho -gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Apɪusɪ'a 'Pɛɔ

'mɔ, 'le, 'wa 'plan -lrɛɛ -yɛ kɔ'ɔ 'bho, 'bho -gwɔ
-lrɛɛ ɔn-ɔ 'la'a Zikamɔ'a Kpɔnnabidi Tan, -a -ke
ɛ 'ye 'bho 'gbɔɔ. 'Pɔɔɔ 'ye 'ɔ li, ɛ 'pɔ -ɔ 'kpa ''yi
'le ɔ 'ye -Lagɔ 'sɛɛ pɔ.

XVI -Da -a nɔni'a 'Wlɔmɔ a, ɔn 'wɔn-ɔ'o 'Pɔɔɔ
'ke -budu -lue 'mɔ''luo ɔ 'ke ɛ ''pɛle. ɔ ''luo 'nɛ
'mɔ a, 'le ɛ 'limɔ ɔ -de'e ti 'le ''srojayi -lue-e ''du
'ɔ ''yrili.

*'Pɔɔɔ -za'a-a -Lagɔwlu 'mɔ 'le *'Wlɔmɔ*

XVII -A nɔni'a *'Wlɔmɔ a, -a 'nɔ-ɔ 'wɔ tan, 'le,
*'Zuifɔ'a -klɔgbɔ-ɔ -nɔ'a 'bho, 'Pɔɔɔ 'ye ɔ 'bho ''jɔnɛ
'yi 'la, 'le ɔn 'ye yi, ɔn 'ye ''lru'gbɔɔ 'le ɔ na:
'Lotɔ'a ''nɔnuu-a, a -gblee, 'ɔn -see -a'ba ''bhlɔmɔ
'nyinɔnɔlɛ ''lɔrɔlɔnɔ, 'le, -a'ba ''na ''we'a kpli-i
sisi'a -amɔ kwa 'mɔti, 'ɔn -see ɔ 'mɔɔɛ -lrɛɛ. ɛ
-nɔ'a -kaa 'mɔ a, 'le Zelizalɛɛmɔ ɔn -nɔna -nɔ'e
'ɔnmɔ ti 'le 'Wlɔmɛɛ'ɛ nɔɔ 'ye 'bho 'ɔnmɔ -za.

XVIII ɔbɔ 'mɔnɔ 'crɛ'ɛ 'ɔnmɔ ti, dɔ ɔn 'ka 'ɔnmɔ
'yikpa 'le 'ɔn 'ka 'mɛ ɛ, ɔn -see ɛ 'ye. 'ɛ dɔ ɔn 'bɔ
'kɔ'o ti ɔn 'ke 'ɔnmɔ ti''sii.

XIX ɔ -nɔ'a -kaa 'mɔ a, 'Zuifɔ'a -klɔgbɔ -
see ɛ 'wɔɔn. 'ɔnɛ ''gbɔgbɔla'a 'ɔnmɔ 'le 'ɔn
na: -Bho ɔ -nɔ -kaa 'mɔ, ''lemnɔ, 'bho -a'ba
'bhlɔkpɔyɔwliklagba'a wɔɔni 'le 'Wlɔmɔ 'an -
zɔgle 'ke -jra -nɔ ɔ 'ke ɛ tu. 'Mna -see ti'bɔ 'ɔn
'ke 'ɔn -Bozuifɔ 'mɔnɔ dɔ ''yikpa.

XX A -gblee, lɛ-ɛ 'bhle'a 'nɔni -ɛ -ke dɔ 'ɔn 'la'a
amɔ 'le 'ɔn 'ka amɔ 'tɔmɔ, 'ɔnɛ 'ka-a: A 'ye li-ɔ,
nɔɔ *Izrayɛlɔkɔmɔ nɔ'a ɔ-ɔ 'ye-e -yi -mɔ 'le ɔn-
ɔ fuo 'nɔ wɔn, 'ɔnɔ 'ɔn de'e ''gwli'a dɔ, 'ɔn -nɔ'e
gbloko wɔn.

XXI ɔ po'a wlu 'mnɛ ti a, un na: -A'a 'kpidi'a 'bɔgɔ -lue 'tɪn -see Zideebhɔkpa 'kpi 'wɔb 'le -a 'ke ɛ 'ye 'le -a -Bozuifɔ-ɔ 'wɔb'a 'le a, 'wa -lue 'tɪn -see -amɔ -a'a 'di -ya 'le ɔ 'ke -a'a 'nyinyidɪ -za -lrɛɛ, 'le ɔ 'ke -ɪnmɔ 'kla 'bhalrɛɛke.

XXII 'Ka-a ɪ -nɪ'e 'mɔ'a dɪ a, -abɔ 'bɔ'ɔ ti -a 'ke -ɪnmɔ -lokuipo -ka -zɛgɛka. *Zezii'a -Lagɔlbhulre -ɪn 'sri'a 'yi, da''o -da, -ka nyɔ-ɔ 'du'a 'bho 'ɛ da, -a yibo nɪ-ɔ'o. 'ɛ dɪ, -ka -mnaaa'a 'bhuo-ɔ popo'a 'gwɔɔti, -za -kaa 'mɔ -a 'ke ɪ 'bɔ'wɔn.

XXIII 'Bho 'ɛ 'kpi un -ke 'Pɔɔɔ 'du-ɔ 'wɪ. 'Wɪ 'mnɛ nyɪ'a a, 'wa -dadudu 'yi-e 'bho 'ɔ 'jɪnɛ 'yi. -ɛ 'nyaa'a -druma a 'le ɛ 'ye'a 'jiazɔ 'kpi bhla a, ɔ zɪza'a-a -Lagɔwlu gbɔ 'le ɔ -ke un-ɔ za'a 'le 'ya sɔɪ 'le ɔ-ɔ tɔ nɔ'o -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔ'ɔ 'kpidɪ, 'le ɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti, *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔsɔn'a nyɔ, *Izrayɛɪkɔmɔ nɔ'a ɔ-ɔ 'ye-e -yi -mɔ un-ɔ fuo'a wɔn, -ka Zezii 'du 'ɔ ɔ, un 'ke 'na yibo, 'le, un 'ke ɔ 'gwɪde'a dɪ, lɪ -Lagɔ -zi -nɪ'a *Moyiizɪ -ke 'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -lrɔɔ 'mɔ, -ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ 'le 'ɔ 'bɔgɔ 'li, ɔ-ɔ ple 'ɪ 'mɔti.

XXIV 'ɔ -tɔtɔɪ, ɔ -tɔ 'nɔ a, pa'a 'wa tɔɔ 'mɔ-ɛ, 'le 'wa -lrɔɔ -see ti'bɔ un 'ke ɪ -ziadɪ 'mɔ 'yee.

XXV -Gblee, un -nɪ'a -jeyi 'kpanamɔ a, un cɪɛ'ɛ 'mɔ-ɛ, 'wa wlu se 'mɔ'bhɛɛ, 'le 'Pɔɔɔ na: Wlu *-Lagɔ'ɔ Lisaaazuzu -zi -nɪ'a -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi *Ezayii 'mɔ,

XXVI -ɔ wa'a a'ba ''na ''we ''yiti a, -ziadɪ mɔ'o. -Kaa ɔ 'le'ɛ -kaa:

Mu -ɪn 'ke nyɔ -nɔɔ 'tmɔɔ: -Lagɔ na: A-a 'ye-e 'an wlu 'bɔ'wɔn -mɔ -kpiɪn, 'le a -see ɛ 'mɔti'wɔn yi. A-a 'ye-e 'ɪnmɔ ya-gbɔ -mɔ -kpiɪn, 'le a -see 'ɪnmɔ ''yrili-gwɛ yi.

XXVII U-bu nyu 'mnu, 'wa -pɔlu 'kpleku'o, 'wa -lokui 'bhlu-o -jido 'le ɪ -kaa ti'wɔn. Un 'po-o 'wa 'yri kuku 'kpi, 'le ɪ -kaa ti'ye. Un nu -t'o 'le un -kaa kpli 'yizizia. -Bho un zizia 'kɪ kpli 'yi a, 'lemnɪ 'ɪn-ɪ 'pɔɔn nu 'ko-o'o 'bho 'an 'yigbeyi. 'Ka-a -Lago 'le'o.

XXVIII 'Bho 'ε 'kpi a, 'Pɔlu 'kɔ-ɔ 'bho wlu -lrɛ: 'E dɪ a yibo nɪ 'yi, ε 'nyaa'a -daa 'traamu, nyu-u -se'a-a 'Zuifu, 'ɪnnu -Lago 'nyɪ'e 'yiflɔε 'le un 'ke 'pɔn 'bho 'ɔ 'yigbeyi. 'ɪnnu 'ye ε -lokui-po mu 'le un 'ke ε 'wɔɔn.

[
XXIX ɔ gwɛ'ε 'yi a, 'Zuifu -sɔ'ɔ 'mu-ε un 'ke -jeyi 'kpa, depɔε 'kpa-a 'le 'wa 'klumu ti, un 'bhle ε wɔnyi 'le un 'ye mu.]

XXX A -gblee, 'Pɔlu 'zi-e 'le 'ɔ "pelebudu 'li -zɔun 'sɔn, 'le, nyɔ'o nyɔ-ɔ yi 'ɔ -bodɪ, ɔ-ɔ kpɔn 'ɔ -gli.

XXXI -Bho un yi ɔ -bodɪ a, ɔ-ɔ 'zɔ -u -Lago'ɔ nyu'a -kɔkɔ'ɔ dɪ -bodɪ 'mu 'le ɔ-ɔ tɔ nu'o -a'ba -Kɔyi *Zezii *Kliisu'a "dɪzɪɪ. I-bɪ "dɪ 'mnɪ, ɔ -flɔ'ɔ-ɔ 'yi 'le ɔ-ɔ cɛ'ε 'yrili 'le ɔ-ɔ tɔ nu'o.

-YBHËYBHËTITELRE

**Nyabwa: -YBHËYBHËTITELRE New Testament
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9